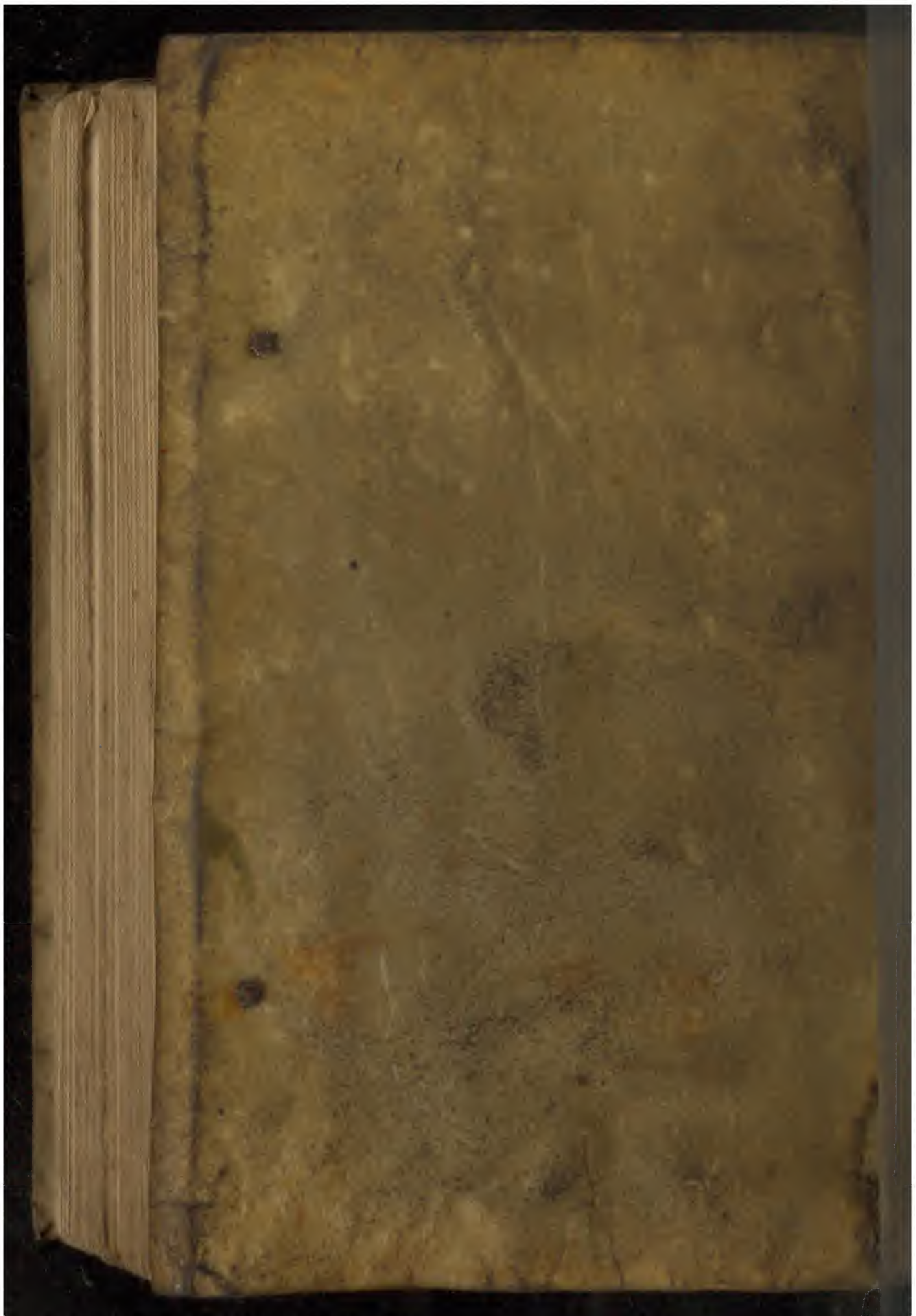

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
499/A/1 Vol.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
499/A/1 Vol.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
499/A/1 Vol.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
499/A/1 Vol.2

Comp.

499(2) Vol 2.
N. VI. a 16
K

Alchemia
ALRIFERAE ~~antes~~
~~basifera~~ ~~ant.~~

~~ubi~~ ~~Vol. 1. p. 2~~

49005

Ars.

N. 3. cf. Lathor.

*System. Bibliothecae
Regiae Monacensis*

70083
AVRIFERAE

ARTIS,
QVAM CHEMIAM
VOCANT, VOLV MEN
Secundum.

QVOD CONTINET

*Morien Romani scripta de Re Metallica, at-
que de Occultæ summaq, antiquorum Medicina,
tum alijs authoribus, quos versa pagina indicat.*

BASILEAE.

APVD PETRVM PER NAM.

CVM PRIVILEGIO CAES. MAIESTATIS

M. D. LXXII.

AUTHORES.

Bernardi Treuirensis respōsio ad Thomam
de Bononia de Mineralibus, & Elixiris com-
positione, Roberti Vallensis Tabulis illu-
strata.

Liber de arte Chimia incerti authoris nū-
quam hactenus in Lucem editus.

Scala Philosophorum.

Ludus puerorum.

Rosarium.

Arnaldi { Rosarium cum figuris.
Nouum lumen.
Flos Florum ad Regē Aragonum.
Epistola super Alchimia ad Re-
gem Neopolitanum.

Rogeriū Bachos Anglus de mirabili Pote-
state artis & naturæ.

3
LIBER DE COM-
POSITIONE ALCHEMIE,
quem edidit Morienus Romanus,
Calid Regi Aegyptiorum: Quem Ro-
bertus Castrensis de Arabico
in Latinum trans-
tulit.

PRAEFATIO CASTRENSIS.

*EGimus in historijs
veterum diuinorum,
tres fuisse Philosophos,
quorum unusquisque
Hermes vocabatur.
Primus autem illorum
fuit Enoch, qui alio nomine Hermes, &
alio nomine Mercurius. Secundus
verò fuit Noe, qui similiter alio nomi-
ne Hermes, & alio nomine Mercurius
est nuncupatus. Eorum autem tertius,
fuit Hermes, qui post diluuium in Ae-
gypto regnavit, & eius regnum diu ob-
tinuit. Iste autem à nostris antecesso-
ribus dictus est Triplex, propter trinam*

virtutum collectionem, sibi vedelicet à domino Deo attributam. Erat autem iste Rex, & philosophus, & propheta. Iste vero fuit Hermes, qui post diluvium omnium artium, & disciplinarum, tam liberalium, quàm etiam mechanicarum, primus fuit inuentor & editor. Omnes namque qui post ipsum fuere, suo itinere incedere, & suis vestigijs inharere nitebantur. Quid plura: longum esset nobis, & etiam difficile, tanti ac magni viri virtutum ornamenta & acta, ad memoriam in præsens reducere. Cum & hoc genus docendi in huius libri diuini translatione non suscepimus: nec etiam nostri ingenij tenuitas, aut studium vel scribendi negotium, vobis ad hoc explicandum possint sufficere. Sed idcirco eius nomen in huius libri Prologo introduximus: quoniam iam ille hunc librum primus inuenit & edidit. Hic est nanque liber diuinus, & diuinitate plenissimus. In eo enim duorum testamentorum (veteris scilicet & noui) continetur vera & perfecta probatio. Si quis namque in hoc libro multum studuerit, & eum plenarie

riè intellexerit, veritas virtúsque testamenti, nec non & utriusque vitæ modus, & sufficienter illum latere non poterunt. Illic est autem liber, qui nominatus est liber de Compositione Alchymia. Et quoniam quid sit Alchymia, & quæ sit sua compositio, nondum verè vestra cognouit latinitas, in presenti sermone elucidabo. Posui istud verbum, licet ignotum & admirabile, ut sub diffinitione claresceret. Hermes verò philosophus, & alij qui post ipsum fuere, hoc vocabulum ita diffiniunt, ut in libro de Substantiarum mutatione: Alchymia, est substantia corporea ex uno, & per unā composita, preciosiora ad inuicem per cognitionem & effectum coniungens, et eadem naturali cōmixtione, ingenijs melioribus naturaliter conuertens. Insequentibus verò hoc quod diximus explanabitur: vbi & de eius compositione ad plenum tractabitur. Sed nos, licet in nobis iuvene sit ingenium, & latinitas per modica: hoc tamen tantum ac tam magnum opus ad transferendum de Arabico in Latinum suscepimus. Vnde et de

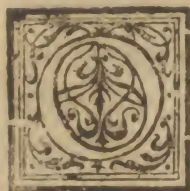
6 P R Æ F A T I O.

*singulari gratia nobis à Deo inter moder-
nos collata, summo illi Deo viuo, qui tri-
nus extat & unus, grates referimus.*

*Nomen autem meum in principio Prolo-
gi taceri non placuit, ne aliquis hunc no-
strum laborem sibi asumeret, & etiam e-
ius laudem & meritum sibi quasi pro-
prium vendicaret. Quid amplius? humi-
liter omnes rogo & obsecro, ne quis no-
strorum erga meum nomen mentis liuo-
re (quod sepe à multis fieri consuevit) ta-
bescat. Scit namque Deus omnium, cui
suam conferat gratiam: & spiritus ex
gratia procedit, qui quos vult inspirat.
Merito igitur gaudere debemus, quum
omnium creator & conditor omnibus
quasi particularem suam
monstret diuini-
tatem.*

MORI-

MORIENI ROMANI
EREMITÆ HIEROSO-
lymitani Sermo.

Mnes Philosophiæ partes, mens
Hermetis diuina plenariè atti-
git. Quum autem ille per annos
multos in magisterij superioris
inuentione & editione studuis-
set, tandem magisterium inuenit primus, &
edidit: ac de eo librum composuit, quem sibi
met proprium deputauit, & post suum obi-
tum suis discipulis in hæreditatem dereli-
quit. Post obitum verò illius, discipuli eius
in hoc libro & eius præceptis, per multa tem-
pora studuere, vt scil. eius effectum adipisci
possent. Postquam ergo suum consecuti sunt
effectum, de eo varia, & etiam innumerabilia
dedere præcepta. Quod idcirco fecerunt, ne
ipsi qui post ipsos hanc adepti fuissent scien-
tiam, eam quasi vulgarem insipientibus dete-
gissent. Post multum verò temporis à passio-
ne Domini nostri Iesu Christi, surrexit qui-
dam homo diuinus, donis spiritualibus præ-
ditus, qui quum in diuinitate per multum tē-
poris studuisset, inter libros diuinos hunc li-
brum inuenit. Fuit autem vir iste ab Alexan-
dria oriundus: vnde suo nomine Adfar Ale-
xandrinus vocabatur. Hic verò postquam li-

8 MORIENI ROM.

brum præfatum inuenit, mente peruigili atque industria in eo studere non desinebat. Postquam verò in eo studuisset diu, eius effectum atque scientiam ad plenum est adeptus. Ex hac igitur scientia vir iste diuinus multa varia & innumerabilia dedit præcepta: quæ quum sub suo nomine per vniuersas nostræ regionis partes diuulgata fuissent, mihi tunc temporis in vrbe Roma moranti, huius viri nominis, & illius scientiæ fama quasi volando peruenit. Nam in eo tempore fui ego Romæ (vnde & ortus fueram) constitutus. Eram autem tunc iuuenis, cuius videlicet mentum prima lanugo nondum obduxerat, studens scilicet, & doctrina Christianus à primæ ætatis gradu ab utroque parente effectus: cui etiam se tota iam latinitas detexerat. Audito ergo huius viri nomine & fama, parentes & patriam simul festinus deserui, nec quieti nimis meos artus exhibui, quousque Alexandriam deuenissem. Ingressus verò sum ciuitatē, ac tandiu per vicos & calles nouus hospes incesi, donec huius viri domū inuenissem. Tandem verò illius domū inueni, & eā ingressus sum: quā cum ingressus fuissē hunc virum in suo oratorio sedentē, & in suis libris studentem inueni. At ille postquam oculos suos in me defixit, intuens me ait: Amice huc accede. Accessi autem ad illum, & iuxta eum
super

DE TRANSM. METAL. 2

super stramentū, quod ibi fuerat appositum, conledi. Erat vir iam multum ætate decrepitus, sed adhuc vultu strenuus, & facie & statura corporis decorus. Nam & eius vultus omnia quæ in illius mente latebant, se diligenter intuentibus indicabat. Postquam autem confabulati sumus, quæsiuit ille, quo nomine nuncuparer, & vnde essem oriundus, & quæ meæ viæ causa extitisset. At ego respondi & illi dixi: Ego Morienus vocor, natione Romanus, quem videlicet tui nominis & scientiæ fama, de parentibus & patria discedere coegit. At ille subiunxit: Quæ nam est fides tua, aut cuius deorum cultor existis? At ego respondi: Fidem meam Christianam profiteor. nam Christi sum cultor, & illum deum trinum & vnum adoro. Postea dixit Adfar: Bonum est autem te me quæsiuisse, & adhuc me homine mundano septum inuenisse. Propalabo namque tibi totius diuinitatis secreta, quæ ferè omnibus hætenus detegere recusavi. Tu verò mihi totis mentis tuæ viribus intentus adesto: nam & ego te faciam totius meæ disciplinæ filium. His igitur altrifecus dictis, nimio gaudio sum gauisus. Quid plura? Longum esset nobis in huius operis institutis singula de quibus ad inuicem tractauimus, enumerare & dicere. Remansi tandem cum illo, & me illi in tantum amabilem

exhibui, quod ille mihi totius diuinitatis secreta dixerit. Postea mortuus est Adfar: Et ego post eius obitum, post dies paucos ab Alexandria recessi, & Hierosolymam deueni, in cuius etiam finibus mihi eremū elegi, in quo vitam meæ fidei & professioni habilem ducere potuissem. Inde verò non post multos annos surrexit quidam rex in Ægypto nomine Maccya. Hic autem genuit filium, nomine Gezid, qui post mortem sui patris in Ægypto regnavit, & illius regnum obtinuit. Gezid autem genuit filium nomine Calid, qui post mortem sui patris diu in Ægypto regnavit. Fuit autem Rex iste sapiens & prudens vir, & in omni scientia perspicuus: diligebat enim multum sapientes & philosophos, propter huius libri scientiam. Ille verò non sinebat incessanter per prouincias notos & ignotos inquirere, si aliquem inuenisset, qui sibi huius libri documenta reuelare potuisset. Hoc igitur amore compulsus, multos sapientum & philosophorum secum retinebat, qui huius libri magisterium se scire professi essent, cum penitus ignorarent. Hos multis & maximis ditabat donis, in eorum verbis diu confusus. Me itaque die quadam in eremo existente, fama huius regis mihi à quodam peregrino delata est: quam quum audissem, eremum dimisi, & quàm citius potui, ad suam

DE TRANSM. METAL. II

ad suæ regionis fines transmeaui: non scilicet vt ab eo diuitias, seu dona inquirerem, sed vt diligenter donis spiritualibus instruerem. Postquam verò suos fines sum ingressus, loca quàm plurimæ eundo lustraui, & tandem regem inueni. Quem cum inuenissem, & de quibusdam secum contulissem, inueni illum magnæ sapientiæ virum, & omni virtute ornatum ac prudentissimum. Dixi ergo ad illum: O bone rex, Deus te ad melius conuertat. Volo autem vt iubeas mihi domum, & meo magisterio commodam præparari. Iussit ergo rex mihi domum præparari, & ad meum votum ornari. Introiui autem hanc domum, neque ab illa exiui, donec totum compleuerim magisterium, & completum domi reliqui: sed circa vas in quo fuerat positum, hæc verba depinxi: OMNES QVI SECVM OMNIA HABENT, ALIENO A VXILIO NVLLATENVS INDIGENT. Postquam hæc scripsi verba, ab vrbe, & omni ipsa regione clàm discepsi, & ad meum eremum sum regressus. Postea verò rex domum, quam dimiseram, est ingressus, & magisterium perfectum quod dimiseram inuenit. Quod cum magis ac magis diligentius intueretur, vidit verba, quæ circum vas scripta dimiseram: quibus perlectis ac bene intelle&is, ilicò me absentem defleuit, & om-

12 MORIENI ROM.

nibus quos huius magisterij causa per multos annos secum retinuerat, iussit capita amputari. Dixit postea rex: Aduocate Galip meum seruum fidelem. Erat autem Galip suus captiuus, quem sibi eius pater Gezid ante eius obitum, ob sui fidelitatem dederat. Confidebat enim in eo rex multum, qui dixit ei: O Galip serue mi, nescio quid mihi posthac sit agendum. Dixit autem Galip ad regem: Dux mi, Deus prouidebit quid deinceps simus acturi. Tristatus est autem rex multum, & vltra quam credatur die ac nocte condoluit. Factum est autem deinde post annos aliquot, dum rex quadam die ad locum, qui dicitur Dirmaroni, venandi studio exiret, quod Galip captiuus, hominem quendam in solitudinibus orantem inuenisset: Interrogauit eum & dixit ei: Amice quis nam es tu, aut vnde venis, vel quò vadis? At ille homo respondit: Ego Hierosolymitanus sum: nam ego in Hierusalem natus sum, & per multos annos in montibus Hierosolymitanis cū quodam eremita conversatus sum: me autem ibi morante, audiui quomodo Rex Calid incessanter perquireret, qui sibi magisterium Hermetis demonstraret. Postquam autē hoc de rege audiui, mox à mea patria discessi, vt & hoc Regi Galid nunciaissem. Scio enim hominem in hoc magisterio doctissimum quem

DE TRANSM. METAL. 13

quem Regi demonstrare valde desydero.
 Tunc ait Galip: Tace frater, tace, hucusque
 tibi dixisse sufficiat. Malo autem te viuere
 quàm mori: nam multi ad Regem venerunt,
 qui hoc magisterium se scire profitebantur.
 qui cum ad suæ professionis exitum perue-
 nire non potuissent, à Rege interfecti sunt,
 Timeo ergo, & tu si cum huiusmodi sermo-
 ne in conspectu Regis astiteris, ne interfi-
 ciaris. Tunc homo ille ait: Noli timere hoc,
 sed in conspectu Regis me venire ne disse-
 ras. Galip igitur dicit: Hoc mihi iam pla-
 cet, sed caue ne moriaris. Adduxit ergo
 Galip hunc hominem, & statuit eum coram
 Rege & ait, O bone Rex, ecce homo qui mo-
 ri non metuit. Vt ergo rex suos oculos in
 eum defixit, intuens illum ait: Quis nam es
 tu? At ille respondens ait: Hierosolymitanus
 sum, qui quum in montibus cum quodam
 Eremita conuersatus fuisssem, audiui à mul-
 tis tui nominis & bonitatis famam: & quo-
 modo tu indefinenter quæras sapientes &
 doctores, qui videlicet inagisterium Herme-
 tis seriò tibi ostendissent. Veni ergo ad te,
 ô bone rex, & tu meis acquiescas consilijs, &
 tui desyderij compos efficiaris. Scio namque
 virum in montibus Hierosolymitanis habi-
 tantem, cui omnis sapientia à domino Deo
 reuelata est. Nam in sua fide firmissimus à

14 MORIENI ROM.

Deo & hominibus iudicatur. Die namque quadam, quum in suo eremo de rebus quam plurimis tractarem, contigit casu quod mihi diceret, se hoc magisterium posse perficere. Quo audito, cum in sua veritate sæpius mihi cognita confisus, tum ex hoc, quod in omni anno multa auri & argenti pondera, vti ego sæpius videram, ad Hierusalem ciuitatem trans mittebat, suo sermone certissimus mecum conferebam: quod si ego in conspectu tuo assisterem, multis me ac magnis ditares donis, & nunquam à tua gratia me separares. Tunc rex ait: Quis est huiusmodi sermo, quem tu dicis? aut quæ mens ignara huc usque te venire persuasit? Nescis stultissime, nescis quot & quales propter huiusmodi sermonem à me interfecti sunt? Sed & si ea quæ tu dicis (quod non opinor) vera essent, & multis tu ditaberis donis, & nunquam à mea gratia à modo separareris. Nam si vera non fuerint, maximum scias te subire tormentum. Tunc homo ille ait: O bone rex utroque tui promisso sum placatus: tu ramen meis acquiescas consilijs. Item rex ait: O homo de qualitate huiusmodi viri & eius habitu mecum pauca conferas: venit namque ad me annis præteritis vir quidam, qui, ut verum tibi confitear, mihi hoc magisterium perfecit: qui cum perfecisset, rem effectam, sed non eius scientiam mihi dimisit, & clam

DE TRANSM. METAL. 15

& clām secessit & abiit. Tunc homo ille ait: Vir iste nimis est ætate decrepitus, statura magnus, vultu & facie præclarus, moribus ornatus: cuius etiam vita & habitus Deo non displicent: est enim in montibus Hierosolymitanis eremita. Sed etsi nomen eius multum scire desideras, Morienus Romanus, senex, eremita nominatur. Tunc conuersus Rex ad suum seruum Galip, dicit: Hic verè est homo ille, de quo hactenus tecum condolui. Dixit autem Galip: O bone rex, ita est, vt ego existimo. Gaudius est rex multum, & vltra quàm credi potest, hunc hominem benignius accepit. Iussit ergo rex huic homini dona dari quamplurima, & insuper maiora ei promisit. Hæc est igitur historia Morieni Romani, quò modo scilicet ipse magisterium Hermetis est adeptus.

*Incipit sermo Galip, serui & captiui, regis
Calid, filij Gezid, filij Macoya.*

Dixit Galip captiuus: Post paucos quidem dies, postquam hæc ab eo homine regi nunciata fuissent, venit hic homo & stetit coram rege & ait: O rex bone, Deus ad bonum te conuertat. Nolo autem vt ea quæ tibi promissimus diutius differamus. Aduoca ergo omnes tuos subditos seruos natu meliores, & ex eis mihi aliquos accommoda, qui mecum

veniant, & mecum simul reuertantur: grãdis enim nobis restat via. At rex vultu placido illum intuens ait: Benedicis, fiat. Tunc iussit me rex festinanter coram se aduocari: qui quum coram se stetissem, dixit: O Galipferue bone, congrega omnes meos natu meliores tecum, & ex illis quot & quales huic homini placuerint elige, qui videlicet vobiscum simul vadant & reuertantur: nam ille dixit, grãdis nobis restat via. Feci igitur iuxta quod rex mihi præceperat: & post paucos dies iter nostrum incepimus. Hierusalem quidem iter incepimus, & per multa loca inuia & deserta eundo, multos dies cõsumpsimus, & tandem Hierosolymam deuenimus. Qui quum in solitudinibus montium errando fatigaremur, inuenimus eremum, in quo Morienus Romanus, senex eremita vitam suam ducebat. Quem quum ingrederemur, inuenimus ibi quendam virum senem, statura longum, in corpore macrum, vultu & facie præclarum, de cuius etiam situ & habitu multum sumus admirati. Eius namque tota cutis ab asperitate cilicij, quo erat indutus, rugosa existerat. Tunc dixit nobis homo ille, qui nos secum huc adduxerat: O socij, hic est Morientus Romanus senex Eremita. At ego dũ inãgis ac magis illum diligentius intuerer, eum illico agnouĩ: quo agnito, illum ex parte regis Calid
saluta-

salutaui. Cuius audito nomine, vir bonus
 subrisit, & nos propius iussit accedere. Gaudi-
 si sumus ergo, & læti cum eo consedimus. In-
 terrogauit autem nos vir Dei, & de statu no-
 stri regis, & de statu regni. quæ quum illi nū-
 tiarem, viæ nostræ causam sibi propalaui. At
 ille ad se conuersus ait: Multum gaudeo filij,
 quoniam me inuenistis. Ibo enim vobiscum:
 ut & Rex Calid me diu exoptatum videat,
 & quæ sit mira creatoris potentia à me reco-
 gnoscat. Postquam igitur per dies aliquot ar-
 tus nostros labore itineris fatigatos recreau-
 mus, redeuntes iter incepimus, & in nostram
 patriam regressi sumus. Qui quum coram re-
 ge venissemus, vidit rex virum Dei: quæ cum
 vidisset, ilico eum cognouit, & me recipiens
 ait: O Galip serue bone, hic est verè vir pro-
 pter quem tecum diu condolui. Volo autem
 ut ea quæ vobis in itinere obuiauerunt, mihi
 protinus edisseras. At ego totā rem à suo prin-
 cipio sibi ordine digessi. Aduocauit ergo
 rex virum Dei, quem adduximus, & eum iux-
 ta se sedere fecit, & dixit ei: O senex, ego volo
 ut tu nomen tuum mihi dicas, & tuæ profes-
 sionis modum pandas: non enim in altera vi-
 ce licuit hæc omnia à te inquirere. De tuis
 namque verbis adhuc diffidebam. Tunc vir
 Dei respondit: Ego Morienus Romanus vo-
 cor. Mea autem professio, fidei Christianæ

est. Mea quoque religio & habitus, sunt eremita. Tunc Rex ait: O Moriene quot transierunt anni, postquam vitam & habitum Eremitæ elegisti? At ille respondit: Post quatuor quidem annos a morte Herculis Regis, eremita incedo. Placatus est igitur multum Rex super huius viri prudentiam, & eius humilitatem, & eius patientiam & verecundiam ac venustatem. Non enim erat ille lingua verbosus, aut mente elatus: erat autem humilis, prudens & beneuolus, uti talem esse decebat. Postea dixit rex. O Moriene nonne esset tibi melius cum conuentibus qui Deum orant, in ecclesijs consistere, quam solus in montibus & eorum solitudinibus habitare? At Morienus dixit: Bene habeas mi rex: Bonum quod nunc habeo, & in futuro expecto, ex Deo est, & in eius manu collocatum. Ipse autem quod velit faciat. Nec ego dubito, quin mihi inter conuentus & cœtus maior inueniatur requies, & in solitudinibus & montibus labor, sed nemo metit nisi qui seminat: & quod seminauerit, hoc etiam metet. Spero itaque quod diuinitatis bonitas, in vita huius mundi me non derelinquat: nam requiei aditus nimis est coarctatus, neque ad illam quisquam potest ingredi, nisi per animę afflictionem. Dixit ergo rex: Omnia quidem quæ dicis, indubitanter vera sunt: sed quia ex fidei prode-

DE TRANSM. METAL. 19

procedunt animo, falsa videntur. Hoc autem dicebat rex, quoniam adhuc cultor idolorum erat. Respondit autem Morienus: Si ea quæ profero, tu vera esse concedis, animum, à quo illa procedunt, te verum esse & veridicū concedere necesse est. Nam ex veris & vera procedunt: & ex falsis, falsa: ex æternis æterna, ex transitorijs, transitoria: ex bonis, bona: & ex malis, mala. Dixit itaq; rex. O Moriene multa quidem mihi de te, & tua constantia, & tua fide sunt relata: vnde vehementer admiror, cum & illa videam & audiam iam esse vera. Hæc itaque fuit causa, quare multū & te videre, simulque audire diu exoptaram. Volo namque ut inter quædam (de quibus erimus tractaturi) me quibusdam alijs quasi documentis instruas, simulque edoceas. Tunc dixit illi Morienus: O rex, omnipotens Deus te ad melius conuertat: nam ego non sum de quo multū debeas admirari. Ex filijs Adæ vnus existo. Omnes quidem ex vno processimus, & iterum ad vnum, licet diuerso tramite, reuertemur. Temporum quidem longa mutatio, hominem sub tempore constitutū confundit, & mutat. Nec ego adhuc in tantum sum mutatus, quod alij multi, qui ante me fuerunt, magis non mutantur. Vltimam autem mutationem mors dira subsequitur, qua videlicet nulla pœna deterior iudicatur.

bb 2

Nam ante corporis & animę coniunctionem
& post eorum dissolutionem, pœna omni
morte crudelior animam expectat. Sed & o-
mnipotens creator, qui omnia ex seipso creat
& format, semper sit in nostro auxilio. Tunc
dixit illi Rex: O Moriene, ex his quæ modò
dicebas, video quid tu existimes me te velle
deridere. Iuxta ergo hanc opinionem, licet
senex & prudens videaris, potius es deriden-
dus quàm laudandus. Posthæc aduocauit me
rex & dixit mihi: O Calipserue bone, vade &
quære huic homini domum, intus scilicet &
extra pulchram & multo ornamento orna-
tam, sitque vicina palatio: simul quæras & ho-
minem suę fidei professorem, doctum scilicet
& senem ac moribus ornatum, cuius diētis &
monitis consoletur, & eius animus in pace
resideat. Video enim illum quasi deterritum,
& in me minimè confidentem. Feci igitur
iuxta quod rex mihi præcepit. Rex verò ad
eum quotidie veniebat, & cum illo per horas
aliquot residebat. Alloquebatur enim illum,
& confortabat, nihil tamen de suo magiste-
rio eum interrogabat. Postquam autem inter
illos magna notitia creuit, & amor, Morienus
se regi multum credidit, & in eo confidit. In-
terrogabat autem Rex de Romanorum legi-
bus, & vtrum secundum temporis circuitum
eorum leges mutarentur: de Regum, & Con-
sulum

DE TRANSM. METAL. 21

sulum consuetudine, nec non & de Græcorum historijs simul interrogabat. Et Morienus in his omnibus illi decenter respondebat. Dilexit igitur Rex Morienum intantum, in quantum antea neminem dilexerat. Factum est igitur, dum quadam die in vnum fabularentur, quòd Rex Moriено diceret: O senex sapientissime omniũ, scito quòd diu ego à multis quæsiui magisterium Hermetis, sed neminem hactenus inuenire potui, qui rem eius veram mihi panderet. Ob hoc igitur in altera vice, quando tu à nostris finibus clam discessisti, postquam literas, quas circa vas, in quo positum fuerat magisterium, scripseras, legissem, & earum intellectum accepissem, omnibus, quos propter hanc sciẽtiam mecum per annos multos retinueram, ilicò iussi capita amputari. Rogo igitur te o senex bone, et omnium sapientissime, quatenus eius rationem veram, atque eius speciem & substantiam mihi edisseras, vt mea diuturna expectatio gaudenter per te compleatur. Quod quidem si feceris, & me ipsum, & omnia quæ mecum possideo, acquires: & si libuerit, in tuam patriam vnà reuertemur. Nolo enim amodo te in me quoquomodo dubitare, neque tuo animo vllum timorem ex vlla opinione conferas. Tunc Morienns respondit: O bone rex & sapiens, Deus te conuertat ad

bb 3

melius: Nunc autem bene intelligo, quapropter ad me misisti: indigebas enim me multum & idcirco misisti. Ego autem ad te gaudenter adueni, ut & te hoc magisterium edoceam, & quæ sit mira Dei virtus, manifeste demonstrarem. Timorem autem, de quo paulò antè dicebas, non timeo, nec de te hætenus despero. Omnis enim qui timuerit, in veritate non est perfectus. Et maximè sapientem timere aliquid non decet. Nam si timuerit, citò desperabit. Quòd si desperauerit, eius animus vacillabit: nec ullatenus suæ intentionis consequetur effectum. Et quoniam iam nunc intelligo te me minimo amore amplecti, video quæ te multum in tua inquisitione seuerum moribus esse, & actu pium, & patientem, non decet me diutius hoc magisterium tibi recondere, vel celare. Iam nunc ad tuum propositum, & tuam longam inquisitionem facilius omnium peruenisti. Sit nomen Domini per secula seculorum benedictum. Ad hæc ergo subrisit rex, & ait: Nunc verò scio quòd omni homini præstat Deus patientiam. crudeliter confunditur: Festinatio enim ex parte diaboli est. Ego autem sum nepos Machoya, & filius regis Gezid. Et non est aliqua fortitudo, nisi cum summo Deo qui vnus est altissimus. Dixit autem Morienus: O bone rex, Deus ad melius te conuertat, Esto modò
ad iu-

DE TRANSM. METAL. 23

ad iudicium huius magisterij, & scies illud bene, & intelliges. In illius verò introitu, & exitu, multum studere memento: quoniam omnia quæ illi pertinent, annuente Domino, facilius consequeris.

Hæc enim res, quam iamdiu quæsiuisti, per vim aut iram non accipitur, nec perpetratur. Accipitur enim per patientiam, & humilitatem, & amorem certum, ac perfectissimum. Confert enim Deus hanc diuinam, & puram scientiam suis fidelibus & seruis: illis scilicet quibus eam à primæua rerum natura conferre disposuit, sua mirabili fortitudine. Quæ quum alicui ex suis fidelib. collata fuerit, decet ipsum prius præuidere, cui postea eam committat & detegat. Nam hæc res nihil nisi donum Dei altissimi potest: qui prout vult, & etiam cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit, & monstrat. Decet igitur, omnipotenti Deo esse in omnibus humiles, & omnino subiectos. Tunc rex ait: nos quidem verè scimus & cognoscimus, quoniam nulla est rerum perfectio, absque diuinitatis auxilio, & eius demonstratione. Ipse enim est altissimus & impermutabilis. Postea adiurauit me rex, & mihi dixit: O Galip serue bone, sede citò, & tuo stylo omnia, de quibus nunc inter nos conferemus, memorie commenda. Tunc dixit Morienus: O-

omnipotens dominus, & omnium creator, ex
omnipotentia sanos omnipotentes creauit:
quoniam ipsi nequeunt eis ordinem transmu-
tare: id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse
præponit, aut præponere ea quæ ipse postpo-
nit. Nec est aliquid scire possibile illis, nisi
per illius demonstrationem: nec etiam aliquid
consequi poterunt, nisi ille eos cōsequi illud
præiudicauerit: Nec quicquam retinere vale-
bunt, nisi per fortitudinem à summo Deo si-
bi diuinitus collatum. Sed & (vnde magis est
admirandum) animos suos etiam ipsi regere
non possunt diutius, nisi vsq; ad terminum,
qui à Deo super eos constitutus est. Præpo-
nit enim dominus ex suis seruis quos vult, &
eligit, vt hanc scientiam diuinam homini ce-
latam quærant, & quæsitam secum retineant

Hæc enim scientia est, quæ dominum suū
abstrahit ab huius mundi miseria, & ad scien-
tiam bonorum futurorum reducit. Tempori-
bus verò præteritis semper vicissim hanc sa-
pientiam sibi hæreditabant: postea verò ista
scientia ferè fuit contempta. Sed libri multi
veterum dominorum remanserunt, in qui-
bus illa continetur tota vera, & sine menda-
cio: nec tamen quisque inueniebatur, qui vi-
delicet ipsam tunc ad effectum perduceret:
propter nomina multa & diuersa, quæ rebus
ei attinentibus à sapientibus antiquioribus
iamdu-

DE TRANSM. METAL. 25

iamdudum fuerant imposita. Sed ego huius rei veritatem, vt olim tu cognouisti, perfectè retinui. Nostri quidem antecessores, huius magisterij nomina multiplicata & variata trahebant, grauissimis sophisticis circumtectata: sed omnia tamen veridica, & sæpius comprobata. Quod totum egisse arbitrabantur, propter stultorum insipientiam: vt dicta sua non intelligerent, nisi qui tali & tanto magisterio digni iudicaretur. Si quis ergo eorum dicta inuenerit, in illis diligenter studeat, donec ea recto modo intelligat. Non enim decet quenquam se ab hoc magisterio retrahere: sed debet suam fidem, & suam spem in Deo altissimo firmiter configere, & illum assiduè hoc efflagitare, quatenus istud diuinum & admirabile opus possit perficere. Similiter Deum omnipotentem, & eius auxilium implorare, vt eum Deus ad res meliores pulchriori modo conuertat: & faciat illum huius magisterij scientiam super lineam rectam absque omni deuiatione foelicitè adipisci. Tunc rex ait: iam si libet ô Moriène, hæc dicta atque mandata dici sufficiant. Ego enim intellecta consequor, & intellecta pro virili obseruabo: & maximè quū tu senex & sapiens, hoc magisterium mihi edocere non negligas. Explana igitur mihi hoc quod diu exopto, explanatione facilli-

bb 5

ma: ne eius studij grauitas in hac re me diu confundat. In primis igitur ab eius exordio mihi iam edifferas, & dicas, vt omnis ordo præpotterus procul à nostra disputatione abijciatur. Ad hæc Morienus respondit. Rem quidem ex ordine digestam tibi declarabo. Tu verò ea quæ velis nunc inquirere non differas.

INCIPIUNT INTERROGATIONES Regis Calid, & responsiones Morieni, de omnibus, de quibus artificium magisterij Hermetis constare comprobatur.

CALID Rex: O Moriene, primum querere libet, quæ & qualis sit huiusmodi rei principalis substantia & materia: & vtrum inultæ aut plures sint: aut ex vna tantummodo conficiatur. MORIENVS. Omnis autem res, vsque dum per suum effectum dignoscatur, multorum testimonio verior comprobatur. Sed an tequam antiquiora testimonia tibi ad præsens adducam, hoc quidē quod nos de eius principali substantia & materia sæpe cōprobauimus, explicabo. Si autem ea quæ tibi dixerō, & testimonia antiquorū rectè inspexeris, apertè cognosces nos
omnes

DE TRANSM. METAL. 27

Omnes in vno conuenire, & omnia quæ dici-
mus vera proferre. Quod igitur interrogasti,
sic accipe. Huius rei prima & principalis sub-
stantia & materia est vna, & de ea est vnū, &
cum ea fit, neq. aliquid sibi additur vel minu-
tur. Ecce iam habes quod interrogasti. Nunc
verò testimonia antiquorum tibi adducam,
vt omnes in vnum concordare iudicemur.

Hercules verò quidam rex sapiens & philo-
sophus, cum à quibusdam suorum interroga-
retur, dixit: Hoc autem magisterium ex vna
primū radice procedit, quæ postmodum
in plures res expanditur, & iterum ad vnum
reuertitur: Et scito fore necesse recipere ae-
rem. Arficanus quoque philosophus ait:
quatuor autem elementa, id est calor, frigus,
humiditas & siccitas, ex vno fonte proce-
dunt, & eorum quædam alia ex alijs ijsdem
conficiuntur. Ex his verò quatuor quædam
sunt quasi radices: & quædam quasi ex his ra-
dicib. composita. Quæ verò sunt radices, sunt
aqua & ignis: quæ verò ex his composita, ter-
ra & aer. Item Arficanus ad Mariam: Nostra
inquit, aqua nostram terram habet superan-
tiam, quæ est magna, lucida & pura. Nam &
de grōslitie aquæ terra concreatur. Hermes
quoq; ait: Terra est mater elementorum: de
terra procedunt, & ad terram reuertuntur.

Hermes iterum ait: Quomodo omnia ex vno

procedunt, sic neum magisterium ex vna sit substantia, & materia. Et vt elementa quatuor in corpore humano continentur, sic Deus creauit illa sita & distincta, & coniuncta. collecta quoque ac per totum corpus diffusa: quoniam vnum corpus illa commergit, & in vnum retinet, & tamen vnumquodque illorum efficit opus ab opere alterius dissimile. Et licet in vno sint corpore: tamen diuersum habet colorem & diuersum dominium. Eodem igitur modo de hoc magisterio intelligendum est. Multa quoque huiusmodi testimonia, philosophi de hoc magisterio dixere: quorum quædam in sequentibus dicemus. Rex Calid: Quo modo, & qua ratione fieri potest, quod huius magisterij vna sit radix & vna substantia & vna materia, quum apud Philosophos eius radicis nomina multa, & multiplicia inueniantur? Morienus: Multiplicia quidem sunt eius radicis nomina, sed si ea quæ supradicta sunt, recto ordine inspexeris, vnâ eius radicem & substantiam & materiam inuenies. Quod vt facilius accipias, adhuc quædam antiquorum testimonia tibi referabo. Rex Calid: Perfice, mihi narrando huius operis magisterium. Morienus: Hercules quidam ad quosdam discipulorum dixit: Lapillus autem dactili, ex palma nutritur, & palma ex suo lapillo,

pillo, & cuius etiam radice plurimi Ramuli
concreſcunt, qui ſummi numerum multipli-
cent & augent propter eam. Hermes au-
tem ait: Reſpice Rubeum completum, &
Rubeum à ſua rubedine diminutum, omnē-
que rubedinem: Conſidera quoque citrinum
completum, & citrinū à ſua citrinitate dimi-
nutum, omnemque citrinitatem: & nigrum
quoque completum, & nigrum à ſua nigre-
dine diminutum, omnemque nigredinem.
Similiter ſpica ex grano procedit, & multi
Ramuli ex vna arbore exeunt, licet arbor à
ſuo germine ortum aſſumat. Quidam quoque
homo ſapiens, qui propter Deum, totum mū-
dum dimiſerat, exemplum conſimile nobis
adducit. Ait enim: Prima hominis creatio eſt
ſperma, & de vno grano centum grana pro-
creantur, & de germine, magna concreſcit ar-
bor, & de vno homine ſibi ſimilis mulier ex-
trahitur, ex quibus ſæpe multi filij & filiæ in
colore & aſpectu, vel apparentia naſcuntur
diſſimiles. Iterum idem ſapiens dicit. Conſi-
dera ſartorem, qui ſcilicet veſtes ſuere conſue-
uit, quoniam de pāno interulam, ſiue veſtem
quamlibet aliam componit, cuius ſcilicet par-
tes, diuerſa nomina fortiuntur: quæ etiam ſi
naturaliter conſiderentur, ex ipſo panno for-
matae inuenientur. eſt tamen vnus pannus ex
materia principalis ex qua veſtis conficitur.

30 MORIENI ROM.

Nam torale, & manicæ, & girones, licet, quantum ad vestis partes, diuersa habeant nomina, tamen principalis eorum materia est pannus. Nam & de ipso panno fila, quibus partes ipsius vestis in vnum iungantur, extrahuntur, non quod ipse pannus alio à se diuerso ad hoc indigeat. Simili igitur modo hoc magisterium est vnum per se existens, nec alio indiget. Quoniam apud philosophos hoc magisterium est tectum & absconditum, & ubicunque fuerit, mille nominibus nominatur. Est etiam sigillatum, neque nisi sapientibus apertum: quoniam sapientes hoc magisterium multum quærunt, & quæsitum inueniunt, & inuentum simul amant & ornant: stulti verò illud derident, & apud illos pro minimo, aut quod verius, pro nihilo reputatur. Ignorant enim quid hoc sit: & hæc nomina sunt illa, quæ sapientes nominauerunt in lib. suis, quorum vnum est sperma, quod quando vertitur, in sanguinem mutatur: ac deum coagulatur, & fit quasi frustum carnis cōmixtum: & tali modo fit, donec vna creatura alteram habeat formam, sc. hominis succedentem, & tunc hominem fieri necesse est. Ex his quoque nominibus, est aliud nomen vt palma, quemadmodum ex colore pomorum eius, atque ex colore naturarum eius, antequam ad suam perfectionem perueniant. Aliud quoque nomen est

vtar.

DE TRANSM. METAL. 31

vt arbor malorum granatorum: & veluti triticum & lac, atque alia nomina quamplurima, quorum omnium est vna radix: sed secundum diuersos effectus, diuersos colores, diuersas naturas, & nomina multa atque diuersa ipsi rei imponunt, vt HERIZARTEM ait philosophus: Ego veritatem dico, quod nihil aliud huius magisterij artifices in errores detruſit, nisi varietas & eius nominum multitudo. Sed si quis recte cognouerit, quod hæc nomina non sunt nisi colores in coniunctione apparentes, in huius magisterij via non deuiabit. Rex Calid. Multum autem intelligere desidero, vtrum isti colores, de quibus paulo ante dicebas, eos sc. de vno in aliud mutari, vna dispositione vel confectione, vel duabus seu plurib. sic mutantur. Morienus. Vna sola confectione vel specie sic materia mutatur: sed quanto magis ei ignis colorem innouat, tato magis ei plurima nomina imponuntur: vnde DAUTIN philosophus ait ad EUTICE. Ego tibi ostendam, quod sapientes huius magisterij dispositiones vel confectiones alia de causa non multiplicauerunt, nisi vt sapientes in hoc magisterio instruerent, & insipientes penitus excæcarent. Quonia hoc magisterium vnum nomen habet, & hoc proprium sibi deputatur: sic etiam vnā habet dispositionem atq; etiam vnā viam linearem, & hoc mo-

do, licet Sapientes eius nomina & sua dicta mutarunt, tamen noluerunt nisi rem vnam intelligere, & vnam dispositionem. Sufficiat igitur tibi ô bone rex, de huiusmodi hætenus inquirere ac perscrutari. Nam sapientes qui ante nos fuerunt, multas nominauerunt confectiones, & multa pondera & multos colores: & sic super vulgus dicta sua allegorizauerunt: neque tamen sunt mentiti: sed locuti sunt vt eis bonum videbatur, & vt ipsi ad inuicem intelligebant, vt etiam hoc alios lateret. Rex Calid. De eius natura atque substantia tibi iam dixisse sufficiat. Nunc verò de eius colore mihi manifestare digneris: quia nolo vt sub allegoria aut similitudine aliquid mecum inde conferas. Morienus: Mos autem erat sapientum, quod suum assos de eo & cum eo semper faciebant. Assos Arabice, alumen interpretatur Latine. Sed & hoc faciebant, antequam aliquid cum eo tingerent. O bone rex, sufficiunt tibi hæc quæ ego profero: an ad antiquiora reuertemur testimonia? Quòd si exemplum desideras, dicta Datin philosophi sic accipe. Ait enim: Noster quidem Lato, quamuis primum sit rubeus, tamen est inutilis: sed si post rubedinem in album vertatur, multum valebit. Ob hoc itaq; idem Datin dicit ad Euthicem: O Euthice ista restent sic firma & omnino bene credita:

DE TRANSM. METAL. 33

ta: nam sapientes de hoc sic dixerunt: iam abstulimus nigredinem, & cum sale anatron, id est, sale nitri, & alnizadir, cuius complexio est frigida & sicca, fiximus albedinem: quare ei hoc nomen imponimus Borreza, quod Arabicè Tincar dicitur. Dictum autem Danti philosophi, per dictum Hermetis comprobatur. Dicit autem Hermes: In primis est nigredo: postea cum sale anatron sequitur albedo: & in primis fuit Rubetum, & in ultimis album, & sic eius nigredo omnino auferatur, ac demùm vertitur in ruborem lucidum & nimis clarum. Maria quoque dicit: Quando autem Laton cum allzebric, id est, sulphure comburitur, & mollicies super eum funditur, ita ut feruor illius tollatur, tunc omnis eius obscuritas atque nigredo, ab illo auferatur, & sic in aurum purissimum conuertitur. Item Danti philosophus ait: Si autem Laton cum sulphure comburatur, & mollicies super eum frequenter fundatur, eius natura de bono in melius auxilio Dei conuertetur. Alius quoque dicit: Quando autem purus laton tamdiu decoquitur, donec veluti oculi piscium elucescat, eius utilitas expectanda erit. Et tunc scito, quòd ille ad suam naturam atque colorem reuertetur. Et alius similiter dicit: quòd quantò magis aliquid abluatur, tantò magis limpidius

hoc melius apparebit: Quòd si ablutus non fuerit, limpidus non apparebit, neq; ad suum colorem reuertetur. Et item Maria dicit: Nihil est, quod à latone suam obscuritatem, vel suum possit auferre colorem. Sed Azoc est quasi eius tegumentum. Primum videlicet quando decoquitur: nam & eum colorat & album reddit: ac iterum dominatur latō Azoc, id est, vinum, vel Rubeum reddit.

Alius quoque philosophus ait: Quòd Azoc nequit substantialiter Latoni suum auferre colorem, vel eum mutare, nisi quantum ad visum, sed latonem ab Azoc, suam auferre substantialem albedinem: quoniam inest mirabilis fortitudo, quæ super omnes colores apparet. Nam quum colores abluuntur, & nigredo atque immunditia auferitur, ita quòd album appareat, laton quidem Azoc postea nominatur, & eum reddit rubicundum. Datin quoque philosophus ait, quòd omnis res, non est nisi de eo & cum eo: & quòd omnis tinctura, à suo consimili procedit. Adarnath similiter sapiens & philosophus ait: Quòd omnia harum rerum nomina, & earum similitudines, nulla alia de causa antiquis vocantur, neque variantur, nisi vt vos intelligatis, quòd huius rei principium super suum finem reitificatur, & suus finis, super suum principium. Et vt sciatis, quòd

quòd hoc totum non est nisi vna res, quæ
 scilicet habet patrem & matrem: & eius pa-
 ter & mater eam nutriunt, atque pascunt;
 non quòd ipsa à suo patre aut matre aliquo
 modo differre possit. Euthicen quoque di-
 cit: Qui fieri potest, quòd species à suo ge-
 nere tingatur? Datin quoque Philosophus
 similiter dicit: Vnde est quidem quod ex eo
 processit, & in illum reuertetur? Rex Ca-
 lid: Hactenus & de huiusmodi lapidis natu-
 ra & eius colore satis disputauimus: Nunc
 verò de illius naturali compositione, eius
 tactu, nec non & illius pondere & gustu dis-
 seramus. Morienus: Tactus autem huius
 lapidis, mollis est: & maior mollicies est in
 eo, quàm in suo corpore. Pondus verò il-
 lius multum est graue: & eius gustus dul-
 cissimus: & eius natura aerea. Rex Calid:
 Qualis est ergo eius odor ante & post suam
 confectionem? Morienus: Ante confectionem
 nimis est grauis & foetidus: & post con-
 fectionem est eius odor bonus iuxta hoc quod
 sapiens dicit: Ista quidem aqua à corpore
 mortuo, & iam inanimato tollit odorem.
 Nam & eius odor est malus, & odori sepul-
 chrorum assimilatur. Vnde etiam ait sapi-
 ens: Quicumque animam dealbauerit, & e-
 am rursus ascendere fecerit, & corpus bene
 custodierit, & ab eo omnem obscuritatem

abstulerit, & odorem malum ab illo extra-
xerit, ipsam in corpus infundere poterit. Et
in hora coniunctionis maxima miracula ap-
parebunt. Vnde quidam philosophorum,
dum coram Maria simul conuenissent, ad il-
lam dixerunt: Beata es Maria, quoniam di-
uinum secretum occultum & semper orna-
tum tibi reuelatum est. Rex Calid: Expone
mihi naturas mutantes, id est, quomodo id
quod est inferius, superius ascendit, & qua
ratione, quod est superius inferius descen-
dit: & qualiter vnum eorum alteri coniu-
gitur, ita quod ad inuicem misceantur.

Quid etiā sit hoc, quod ea faciat misceri: quo-
modo etiam veniat aqua benedicta, illa ada-
quare & rigare, & à suo odore fœtido mun-
dare. Hic enim est odor, qui assimilatur odo-
ri sepulchrorum, in quibus videlicet mortui
sepeliuntur. Morienus: Ista quidem res est,
de qua meritò scribit philosophus Azina-
bam. Ait enim Oziambe, quibus nomini-
bus potest hæc res naturaliter appellari? At
ille dicit: naturaliter hæc res vulphi, id est, a-
nimal appellatur. Et postea fit eius odor sua-
uis & bonus, nec remanet in ea quicquam
obscuritatis neque fœtoris. Rex Calid: Hæc
à modo de huius rei communi inquisitio-
ne nobis sufficiant. Nunc autem quærere li-
bet, vtrum hæc res multum vilis, an cara in-
ueniatur?

ueniatur? Tu ergo inde mihi verum respondeas.

Morienus : Vide quid dixerit sapiens : quod videlicet hoc magisterium ex vna sola re fieri consuevit. Hoc igitur tuo animo adhibeas, & tecum inde conferas : neque sit aliquid quod tibi in hoc contradicat. Scito igitur quod sulphur zarnet, id est, auripigmentum citò comburitur, & à combustione citò consumitur : Sed Azoc diutius sustinet combustionem : Omnes enim species igni appositæ citò consumuntur. Quomodo ergo expectabis bonum ab eo, quod citò ab ignis combustionem consumitur, & ab igne comburitur, & in carbonem redigitur? Hoc etiam te scire conuenit, quod nullus lapis neque germen huic magisterio conuenit. Sed considera si poteris rem puram atque mundissimam recte dirigere : sin autem tua operatio inefficax esset. Sapientes autem disposuerunt, & dixerunt, quod si hoc quod quæris in sterquilinio inueneris, illud accipe : si verò in sterquilinio non inueneris, tolle manum à marsupio. Omnis enim res quæ magno emitur precio, in huiusmodi artificio mendax, & inutilis reperitur. Hæc igitur expositio, in hoc loco tibi sufficiat. Sed caue ne in hoc magisterio quicquam expendas : quoniam postquam completum fuerit,

expensis non indigebis. Vnde Datin philo-
phus ait: Ego autem tibi commendo, ne in
specierum ponderibus quicquam expendas,
& maximè in auri magisterio. Item ait: Qui-
cunque ad hoc magisterium aliud ab hoc la-
pide quæsierit, assimilabitur viro per sca-
lam absque gradibus nitenti ascendere, quod
quum nequiverit, super suam faciem pro-
nus in terram decidit. Rex Calid: Hoc quod
tu dicis est ne rarum, an multum de eo inue-
nitur? Morien. Non est hoc nisi, sicut sapiens
dicit, ad diuitem scilicet & pauperem, & ad
largum & ad auarum, euntem quoque & se-
dentem. Nam hoc in vijs proijcitur, & in
sterquilinijs suis calcatur, & multi iam in ster-
quilinijs foderunt, ut hoc ab eis extraherent,
& in hoc decepti sunt: Sed sapientes ipsam
rem cognouerunt, & eam rem vnam sapius
probauerunt: quæ scilicet in se continet qua-
tuor elementa, & illis dominatur. Rex Ca-
lid: Quo in loco, vel in qua minera quæri-
tur hæc res, donec inueniatur? Ad hoc Mo-
rienus obticuit, & fronte demissa, diu cogi-
tauit quid regi posset respondere: tandem e-
rexit se, & dixit: O Rex, verum tibi confi-
teor, quod hæc res diuino nutu in sua crea-
tione magis configitur. Omnis enim qui
à Deo creatur, sine ea persistere non potest.
Rex Calid: Explicandum est hoc quod di-
xisti,

xisti. Morienus ait: Discipuli autem Herculis ipsum interrogauerunt & dixerunt: O bone magister, sapientes qui ante nos fuerunt, libros de hoc magisterio expositos, suis filijs & discipulis dimiserunt: Precamur te magister, quatenus huius magisterij expositionem nobis non taceas, sed hoc quod ab antiquis quasi obscurum relinquitur, nobis declarare non differas. At ille dixit: O filij sapientiæ, scitote quod Deus creator altissimus benedictus, mundum ex quatuor elementis dissimilibus creauit, posuitque hominem inter ipsa elementa maius ornamentum. Rex Calid: Adiunge mihi adhuc super hoc (quomodo dixisti) explanationem. Morienus: Quid tibi multa referam? Hæc enim res à te extrahitur: cuius etiam minera tu existis. apud te namque illam inueniunt, & vt verius confitear, à te accipiunt: quod quum probaueris, amor eius & dilectio in te augebitur. Et scias hoc verum & indubitabile permanere. Rex Calid: Nouisti ne vnquam alium lapidem, qui huic lapidi assimiletur, & cuius effectu & potentia, hoc idē possit perpetrari? Morienus: Non noui ego alium lapidem, qui huic lapidi assimiletur, neq; qui illius habeat effectum. In hoc. n. lapide quatuor cōtinentur elementa, assimilatur

que mundo, & mundi compositioni neque in mundo alius lapis inuenitur, qui huic assimiletur, in creatione scilicet vel natura.

Quicumque igitur alium lapidem in hoc magisterio quaesierit, eius operatio omnino frustrabitur. Adhuc etiam est tibi aliquid addiscendum, scilicet huius magisterij principium. Nam & ego ab omni errore te auferam. Vide ergo ne hanc radicem praeteras, neque aliquando quaeras eius mutationes: quoniam fructum neque bonum tibi quaesitum poteris inuenire. Item te moneo, ut ea quae dicta sunt superius, penitus obserues. Rex Calid. O Moriene, mihi modo edisserere qualitatem huius dispositionis. Deus enim in nostro iam erit auxilio. Morienus.

Ego eam tibi dicam, ut ab antiquis est mihi tradita: Bene enim interrogas. In directione igitur huius confectionis, has dispositionis partes suo ordine rationabiliter constitutas obserues, & nullatenus praetermittas. Prima earum est coitus: secunda est conceptio: tertia praegnatio: quarta, ortus: quinta, nutrimentum. Si non fuerit igitur coitus, non erit conceptio, & si non fuerit conceptio, non erit praegnatio: & si non fuerit praegnatio, ortus ullo modo non sequetur. Haec est enim huius dispositionis directio, quae scilicet hominis creationi assimilatur. Omnipotens

omnipotens enim creator altissimus, magnus, cuius nomen semper sit benedictum, creauit hominem, non ex partibus constitutiuis, vt est domus, quæ ex suis partibus constat constitutiuis: Non est enim res quæ homini esse constituat. Domus autem constat ex suis partibus constitutiuis; vt est paries, tectum, & fundamentum. Hæc enim sunt partes domus, & res inuentæ dicuntur. Homo verò non sic constat: quoniam creatura est. Nam homo quum mutatur eius essentia, de re ad rem meliorem transire videtur: & sic semper persistit homo in creatione, qui à rebus inuentis multum distare videtur: & sic procedit de die in diem, & de mense in mensem, vsque dum creator altissimus magnus suam compleat creaturam, in tempore scilicet certo, diebus diffinitis. Quia licet quatuor elementa prius in spermate fuissent, creator tamen Deus posuit illius tempus diffinitum, in quo scilicet compleatur: quod quum finitum fuerit, firmatur & ipsa creatura. Talis enim est fortitudo & sapientia Dei altissimi. Scire etiam tibi conuenit, ô bone rex, quòd hoc magisterium nihil aliud est nisi arcanum & secretum secretorum Dei altissimi & magni. Ipse enim hoc secretum suis prophetis commendauit: quorum scilicet animas in suo paradiso collocauit. Si autem sapientes qui post illos fuerunt, suas expositio-

nes de qualitate vasis in quo conficitur, non inuenissent, nūquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent. Ergo hæc tuæ commendæ memorię. Ostendi namque superius, quòd hoc magisterium non multum distat ab hominis creatione: nunc quoque tibi dico quòd nunquam fuit animatum aliquid, aut natiuitate creatum, neque crescens, nisi post putredinem, & eius mutationem. Vnde ait sapiens, quòd tota fortitudo huius magisterij non est nisi post putredinem. Ait enim, si putridum non fuerit, fundi aut solui non poterit: & si solum hoc non fuerit, ad nihilum reuertetur. Rex Calid, Quidnam erit hoc post putredinem? Morienus. Post putredinem verò ad hoc deueniet, cum quo omnipotens Deus & omnium creator altissimus perficiet quæsitam compositionem. Scito itaque quòd istud magisterium duabus indiget creationibus, atque duabus confectionibus: quæ ita ad inuicem sunt connexæ, quòd quando vna earum perficitur, altera earum tunc incipit: & quando altera perficitur, totum magisterium terminatur. Rex Calid. Quoniam modo indiget hoc magisterium duabus creationibus atque duabus confectionibus, quum antea dixisses eius rem, ac eius viam vnā & linearem persistere? Morienus. Verum est hoc quod dixi: nam totum hoc magisterium

ex re

Ex re vna, & via vna constat. Eius namque vna dispositio talis est, qualis & altera. Rex Calid. Quænam est igitur illa dispositio, qua paulo ante dixisti totum posse perfici magisterium? Morienus. O rex bone, Deus ad melius te conuertat. Hæc est illa dispositio, quæ scilicet manibus perfici non potest. De illius namque difficultate, quamplures sapientes conquesti sunt. Dixerunt namque: Si quis sua eruditione & labore dispositionem hanc inuenerit, facile totum magisterium eius scientia perficiet. Qui verò illam eius labore & eruditione non inuenerit, totum magisterium latebit. Rex Calid. Quænam est igitur hæc admirabilis dispositio? Morienus. Si sapientum dicta diligenter inspexeris, facile illam scire poteris: de ipsa namq; dixerunt. Hæc namq; dispositio est naturarum mutatio: & earum naturarum calidi & humidi, cū frigido & sicco subtili dispositione admirabilis commixtio. Rex Calid. Quum hæc dispositio hominum non fiat manibus, igitur quænam est res ipsa, qua perfici possit? Morienus. Hæc autem dispositio fit, ut ait sapiens, qui dicit, quòd Azoc & ignis Latonē abluunt atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitus eripiunt. Nam & sapiens ait: Si rectè ignis modum disposueris, Azoch & ignis in hac dispositione, dante Deo, tibi sufficient.

Vnde Elbo interfecto ait: Dealbate latonē,
& libros rumpite, ne corda vestra corrumpantur. Rex Calid. Hæc autem dispositio est nē
ante vel post putredinem? Morienus. Dispositio
putredinem præcedit: sed ante talem dispositionem
nulla penitus est. Rex Calid. Quidnam est ergo? Morienus. Tota operatio
nostra non est aliud nisi extractio aquæ à
terra, & huius aquæ super terram remissio,
donec ipsa terra putrescat. Hæc enim terra
cū aqua putrescit & mundificatur: quæ cū
mundata fuerit, auxilio diuinitatis totum
magisterium dirigitur. Hæc est enim sapientum
dispositio: quæ est tertia pars totius
magisterij. Hoc etiam te scire conuenit,
quòd si corpus immundum perfectè non
mundaueris, & illud non desiccaueris, neque
ipsum bene dealbatum reddideris, & in
illud animam non miseris, & eius omnem foetorem
non abstuleris, donec post suam mundificationem
tinctura in illud decidat, nihil penitus
huius magisterij direxisti. Hoc quoque te
scire decet, quòd anima citò corpus
suum ingreditur, quæ cū corpore alieno
nulloatenus coniungitur. Rex Calid. Creator in
nostro semper sit auxilio. Tu verò secundam
dispositionem mihi edissere: vtrum scilicet illa
sit finis prioris dispositionis. Morienus. Ita
est vt dicis. Nam quādo corpus immundum
vt iam

DE TRANSM. METAL. 45

vt iam dictum est, direxeris, mitte cum eo po-
stea de fermento quartam sui partem . Fer-
mentum enim auri, aurum est: sicut panis fer-
mentum panis est. quod quum in eum mise-
ris, pone illud in Sole ad decoquendum, do-
nec hæc duo in vnum corpus redigantur. In-
de verò sub Dei benedictione illud abluere
incipias . Ad illius ergo ablutionem partem
vnam de re mortifera accipias, quam videli-
cet per tres dies decoquas: & caue ne de suis
diebus aliquem aut obliuiscaris, aut minuas.
Eius quoque ignis indefinenter æqualiter ar-
deat: ita scilicet, quòd neque inualescat, neq;
debilior existat. Sit ergo eius ignis blandus
& mitis, qui per suos dies ardendo æqualis
perduret: aliter maximū sequetur damnum.

Post xvij. noctes, vas in quo hæc omnia co-
quantur visites, & aquam quam in eo inue-
nies extrahas, & alteram ei imponas: quod sci-
licet tribus vicibus agendum est. Vas autem
prædictum fornaci suæ semper immobiliter
adhæreat, donec totum tempus fermentatio-
nis auri compleatur, & donec ad octauā par-
tem suæ tincturæ dirigatur. quod quum post
xx. noctes extractum sit, deinde bene desicca-
tum fuerit. Arabicè hoc Vexir nuncupatur.
Inde verò corpus ablutum & præparatum ac-
cipias, & super fornacem artificiosè adaptes:
vt tibi in suo vase quotidie cum quarta parte

46 MORIENI ROM.

rei mortiferæ, quam scilicet tunc tecum habeas, irrigetur cauendo etiam ne flamma ignis præfatum vas attingat: nam in damnum omnia vertuntur. His igitur omnibus perfectis, prædictum vas in fornace magna artificiosè locetur, & ignis super os eius accendatur: qui scilicet duobus diebus ac totidem noctibus, ibidem æqualis sine augmento aut sui diminutione ardeat. quibus omnibus expletis, à fornace, cum omnibus quæ in eo sunt, tollitur: quoniam auxilio Dei expleta est artis iteratio. Rex Calid. Hoc modo quod tu dicis, & nos similiter agemus, sitque nomen Domini benedictum. Morienus. O rex bone, scire etiam te oportet, quòd omnis huius magisterij perfectio in captura corporum cōiunctorum, & concordantium constat. Nam & hæc corpora naturali artificio substantialiter ad inuicem coniunguntur, & concordant, & funduntur, & etiam ad inuicem recipiuntur. Nam semetipsa ad inuicem emendant & dirigunt, vt super fortitudine ignis pulchriora appareant. Quum enim inquisitor sapientiæ horum corporum capturam, & eorum decantationem, eorumque solutionem atque dispositionem necessariam, & eorū mixtionem atque decoctionem perfectè cognouerit, sciat postea eorum ignis quantitatem, & suæ fornacis constitutionem, & sui ignis accensionem

DE TRANSM. METAL. 47

nam, in quo scilicet loco fornacis accendi debeat ignis: numerum quoque dierum suorum, & eorum ponderum mensuram. Nam si hæc omnia prouidentia & ratione tractauerit, auxilio diuinitatis impleta erit eius intentio. Omnis igitur festinatio procul ab ipso artifice pellatur, & prouidentia, & ratio, & firma expectatio adhibeatur. Quod autem hæc corpora maximè coaptat, sanguis est. nam illa viuificat atque coniungit, & ex istis omnibus vnum corpus efficit. Quapropter ignis blandus diutius apponi debet, qui in suis diebus semper duret æqualis. Nam calore ignis in corpore citò serpente, festina combustione ipsum corpus consumit. Nam si eudica eis apponitur, ipsa corpora in terram mutata, ab omni combustione curabit. Nam corpora postquam suas iam non retinent animas, citò cōburuntur. Eudica (fex vitri) quidē bene omnib. corporibus conuenit: nā ea viuificat & aptat, & ab omni combustione defendit: immittit namque quædam eorum in alijs, & ista simul post immissa à nimio calore postea defendit. Et quando eudicā quærere volueris, in vitreis vasis eam quære: quam quum inueneris, eam reconde, neque quicquam cum ea facias, donec acidum fiat: azima non existat: quoniam tua intentio penitus destrueretur. Terra quoque fœtida citò

recipit albas scintillas, & vetat sanguinem, ne ille in decoctione damnetur: vis namque sanguinis & eius fortitudo nimis est magna: quamobrem sanguis est frangendus ne impediat, aut proficiat: quæ quidem fractio fiat postquam fuerit dealbatum. hoc quod de coloribus remansit, nigredinem occupat: coloribus, inquam, venarum prius effusarum, ex nouo esse, quod quidem huic magisterio pertinet: in cuius initio veritatem non videris, est omnino fallax & inutile. Illud quoque huius magisterij secretum est, quod hîc in vnum breuiter collegi, & collectum tibi exposui: quod videlicet huuius rei pars vna, mille partes argenti in aurum purissimum conuertit. Hæc ergo quæ iam dicta sunt, ad hoc magisterium tibi sufficiant. Sed adhuc restant quædam, sine quibus magisterium compleri non potest. Sed & te scire conuenit, quod intentio hominis hanc scientiam diuinam & puram quærentis, aliud arbitrari non decet, nisi donum Dei altissimi & magni, qui eam suis commendat, cuius nomē semper sit benedictum. Sed & tu bone rex, nunc totus sis mihi mente, vt audias & intelligas ea, quæ tibi nunc dicam. Rex Calid. Dic vt libet: nam & cre-
dis auribus tibi assisto præsens.

Morienus dicit de nominibus specierum.

O bo-

O bone rex etiā perfectiss. in primis te scire decet, quod fumus rubeus & fumus citrinus & fumus albus, & leo viridis, & Almagra, & mortis immunditia. & limpidum, & sanguis & eudica, & terra foetida, sunt ea, in quibus tota huius magisterij constat efficacia: quæ sine his nullatenus rectè tractari potest. Rex Calid. Explana mihi hæc nomina. Morienus. In fine libri exponam ea: quoniam ad præsens de illis, quorum hæc nomina, coram te magisterium conficiam, ut ea quæ iam diximus, per ipsius rei effectum comprobentur. Est enim hæc huius scientiæ radix, ut scilicet ille, qui eam discere voluerit, eius doctrinam prius à magistro suscipiat, & postea magister coram discipulo suo eam frequenter pertractet. Sunt autem quidam, qui hanc scientiam in venis diu quærunt, neque tamen illam inveniunt. Tu autem semper in his, ut me operari videbis, operare: nec aliud in hoc magisterio quæras, quod si feceris, proculdubio errabis. Sunt autem multa huius scientiæ obstacula. Nam ut ait Sapiens, Multa distantia est inter sapientem & insipientem, & inter cæcum & videntem: neque enim ille, qui dispositionem huius magistrerij, etiam probationem perfectè cognovit, est ut ille qui adhuc in eius inquisitione per libros persistit. Sunt namque libri sub figura de hac arte composi-

dd

ti, quorum pars maior multum obscura videtur, ac scientia connexa, nec nisi à suis compositoribus potest intelligi. Sed hæc est scientia quæ inter alias maximè inquire debet, quum per illam, ad aliam magis admirabilem pervenire possimus. Rex Calid. Omnia autem quæ profers vera loqueris, & eorum veritas in sua expositione florescit, & admirabiliter illucescit.

INCIPIT DISPOSITIO SA

pientum, ad aptationem corporis immundi, antequam Elixir super illud mundum effectum ponatur, & antequam album efficiatur, & antequam anima in eo mittatur.

Dicit Morienus. Quoniam Elixir nisi à corpore benemundificato, neque foetido, ut eius tinctura quando super eum introiuit formosior appareat, non recipitur. & hæc prima dispositio est. Incipe ergo sub Dei auxilio, & primum fac ut fumus rubeus fumum album capiat, ac deorsum ambos effunde ac coniunge, ita scilicet, ut in eorum mixtione ex utroque par pondus apponatur. Quibus commixtis in vase spisso, iuxta mensuram ferè unius libræ perfectè ponantur: cuius scilicet os cum bitumine convenienter obturetur.

DE TRANSM. METAL. 51

tureur. Sunt enim in eis venti, qui si in vase detenti non fuerint, euadent, & sic magisterium annihilabitur. Bitumen verò sit illud, quòd in libris philosophorum Lutum appellatur. In quo videlicet ante conclusionem modicum salis apponas, vnde magis confirmetur, & ignis combustioni diutius possit resistere. Inde verò fornacem calefacias, & ea iam calefacta, vas prædictum cum omnibus quæ in se continet in eo sublimetur: quæ scilicet sublimatio post Solis occasum fiat, & ibi donec dies frigescat, dimittatur. Postea vas ipsum extrahas, & eum confringas. Quòd si ea quæ intus posueras in vnum corpus ad modum lapidis commixta inueneris: accipe illud, & tere bene atque tantarisa: quod quum feceris, aliud vas cuius fundus sit rotundus accipe, & hoc iam bene tritum atq; bene tantarifatam intus pone, & os vasis cum bitumine philosophorum vndique claudas: inde verò fornacem philosophorum construas, in qua ignem philosophicum more philosophorum accendas, qui etiam spatio xxi. dierum æqualis perduret ardendo. Ignis verò philosophicus talis est, quod eius materia bina partitione partitur. Aut enim eius materia ex stercore ouino erit composita, aut ex folijs oliuarum: nihil enim est quod ignem in combustionem æqualem faciat perdura-

dd 2

re melius his. Igitur diebus prædictis transfactis, præfatum vas à fornace extrahas, & quod intrus inueneris exsicca: postea verò ex ea vnā partem accipias, & eam cum decem partibus mundati commisceas, & iterum vnā partem mundati assumes, & eam cum decima parte mundi similiter misceas, & sic deinceps iuxta hunc ordinem & numerum eorum alteri apponatur, vt in vnum misceantur. quibus in vnum commixtis, fac ex eo Elixir, hoc est, illud dissipa, & si in eo album remanserit, & bene firmatum, neque propter ignis adustionē recessum inueneris, iam duas partes huius magisterij expleuisti. Hic est igitur modus, quo album cum immundo recentissimè coniungitur, neque præter istum modum alius inuenitur. Anima enim citò corpus suum ingreditur, quam si alieno corpori coniungere studueris, in cassum laborabis. Nam ipsa veritas magis est lucida. Rex Calid. Omnia quæ dicis vera sunt, vt iam nos vidimus: & Deus animas suorum prophetarum in manu sua recipit.

INCL

*INCIPIT DISPOSITIO SE-
cunda ex dictis Morieni Romani,
quam cum Calid rege, filio Egezi,
filijs Madoya habuit.*

DIxit Morien: Sume fumum album
& leonem viridem, & Almagra ru-
beū, & immūditia mortui: hęc om-
nia dissolue: quib. dissolutis, fac ea
ascendere, & post ascensionem in vnum con-
iungere: ita scilicet quòd in vnaquaque par-
te viridis leonis tres partes de immunditia
mortui apponantur. Similiter de fumo albo
vnā facias partem, & de Almagra duas, quæ
in vase viridi omnia ponantur, & in eo coquan-
tur. Os autem eius vasis firmiter, secundum
quod prædictum est, claudatur. Postea verò
hoc in Sole ponatur, & deficcetur ibi: & quan-
do deficcatum fuerit, Elixir sibi appone, ac da-
mum pone super eum aquā sanguinis, quan-
ta super eum natet. Post tres dies similiter &
noctes riga cum aqua foetida, cauendo ne de
suis diebus aliquem minuas, neque eius ignis
extinguatur, aut ardendo inuale scat, aut mi-
nuendo eius adustio minuatur. Transactis i-
gitur septendecim noctibus, prædictum vas
aperies, & aquam quam intus nueneris ex-
trahas, & iterum alteram foetidam aquam in

dd 3

eo reponas : quod scilicet tribus noctibus agendum est, cauendo etiam ne vas vllatenus à sua fornace remoueatur: appposito verò aque foetidæ, semel in vnaquaque noctium trium, fiat. Inde verò transactis xxi. noctibus, vas à fornace extrahas, & Elixir quod in eo fuerit, desicces, postea corpus album sumas, in quo videlicet album iam fixisti, & ponas eum in vase paruissimo, quod est iuxta quantitatem fornacis magisterij, quam postquam construxeris fiat. Inde verò vas illud firmiter fornaci coniunge, ne eum flamma ignis comburat, vel contingat. Elixir quoque quod superius in eo diximus debet proijci taliter, vt si de albo corpore partem ei proieceris, de elixir partes xi. proijcias: quibus commixtis super vnamquaque huius corporis commixti viciam, quartā partem vnius dragmatis de Eudica solum proijcias. Hoc ita factō, in magna fornace hoc vas ponas, & per duos dies, & totidem noctes eum ibi dimittas: super cuius caput ignis per tot dies & noctes non extinguatur. His igitur diebus & noctibus completis, hoc quod in vase inueneris extrahas, & lauda creatorem altissimum magnum, super ea quæ tibi tribuit.

Inci.

Dixit Morienus: O rex bone & sapien-
tissime, hæc est expositio specierum,
quæ huius magisterio pertinent, quas
scilicet antecessores nostri multis atque di-
versis nominibus nominabant, ut hi qui hoc
magisterium indignè quærerent, contra ip-
sius veritatem penitus errarent. Scito igitur,
quòd immundū corpus est plumbum, quod
alio nomine Affrop interpretatur. Corpus
verò mundum est stannum, quod alio etiam
nomine Arena nuncupatur. Leo viridis est
vitrum, Almagra quoque est laton, licet supe-
rius eam esse terram rubeam diceremus. San-
guis quoque est auripigmentum, & terra fœ-
tida est sulphur fœtidum. Sed & Eudica o-
mnium horum est secretum, quod scilicet a-
lio nomine Moszhacumia dicitur, quod qui-
dem Latine fex vitri, vel vitri immunditia di-
ci potest. Fumus verò rubeus est auripigmen-
tum rubeum. Fumus quoq; albus est argentū
viuū, & fumus citrinus, est sulphur citrinum.
Ecce iam nomina specierum tibi exprimo,
quarum tamen tres ad totū magisterium tibi
sufficient: id est fumus albus, & leo viridis, &
aqua fœtida. Habes igitur tres species, nec

suam confectionem nemini dicas vel detegas: sed sine stultos circa hoc magisteriū quælibet alia quærere, & quærendo errare: quoniam ad eius effectum non peruenient: vsq; dum Sol & Luna in vnum corpus redigantur, quod ante Dei præceptum euenire non potest. Existimant enim quidam, quòd secretum huius magisterij sit terra, aut lapis, aut vinum, aut sanguis, aut etiam acetum: & per se hæc omnia terunt, & coquunt, & à sua decoctione extrahunt, & extractum sepeliūt: quia iuxta opinionem suam facere credunt, vt suus error magis confortetur, & ne desperent de hoc, quod quærunt inuenire. Sed scito quòd terra & lapis, & hæc omnia ad magisterium sunt inutilia, & malum exitū habentia. Hoc etiam te scire conuenit, quòd maxima huius operis efficacia in suo igne perpenditur: nam cum eo mineræ aptantur, & malæ animæ in suis corporibus retinentur. eius quoque ignis est rota eius natura, huius rei natura atque perfecta probatio. Quicquid etiam ad hoc magisterium effeceris, in cuius principio vnum non inueneris, inutile est. Quod namque bonum sperari potest, quum ipsa res non faciat, neque secum in mundo conficiat? Ita scilicet vt in vnum corpus redigatur. Si autem secundum quod diximus, ista tractaueris, auxilio Dei tua
com-

complebitur intentio. Quid ergo diximus, tu bene intellige, & intellecta tuæ commenda memoriæ, & iuxta suum ordinem illam dispositionem, & in eorum dispositione frequenter stude. Nam eius frequens studium, viam eius rectiorem tibi ostendet. Similiter scias, maior radix huius operis est in inquisitione specierum, quæ sunt meliores ad hoc magisterium. Nam vnaquæque minera, multorum est generum. De hoc quoque, quod de fumo albo interrogasti, scire te conuenit, quod fumus albus est tinctura, & etiam anima horum corporum solutorum, & etiam mortuorum, quorum videlicet animas iam extraximus, & iterum eas, suis corporibus coniunximus. Nam omne corpus, quando anima caruerit, tenebrosum & obscurum erit: & fumus albus est qui in corpus, veluti anima defluit, vt eius nigredinem, atque eius immundiciam ab eo penitus auferat, & corpora in vnum consolidet, & eorum aquam multiplicet. Nam immundum, nigrum est, & multum leue: & ideo quando sua aufertur nigredo, sua albedo confortatur, & sua aqua multiplicatur, ac sua pulchritudo magis erit apparens, & tinctura tunc magis in eo operabitur. Quid plura? Si hæc omnia bene tractata fuerint, tinctura in eo bene operabitur, & exibat eius aurum purissimum & rubicun-

dum, quo scilicet nullum melius, atque magis purum inuenire poteris. Ob hanc igitur causam, hoc aurum à quibusdam aurum, vel Ethees Romanum solet appellari. Hoc etiã te scire volo, quoniam si fumus albus non esset, nullatenus aurum ethees Alchymiaẽ purum, siue vtile perpetrari posset. Hoc est etiã huius magisterij capitulum, & quasi tota sua directio. Quod si quando alchymia confecta fuerit, eius vna pars inter nouem partes argenti ponatur, quoniam totum in aurum purissimum conuertetur. Sit ergo Deus benedictus Amen, per cuncta seculorum secula.

*Explicit liber Alchymia de Arabico
in Latinum translatus, Anno millesimo
centesimo octuagesimo secundo, in mense
Februarij, & in eius die undecimo.*

ROBERTVS VAL-
lensis Rugl.

Spiritus intus inest, quem sumito, (corporis hæc est
Sectio) seiunctis facibus: arte leui.
Facibus ac terra demissis, fonte benigno
Sæpius aspersis: sic tibi Elixir erit.

BERN.

BERNARDI TREVIENSIS

*ad Thomam de Bononia medicum**Regis Caroli octavi Re-
sponso.*

BSEQUIIS mihi possibili-
bus tibi exhibitis venerande Do-
ctor, & domine honorande. No-
ueris me per dominum Alderi-
cum recepisse immensam & copiosam epi-
stolam tuam, vnâ simul lapidem secretissimi
operis tui: quod certè insigne argumentum
fuit amicitiae: ex quo manifesta & grauissi-
ma quidem est confidentia tibi mihi exhibi-
ta, & quàmagno & acri præfulgeas ingenio.
Nunc autem tuæ epistolæ lubens responde-
bo. Quædam enim à te doctè & ingeniosè
scripta approbo, quædam verò non arrogan-
ter redarguam, sed strictius & philosophicè
perstringendo, aliter honoris tui causa & ob-
seruantia pertractabo. In hac enim arte sacra
& occulta, vt in alijs, experientia practicæ ve-
ritatem theoricæ debet corroborare. Quare
venerande Doctor, nunc talibus rescriptis &
libellis nos mutuò visitemus, quando præ-
sentia corporali vniri non valemus. Cæte-
rùm tuæ sapientiæ est (vt optimè nosti) res
per causas cognoscere & intueri, quoniam
experimentum fallax est, cuius notitia non

non præcesserit. Philosophantibus enim in-
est firma discretionis meditatio, vt operis
quod fieri debeat perfectio ad extremum cō-
modè perducatur. Erroris nempe contin-
gentia euenit ad opus accedere volentibus,
omisso & neglecto mentalis practicæ iudi-
cio, quam theórica in anima operatur prius,
quam ad opus conficiendum operationes ac-
cedant. Nam opus sequitur naturam, & non
contrà. Qui ergo vult quicquam efficere, a-
nimam disponat, vt rerum naturas & euen-
tus intelligat; postea verò tutò manus ad o-
perandum emittat. In his siquidem animum
tuum apertè nosco sublimem, experimento
tuo in epistola tua præscripto. Nam vt aqua
quæ natura sua frigida & humida est, si vege-
tabilibus permixta fuerit, aliam suscipit qua-
litate, & in decoctione rei permixtæ susci-
pit & induit qualitate: Sic & argentum vi-
uum in rebus sibi familiaribus & permixtis,
alteras suscipit naturas & qualitates: vt si soli
iungatur, solis qualitates: si lunæ, lunæ quali-
tates: si veneri, veneris: & ita in alijs specie-
bus metallicis: vnde hæ species decoquendæ
sunt in eo, & ipse mercurius est aqua earum,
in quo alterando conuertibiliter suscipit mu-
tationes harum. Et aqua hæc naturam ab i-
p sis contrahit in similitudine vegetabilium
in simplici aqua decoctorum: quamuis hæc
spe-

species extrinsecè sub forma fluxus non alteretur in colore, ratione densitatis materiæ & terræ immersæ unitæ proportionabiliter aquæ mercurij: in cæteris verò humoribus diaphanis aliter reperitur. Alterata enim hæc natura alteratur, & color extrinsecè ei latet sub specie mercurij, qui visui non apparet. Hoc autem est à te diffusius disputatum & ostensum, quomodo aqua simplex fluminum est prima materia & nutrimentum vegetabilium, & ideo omnium animantium & sensibilibium: Quare si quid omnium istorum in ea decoquatur, virtutem & proprietatem naturæ illorum recipit & induit: vnde cum summè frigida, ratione tamen in ea decoctorum, operatur in nobis effectum calidi in primo gradu, vt tuo vtar sermone. Insuper nihil est quòd magis nutriat quàm iusculum siue decoctum bonarum carniū, & si aqua in qua carnes & olera sunt decocta, siue res ipsæ in qua decoctæ, si madidæ sumantur, aut si ipsa aqua simplex post decoctionem sumatur aut bibatur: nihil quidem nocet, imò multum prodest & iuvat, quamuis prius in eius simplicitate & natura fuisset nociua. Hoc autem fit, quia illa aqua non est talis qualis fuit antè. Similiter argentum viuū est omnium metallorum materia, & est veluti aqua propter homogeneitatem quam habet cum ve-

getabilibus & animalibus, & recipit virtutem eorum quæ sibi in decoctione adhærent & commiscuntur: quòd cum sit frigidissimum, potest reddi calidissimum breui tempore: Et eodem modo temperatum potest fieri cum temperatis subtilissimo artis ingenio. Nullum autem metallorum melius sibi adhæret quàm aurum (vt dicis) ideo vt quidam opinantur, Aurum non est aliud quàm argentum viuum coagulatum vi sulphuris, &cæt. Ideo vis concludere, vt puto, & bene, quòd si aurum in argento viuo decoquatur seu dissoluatur debite & via naturali artis, ipsum argentum viuum naturales proprietates illius auri acquireret. Veruntamen huius decoctionis & solutionis metallorum via, paucissimis nota est ac patet. quoniam eius dissolutionis causa est argenti viui humiditas restricta densitate homogeneæ terræ, & contrà: terræ frigiditas aqua sibi homogenea, homogeneitate qualitatum permanente: vt est simplex siccum in ea, & duplex frigidum, & simplex humidum sub disproportionem immaturitatis ad anaticam proportionem maturi solis digesti. Differt ergo soluens à soluendo, proportionem & digestionem, & non materia: quia præter vllam admixtionem natura hoc formaret ex illo, quemadmodum mirabiliter natura ex argento viuo
aurum

DE TRANSM. METAL. 63

aurum mirabiliter ac simpliciter procreat, ut doctè tua epistola differuisti. Nam in vegetabilibus humor aquæ simplicis pro dissolutione intrinseca sumitur, ut res arte congelatæ diffundant in illam suos effectus: & rerum dissolutio contingit cum aquarum congelatione, & congelatio aquæ cum rerum dissolutione, & contrà: sic & eodem modo in aqua minerali cum suis speciebus. Qui ergo nouit artem & secretum dissolutionis, peruenit quidem ad artis secretum, quod est species permiscere, & naturas ex naturis extrahere, quæ in ipsis latent effectuosè. Quomodo ergo veritatem reperit, qui argenti viui naturam humidam destruit: ut fatui, qui ipsius speciem à metallica dispositione, siue dissolutione difformant, & humidam naturale dissoluendo corrumpunt, & disproportionant argentum viuum à qualitate prima minerali, quæ nihil aliud requirit quàm puritatem & simplicem decoctionem. Exempli causa: Qui in salibus, vitriolis, & aluminosis rebus ipsum deturpant, destruunt, & in aliud mutant quàm sit natura argenti viui. Semen enim quod natura sagacitate & clementia construxit, ipsi violando & destruendo conantur perficere, quod indubitèter destruunt ad operis effectum. Semen enim in humanis & sensitiuis à natura forma-

tur, & non ab arte, sed arte coniungitur & permiscetur: nihil tamen ei abstrahendo, nihilque addendo, si eadem species nouitate generis debeat procreari: sic manente & stante eadem materia, subsequitur eadem forma, & non aliter. Quare egregie Doctor, falsa & vana est omnis doctrina, quæ alterat mercuriū, qui sperma est, ante coniunctionem metallicarum specierum cum ipso. Si enim exiccatus fuerit, non dissoluit. Quid igitur faciet in dissoluendis speciebus? Nam si calefactus fuerit præter digestionem naturalem, non efficiet nec generabit calorē veluti febrilem in mineralibus speciebus, & impertinenter de frigido calidum, & de passiuo faciet actiuū: vnde error incorrigibilis erit et vanum opus. Exempli causa: fatui ex minoribus mineralibus faciunt & extrahunt aquas corrosiuas, in quas projiciūt species metallorum, & eas corrodunt. Putant enim propterea illas solutas esse solutione naturali, quæ quidem solutio requirit permanentiam simul, scilicet soluentis & soluti, vt ex vtroque, nempe masculino & feminino semine noua species resultet. Amen dico tibi, quod nulla aqua naturali reductione speciem metallicam dissoluit, nisi illa quæ permanet eis in materia & forma, & quam metalla ipsa soluta possunt recongellare. Quod in aquis fortibus nō contingit, sed potius

DE TRANSM. METAL. 65

potius est deturpatio compositi, utpote, corporis dissoluendi. Nec corporib. pertinet aqua in solutionibus, quæ eis in congelationibus non permanet. & tandem mercurius est huiusmodi, & non aquæ fortes, seu quam fatui existimant, aquam mercurialem limpida & diaphanam. Si enim diuiserint seu obstruxerint homogeneitatem mercurij, quomodo stabit & conseruabitur proportio prima seminis fœminei? Quia mercurius non suscipit congelationem cum corpore dissoluto: nec resurget species in administratione artis in posterum, imò quid aliud sordidum & inutile. Sic tamen soluere se putant, in natura errantes, sed non soluunt. Quia aquis fortib. abstractis, corpus ut prius liquefit, nec aqua illa erit ei permanens, nec substat illi corpori pro humido radicali. Corpora quidem corroduntur, sed non soluuntur, & quanto magis corroduntur, tanto magis à metallica specie alienantur: Quare huiusmodi solutiones non sunt fundamentum artis transmutatoriae, sed potius imposturae alchymistarum sophisticorum, qui putant in his hanc artem sacram latere. Dicunt quidem se solutiones facere, sed perfectas species metallicas non efficiunt: quia naturaliter non manent sub proportionem vel specie prima, quam mercurius aqua in speciebus metallicis permittit. Cor

rumpitur enim mercurius cum eis alteratiue
& non dissipatiue. Quia dissoluta corpora
in eo, nunquam ab eo separabuntur, sicut ab
aquis fortibus vel cæteris corrosiuis, & spe-
cies speciem induit atque occultat habens il-
lam latenter & perfectè: veluti sol & luna in
eo dissoluta occultè retinentur. Nam natura
illorum abscondita est in mercurio vsque ad
sui reinspissationem, cuius ipsa latentia erunt
causa cum lateant in ipso: & sicut mercurius
dissoluit ea, & abscondit in ventre suo, sic & ip-
sa congelât eum: & quod fuit durû fit molle.
& quod molle durum, specie tamen perma-
nente: quæ specie sunt metalla & argentum
vium. Qui ergo sic dissoluit, potius conge-
lat, & species corruptæ coniunctæ pristinam
formam recipiunt artis decoctione. Quam-
uis hæc dissolutio diuersos faciat apparere co-
lores, propterea quòd species remanent vel-
ut mortuæ: proportionem tamen intrinsecam ma-
nente & integra. Vnde Dominus in Euange-
lio similitudinariè loquitur de Vegetabili-
bus: Nisi (inquit) granum frumenti cadens in
terram mortuum fuerit, ipsum solum manet:
si autem mortuum fuerit, multû fructum ad-
fert. Ista igitur alteratiua corruptio formas
abscondit, naturas absoluit, proportionem cu-
stodit, & colores alterat ab initio ad finem.
Quia incipiente aqua cooperire terram, in-
cipi t

cipit abscondi color niger sub albo, & aere
 cooperiente aquam & terram, apparet color
 citrinus, qui tandem vertitur in rubedinem,
 igne videlicet tegente aerem siue reliqua tria
 elementa. Et isti colores vltimi absconsè &
 intrinsecè permanent & apparent sub specie
 spiritus albi in mercurio liquido, vsque ad sui
 re inspissationem in puluere qui est in corpo-
 ribus: quia anima latet in spiritu, sicut in in-
 spissatione spiritus & anima latent in pulue-
 re seu in corpore. Est enim corruptio in alte-
 randis rebus, sed non dissipatio partium, nisi
 fuerint partes superflue abijciendæ, & inuti-
 les generationi, vnde artifex opus depurat,
 vt melius digestio contingat. Exemplum pa-
 tet in granis. Nam duorum granorum tritici,
 si vnum in terram bonam proijciatur, ibi pu-
 trefit & moritur, & exteriorem amittit for-
 mam, & nihil inde dissipatur, imò tempore
 suo crescit ad multitudinè fructus. & ita dici-
 tur, & fit tantum corruptio formæ & non dis-
 sipatio materiæ. Si verò aliud granum in i-
 gnem proijciatur, tunc corrumpitur & in ma-
 teria & in forma, totumque dissipatur: & il-
 la corruptio inutilis est generationi. Qua-
 re corpora non dissoluit aqua, nisi illa quæ
 fuerit suæ speciei, & quæ à corporibus po-
 terit inspissari: nec vnquam nutriuntur cor-
 pora ad generationem, nisi consimili ad con-

seruandū species perditas à corpore illo transf-
mutatorio per operis artificium: quanuis ve-
getabilia ex diuersis speciebus nutriantur,
quæ tamen antequam primū illa nutriant,
dissolutione prius facta ad proportionem at-
trahentium assimilantur. Notandum est i-
gitur quòd diuersis modis dissolutiones me-
tallorum contingunt: Vna est quam sciunt
fatui: vt supradictum est, cum rebus extra-
neis non permanentibus cum ipsis metal-
lis solutis: quæ vocatur potius destructio cor-
rosiua & deturpatio compositi. Secunda so-
lutio est quæ fit ignis potentia & vi, quæ et-
iam non est vera solutio, sed potius liquefa-
ctio partium elementalium adinuicem liga-
tarum. Ignis enim ardor extrinsecè compo-
situm eius intrinsecè naturalem ignem siue
natiuum interius reperit soluendo, qui et-
iam ignis interior & proportionalis in aerē
habitat, ideo ipsum aerem soluit. Aer autem
ille solutus, in aqua residet & habitat, & a-
qua in terra, ipsaque aqua terram soluit, ita
quod actiuum & passiuum liquefacit, sed il-
la liquefactio non est vera dissolutio, imò dis-
sipatiua est: quia sunt sibi ibidem elementa
homogenea de proportionē fixa ex digestio-
ne mixta, & vnum de potentia alterius à re-
liquo generaliter est eductum. Et ideo hoc
contingit in corporibus mundis, in quibus
fixæ

DE TRANSM. METAL. 69

fixæ sunt naturæ elementales. Quare in eis ignis flamma liquefacit, & totum idem soluit compositum ad fluxum, & non ad separationem: quia ignis fluere non potest nisi fluxerit aer substantialis sibi: nec aer fluit nisi solvatur aqua; nec aqua fluit nisi & terra fluat, & contrà: vt terra ab aqua dissolvitur, sic vice versa, aqua aerem retinet & congelat, & eodem modo sursum ascendendo, aer retinet ignem in congelatione; quia magis fixa & figentia elementa sibi coagentia fixationem efficiunt, vtpote terra & aqua, & vice versa, ignis & aer ad dissolutionem sibi coagunt. Sed ista solutio dicitur liquefactio compositi, & non propriè eius solutio, quia partes non solvuntur abinuicem seperabiles in generatione compositi, sicut in tertia & vera solutione philosophica fit, quando compositum prædicto modo dissolvitur, partes tamè permanent inseparatæ, quamvis separabiles, ita quòd virtus digestissimorum elementorum à dissoluendis per dissoluens extrahi potest, scilicet per argentum viuum; & partes grossæ in dissolutione tali capiunt latitudinem subtilitatis: propterea quòd corpus in spiritum vertitur, & contrà, spiritus in corpus. & fixa in volatilia, & volatilia in fixa convertuntur. Ista enim solutio est possibilis & naturalis, scil. per artem naturæ administran-

tis, & sola est & necessaria in opere philosophorum: quæ per nullam aliam rem fieri potest, nisi per solum argentum viuum cum proportionem sagaci. vt bonus artifex noscens intrinsecus naturas & proportionem, in operis initio debet proportionare. Istud enim opus, domine mi, possunt hæc duo, & nihil aliud ingreditur seu generat & multiplicat, vt prius dictum est. Præterea dicis, quod aurum secundum opinionem multorum nihil est aliud, quam argentum viuum coagulatum naturaliter vi sulphuris: ita tamen quod in substantia auri nihil remaneat de sulphure, quod ipsum aurum coagulauit: sicut in foetu humano quando in vtero concipitur, nihil remanet de semine patris, secundum opinionem Aristotelis, sed tantum semen viri coagulauit sanguinem menstrui mulieris. eodem modo postquam argentum viuum sic est coagulatum, dicis, quod forma auri perficitur in eo virtute cœlestium, & maxime solis: Verum pace tua ac reuerentia dixerim, non ita sentiendum esse. Nam cum philosophicè credendum sit, aurum nihil aliud esse, quam mercurium anatizatum, id est, æqualiter digestum in visceribus terræ mineralis, & huiusmodi philosophi significarunt fieri ex contactu sulphuris coagulantis ipsum mercurium, & ex causa operis eius, hoc est ex
mercu.

mercurio, calore proportionali ipsum dige-
 rēte & inspissante. Quare scire oportet, quod
 aurum simul est sulphur & mercurius: hoc
 est, coagulans & coagulatum: & nihil aliun-
 de accedit ei, nisi pura digestio vel maturatio
 quę multiplicat qualitates, & excitat elemen-
 tum ab elemento de potentia pura eorum in
 actum, nulla re alia quauis adiecta. Hęc autē
 digestio seu maturatio prodit actiuē: ab altio-
 rib. elementis, utpote igne & aere, quę non
 actu, sed potentia sunt in mercurio: calore ta-
 men extrinseco excitata & coadiuta, & pro-
 prio ac naturali calore digerente: subtiliant
 elementa passiua in mercurio actu, & non tā-
 tum potentia existentia versus aquam ipsam.
 & aqua subtiliatur ad aerem, & aer subsequi-
 tur ad ignem. & in hac proportionali actione
 naturę & mercurij digestionem, masculinum
 & fœmininum simul manēt naturis clausis.
 fœmininum quidem, ut terra & aqua: mascu-
 linum verò, ut aer & ignis: quam terram & a-
 quā mercurij in auro temperant philosophi,
 sed aerem et ignem ipsi velut sulphur in eo di-
 xerunt: nec est alia extranea additio in visceri-
 bus terrę. Et ideo nec in arte super terrā ex-
 tranea additio ad mercurij digestionem & in-
 spissationē ad aureitatem seu speciē metallo-
 rū reperitur. Quamobrē philosophi dixerūt
 quod sulphur et mercurius efficiunt solē, h. e.

corporeitatem & permanentiam. Et ideo
non ex hoc concluditur, calorem extrinse-
cum artificialem excitantem & coadiuvan-
tem proportionalem intrinsecum ad dige-
rendum & maturandum reliqua duo elemen-
ta minus digesta & immatura in mercurio,
utpote aquam & terram, esse de compositi
substantia. Calorem enim extrinsecum non est
permanens intus cum quantitate seu pon-
dere rei, nec est addens ad ipsa. Calor verò
intrinsecus proportionalis & naturalis sim-
plex est permanens cum quantitate & pon-
dere digesti ab eo mercurij: quia calor ille
pars est intrinseca & essentialis ipsius mer-
curij, scilicet duo elementa actiuora in eo,
utpote aer & ignis. Quare stulti malè & ab-
surde dictum illud philosophicum intelli-
gunt, quòd sulphur & mercurius solem ge-
nerant: quia (ut notum satis est) quemadmo-
dum nec aer in prima compositione mercuri-
ali, vel posthac digestionè naturali metalli-
ca, recedunt & secernuntur ab aqua & terra:
ita nec sulphur (quod idem est quod aer & i-
gnis) recedit nec secernitur à mercurio, qui
idem est quod aqua & terra. Qui autem aliter
sentit, aut contrarium asserit, non est philoso-
phus naturalis: quia auri digestio tantum cõ-
tingit ac fit ex proportionè prima mercuri-
ali, nulla additione facta subter terram à na-
tura,

DE TRANSM. METAL. 7.

natura, nec super terram ab arte, ut dictum est. Nec repugnat prædictis, quod in hac arte purus Sol, & Mercurius mundus simul coniungantur: quia hoc ideò non fit, ut asseratur, aliud sulphur esse in Sole, & aliud in Mercurio: aut aliud esse mercuriū in Sole, & aliud in Mercurio: sed quia in sole est maturior & perfectior digestio quàm in mercurio, & in sole sulphur est maturius, digestius, & ideò actiuus quàm in mercurio. Vnde Philosophi dixerunt, Solem nihil aliud esse nisi maturum argentum viuum. Nam in Mercurio sunt tantum duo elementa actu, scilicet, terra & aqua, quæ sunt passiuæ: elementa autem actiua, ut aer & ignis sunt in eo potestate tantum. Sed (ut notum est) quādo illa, aer & ignis, in mercurio mundo deducuntur de potentia ad actum, scilicet ad debitam digestionem & proportionalem decoctionem, tunc fit aurum.

Quare in auro sunt quatuor elementa in æquali & anatica proportionem coadunata, in quo propterea actu est sulphur maturius & actiuus, scilicet aer & ignis, quàm in mercurio. Ea propter aurum dissoluitur arte cum mercurio, ut ex maturo subueniatur immaturo, & sic arte decoquēte & natura perficiente, maturatur compositio, Christi gratia. Vnde causa elici potest, quare opere artis philosophicæ citius & breuiori tempore genera-

tur aurum perfectius, nobilius, & in gradibus
sublimius, quàm opere naturæ. Quia natura
hoc tantum agit & operatur, solum Mercu-
rium in visceribus terræ absque quouis admi-
niculo coquendo & digerendo: quod non po-
test ad debitam proportionem auri aut alte-
rius metalli paruo tempore contingere. Ars
autem nostra iuvat opus naturæ admiscendo
mercurio aurum maturum, in quo est sulphur
optimè digestum, & ideò maturans & citò di-
gerens ipsum mercurium ad anaticam auri
proportionem, elementa illius subtiliando.
Vnde arte sequitur mira huius operis natura-
lis abbreviatio. Quare mi doctor, ut ad priora
revertar, non est existimandum secundum
errorem illorum qui dicunt, quòd ipsum a-
gens masculinum foeminino in coagulando
accidit, postea verò recedit: quia ut notum
est in omni generatione, foetus est actiuum &
passiuum. Oportet autem & passiuum, id est,
omnia quatuor elementa simul semper ma-
nere, aliter non fieret permixtio, & spes gene-
rationis foetus excideret. Nam in quouis ho-
mine semen masculinum ad finem vsque vi-
tæ dicitur in eo agens cum permiscetur sper-
mati foeminino ab initio: si autem effunditur
aut consumitur, ob id tunc natura vegetat &
augetur mirabiliter & nutritur, & conficit si-
bi in eodem homine in eius lumbis simile se-
men

DE TRANSM. METAL. 75

men specificè. Similiter sentiendum est de femine sœminino in muliere: quare ambo semina semper stant & habenda sunt pro originalibus agentibus & patientibus primis. Est tamen varia & differens natiuitas seu generatio inixtorum & vegetabilium. Nam simpliciter mixta dicuntur quæ præter nostrum intuitum sub terra nascuntur, aut circa eius superficiem ex sola commixtione elementorum ad inuicem compositorum: seu ex resolutione eorum prima: quia non vegetant, sed quantum materiæ in eis compacta & mixta fuerit, tantundem pristini ponderis eisdem compositis reseruatur. Exempli causa: Quantum primò ponderat substantiæ mercurialis massa in visceribus terræ sub dispositione minerali, tantundem auri inde digesti pondus permanebit: & potius diminuitur scoria & fex à se abiecta, quàm multiplicetur, propterea quòd non suscipit alimentum. Huius autem primæ & simplicis mixtionis naturalis multiplex est gradus. Primus enim est elementorum quatuor nuda compactio seu cōpositio & immediata, in qua nondum est facta mutatio, seu exaltatio vnius elementi ad aliud: sed simplex simbolizantis cōpositionis eorum vnio perseverans & permanens. Cuius generis sunt lapides. Secundus aut gradus primum subsequitur, quia ex lapidibus præ-

dictis mineralia (de quibus noster est sermo) generantur, & nobiliores subterraneæ species hinc emergunt & oriuntur: Quia in his incipit elementorum actio & transmutatio ad inuicem, quamuis actio eorum non sit in tanta viuacitate & virtute, vt in vegetalibus & sensilibus, quia non vegetant nec sentiunt, vt prius dictum est.

Tertius verò gradus lapides nobiles & gemmas comprehendit. Quia in ipsis actio perfecta & cōpleta reperitur virtute elementorum compactorum, agentium ad inuicem: vt fusius declarauī in philosophia mea: vbi perspicuè ostendi, hunc tertium gradum simul cum secundo medium esse inter primam compositionem rerum naturalium, & secundam. Ergo altera rerum natiuitas seu generatio est, quæ non simpliciter mixtorum, sed vegetabilium compositorum cōsetur: quæ quidem in quatuor genera seu impositiones distinguuntur & diuiduntur: vt in altero meo libro ad te misso diffusius disserui. Sunt enim vegetabilia, maximè verò sensitiua, quæ vt plurimum ex masculī & fœminæ seminibus coitu commixtis & concurrentibus, sibi similia generant quod naturæ opus ars philosophica imitatur ad generationem auri. Spermatata quidē humana artificialiter nemo perficere potest, sed hominem disponere ad sui produ-

productiuam generationem, vtique per artem possumus. Nam semina vitalia tantum à natura vegetabiliter in lumbis vtriusque parentis digeruntur: possumus tamen ipsa parentum semina per coitum in vasis naturalibus commiscere, qui coitus est veluti ars disponens & commiscens illa naturalia semina ad hominis generationem. Exempli causa: Semen viri tanquam maturius, perfectius & actiuus coniungitur artificio cum semine foeminae immaturiore veluti passiuo. Quod viri semen quia magis actu in se continet elementa agentia, vt sunt aer & ignis: quare est maturius & actiuus ad digerendum. Foeminae vero semen actu magis continet elementa indigesta & passiuia, ideo digerenda, vt sunt terra & aqua, quibus in vasa naturalia foeminae effusis & permixtis, nulla re extranea sibi addita (calore tamen extrinseco mulieris excitante & coadiuuante intrinsecum calorem proportionalem seminis viri, actiua elementa seminis viri digerunt, & maturant semen foeminae, vnde homo generatur perfectus in natura. Ita consimilis est huic hominis generationi, ars nostra philosophica: quia vt in mercurio (ex quo aurum à natura in vasis mineralibus procreatur) fit naturalis coniunctio amborum seminum masculi & foeminae, ita artificio nostro fit artificialis & consimilis con-

iunctio agentium & patientium . Nam elementa actiua quæ seminis masculini nomen fortiuntur cum elementis passivis, quæ sunt veluti semen femininum, naturaliter coniunguntur, proportionem tamen naturæ debita semper observata. Dicitur autem coniunctio hæc prima mercurialis digestio, in qua de potentia surgit actus, scilicet masculinum à feminino: hoc est, aer & ignis à terra & aqua, mediâte pura digestionem & subtiliationem ipsorum. Philosophi tamen & ingeniosi artifices naturam imitantes, præter hanc naturalem in mercurio seminum digestionem, aliam subtilissimo ingenio coniunctionem ac digestionem fecerunt: unde ne dum aurum simpliciter, sed longè nobilius & perfectius procrearunt. Ipsi enim aurum (in quo actiuiora sunt elementa) tanquam semen masculinum cum mercurio (in quo passiva existunt elementa) ut debitè dissoluatur, coniungi præceperunt, omni re extranea semota, præter calorem extrinsecum adhibitum, qui adiuuando excitat intrinsecum naturalem auri, ad digerendum & actiue maturandum mercurium. Et ut generatur per naturam homo, ita & per artem aurum . Quamvis tamen arte eorum spermata seu semina generari non possint, propterea quod illam mixtionem proportionis ad semina producenda ars nescit, ignoratque

DE TRANSM. METAL. 79

ratque & compositionem in homine, & mix-
tionem siue proportionem primam, & cau-
sas subterraneorum quæ effluunt ex terra, v-
bi est proprius & naturalis locus generatio-
nis eorum. Sed illa semina à natura producta
artificialiter coniunguntur, vt inde ex ipsis
compositiue producat generandum, in quo
ambo semina permanent simul permixta;
quamuis Arist. vt scribis, aliter sentire videat-
ur. Non ergo post coagulationem mercurij
recedit semen masculinum siue sulphur no-
strum, vt falsò quidam asserunt hoc ita acci-
dere, in ipso mercurio virtute Solis maxime,
& quod calore eius præcipue forma auri per-
ficiatur, vt nonnulli putant, in subterraneis,
imò potius vi motus globi & orbis eius, ac v-
niuersaliter totius cœli: quia radij solares tan-
tùm superficiem terræ excalfaciunt & non
intrinsicus loca eius profunda, in quibus spe-
cierum mineralium generatio cōtingit, cū
nec ad ea loca infima influētia cœli per radios
deducta pertingat, quæ motus elementorum
subterraneus proueniant primū à motu cœ-
li, & non à radijs luminis eius, nec ex eorum
calore, vel alia influentia præter motum. quo-
modo aut hoc contingat, & quænam sit cau-
sa huiusmodi motus subterraneorum, puto
tuam reuerentiā non latere: ideò nunc super-
sedeo. Sol igitur non est præcipua causa auri,

80 BERNAR. TREVIR.

aut forma eius, licet sit in eis similitudo nominum: quia sicut Sol est calidior cæteris planetis, sic aurum calidius est cæteris metallis, & consimili proprietatum differentia. Cætera etiam metalla planetis consimilia sortita sunt nomina, vnde surgit error stultorum. Credunt enim quod quilibet septem planetarum generaliter & specialiter per suam propriam influentiam vnam speciem metallicam generet, cui proprietate quadam conuenit & in natura assimilatur. In subterraneis autem & vegetabilibus alio modo contingit, vbi cælum seu sol non tantum propter motum est causa generationis ipsorum & augmentationis, imò etiam ratione caloris radiorum eius. Sol enim calefacit ipsa vegetabilia, & superficiem terræ, reflexis scilicet elementis intentius vsque ad ipsam terræ superficiem per radios eius, propterea quod radij eius illuc vsque peruenire possunt. Exempli gratia: A duodecimo enim cælo quod vltimum gradum sublimitatis continet, inferius procedendo semper densiores seu minus subtiles subsequuntur orbes vsque ad concavum orbis lunæ, vbi alterabilia localiter consistunt, seu incipiunt & terminantur elementa sub hemisphærio generabilium & corruptibilium rerum permixta. Ideo ibidem ignis subtilior reperitur atque magis simplex, quamuis non omnino

nino purus. Quia ignis simpliciter purus nequaquam in speciebus alteralibus reperiri potest separatim, sicut nec aliquod aliorum elementorum, quamuis in quolibet composito simplex ignis mixtus cum alijs elementis simplicibus reperiatur, aliter non essent elementa plura, sed vnum tantum. Radij igitur stellarum cœli, maximè verò Solis, pertranseunt regiones prædictas irrefracti, quousque ultra deorsum descendentes, in igne ratione densitatis eius reflectantur: deinde descendentes ultra per sphaeram ignis, ipsum ignem in aerem densiorem mouendo reflectunt. Et consimiliter ipsi radij perpendiculariter progrediendo à inferiora per sphaeram aeris in ipsam aquam aere densiore à qua in aerem reflectuntur. Et sic suo modo ab aqua per eos mota in aerem reflectuntur, quod etiam multò magis in terrâ cōspicitur cum densitate alia super elementa. Ex hac autem decoctione & reflectione mouentur elementa inuisibiliter, licet non imperceptibiliter. Quia sentimus ex cœli motu calorem, & semper ad superius seu subtilius elementum in suum inferius & densius reflectitur, vsque ad superficiem terræ mediantibus radijs stellarum perpendiculariter à sursum in infima descendendo: sic autem reflexis motis, & per Solis radios reflexos calor accidentalis in medio producitur, licet

ff

aliquando per radios aliorum stellarum aliæ qualitates hîc inferius producantur: vt siccitas, frigiditas, vt ex Astronomia patet: non tamen propterea, quòd radij sint ex se calidi, sed tantùm sunt causa caloris, ratione iam dicta. Hæc autem vera esse apertè notum est ex Astronomia & arte Perspectiua, vnde agnoscuntur quomodo generationes contingant seu influentiæ in vegetabilibus & sensitiuis. quare hæc sufficiant. Astrologi autem vani aliter sentiunt. & putant influentias cœli esse virtute actiuitatis eius, & non virtute motus ipsius: quod falsum est: quia radij cœli in orbibus superioribus nihil producant aut efficiunt, ex quo actiuè cœlum influat in inferiora. Nā tales radij in præfatos orbis reflecti non possunt, nec eis commisceri, sicut in elementis reflectuntur & cum eis commiscantur, non quidem compositiuè: sed eadem elementa motiuè reflectendo & commiscendo, vt iam dictum est. in supercœlestibus autem non est receptio nouarum qualitatũ, seu peregrinarum impressionum: quamuis ipsi radij in elementis motis reflexibiliter miras efficiant qualitates. Quare domine mi, Sol singulariter non est causa generationis auri, nec etiam mediante suo calore est causa vegetabilium, aut super terram, aut circa superficiem eius miscibilium, quæ scilicet à radijs

DE TRANSM. METAL. 83

dijs Solis calefieri noscuntur, vt iam diximus:
 quod & Astronomiæ consonum est. Horum
 autem noticia longiorem non requirit dispu-
 tationem, ob id ad reliqua pertranseo. quo-
 niam si animum ad ea quæ diximus referas,
 sic intelligendum est, & verum reperiēs, quod
 actiuitate sulphuris mercurium digerētis &
 coagulātis forma eius ab auro specialiter per-
 ficiatur: non tamen ex quouis metallo alio
 aut itella quouis hoc sentire debes, quod in
 tua epistola scripseris. Quod autem dictum
 est, sic sentiendum est de alijs metallis suo
 modo, differenter tamen: quoniam in alijs
 metallis est duplex sulphur. Vnum, quod est
 superfluum, & quod potest separari manente
 forma metalli. Aliud sulphur est pars essen-
 tialis metalli, vnita tamen argento viuo inse-
 parabiliter, & non manente forma metallica
 ipsa: licet ipsum metallum imperfectum &
 sulphureum perfici possit per medicinam
 corrumpentem formam ipsius metalli & a-
 liam introducentem. Sed quid sentiendum
 sit in arte philosophica de duplicitate ipsius
 sulphuris quam asseris, precor mi doctor pre-
 clare, vt saluo iure amicitie nostræ, & tuæ au-
 thoritatis considerare velis. Non est hæc du-
 plicitas sulphuris sic distincta in mercurio
 coagulato in diuersa metalla, ita vt vnum ad
 generationem metallicam pertineat intrin-

secè & essentialiter, tanquam pars realis metalli censeatur, & aliud corruptioni tribuatur. Sed est in qualibet specie metallica æquè vt in auro vel argenro, simplex & vnicum sulphur: quod dicitur argentum viuum de compositione prima mercuriali, sicut declaratum iam est in generatione auri. Quoniam sulphur & argentum viuum tantummodo sunt quatuor elementa in ipso mercurio, sic aut sic proportionabiliter disposita, vt requirit hæc vel illa species metallica. Illud autem quod existimatur sulphur secundum, & abijciendum est quædam scoria & fæx metallorum in coagulatione mercurij contracta, siue quædam superfluitas quæ immunda & impura in mercurij digestionem ad metalli formam nō sustinuit congelationem: quia non erat de natura homogenea & proportionali mercurij apta coagulari & digeri in metallum. Hanc autem scoriam quidam philosophi appellarunt sulphur combustibile, quia in examine metallorum non potest subsistere, sed euanesceat, aut in fæcem secernitur. Et hoc adducam exemplum: Sanguis in sensitiuis, & humor in vegetabilibus in coagulatione alias & alias sustinuerunt partes: quia quædam partes sanguinis carneæ sunt proportionis, & ideo inspissari possunt & verti in carnem, & carnis retinent vniformitatem, & carnis nomen

DE TRANSM. METAL. 85

men fortiuntur. Quædam verò superflui humoris sunt partes in poris residentes, quæ in soliditatem carnis minimè conuertuntur, & ideo per sudores aut per medicamenta reijciuntur extrâ, & à vera carne separantur. Multò autem pauciora sunt superflua in sanguinea complexionè, quàm in cæteris. Sic suo modo similitudinariè dicendum est de auro, & de alijs speciebus metallicis. vt mercurius purior vel impurior in sua prima coagulatione plures vel pauciores continuerit & contraxerit superfluitates vel scorias naturales.

Quamobrem differentia fit in mercurij coagulatione, quæ specificat & efficit diuersa metalla: & quicquid est mercurij in speciebus metallicis: incombustibile & inseparabiliter permanens dicitur: quamuis in corporibus fixis fiat per artem volatile, per naturam, tamen remanet inseparabile in proportionè elementalì. Quicquid verò erat scorix contractæ in mercurio, & in eo permixtæ à principio, utique hoc est in congelatione per calorem in prima compositione mercurij ad speciem metallicam digerentem: & ideo à mercuriositate seu mercurij natura homogenea, veluti deiecta & heterogenea per examen tollitur, & à speciebus metallicis separatur. Hoc autem propriè non dicitur sulphur, sed scoria & superfluitas quædam, quia sulphur non

est aliud quàm actus purus aeris & ignis cælificans & digerens seu decoquens terram & aquam sibi proportionales & homogeneas in mercurio. Scoria autem est id quod in prima compositione ad mercurij naturam non pertinet, nec in primis elementis componendis & digerendis in mercurio ad metallicam speciem tenet proportionem. Ex his ergo notum est, quod in alijs metallicis speciebus ab auro vel argento non sunt sulphura distincta aut plura, sed vnicum sulphur & simplex, quamuis in eis sint plures superfluitates, & maiores quàm in auro. Vnde ex hoc veritas dicti vestri nota est, quod aurum inter cætera metalla magis adhæret mercurio. Hoc autem fit ratione puritatis vtriusq;, propterea quod in illis minus est scoriæ, siue fæcis aut superfluitatis, quàm in alijs. Vnumquodque enim naturaliter appetit permixtibiliter & vnitiuè coniungi magis sibi in natura simili & proportionali in homogeneitate, quàm dispari sibi quæ dissimili, vt notum est, quemadmodum aqua faciliuè absque contradictione aquæ alteri identitatiuè & vnionis mixtione citò coniungitur. In auro autem nihil est aliud quàm mercurius, propterea cum sint in eo modicæ scoriæ (quæ sunt præter naturam mercurialem, vt ostensum est) non fit magna resistentia, quin mercurius purus facilius ad-

lius adhæreat auro & argento, quàm cæteris metallis, in quibus multæ superfuitates & scorix prohibent & impediunt ipsorum metallorum, aut eorum mercurij congelati cum alio mercurio crudo permixtionis contactū vel adhærentiam. Superfuitates enim illæ, ut iam prius dictum est, non sunt de prima compositione mercurij, nec de homogeneitate naturali seu proportionali eiusdem: & quam uisessent de commixtione, non sunt tamen de proportionem eius: quia quicquid est de proportionem rei, non est superfluum. Propterea non possunt inseparabiliter cum Mercurio permisceri, non solum cum mercurio coagulando per artem, sed nec cum Mercurio coagulato, qui à natura mineralitatis in eadem specie metalli coniunctus cum eis est: cum tales scorix per examen ignis sint quid combustibile, & ideò separabiles. Quid ergo mirum si impediant naturalem commixtionem & unitatem permanentem eorum metallorum quibus accidentaliter superuenerunt, cum mercurio coagulato, aut cum alio mercurio crudo? ob hanc. n. causam ipsum aurum quantumuis purum, longè difficilius permanere, cōiungi & adhærere potest cum mercurio immundo & scoriofo, siue coagulato, siue non coagulato, quàm cū puro & mundo. Quia simplex natura simplici na-

turæ sibi in homogeneitate prima & proportionē elementalī simili & identica adhærendo congaudebit & perficietur: atqui ut dictū est, aurum non est aliud, quàm mercurius digestionē propria & elementalī actione inspissatus. ideo quamuis in terra inter aurū & mercurium differentia sit in maturitate (quia aurum mercurio est maturius) nulla tamen in eorū materia diuersitas est. Quare quicquid aurum per maturitatis digestionem acquisiuit, potest id etiam idem mercurius sine quocunque extraneo sibi acquirere. Ars autem ad opus breuiandum & contrahendum iungit aurum mercurio, ut dictum est, & ex duobus spermatibus artificio efficit & generat illud idem, quod natura ex vno spermate actu in mineralibus creauit: identitate tamen materiæ semper vbique seruata, sed non potentia actus. Et ideo ut in hoc opere in prima eius compositione nihil extraneum suæ naturæ ingreditur, sic nec ipsum aliud multiplicat quod non est de dispositione eius prima. Quamobrem falso quidam putant lapidem philosophicum ex diuersis rebus, seu ex omnibus rebus componi, & ex his nutriri loco spermatum prædictorum, etsi eidem diuersæ nominationes sint impositæ. Nec comedit seu in se cōuertit hoc opus philosophicū aliquid suæ

DE TRANSM. METAL. 89

suæ naturæ extraneum, quia non vegetat. Id-
 eò quamuis in dicto ladide philosophico sit
 corpus & anima seu spiritus, non propterea
 est vegetabiliter animatus vt arbores & plan-
 tæ. Iste enim lapis sicut omnia mineralia, est
 primæ impositionis prædictæ, & non secun-
 dæ, aut alicuius superioris impositionis, vt a-
 libi dictum est. Arbores autem & plantæ
 sunt impositionis secundæ, vt sensitiua sunt
 tertie, aut quartæ, aut quintæ, aut vltimæ im-
 positionis: in istis enim quatuor postremis
 impositionibus mixta vegetant. Nam in eis
 elementa per plures transmutationes & plu-
 ries alterata, magis sunt subtilia. quare sunt
 actiuiora & perfectiora, quamuis non sint in
 permixtione durabiliora & permanentia:
 quia elementa in eis non sunt fixæ compo-
 sitionis, sed resolubilis: propterea vegetabili-
 ter nutrimentum suscipiunt. Lapis autem
 noster vt omnia mineralia, est impositionis
 primæ: quia non vegetat nec vegetabiliter
 nutritur, sed potius contingit in eo nutrime-
 tum per appositionem consimilis naturæ si-
 bi, & non per vegetationem. Exempli gratia:
 nam, vt experimento patet, ex spermate fœ-
 minino, scilicet ex mercurio vnitiuè, insen-
 sibiliter, & compositiuè sibi appposito, hic la-
 pis philosophicus nutritur: mediante tamen
 caloris digestionem. Simile enim sibi assumit

ff s

& assimilat ad seipsum appositivè, & non vegetabiliter multiplicandum. Quare in quantitate ponderosior, & in qualitate actiuior & perfectior inde euadit: nec ignis siue calor hunc nostrum lapidem multiplicat, tanquàm debitum sibi nutrimentum, quia non est de primæ eius compositione, sed extrinseco accidenti calefacit ipsum. Quomodo enim flamma siue ignis multiplicabit ipsum lapidem, aut magis ponderosum reddet per se, cum nō possit fixè & permanenter cum ipso commisceri, neque sit primæ compositionis nec formæ? Nihil ergo dictum lapidem nutrit & multiplicat ad generationem eiusdem formæ, nisi sperma fœmininum, quod nutrit ipsum mediante colore: non quidem vegetabiliter, sed appositivè nutrit ipsum & commixtivè. Qui ergo sic multiplicat & nutrit, non errabit, quoniam hoc multiplicans & nutriens in eandem speciem conuertitur. Potest aut quis ipsum lapidem, et eius pōdus per res extraneas augere: sed hoc fieret extra speciem suam naturalem, nec in ipsum conuersibilem. Illud enim pondus præter naturam fieret: hoc est, non in eandem speciem, vel vnius speciei vnitatem, imò diuersarum specierum fieret aggregatio & compositio accidentalis, quæ examine separari posset. Quando verò philosophi dixerunt, lapidem fieri
ex om-

DETRANS. METAL. 91

ex omni re, non sanè intellexerunt (vt quidam peruersè interpretantur) quòd ex diuersis rebus sibi & specie & natura dissimilibus componatur lapis ille: aut (quod magis absurdum est) ex flamma extrinsecus administrata multiplicetur: ea potissimum causa, quia ignis & flamma eius ferè ex omni re posset quadam productione emergere: impugnatio aut huius opinionis patet ex antedictis. Sed cū philosophi dicunt, quòd lapis fit ex omni re, intelligunt ipsū fieri ex quatuor elemētis ad inuicē proportionabiliter anatizatis digestionē debita & naturali: ex quibus quatuor elementis fit omnis res generabilis & corruptibilis. Quare hac similitudine dicunt philosophi: noster lapis ex omni re procreatur, id est ex omni elemēto: quia vno eorum mortificato aut destructo, tota proportio aureitatis periret, ac species eius. & quanuis in latitudine & genere alterabilium quodlibet generetur ex quatuor elementis actu vel potentia permixtis: non tamen de quolibet sic productibili, sed tantū de aureo lapide nostro, vel cæteris anatizatis propriè dicitur, quòd fiat ex omni re: ea potissimum ratione, quia in his quæ non anaticè, sed proportionē adæquata elementorum producuntur, non omnia elementa insunt actu, sed in sua adæquata actiuitate & passione existentia. Quædam, n.

elementa insunt potentia tantum siue actiua
 siue passiva, reliqua verò insunt actu. Sed in
 lapide philosophico, qui est aurum, cum sit
 anaticum opus naturæ, omnia elementa qua-
 tuor actiua & passiva insunt actu & in æqua-
 li proportionem permanentia. Aureitas enim
 non est aliud, quàm quatuor elementa anati-
 zata, non tamen quòd forma & materia illa
 anatica dicantur, sed potentia & actus, hoc
 est: non sunt anatica & adæquata quantitate
 scilicet, sed qualitate: propterea quòd actiuum
 non excedit passivum in agendo, nec contrà
 passivum excedit idem actiuum in plus pa-
 tiendo: quoniam æqua proportio mensura-
 rum est in auro, seu in medicina nostra, duplex
 calidum, duplex humidum, duplex frigidum,
 duplex siccum, & omnia insunt actu actionis
 & passionis, scilicet ignis, aer, aqua, & terra:
 ut iam prius dictum est. Hæc autem omnia
 dicuntur anatica, & adæquata qualitate &
 non quantitate, quia sunt æquæ actiua & pas-
 siva, & ideo durabiliter in auro permanētia.
 Quia in eo passivum permanentem consistit
 in activo: & contrà, passivum non insurgit in
 activo. Nec oportet ut sint anatica quanti-
 tate, id est, ut tantumdem sit de materia ignis,
 quantum de materia terræ. Quia tunc ignis
 præter sui qualitatem esset ubique non adæ-
 quatæ actiuitatis cum terra passiva, sed lon-
 ge ma-

DETRANS. METAL. 93

ge maioris. Quare in auro est multò magis de elemento grauiori & passiuiori, materia sciicet, & non qualitate, quàm de leuiori & actiuiori, id est, quantitate. in eo maior est terræ quantitas, quàm aquæ: & maior quantitas aquæ, quàm aeris: & maior aeris, quàm ignis. Propterea omnium metallorum est grauiissimum. In hac tamen inæquali proportio ne quantitatis, est æqualis & anatica proportio qualitatum, calidi, sicci, humidi & frigidi: quia quodlibet horum est in auro, vt iã prius dictum est. Cuius causa ponderis est permanentia soliditatis terræ & aquæ, & solutio aquæ homogeneæ cum terra: quia aqua soluit terram homogeneam. Item causa ponderis, est intrinseca eorum per minima permixtio: quia aqua non patitur terram poros habere, tam in auro quàm in argento viuo: quod aliter est in reliquis metallis, in quorum congelatione propter scoriam à mercuriositate seu mercurij natura reiectã & heterogeneam eisdem metallis permixtam, pori insensibiliter fiunt: vnde superuenit leuitas, quæ non est aliud quàm absentia materiæ: & eiusdem porositas vt grauitas non est aliud quàm solida appositio materiæ. Quare si æquali quantitate commensuratiua tantum esset de materia ignis soliditate, quantum de materia terræ, ignis tanti esset pon-

deris quanti esset terra. Causa autem gravior
 ratis Saturni, est immatura eius congelatio;
 quæ adhuc non reiecit scoriam ad partes: unde
 fiunt pori, sed simul in eo purum cum im-
 puro permixtum permanet, sicut in primo ar-
 gento viuo crudo in quo debilis est inspissatio
 & coagulatio, ob id saturnus siue plum-
 bum retinet eius argenti viui pondus, non ob
 puritatem materiæ solidæ, ut est aurum, sed
 propter coagulationem siue immaturam e-
 ius coctionem. Quare si in hoc opere non vis
 destruere ignem & aerem, conserues in pro-
 portione distincta & anatica compositi cali-
 ditatem. Si autem non vis destruere aerem
 & aquam, tunc in eodem composito foueas
 humidum: ita eodem modo serues aquam &
 terram, aut terram & ignem in dicto opere:
 oportet conseruare debite & artis philoso-
 phicæ artificio, frigidum & siccum. Quia eo-
 rum quolibet destructo, perit proportionalis
 & forma & species aureitatis. Ob id philoso-
 phi dicunt ex omni re, i. ex omni elemento la-
 pidem nostrum componi, elemento quidem
 intrinsece sibi seruato, & ipsum componente
 actu. Quare omnia elementa sunt principia in-
 trinsece actu vel potentia componendarum
 rerum omnium alterabiliu: ea propter omnes
 res dicuntur. Insuper honorande ini Doctor
 honoris vestri causa oportet vos philosopho-
 rum

rum dicta intelligere ad naturæ possibilitatem, & non ad sonum verborum. Illi enim hanc sacram artem & abditam, eiusq; secreta sub similitudinibus, fabulis, ænigmatibus, & verbis obscuris tractauerunt, & data opera occultauerunt, ne indoctis, impijs, & indignis patefieret. Demùm, vt ad alia tuę epistolę capitula progrediar, lapidis tui artificium ex auro quidem factum intellexi, sed ex scriptis tuis animo cõprehendere non possum: quia non præscribis primam illius compositionis originem. Proinde diffusius de ipso pertractare non est opus, donec apertius compositionem & operationem edocueris. Neque verò Elixir, aut lapidem philosophicum consistere existimo ex signis in eo apparentibus, atq; ex proprietatibus nutritiue vegetationis flaminæ, quas sibi attribuis, vt ex iam dictis aperte ostensum est. Quando verò opus tuum ac donum tanti secreti ad me missum accepi, tuum erga me studium vno animo, tuamq; in me fiduciam, ac immerito, cognoui. Quapropter ipsum lapidẽ amicitie tuę gratia mihi conseruo, & vt gratissimum donũ custodio, plura de illo ad te quando apertius declaraueris, scripturus. Quòd autem dicis in lapide tuo esse tria: corpus, spiritum, & animam (quod tibi tanquã exper-

experto & operanti patet) philosophi quando in eorum lapide artis naturalis illa tria esse dixerunt, similitudinariè quidem & experimento intellexerunt. Terram enim vocauerunt corpus & ossa eius : quia ipsa est astringens compositum & prohibens fluida elementa à sua fluxibilitate cruda, habens secum ignem symbolicè in siccitate. Aquam autem et aerem, spiritum dixerunt: quia ipsa sunt humectantia elementa & terram dissoluentia. Aerem autem & ignem, Animam vocauerunt: quia ipsa sunt maturantia & digerentia totum compositum. Et sic nominauerunt in similitudinem humanam. Quia in carne complexionata oportet esse ossa sustentantia corpus, & in carne oportet similiter adesse viuacitatem accidentium vegetabilium, quæ dicuntur spiritus eius: Contra paganorum philosophorum errores, qui putarunt spiritus vitales esse quid distinctum à corpore composito & componentibus ipsum: sic in carne humana oportet esse animam informatiuam digerentem in homine actus brutales, & facere in eo opus intellectuale. At in lapide nostro philosophico aliter sentiendum est, in quo terra, ossium nomen habet, aqua & aer, spiritus nomen sortiuntur, nec in eo est anima, nisi quia aerem & ignem continet: quod te perfectè scire satis intelligo. Sed hoc modo phi-

DE TRANSM. METAL. 97

do philosophi diuiferunt. Nam per spiritum
crudum, spiritum digestum extraxerunt de
corpore soluto, & remansit eis cinis fixus vl-
terius dissoluen- dus, in quo repererunt olea-
ginositatem & guminositatem lapideam &
incombustibilem, quam animam dixerunt:
quæ viuificat, coniungit, incerat, & naturas
facit vnitas: & in spiritu, naturas disiunxe-
runt. sic in oleo reconiunxerunt. Lapis enim
nolter non habet formam formabilem, vt
vegetatiuam vel sensitiuam, sed tantum ha-
bet formam formatam, quæ forma est ipsa-
met elementa: propterea quod homogene-
us est. Corpus verò humanum & aliorum
sensitiuorum, est heterogeneum. Quia os,
caro, sanguis, medulla, crines & vngues in i-
pso differenter dignoscuntur. Quod aliter
est in auro, in quo quicquid inest, vnica spe-
ciei reperitur. Quare venerande mi Do-
ctor, hoc similitudinarie dicunt philosophi
propter artis administrationem, & naturæ
operationem: non propterea quod in lapi-
de sit anima, nisi metaphoricè (vt scitè in-
telligis) nec spiritus, nec corpus, vt formæ
formabilis, sicuti in homine, & cæteris sen-
sitiuis reperitur. Amen dico tibi, quod o-
leum naturas naturaliter incerans & con-
iungens, ac naturaliter introducens medici-
nam in alia corpora tingenda, non componi-

tur ex alio extraneo, sed tantum ex visceribus corporis dissoluendi. Quod oleum spiritus colorem retinet semper usque ad sui re-inspissationem, & tunc primo arma regalia induit, scilicet citrinitatem & formam metallicam, quam omnibus facit apparere: si in auro, aureum: si in argento, argenteum.

Quod oleum, si sol est, rubicundum dissolutum esse dignoscitur intrinsecus, quamvis extrinsecè album appareat sub forma liquidi argenti viui. Quidam autem oleum componere putant æquè generosum & potens, ut oleum istud, vipere ex mercurio exiccato, aut ex stanni substantia, aut ex corpore solis cum mixtionibus rerum diuersarum specierum: sed eis ad opus nostrum fallax experimentum contingit. Possunt quidem species metallorum in speciem olei reducere: in speciem autem metallicam, minimè, salua & integra commiscendorum proportione. Illud tamen oleum sensitiuis ad medicinam prodesse posset: quia auri species in eo soluta est: impertinenter tamen & inutiliter ad opus nostrum philosophicum. Præterea, honorande mi Doctor, ut reliqua tuæ epistolæ capita perstringam, diligenter & scitè animadvertere debes, quòd ignis & azocationem abluunt. Azoc autem non est argentum viuum crudum à minera simpliciter ex-

DE TRANSM. METAL. 99

extractū, sed est illud quod à corporibus dissolutis per ipsum argentum viuum extrahitur: quod vtique maturius esse comprobatur. Quapropter, si laton fuerit corpus immundum, à tali azoc depuratur: quod scribiste quōdam habuisse. & hoc latone per azocabluto, medicina nostra conficitur ad omnem ægrum curandum. Sanè hoc azoc ex Elixire fit: quia Elixir non est aliud, quàm corpus in aquam mercurialem resolutum: post cuius resolutionem, azoc ex eo extrahitur, id est, spiritus animatus. Dicitur autem Elixir ab e, quod est ex, & lixis, quod est aqua: quia ex aqua ista omnia fiunt: & est Elixir pars secunda in opere philosophorum, sicut Rebis pars prima dicitur in eodem opere. Tinctura verò tertia pars constituitur, quia vt materia huius compositionis diuersos facit effectus: sic alia & alia nomina sortitur: Vnde liquidò constat, quod azoc non requiritur ad Elixir: quia in hoc opere Elixir præcedit azoc, & non contrà: sicut aqua, oleum, & spiritus animam. Nam ex Elixire, elicitur & extrahitur azoc, tanquam ex aqua oleum, & non contrà: vnde alibi fit mentio. Exempli causa, vt in arte medica, aqua pura fontana, simplici & prima decoctione per elixationem cum carne pulli coniungitur, & inde primo decoctionis gradu emergit ius &

decoctum perfectum & bonum, dissolutis scilicet humidis partibus aqueis & aeris actu pulli in aquam prædictam: quamvis & ibi sint alia elementa actu. Verum ut fiat medicina multo perfectior, & ad sanitatem corpori humano ægroto restaurandam generosior, carnes pulli decoctæ cum prædicta aqua iam in ius & decoctum alterata, aut parte eius cōtunduntur, & fortiori decoctione destillantur, unde fit ius & decoctum multo nobilius & generosius totius pulli naturam participans. Quia non tantum hac secunda decoctione partes pulli humidæ, sed etiam calidæ, id est aeræ & igneæ in ipsum ius seu decoctum liquatæ permixtiue solvuntur: & ideo tota virtus pulli tali decoctione in prædictum liquorem extrahitur. Similiter contingit in opere philosophico, quia spiritus mineralis crudus tanquam aqua, coniungitur cum corpore suo ipsum prima decoctione solvendo: unde Rebis nominatur: quia ex re bina & duplici componitur, nempe ex semine masculino & fœminino: hoc est, ex dissolviendo: quamvis unica sit res & materia.

Vnde versus.

*Res Rebis est bina coniuncta, sed tamen una,
Solvitur ut prima sint, aut sol aut spermata luna.
Ex istis autem duabus rebus simul dissolutis,
componitur Elixir, id est, aqua tineta.*

Vnde

Vnde versus.

Elixir græcè pars dicitur arte secunda,

Lixis nam de se sunt facta corpora munda.

Ex hoc autem Elixere, honorâde mi Doctor,
vt ex primo simplicis decoctionis iure seu
decocto, azoc extrahitur, fortiori scilicet de-
stillatione ac iterata: quod azoc refert & par-
ticipat naturam, quæ est calida, corporis sui,
ex quo extrahitur, illiusque virtutem in se
retinet, vtpote oleosam naturam, quæ est ca-
lida & humida: quia ipsum est ignis & aer a-
ctu: quamuis in eo sint omnia elementa es-
sentia & compositione. Possunt ergo ex
dictis metallis alio & alio artificio medici-
næ componi ad morbos sensitiuorum cu-
randos: illæ tamen operi Philosophorum
sunt impertinentes, sicut pertinet Elixir ad
Azoc: hoc est, spiritus vitalis & anima fugi-
tiua non sunt diaphana, nec transparentia,
nec sicut oculi lachryma clara, nec quivis spi-
ritus dissoluens: quamuis sint sibi inuicem al-
tiorum naturarum secundum gradus suos.
vt anima est altior spiritu crudo, cum sint v-
nius formæ. Quia vt anima latet sub specie
spiritus dissoluti ante re inspissationem (ani-
ma enim vt argentum viuum ex corpore ex-
tracta semper apparet) sic post inspissatio-
nem, anima & spiritus latent sub specie cor-
poris. Huius enim dicti reuerentia tua expe-

rimentum vidit in puluere quōdam regi mis-
so, cuius es physicus, in quo experimento ar-
gentum viuum sub specie argenti viui reper-
tum est, quod si in fundo remanens coagula-
tum fuisset, eādem certē pulueris speciem su-
scipisset. Puluis aut ille nomine tantūm tin-
ctura dicitur, & non medicina metallorum,
quia nondum planē fixus, quamuis vt medi-
cina humana optimē valeret. Sed hanc medi-
cinam humanā, fixa medicina absq; dubio o-
mni virtute excedit, & ad metallum, & ad ho-
minem : quod in diaphano liquore claro &
transparenti fieri non potest. Quoniam si E-
lixir & azoc prædicta, id est, spiritus & anima
diaphanitatem referrent ac haberent, iam in
proportionē terra aquam dimisisset, & ab illa
separata esset, quæ inspissauit & coagulauit
partes eius, opacitatem fecit in Elixir & azoc,
fecitq; formam stare congelabilem metalli-
cam. Nam in fixis speciebus, metallicis restrin-
gendis, oportet vt restringens agat in restrin-
gibilem, & congelans in congelabilem: quod
fieri non potest in prædicta aqua diaphana et
clara. Aliter autem accidit in vegetabilibus,
in quibus aqua simplex & diaphana per de-
coctionem in ipsa vegetabilia inspissatur, quæ
tamen examine ignis tandem euanescit & e-
uaporat: quia non est permanens & fixa in cō-
positione: quia terram naturaliter sibi homo-
geneam

geneam secum compositione non habuit sicut argentum viuum. quæ quidem terra causa est permanentis fixationis in homogeneis.

Quare aqua simplex congelatione non potest fixari cum vegetabilibus, sicut mercurius cum metallis. Si ergo mercurius diaphanitate acciperit in opere philosophorum, iure irrestringibilis substantię permanebit, nec congelabitur, superlatone in ad formam, speciem & proportionem metallicam, qui secum nec in se deferret suimet ipsius congelationem, scil. aqua terram: quæ quidem terra (ut dictum est) est mercurialis, & causa prima inspissationis, coagulationis & fixationis. Si ergo ista aqua ita maneat extra proportionem metallicam, quomodo similes species ex hac compositione procreari poterant? Errant quoque illi qui sic putant aquam limpida transparentem ex mercurio extrahere, & ex illo multa mira operari. Nam sit ita, quod talē aquam perficiant, nihil tamen prodesset opus, nec ad eius naturam et proportionem, nec posset restaurare seu edificare speciem perfectam metallicam. Quam citò enim mercurius à sua prima natura permittatur, tā citò prohibetur ingredi opus nostrum philosophicū, quoniam perdidit naturā spermaticā, et naturam metallorū. Ex his ergo notū est, quid veritatis contineat, et in quo cōtraria et aliena sit opinio tua, cū dicis, oportet, ut

existimo) ad perficiendum summum. Elixir
habere gummam, in qua sunt omnia ei ne-
cessaria, & continentem quatuor elementa,
& est aqua clarissima, sicuti oculi lachryma
spiritualis facta, &c. quod facit aurum merū
esse spiritum. Nam corpus non penetrat cor-
pus, sed subtilis substantia spiritualis conge-
lata, quæ corpus penetrat & colorat. Estō, ut
dicis, honorande mi Doctōr, quod naturæ
non coniunguntur nisi gumma, vel re oleo-
sa & anatrice proportionata, habente naturā
spiritualem: clausis tamen in ea fixē elemen-
tis: ad quam guminositatem: ultimō incera-
tiuā reducitur totus lapis philosophicus sub
fluxu leui inceratiq̃ referens omnia elemen-
ta, stans ut æs & æris natura, stans insuper ut
subtilis substantia spiritualis, corpora metal-
lica penetrans & colorans. Nam hic lapis in
spiritu primo crudo sublimando non amisit
speciem, scilicet eiusdem spiritus, nec etiam
in gumma perfectā & magna amittit naturā
suam primam. Quare oleum & gumma nihil
ad hunc lapidē pertinent, nisi ut elementa a-
natizata simul clausa, resolubilia, unita in vi-
sco sitate terræ, oleosa, retenta, sepulta, insepa-
rabiliter permixta. Hæc. n. gumma seu oleum
primō ex corpore extrahitur, in inceratum
spiritū ducitur quousq; aquæ superflua humi-
ditas in aerē vertatur, & elementū excitetur
de ele-

de elemento per digestionem, & id quod fuit aqueæ formæ, fiat oleosæ naturæ: & sic totus lapis ultimò nomen gummae suscipit & sulphuris. Hoc enim Geber docet, quando dicit, ut tua epistola scripsisti: Si quis sulphur nostrum sciuerit coniungere & amicare corporibus, inuenit vnum de secretis maximum, & vnâ viam perfectionis: quasi diceret, Si quis corpus ad hoc perduxerit, quod efficiatur gumma permixtibilis cæteris corporibus imperfectis, inuenit maximū naturæ secretum, &c. quia lapis iste perfectus est gumma & sulphur, ut ex iam dictis notum est. Oportet autem te intelligere, quòd Geber summa prudentia & miro artificio veritatem sub velamine occultat, multas obscuritates aut falsitates intermiscens, quas inscij prima fronte existimant veritatē esse: ille tamē philosophicè sub his paleis occultè loquēs, veritatē apertè, philosophicè et doctè describit; quare imperiti et sophistæ mentē ac ingeniū illius, & rei veritatē nō intelligentes, ad vulgarem expositionē ac sonum verborum peruersè sese conuertunt. Inquit enim ille; Si illud scis, tibi diximus aliquid; si verò non scis, nihil tibi diximus. Quare in legendis philosophorum libris naturæ possibilitatem in primis considera: quanquam aliquos huius artis philosophicæ scriptores aliquando errasse, & ma-

le aut ambiguè tractasse contingit in naturæ
veritate. Vt notatur Arnaldus de Villa noua
dixisse, libro, quē Rosarium nominauit, quòd
Mercurius crudus, id est, argentum viuum,
quod sua natura est frigidum & humidum,
per sublimationem efficitur calidum & sic-
cum. Deinde per reuiuificationem fit cali-
dum & humidum simile complexioni hu-
manæ. Quid ergo, inquis, mirum erit, si con-
iungatur cum Sole, utique effici Solis natu-
ræ? Est enim Mercurius conuersibilis natu-
ræ, sicut cœlestis Mercurius, qui talis est, qua-
lis est ille planeta cum quo in cœlo coniun-
gitur. Ille enim Arnaldus, licet in alijs scien-
tijs fuerit reuerendus doctor & ingeniosus:
in hac tamen arte fortè experimenta sine cau-
sarum doctrina tractauit. Quòd autem in pri-
ma purgatione, spiritum crudum à minori-
bus mineralibus falsuginosis: sublimari dicit,
& quòd ipse Mercurius, qui sua natura frigi-
dus est & humidus, efficitur puluis natura ca-
lidus & siccus, ut ait, nihil tamen operi nostro
philosophico prodest. Sit ita verò, quod ex
Mercurio talem faciat puluerem qualem di-
cit, utpote per sublimationem à falsuginosis
exiccatum & calidum. Illæ tamen purgatio-
nes vanæ sunt & impertinentes, immo noci-
uæ ad opus nostrum perficiendum. Quando
et si minora mineralia communicant cū me-
tallis

tallis natura, non tamen specie & proportio-
 ne. Sunt enim maiora & minora mineralia
 de natiuitate seu impositione subterranea, v-
 nius & eiusdem impositionis vniuersaliter, &
 ideò eiusdem naturæ: differunt tamen pro-
 portione, qualitate & specie, seu forma. Qua-
 re si Mercurius cum ipsis minoribus minera-
 libus destillatus fuerit & exiccatus, tunc con-
 funditur & disproportionatur eius intrinse-
 ca natura, & prohibetur, & inutilis est ad ef-
 fectum spermatis foeminini, & inualidus effi-
 citur ad opus metallorum. Quàm citò enim
 vertitur in speciem pulueris præterquàm à
 suo corpore Solis vel Lunæ, tam citò exicca-
 tionem recipit operi philosophico inutilem.
 Non tamen improbo, quin possit & debeat
 scoriolus & immundus Mercurius per sim-
 plex sal semel aut pluries secundum expe-
 rientiam philosophicam debitam sublimari
 seu purgari, ad scoriam & immunditiam ex-
 teriorem mineralem amouendâ, manente ta-
 men illæsa semper mercurij fluxibilitate, seu
 humido radicali. i. mercuriositate stâte incor-
 rupta, quæ est ex proportione naturali eius.
 Oportet. n. speciẽ mercurialem & formâ in ta-
 li opere manere incorruptâ, sicut iam prius di-
 ctũ est: nec debet in puluerẽ exiccatũ eius for-
 ma extrinseca deduci. Quoniã species extrin-
 seca corrupta ostendit intrinsecâ eius naturâ

confusam, nisi forma generationis ipsum alteraret, ut perspicue videtur insignis in opere apparentibus via naturæ. Sunt enim quædam mercurij sublimationes ab eius proprijs corporibus, quæ sibi per intima amalgamando coniunguntur & commiscuntur, ex quibus pluries releuatus & reconiunctus superfluitates reijcit & amittit, & non confunditur in naturâ. postea autem operi philosophico conuenit & potens est in speciebus metallicis soluendis, non tamen intrinsecè alteratur valde ad opus philosophicum, nisi à fixis corporibus in eo dissolutis alteretur. Possunt etenim ex puluere exiccato mira fieri in medicinis sensitiuorum, siue in oleum reducatur, siue in aquam, seu in puluere remaneat, nihil tamen pertinebit ad experimentum philosophorum. Et ideo vniuersaliter notandum est, quod quam citò mercurius in puluerem cuiuscunque speciei vertatur, præter corporis sui dissoluendi naturam, tam citò operi philosophico erit inutilis. Sunt quidam sophistæ deceptores, qui adiuncta sibi venere, vel cæteris speciebus additis, opus sophisticum faciunt, hoc est, æri imperfecto dant colorem, sed non naturalem. apparentiam quidem inducunt, sed non speciem, id est, transmutationem: sicut qui imaginem depingit mortuam, vel ex ligno componit: quæ
lap-

DE TRANSM. METAL. 109

apparet tantum, & non est, & quantum differt homo viuis ab eius imagine aut pictura, tantum differt opus eorum ab opere philosophico: vnde ista permixtio in examine ignis non perseverat, quamuis sit mineralis: quia natura non trahit eam à digestionem proportionis, nec illa ars vehementer decoxit alterando permixtas naturas: quare illud æs ad superficiem tantum & non intrinsecè permanens apparet esse tinctum. Quorum sophistarum deceptorum experientijs non est adhærendum: quia veritas artis naturalis hoc opus sophisticum inutile confutat, & falsum ostendit. Et si instando dicatur, quòd sicut per scoriarum mercurij purgationes dictus Arnaldus sublimando exiccauit in natura: sic etiam (vt dicis) per reuiuificationem ipsum rehumectauit, & reddidit ipsum mercurium calidum & humidum, & conformem suo corpori in natura. Hoc quidem non obstat, mi Doctor reuerende, nec veritatem artis philosophicæ impugnat, imò magis error in arte naturali apparet. Nam, vt clarum est, Arnaldus docet, si sonum verborum spectes, mercurium sic exiccatum per aquam feruentem, in quam proijcitur, reuiuificari, & dicit effici calidum & humidum, cum primum sublimatus esset calidus & siccus. Sed quis verè phi-

lofophus diceret, mercurium vel aliud metallorum per aquam simplicem, quantumvis calidam & feruentem interna qualitate in natura mutari, seu humiditatem sibi naturalem acquirere, & sic reuiuificari? Nihil ergo in hac reuiuificatione acquirit Mercurius, propterea quòd aqua communis ipsum non decoquit, nec alterat: quia ipsum non intrat nec ingreditur, & quòd non intrat & ingreditur, non alterat: quia omne alterandum primò est permiscendum. Potest siquidem talis aqua quasdam scorias supernatantes in mercurio abstergere ab eodem, sed nonnam qualitatem illi infundere non potest. Qualem enim naturam Mercurius retinuit in puluerem redactus, & mortificatus per sublimationes, talem omnino naturam feruabit per aquam reuiuificatus. Hoc autem in reuerentiam & honorem dicti Arnaldi dictum esse volo: sed naturæ veritatem & experimentum contemplor & defendo. Insuper mihi honorande doctor, ut hac mea responsione tuæ epistolæ satisfaciam & finem imponam, aut paucis differui, bono & æquo animo feras supplico oro, quòd feci non redarguendo, sed tantum disputando. Si quid verò tibi respondi quòd tibi scrupulum ingerat, prudenter & æquo & bono animo accipias, aut
mihi

DE TRANSM. METAL. in

mihi literis significes, & pro virili tibi satisfaciam largiente & docente veracissimo doctore domino nostro Iesu Christo filio Dei benedicto in secula seculorum.

Gratie sint Christo.

INGE.

INGENIOSISSIMO VIRO PET-
tro Douet Medico doctiss. Rober-
tus Vallengis Rugl.

Mineralia { Maiora mineralia, siue metalla.
quæ fiunt { Minora mineralia, siue atramēta, sa-
ex sulph { les & sulphura.
& arg vi. { Lapidēs.

Raym. Lul. in praxi testamenti.

Mercuri⁹ { Communis, qui est communis matē-
{ ria omnium mineralium.
{ Vulgi, notus vulgo.

Alia diuisio ex eodem Raym.

Mercurius { Philosophi
{ cus qui est,
{ uel,
{ Communis, qui nō est
{ de materia, mineralis
{ tamen, sed tantum ex-
{ citat calorem siue sul-
{ phur internum matē-
{ ria.
{ Vulgi, notus
{ vulgo.

Metho.

Methodus rerum co- gnoscen- darum.	{	Definitio, quid est explicat, siue natu- ram rei.
		Diuisio, quot species habet.
		Resolutio, ex quibus partibus constat.
		Demonstratio, causam, passionem, & omnium inexistentium rei docet.

Resolutione. n. res agnoscitur, quare Eli-
xiris seu pulueris philosophici cōpositio re-
solutione tibi nota erit, si eius partes, quibus
constat, probè noueris, quæ hac sequenti ta-
bula, ex quampluribus authoribus collecta
comprehenduntur. Naturalem tamen mine-
ralium compositionem ne contempnas.

Compositio-
nis pulueris
philosophici
partes duæ
homogeneæ

- 1 Volatilis. 2 Ar. ui. 3 Superius. 4 A-
qua. 5 Fœmina. 6 Beya. 7 Luna.
8 Fōs. 9 Humidū. 10 Fuyant. 11 Mer-
curius. 12 Aqua. 13. Frater vterinus.
14 Vultur. 15 Vinum. 16 Aqua vitæ.
17 Ar. vi. 18. Anima siue spiritus. 19
Cauda. 20 Cœlū. 21 Mulier cādida.
22 Sudor eius. 23 Nebulæ nigræ. 24
Tinctura. 25 Anima subtilis & tin-
gens. 26 Regina. 27 Pars figenda.
28. Pars seruata non fixa. 29 Pars
subtilis. 30 Spiritus mūdatus. 31 E-
ius aqua. 32 acetū acerrimum.

h h

que ex eo.
dem sublima
tione extra
hantur, et e
arum nomi
na.

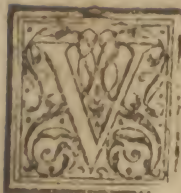
Singula
singulis re
spondent.

1 Fixa. 2 Sulphur. 3 Inferius. 4 Ter
ra. 5 Mas. 6 Gabertus. 7 Sol. 8 Rex.
9 Siccum. 10 Pourfuiuant. 11 Mercu
rius. 12 Carbo. 13. Frater vterinus.
14 Bufo. 15 Mortuum. 16 Nigrum
nigrius nigro, siue corpus priuatum
suo spiritu. 17 Calidum siccum. 18
Corpus. 19. Draco. 20 Terra. 21 Ra
beus maritus. 22 Cinis. 23 Corpus ea
rum vnde exierūt. 24 Terra: 25 Cor
pus calcinatum 26 Rex. 27 Pars cæ
randa. 28 Pars terræ administrata.
29 Parsterrea & grossa. 30 Corpo
ris limatura optimè calcinata. 31
Terra siue puluis. 32 Aes siue sul
phur.

Quibus sæpius coniunctis, sublimatio ve
ra & philosophica fit. Vnde Acuboces: O na
tura, quomodo vertis corpus in spiritum? sic
enim spiritus vertitur in corpus, & corpus in
spiritum. Hoc fac igne philosophorum in ex
trinséco excitante adhibito, & (Deo con
cedente) lætaberis.

IN.

INCIPIT LIBER
SCALA PHILOSOPHORUM dictus.

T dicit Venerabilis Raymundus Lulij: Intentio naturæ ad faciendum nostrum magisterium est, quod Lapis diuidendus est in quatuor elementa, vt quodlibet per se, secundum exigentiã naturæ possit purificari. Et illa est præparatio rerum quæ præcedit operationem perfectæ præparationis, & propriè dicitur Separatio elementorum, quoniam illa diuidit omnes partes impuras à partibus puris, vt cum leuioribus & purioribus fiat successiue cum naturali coniunctione nostra perfectæ præparatio, quæ fit per reductionem humidi cum sicco, statim & immediate præparatorum, per beneficium separationis elementorum, aliter humidum non amaret siccum, nec corpus spiritum, si primò non esset bene ab eorum infectionibus lauta cum distillationibus & calcinationibus, solutionibus & coagulationibus. Nam per separationem elementorum crematur salsatura suæ sulphureitatis comburentis, quæ veniebat ei per maculam originalem nostri mēstrualis, quod est corruptio nostri lapidis.

hh 2

Idcirco terra corporū calcinatur post extractionem aeris, ut à sulphureitatibus falsis, & combustionibus sit optimè depurata. Ergo constat, quòd si tunc materia corruptibilis non esset posita per corruptionem lapidis, nunquam oporteret eam purgari.

Et cū sic necesse est, ut post corruptionem lapidis compositum depuretur ipsius lapidis ab omnibus suis sordibus, post separationem illius per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione, antequam Mercurius coniungatur cum corpore ad incipiendam realem præparationem, quæ est creatio nostri lapidis.

Ideò necesse est, quòd lapis diuidatur per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione. Et ista diuisio est solummodo, ut substantia lapidis sit fortiter munda, & quòd totum sit purus Mercurius, qui portat in se proprietatē fundendi & fixandi. Tunc quando vis corpus dissoluere post suam calcinationem, dissolue illud cum argento viuo, tracto ab ipso purificato septena distillatione: quoniam tunc corpus est multum efficax ad penetrandum, & intrandum per spongiositatem illius sui corporis. Spiritus congelantur beneficio dissolutionis naturæ fixæ, & corporis, & mixtionis illius cum argento viuo: & ista, si me intelligis, est solennis materia,

teria dissolutionis, quæ sit cum congelatione spiritus, & sine illo non: sed separationem elementorum non intelligas quòd fiat, aut fieri possit, nisi putrefactione, per quam miscetur spiritus in corpore, & cum suis elementis: & illa est quæ reddit volatilia, sicut apparet in eorum separationibus. Propterea ergo digere, & putrefac elementa in eorum finis ad finem, & hoc quando erit bene digestum ad satisfaciendum nostræ voluntati, ut possit bene separare: & postea inhumare, ut res separata possit melius depurari, & efficiatur argentum viuum in forma aquæ claræ. Sed si non diuidis lapidem, videlicet substantiam quintam per quatuor elementa, scias, quòd ipsa vniri non poterit naturaliter, nec coniungi cum corpore sicco, si quodlibet eorum non tenet de natura quintæ essentiæ: quoniam illa est commixtio omnium elementorum, & reductio eorum in vnā puram substantiam. Et conuenit, quòd illa elementa sint bene depurata ab eorum infectionibus. Et dicimus tibi, quòd sulphureitates combustiuæ & combustibiles per beneficium calcinationis separentur, & de toto anihilentur ab igne & à terra, & corpus comminuatur & subtilietur multum per talem digestionem, & aquæ depurentur multum ab illorum sordibus cum distillationibus, & subtiliando

h h 3

vertantur in naturam aeris, per leuigationem leuitatis. Deinde potes facere coniunctionem masculi cum foemina, vt inter se gignant filium ignis, qui tantus est amore omnium philosophorum. Et si me bene intelligis, hic iacet tota nostra philosophia. Et hic notandum, quod in occulto nostri lapidis est caliditas & siccitas, & in manifesto frigiditas & humiditas: quare oportet eius manifestum occultare, & eius occultum manifestare: eò quod caliditas quæ est in occulto, est elementum, oleum quoque est siccum. Hoc enim siccum figit, quoniam siccitas ignis tingit. Illud autem quod est in manifesto, est frigiditas & humiditas. Oportet ergo habere proportionem inter ista, vt frigiditas & humiditas sint contemperata caliditati & siccitati, ita vt non fugiant ab igne. Fac ergo vt humiditas & frigiditas recipiant caliditatem & siccitatem, quæ erant in occulto, vt fiant substantia vna. Illa quidem frigiditas & humiditas est fumus aquosus & adustius, qui corrumpit & parit nigredinem, & ille lapis est alterius virtutis & naturæ in occulto, & alterius in manifesto: sed in integra commixtione est eiusdem virtutis & naturæ: & sic mutatur species in corpus nobilissimum. Deinde fit currens vt oleum, quod est tinctura viua, multiplicatiua, consolidatiua.

solidatiua, coloratiua, declaratiua, purgatiua, perpetuatiua & confirmatiua. In qua enim compositione sunt opera planetarum & eorum imagines suis locis & temporibus sicut in foetu operatiua? Nam in foetu primo mense cum semen in matricem recipitur, operatur Saturnus coagulando & stringendo materiam sua frigiditate, & sic in ipsa natura in primam massam coagulatur.

Secundo mense operatur Iupiter digerendo caliditate in quandam massam crudam, quæ vocatur Embrio

Tertio mense operatur Mars agendo in materia sua caliditate & siccitate, diuidens ac sequestrans illam massam, membraque disponens,

Quarto mense operatur Sol, qui nutrit spiritus, & incipit viuere partus.

Quinto mense operatur Mercurius, qui foramina & spiracula facit.

Sexto mense operatur Venus: disponit enim & ordinat oculos, supercilia & testiculos.

Septimo mense operatur Luna sua frigiditate & humiditate, laborat ad expellendum infantem. & si tunc nascitur, viuere potest: si verò non nascitur, debilitatur.

Et octauo mense iterum Saturnus operaconstringendo, fit foetus in matrice, & si tunc

nascetur, viuere non posset.

Nono autem mense iterum Iupiter caliditate & humiditate nutriendo, reducit vires foetui, & sic completè nascitur, & bene viuit.

Igitur sciendum, quòd tribus mensibus aqua foetum in matrice conseruat. Aer quoque tribus mensibus fouet: ignis verò totidem custodit. Quibus completis, sanguis eius qui fouetur in vmbilico, eo præciso egreditur ad mammas, ibique candorem niuis assumit. Igitur infanti nunquam patebit egressus quousque aeris flatus exhauriat.

Tunc autem egressus aperitur, & os eius, & lactatur. Ab istis tribus oportet nos intelligere, & acuto ingenio scire componere & extrahere duo: nam à duobus non extrahuntur tria, sed bene è conuerso. Vnde omnes qui cupiunt hoc scire, acuant ingenia sua ad acquirendum futurum thesaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur lapis, in quo etiam occulta est caliditas & siccitas, tinctura & profunditas tincturarum, & oleum calidum, & humiditas coniunctiua.

Sciendum, quòd quatuor sunt principalia lapidis nostri regimina, scilicet, soluere, abluere, coniungere & figere.

Soluere est corpora diuidere, & materiam facere.

Abluere

Abluere est inhumare, distillare, ascendere & descendere. Coniungere est inprægnare, dealbare & rubificare. Figere verò est fermentare & desponsare. Solutio conuertit lapidem in primam suam materiam, id est, suam aquam, ablutio in aerem, coniunctio in ignem, fixio in terram spiritualementem & tingentem.

Vnde Aristoteles: Cum habueris aquam ex aera, & aerem ex igne, & ignem ex terra: tunc habebis plenam artem. Quia quatuor elementa sunt, tunc bene & perfecte præparata, & omnia ista magister operis & ignis benefacit in vno solo vase, in quatuor gradibus, scilicet quatuor colorum species conuersionis, sicut inferius dicetur.

Ignis secundum Auicennam soluitur, vt in Mercurium conuertatur, & in quatuor elementa diuidatur, vt suam primam originem habeat; & vt sulphur philosophorum à corpore extrahatur, & argentum viuum mundum habeatur super terram, de illa materia, de qua aurum & argentum subter terram efficiuntur, ac illa simul coniuncta decoquantur, quousque fiant vnum, stans, penetrans & profundans, tingens & permanens: cuius vna pars conuertit mille millia Mercurij, vel cuiuslibet corporis imperfecti in verissimum aurum vel argentum, secundum quod Elixir fuerit præparatum. Et hoc admiratus Richar

h h 5

duſ philoſophus, & filius regis Perſarum ait:
Super omne mirum eſt, quòd vno igne & v-
no vaſe fit diſtillatio, ſublimatio, mortifica-
tio, calcinatio, dealbatio, rubificatio, fuſio cū
ſolutionibus & congelationibus. Et vult di-
cere de frigido & humido, & facta eſt eius a-
micitia cum igne, & fit oleum currens, pene-
tratiuum, coloratiuum, perpetuatiuum, oleū
vium, perſeueratiuum, depuratiuum, color
vius, viuificatiuus, faciens reſurgere mor-
tuos. Et eſt fermentum ſeipſum impręgnās,
ſe concipiens, ſe parturiens. Hęc omnia ope-
ret eos ſcire, qui hanc quærunt artem.

Et notandum, quòd nulla alia eſt veritas
in hac ſcientia, niſi iſta ſolummodo: videlicet
quòd ſi argentum viuum mundum, purum,
coagulatum fuerit, per vim ſulphuris non v-
rentis, illud erit res optima, quā recipere poſ-
ſunt Alchymiſtę, vt exinde faciant eorū
aurum, vt dicit Ariſtoteles quarto Mete-
rorum. Et ideo concluditur, quòd ſine ſul-
phure albo non vrente, nec aurum nec argen-
tum fieri poſſunt: Eò quòd ſulphur opti-
mum cum rubore clarum, non poteſt ad au-
rum, niſi primò fuerit album, eò quòd citri-
nū ex multo albo & permixto nigro compo-
nitur. Et ideo tradiderunt primò philoſophi
compositionem ſulphuris albi ad argentum:
& poſtea ſulphuris rubei ad aurum: quia non
poteſt

potest fieri aurum, nisi prius fuerit argentum. Sulphur autem album ex purissima argenti viui substantia habetur, eò quòd ipsum continet in se totum quo indigemus. Ideo oportet artistam esse constantis voluntatis, nec pluribus vti, sed solum complemento intendere. Quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur.

Artem autem hanc: quia valde ardua est scire, doctrinam dare intendimus de secretis ipsius: & primò de Mercurio & eius aqua, de corpore, spiritu & anima, & de eorum operationibus, quæ apud quàm plures omnino non sunt incognitæ & occultatæ.

Est enim aqua Mercurij aqua illa, qua, & non alia vti debemus in tota operatione nostra. Sed in eius regimine constat totum secretum. & ideo in principio oportet te scire naturam Mercurij, & eius regimen, cum quo debite præparato, totum opus perficitur.

Quia Mercurius calefacit & infrigidat, desiccatur & humectatur, & facit opera contraria secundum diuersitatem, & modum regiminis eius. Ergo in eius regimine consistit totum secretum. Ideoque oportet operatorem eius regimen bene cognoscere, sine errore, cum per eandem operationem non operetur in eodem gradu contraria, quantum est ex se: sed contrarietas operationis debet præce-

dere à se sic disposito, & non ab alio, videlicet per sublimem solutionem & congelationem, & permixtionem eius aquæ cum aqua solis, cum sole purificato, & ante eius congelationem non operatur, nisi vnicam operationem, vt si proijciatur supra cuprum, tantummodo tingit illud, & non adducit aliam complexionem, quam prius habuit: & hoc totum quantum ad apparentiam, non quantum ad existentiam: quia per examinationem ignis possit fieri separatio tincturæ à corpore, non obstante tinctura fixa, sicut luna separatur à sole. Sed in vera transmutatione cupri, vel alterius metalli requiritur vera colorati, & vera colorantis vnio cum colorato, & colorationis omnium elementorum vera transmutatio.

Secundus erit coloris fixio, & nouæ formæ inductio, ad quā sequitur coloratio propria.

Ideo principia quæ tradidit Geber, per ea nō potest fieri medicina vera, nec per dicta philosophorum in Turba, vt ego firmiter teneo.

Præterea Turba dicit: quòd medicina debet esse composita ex quatuor elementis, considerate eius complexionem. Ideo Turba non loquitur hīc nisi de basis operibus, id est de fundamento. Sic enim ait Geber: Vbi magis apertè & planè locuti sumus, ibi magis scientiam occultamus.

Quare sciendū secundum authores, quòd
vnus

vnus est lapis, si quis errat ab illo vno in principio, tædium fortietur in fine.

Hoc tamen vnum non est vnum in numero, sed genere. sicut masculus & fœmina sunt sufficientes ad prolem procreandum sine aliquo alio additamento. Et sic lapis philosophorum ex duobus compositus sufficit ad medicinam intentam, scilicet spiritus & anima, quæ sunt sol & luna. & dicunt quidam quòd his duobus addatur tertium, scilicet corpus. Nam sicut homo ex corpore & anima & spiritu constat: ita & lapis noster. In hoc tamen sunt diuersæ opiniones: Quidam enim dicunt: quòd alterum ipsorum est spiritus & corpus, & decipiunt homines de additione tertij. Alij dicunt, quòd tertium dicitur compositum ex duobus: quoniam neutris componentium assimilatur, & vocatur nomine omnicorporum. Alij dicunt quòd debet verè corpus his duobus adiungi: quia fortius erit opus, & in breui tempore ipsorum operatio finietur. Sed quocunque modo teneatur opinio, numerus non augeatur. Ad euidentiam notandum, quòd Kibric est pater Mercurij & omnium liquabilium: Et hoc dicitur illud vnum, quod est carum & vile: argentum verò viuum, quod est filius eius, licet ab eo sit complexionatiuè diuersum & extraneum, & sic se habet, sicut pater

& filius, & addatur his duobus tertium, videlicet corpus metallicum, numerus duorum propter hoc non multiplicaretur, nec etiam nomina, eo quod corpus metallicum ex his duob. est compositum. Constat ergo manifestè, quod eius compositio, quocumque modo reiteres ex duobus constat. Et sciendū est, postquā ista duo coniunguntur, semper vocantur vno nomine. Hoc tamen vnum quod dicitur ex philosophorum nominatur nominib. omnium rerum istius mundi. Et propter hoc toti errant, tūm propter multiplicitem nominum, tūm etiam propter ignorantiam debitæ proportionis. Item quando audis aliquid de fermento philosophorū, nihil aliud intelligis quā corpus perfectum. scil. perfectissimè mundum & sublimatum. Et tamen non credat aliquis, quod possit spiritum et animam coniungere corpori, per solam contritionem, aut per simplicē solutionem. Exemplum de argento viuo iunctum plumbo, videtur sibi mixtum, sed in veritate non est: quia ignis violentia separatur. Quod aut philosophi dicūt: Solue & coagula: sic sine dubio intelligitur solutio corporis & animæ in aquā, & congelatio facit animam & spiritum corpori commisceri. Vnde si propter solam solutionem & simplicem congelationē animæ & spiritus perfectè coniungeretur corpori, non dixis-

dixisset philosophus, Iterum solue, & congela, & iterum solue & congela, vt accrescat lapidis tinctura, si in congelatione vnà iungi potuissent. Scito ergo pro certo, quòd quantò sæpius soluitur & congelatur, tantò plus anima & spiritus corpori cōiunguntur, & retinentur ab ipso, & ad hoc qualibet vice tinctura multiplicatur.

Et hīc sciendum maximum arcanum, quòd lapides rubei & albi, facti ex aliarum rerum elementis, possunt coniungi cum Elixiri perfecto, & tunc addunt ad eius tincturam & non aliter.

Aliud quoque secretum: vt fiant aquæ acutæ, cum quibus soluitur corpus cum animabus & spiritibus perfecta solutione: & postea congelatur, Deo donante. Veruntamen omnes partes nostri lapidis sunt concreti & cōessentialēs. Huius autem lapidis operatio multiplex à philosophis ponitur. Quidam enim rectificant singulariter, & componunt, & postea perficiunt: Et ista operatio multipliciter variatur, & est laboriosa ac difficilis & subtilis, ideo multi in ea errant: quoniam adminiculum, id est, adiuuamen illius multa extranea exigit. Veruntamen huius lapidis operatio est vna, linearum, & in vno solo vase perficitur: Ignis tamē non est vniformis in actione totali. Et ideo vt studentibus tra-

status iste sufficiat, & proficiat: Dico quòd ignis huius operis intrans, est sicut calor solis in mundo maiori. Sol verò tempore Veris est moderatus & levis in calore: aliter verò herbae quae tenerae sunt arefierent, & fructus nullatenus perferrent. Est autem iste calor intrans plantas, donec paulatim crescāt, & quātò plus crescunt, tantò magis calor solis gradatim quotidie crescit & augetur, quousque segetes dealbatur, & finito Vere, incipit aestas. & quia tunc sol fortior est: deinde fortissimus usque ad finem Leonis, donec omnia suam debitam recipiant formam & perfectionem. Et benedictus Deus haec sua sapientia mirabiliter ordinavit. Simili ergo modo iste lapis regendus est. Dicunt enim quidam, quòd calor primi regiminis debet esse sicut gallinae cubantis ova sua ad pullos procreandos. Alij autem dicunt, quòd debet esse sicut calor naturalis digerens cibum, & nutriens corpus: alij, ut calor fimi, eò quòd calor iste est temperatus: Alij, ut calor solis in Ariete existentis, eò quòd sol habet ibi principatum & exaltationem suam: quia ibi incipit mediocriter oriri & calefcere.

Et propter hoc dixerunt quidam, quòd debemus incipere sole existente in Ariete, & luna in Tauro commorante: Quae quidem omnia ad designandum calorem moderatū circa
primam

primam huius operis actionem dicta sunt:
Et quamuis huius lapidis actio vnica sit, scilicet decoctio cum igne naturali, tamen status caloris huius tripliciter variatur: quia primo erit ignis moderatus, & durat ad nigredinem: & etiam donec illa in albedinem conuertatur, quæ nigredo durat forte 46. diebus; vel plus vel minus, secundum studium operantis, & regimen fortunæ: & iste calor assimilatur calori solis ex Ariete labentis in Taurum. Albedine quadam apparente augeatur ignis gradatim, vsque ad perfectam lapidis exiccationem seu incerationem, & iste calor assimilatur calori solis in Tauro, discurrentis in Geminos.

Desiccato verò lapide & incinerato, iterum fortificatur ignis, donec lapis perfectissime rubeat; & regali veste induatur ab igne.

Et iste calor assimilatur calori Solis in Leone. Hæc enim est suæ dignitatis domus: Deinde continuetur donec fit venenum.

Tunc enim draco noster in fixatione solaris fulgens, radio cœlestium & terrestrium virtute decoratur. Hinc autem lapis philosophicus omnia vincens, omnia digerens, qui corpori cuncta vitia corrigit & emendat. Huius nomina multiplicantur secundum multitudinem colorum apparentium, Nam in tē-

gimine primo, cum niger est vocatur terra, & Saturnus, & nominibus omnium nigrorum & terrestrium corporum. Deinde cum dealbatur, vocatur aqua viua, & nominibus omnium aquarum & salium, aluminum, & rerum habentium albedinem. Postquam autem incitrinatur & sublimatur, & subtiliatur, tunc vocatur aer, oleum citrinum, & nominibus omnium spiritualium & volatiliū. Deinde verò cum rubescit, vocatur cœlum, sulphur rubeum, aurum, carbunculus, & nominibus omnium rubeorum preciosorū pulchritudinem habentium, tam in lapidibus quàm in animalibus & plantis.

Hic notandum, quòd aqua nostra dicitur Masculus, & terra dicitur Fœmina, quæ est spissitudo lapidis, & sic terra fit spiritualis & aerea, & subtilis, & hæc spissitudo siue terra dicitur æs nostrum & plumbum nostrum.

Oportet ergo ipsum suauiter regere, vt sulphur fiat incremabile, cum aqua, in qua illud est. Aqua enim ipsum dissoluit, & dealbat. Sed dicunt quidam, quod alterum istorum, scilicet fex remanētis in fundo, quæ dicitur fumus, est terra, et alterū quod ascendit à terra, scilicet à fece, est cœlum. Toties ergo reiterandum est cœlum super terram, donec terra fiat cœlestis & spiritualis, & cœlum fiat terrestre, & iungatur cum terra, tunc completum.

pletum est opus Et hoc sciendum, quod cum corpus sit grossum, & spiritus subtilis, vniuersaliter permisceri non possunt, nisi primò corpus in tantum subtilietur à spiritu, vt ipsum corpus eidem spiritui æquipolleat in subtilitate, & tunc fit mixtio talis, quam ignis non separat vel superat, si per mille annos continuè in ipsum ageret: quia sic per minimà permiscerentur, quòd nullo ingenio postquam sic se inuicem ceperint, poterint seperari. Sic enim morietur draco, & sine illo non, hoc est, nisi cum ipso interficiatur. Et iste draco, id est, sulphur, extrahitur de corpore per magisterium, & est nostrum secretum sulphur. Quando ergo volueris tentare medicinam, pondus vnus grani tritici super laminam cadentem cupri ponas, & si intrans cum paucò calore lamina se diffuderit per totum intus & extrà, est perfectè tingens, & in igne secum perseuerans est lapis, tunc est perfectus. Et sic patet quòd sunt tria, quæ complent nostrum Elixir quod fecimus: primū coniungit, duo componunt medicinam. Itaque sunt vno corpore tria iuncta. Sed hoc notandum, quòd si iterum medicina soluat, & per omnia regatur vt prius: postea non erit finis suæ tincturæ, & constringit poros lunæ efficiens illam ponderosam, & in cæteris corporibus faciet exire spumam & fœ-

torem, & ea perfectissimè tingit, & tandē mutabit in aurum vel argentum: Et sic per artem nostram fit vera alteratio vnius naturæ in aliam.

Sed hîc sciendum, quòd omnis alteratio mineralium ad perfectionem mineralium stat in gradu sublimiori spiritualium. Non loquimur de angelis, nec de intelligentijs, sed de gradu sublimiori perfectionis omnium metallorum, & hoc est in spiritu minerali: quia mineralia mineralibus, v̄getabilia vegetabilibus conueniunt, vt nulla contrarietas sit, imò maxima conuenientia: quoniam spiritus iste est mineræ aureus, nec ab auro differt nisi in hoc, quod ipsum est fixum, spiritus verò non fixum.

Sic aurum nostrum non est aurum vulgi, quoniam nostrum est spirituale: quia dissoluit omnia corpora imperfecta, separando purum ab impuro: quoniam natura non recipit nisi quòd suæ naturæ est: alienum verò respuit, quod signum perfectionis eius est. Et ideo illud omnia corpora dissoluit, separat, diuidit, depurat, & illustrat, tingit, & in aurum optimum transmutat: quia sic est corpus fixum, spirituale factum, & secundum diuersum digestionis modum. Nam primò fuit argentum antequam fuit aurum: ideo aurum est maximè digestum, &c.

Primus

*Primus gradus Scale Sapientium
incipit.*

DE modo nascentibus nati. Bachon in speculo Alchymie dicit: Nullus natus nascitur, nisi ex viro & muliere, nec etiam vllum germen gignitur, nisi ex caliditate, humiditate, frigiditate & siccitate. Ergo nihil est operis, nisi ex eo quod est verè lucidū, vt ex sole purissimo, qui suo lumine omnia lumina est illuminans, qui illuminat aerem, & calefacit terram, calore suo generat & nutrit animalia, plantas & lapides, & eijcit tenebras illius Mercurij & aliorum corporum imperfectorū, cum proiectus fuerit super ea, vt dicit Geber, de Essetia & Procreatione solis.

Quia sulphur est irradians & splendens in sua clarissima & mundissima substantia, illuminat & irradiat non solū in die, sed etiam in nocte in tenebris, & similiter omnia in quibus est splendor & magnitudo illuminans, suo lumine.

Quæ quidem omnia sunt ex opere suo cum ex vestimentis suis sunt induta.

Ergo qui quærit illum, faciat pacem inter ipsum & vxorem suam, ita quòd non separentur ab inuicem, sed misceantur inseparabiliter. Et hoc fiet quando ipsum extraxeris, partim à natura sua, & similiter vxorem suā,

partim à natura sua, hoc facto interficiantur, ut cum interfecti fuerint (ut plenius patebit) resuscitentur resurrectione noua incorruptibili: ita quòd postea sint immortales. Nam post eorum resurrectionem induentur gloria, & fortitudine sempiterna, & tunc gaudebunt in prosperitate magna omnes qui sciunt secretum illorum. Natura ex eis mundus maior creatur, qui sunt sulphur, magnesia, Cedux, argentum viuum, & similiter spiritus sulphuris, & simili modo est spiritus occultus huius scientiæ. Magnesia est terra, Cedux est aer, argentum quoque viuum est aqua, & corpus fluens. Spiritus quoque est aqua secunda, de qua omnia prædicta nutriuntur. omne germen vegetatur, omne lumen accenditur, ergo & omnes fructus facit.

Has ergo naturas, scilicet masculum & feminam, calidum, frigidum, humidum & siccum, verè coniunge, & nutrias ea aqua viua, spiritus lumenq; eius tinctura habetur. Opus coque, compone illud ex quibus corporibus est. Nam apud philosophos aqua Sapientiæ vocatur, à quibus sapiens artis coniungiteam, ut natura alteretur, & in aliam naturam conuertatur, & natura per naturam appareat. Ergo duas naturas coniunge, donec naturas tibi attrahas, & fiat res lucidissima & clarissima, quæ lucefcit & illuminatur, post-

postquam fuerit in sua magna & excellentissima perfectione coaptata:

Ad talem utique & tantam perfectionem non peruenitur, nisi scala sapientum, quæ ex duodecim gradibus constituitur, primitus ascendatur.

Primus gradus est calcinatio, quæ est lapidis nostri benedicti modulati summa purgatio, caloris restitutio, humoris innati conservatio, & solutionis inductio. Et omne calcinatum in suo genere est fixum. Et sic sol & luna cum prima aqua calcinantur philosophice, ut corpora aperiantur. & fiant spōgiosa & subtilia, ut aqua secunda melius possit ingredi ad operandum suum opus, quod est exaltare terram in salē mirabilem, sola sua virtute attractiua, quæ aqua secunda est ignis non naturalis, cuius virtute fit huius magisterij complementum. Et hinc loquens de ignib. Raymun. dicit: Notandum est quòd hīc iacent contrariæ operationes: quia sicut ignis contra naturam dissolvit spiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus spiritus volatilis constringit in terram congelatam: ita contrario ignis naturæ congelat spiritum dissolutum, corporis fixi in terram globosam, & corpus spiritus volatilis fixū per ignem contra naturam resoluit, nō in aquā nubis, sed in aquam philosophorū: quia

fixum naturæ ignis reuertitur volatile, & corpus spirituale in spiritum, & humidum fit siccum, & ponderosum fit leue, & spiritus humidus, secundum formam aquæ nubis, & ponderositatem constrictiuam.

Ignis innaturalis est ignis balnei, vel sunt quilinij, vel vindemiæ, vel equi, vel alius occasionatus ex abundanti industria.

Ignis autem elementalis est, qui combustibilibus enutritur, & nutrit flammam. Cognitis autem eorum ignium arcanis, & veræ nostræ medicinæ principijs, de facili peruenitur ad nostrum magisterium.

Vnde si quærat ex quibus sit nostra medicina: Dico quod ex illis elicitur per artem, in quibus habitat potentialiter per naturam, Et secundum Auicennam, ex illis in quibus perfectio seu propinquitas primæ materiæ reperitur, nostra elicitur medicina. Non autem de imperfectis extraneis, quia imperfectum non potest perficere, nec immundum mundare. Et quia à radice conuenit naturas extrahere, dicit Aristoteles: Sciant artifices alchymia, species metallorum transmutari non posse, nisi prius reducantur in primam materiam & formam, quæ sunt partes essentialitatis primariæ, & omnibus corporibus inest scientia. Non tamen sunt cruda operi nostro necessaria omnino: sed centrum lapidis phi-

dis philosophorum est neutralitas extremitatum, quia dicitur, sperma metallorum in matrice terræ contentum, cuius extremitas vnius lateris, inferius est metallum, quod in sinu terræ tamen à natura creatur, & alterius lateris extremitatis superius est elixius completum, quo ars mediante natura super terram operatur.

Et non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium, quo neutralitas quaeretur oportet, vt corpus ad centrum suum redacatur per artem, quæ imitatur naturam, in quantum potest, in quibusdam tamen debilior est, & in quibusdam naturam corrigit.

Vnde sciendum, quòd intentio nostræ mutationis est, incipere vbi natura finiuit, eò quòd origo operis naturæ omnium homogeneiorum interius aquosa, ad tres gradus extremitatis diuisionabiliter extenditur, videlicet ad altitudinem corporum perfectorum, seu profunditatem perfectorum, vel ad latitudinem neutralitatis illorum videlicet viuificando mortuum, & occidendo viuum, cuius viuificatio mortifera est.

Vnde philosophus: Omne totum componitur in tribus, quo circa potest opus naturæ esse. Primò naturas elicere, colligere, depurare, & in specie aquosa proportionabiliter coniungere, ac insuper congelare, quòd ab hu-

mana penitus ignoratur memoria.

Sed quo ad artificialem operationem superius à sensu contrario spiritualiter operari nitimur: naturam tamen imitando, scilicet vivum occidendo, atq; spiritaliter mortuum resuscitando, & ad plusquamperfectum exterius disponendo. Vnde si fuerit quantitas aquæ æqualis quantitati ipsius sulphuris, & paulatim maior, scilicet quantum sufficit ipsum incorporare, generatur ex eis aurum vel argentum, secundum quantitatem ipsius decoctionis.

Sciendum quòd non accipiemus illud, ex quo sunt ipsa scilicet corpora, sed accipiemus illud, quod est sui ipsius, scilicet omnium illius: & postquam sciuerimus vnde illud omnium generatur, oportet ipsum ex eisdem nutrir. Et Mercurius noster non est Mercurius vulgi, sed est Mercurius mortificans Mercurium odore suo.

Et secundum Albertum: Mercurius noster fit ex corporibus perfectis & non imperfectis, hoc est, cum aqua secunda, postquam per primam aquam fuerit debite calcinata. Ex quibus tunc fit aqua alcali, quæ coagulata argento viuo, quia sunt nostri cineres clauellati, & soda nostra combusta.

Secun-

Secundus gradus Scale Sapientium est Solutio.

Quæ est occulti reuelatio, grossitudinis attenuatio, ac rei duræ, siccæ terræ, in quandam liquidam substantiam reductio. Vnde philosophus: Donec omnia fiant aqua nihil operamini. Et illa aqua est Mercurius philosophorum, quo & non alio debemus vti, qui tamen non fit, donec summa volatilis superat summam fixi. Hæc aqua secundum Hermetem patrem philosophorum ex repugnantibus dicitur vnica, & magnesia, continens in se spiritum, animam & corpus cineris, eius nomine impar, quia nihil ei simile, cuius conuenit occulta manifestare naturam: eius secretum non est in alijs, eo quod secundum philosophos dicitur aqua cœlestina, & sunt repugnantia in hac aqua vna. Conuerte ergo rem in rem, & habebis magisterium. Et in hac solutione dum turbabitur terra, transferentur montes in cor maris, & tunc destruitur forma, sed destructa vna, immediatè introducitur alia. Quia omne quale adueniens quali, facit ipsum tale, quale ante non fuit, eo quod non est dare qualitatem naturalem, quin sub aliqua maneat forma, cōtinens in se qualitates actu vel potentia.

Quare dicit Auicenna: Qualitas poste-

nior trahit entitatem à qualitate, quæ est eius prior.

Solutio autem lapidis est reductio eius in aquam mineralem, ex qua erat compositus operante natura: qui quidem lapis non fructificat, donec ad nihilum deueniat, tanquam aqua decurrens. Ex quo ergo soluendo ipsam reductionem fieri conuenit, leuius ac competentius est ad neutralitatem, & postea ad eius primam naturam aqueam, vel aliter ad aliquam aliam subtilitatem finaliter reduci. Et quod fieri potest per pauciora, frustra fit per plura. Quare dicit Philosophus: Quod si ex solo Mercurio perficere poteris, preciosissimo operis indagator eris. Et scias quod illud non est extraneum in quo se conuerti habet per naturale magisterium, prout per glaciem congelatum patet, qui cum resoluitur, in aquam vertitur: patet ergo ipsam prius aquam fuisse. Quare dicit: Nisi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus deuenietur ad perfectionem. Vnde Hermes: Non emendatur natura nisi in sua natura, cuius nature emendatio fit artis ingenio, & ars in natura non corrigit quod natura nequit. Succurrendum est ergo nature, per artem quod omissum est per naturam. Nam quod natura in millenis annorum terminis habet tantum perficere inferius, nos supremum artis industria minori termi-

termino quàm solo anno, habemus plusquàm perfectum perficere, & sic natura ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte.

Dicit enim Aristoteles: Nisi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quòd alchymia non esset vera, nisi perfectionem operis naturæ speculatiuè viderem alchymiam pro vera non reputarem.

Sciendum quòd plures sunt modi solutionum, quorum tamen omnium solutio vna tantùm est nobis necessaria, quæ solùm habet fieri, vt dixi, ex se cum se &c. cruda, clara, sine violentia.

Vnde philosophus: Melior est solutio cruda quàm cocta, rorida quàm arida, voluntaria quàm violenta, temperata quàm festina, flagra quàm foetida, clara quàm spissa, nigra quàm rubea.

Et ideò in omni solutione cauendum est intimè à vitrificatione materiæ cū odoribus & saporibus corporum imperfectorum, ac etiam ne vis illius formę generatiua cum corrosiuis adurentibus in aliquo suffocetur. Adiua ergo solutionem per Lunam, & coagulationem per Solem. Cuius solutionis digestio valde in nobis necessaria.

Et dicitur nostra digestio, humoris rarificatio, destructiua maturatio, connexorum relaxatio, dispositionis excitatio, & separatio-

nis habitatio, quæ diuersimodè fieri poterit, vt postea dicetur.

Sed vt Auicenna dicit, Soluere corpus, & cōgelare spiritus, est opus nostrum primum, quia non soluitur corpus nisi congeletur spiritus. Nec spiritus congelatur, nisi cum solutione corporis. Nam si simul coniunguntur, agit vterque in alterum, sicut aqua agit in terram sibi commixtam: ergo subtilietis eum ad modum suum.

Nam non subtiliatur terra nisi inspissetur aqua, nec inspissatur aqua, nisi subtilietur terra. Sic enim inter congelationem spiritus, & solutionem corporis non est differentia temporis, nec opus diuersum, eò quòd vtrumque agit in alterum ad modum suum. Non enim resultat actio, & passio contrarijs in specie & similibus, in genere & natura, & vnum contrariorum excedens destruit seu alterat reliquam secundum corpus humiditati mixtum, lentoque igni diu appositum soluitur: quia conuertitur humiditas super ipsum, & ipsum dissoluit: ac corpus suo frigido & sicco claudit, retinet & inspissat humidum, incinerans ipsum siccum, & tamen non potest exire humiditas à corpore, nisi imbibat se cum igne.

Nam calore debito operante putrescendo, humidum vertitur in siccum. Et ideò cum corpus dissolueris, humidum congelas, &
hoc

hoc cum mora: quæ est maximè propter quatuor elementa repugnantia, vt pax fiat inter ea, &cæt.

Tertius gradus Scalæ sapientum.

Prædicta quatuor repugnantia inter se distincta, postea per distillationem rectificatiuam, in hoc tertio gradu scalæ Sapientū separantur: & ideo iste gradus dicitur nostra separatio. Quæ est vaporis aquosi scureiliquorose à fecibus separatio, seu depuratio, raritatis leuigatio, partium grossarum extractio, connectentium diuisio, principiorum productio, homogeneitatis segregatio.

Vnde Psalmus: Eduxit aquam de petra, & oleum de saxo durissimo. quia fieri debet in balneis debitis, postea in stufis siccis, secundum exigentiam rationis. A quibus tunc in balneis primò flegma eorum separatur & euacuatur. Deinde quatuor ista principia secundum signa requisita ab initio separantur, & maximè Luna, prior masculus quàm femina, sicque matre illorum in fundo relicta in prima distillatione, scilicet saphiram citrinam reseruans, postea auripigmentum tam ab humore, iquàm per se rotiens in stupa sic-

ea separatiuè rectificatur, quousque rubore meridionali nihil ascenderit, & auripigmentum clarum & album remanserit, quod in tertia vel quarta vice perficitur: cuius signa perfectionis sunt viriditas, candor, puritas absque fecibus, nisi fortè albis. Cuius viriditas ex animæ frigiditas abundantia creatur. Dicit enim Abakuc: Ignis est terra nigra in fundo vasis relictæ, quæ dum nigra fuerit, corrumpit. Ergo calcinatur ipsa ut cadescat, & suum oleum omnino recedat, ita quòd ab omni pinguedine priuetur, ne ab bibendi opere impediat, ut fiat sicca ignea, quæ prius frigidè humida fuit, ut terra. Vnde Senior dicit: Terra nostra ex duabus naturis sumitur, similiter aqua ex duobus corporibus, sicque separatur subtile à spisso. Nam ignoranti ex vno plura extrahere, ignorat quoque ex pluribus vnum componere, tuncque perficietur coniunctio concupiscentiæ. Propter hoc efficitur hæc anima illius, quæ ingreditur cum vita & spiritu per attractionem eius aeris, ex reiteratione distillationis, cuius reiterationis super eam fit ignea: secundum, fortioris caloris est quam sit ignis. Hæc est enim præparatio, quam plures ignorant: nam philosophi occultauerunt præparationem lapidis, quæ clavis artis est & difficilimarum rerum.

Præpara ergo præparando, purgando, separa

para rectificando magisterium conquirendo:
 Diuide ergo lapidem in duas partes principi-
 pales, videlicet in partem superiorem superius
 ascendentem, & spiritualem, & aeream, &
 inferiorem viam, & terrenam: & tamen istæ
 duæ partes sunt vnius naturæ, quarum diui-
 sio est necessaria ad perpetranda miracula rei
 vnius naturæ, id est, generationis lapidis phi-
 losophorum: Nam pars inferior terrea illius
 est nutrix & fermentum, totum lapidem fi-
 gens: & pars eius superior est anima totum la-
 pidem viuificans. Ad hanc diuisionem facien-
 dam in furno philosophico inferius specifi-
 cato, requiritur calor debitus & nutritiuus,
 ac continuus, scilicet per denam & quinde-
 nam, & quanto diutius, tanto melius per-
 fitur digestio aquæ, ex qua oritur æs no-
 strum.

Et omne æs est sulphur, sed non omne sul-
 phur est æs. quia sulphur naturæ sulphuri-
 bus continetur. & omne aurum est æs, sed
 non omne æs est aurum: sicut omnis homo
 est animal, sed non omne animal est homo:
 quia de genere ad speciem, vt Plato dicit, non
 est bona consequentia. Hæc enim aqua no-
 stra est clauis artis, & caput operis, & spiritus
 & anima, & corpus æs nostrum componunt.
 Et dicuntur aliàs fratres vterini, quia proce-
 dunt de eodem vtero. Et cum habueris aquam

kk

Ex aere, & aerem ex igne, & ignem ex terra;
 tunc fit separatio perfecta. Nam ignem habes
 ex terra in rarefactione, calcinatione, & lique-
 factione: & terram habes ex igne, & congela-
 tione & inspissatione. Cumque habueris tem-
 peratum, id est, æqualiter complexionatum,
 in vase philosophico, ignem suppose natura-
 lem vasi tuo, cuius calore sunt omnia calefa-
 cienda, & ad ignis centrum tendentia. Qui-
 bus in cælum elongatis, collatis, & residenti-
 bus super cacumina montium nostrorum, ad
 modicum tempus, aer ille factus est genera-
 tio, omnia in naturam suam conuertendo, cu-
 ius leuia grauibus succubunt, leuia quæ prius
 vicerant cū eis, & in eisdem in illo rore cœle-
 sti in terram descendunt in infinitum multi-
 plicandum.

Vnde philosophus Cæfarius dicit.

*Vena prior fontis stillat ad verticem montis .
 Terram mouens undam, soluit additq; secundam.
 Tertia splendescit, sed cum luna dira quiescit.
 Quarta sub immunda pruinali nascitur unda .
 Ignea uis quintæ generalis nascitur in te.
 Sexta marinarum uenis reperitur aquarum .
 Septima terrenis tingens reperitur arenis .
 Vis nihil octaua nescit præbere suauæ.
 Citrinis plenam uenis dat gleba nouenam.
 Nigra prior denari tellus componit arenam.*

Crescit

Crescit in undenam lapidis graue pondus arenam.
Rimarum uenis splendet duodena serenis.
Is ergo uenis, uel ab his distillat arenis.
Vena tamen fontis ueniens de uertice montis.

Quartus gradus scale nostræ sapientie est, & dicitur Coniunctio.

Igitur separatis ut præmittitur, quatuor distinctis, & rectificatis, ipsa quatuor coniungimus & connectimus: & dicitur nostra coniunctio, qualitatum commixtio, complectentium copulatio, disperforum replicatio, principiorum coæquatio, repugnationi dispositio.

Dicit enim Rosarius: Dispone substantiam aeream per discretionem, ut sic habeatur terra ex duabus naturis, & aqua ut prædicitur ex duobus corporibus: quia sic separatur subtile à grosso, rarum à spisso: uidelicet quod prædiximus est faciendum suauiter, & cum magno ingenio, id est, calore debito & nutritiuo. Non enim est operi nostro aqua necessaria, nisi candida: nec oleum, nisi album lucidum citrinitatis: nec terra, nisi pallida & subalba: quia tunc terra est habilis ad nectendum, aqua ad soluendum, aer ad tingendum superabundans.

Et duo sunt terre & duæ aquæ in nostro opere. Prima terra quæ in prima distillatione

kk 2

in fundo remanet, propriè est pallida, super quam fit rectificatio nostra, separatoque oleo ab ista terra, sicut superius, confusè tamen innuitur, & ab aqua similiter. Iterum oleum per se distillatur, & tunc quod in fundo remanet, dicitur ignis, qui interdum dicitur, Terra secunda. De quibus duabus terris Aristoteles loquitur, ut puta de terra & igne, quæ simul sunt in album calcinatæ: acetuæ, quæ duæ sunt aquæ, scilicet aqua & oleum. Et aliquando sumit nomen unius pro nomine alterius, ut indigni inquisitores deuiant à tramite veritatis.

Rursum dicit Aristoteles: Adiunge ei duas virtutes operatiuas, scilicet aquam & oleum, rectificando aquam & aerem, rectificabitur etiam terra & ignis. Hoc ideo addidi pro eo, quod in præcedenti capitulo de separatione minus dixi. Et propter eos qui solent libros deflorare, ne simul in vno capitulo totum ordinatè positum inueniant quod requirunt. Sed quo ad coniunctionem dico, quod tres sunt modi coniungendi, scilicet, dyptatiua, ut inter agentem & patientem, rarum & densum, masculinum & femininum, sulphur & Mercurium, materiam & formam.

Vnde philosophus: Et materia & forma tantum continetur generatio naturæ. Item alibi dicit: Sufficit operatori huius artis, reduce.

ducere rem ad simplicē puritatem raritatis & densitatis : quamuis non singillatim in elementis . Coniunge ergo Sabricum Beyæ, vt inter se gignant sibi simile, quorum semen multiplicabitur sicut stellæ. Et sic patet, quòd dyptatiua coniunctio est sufficiens in magisterio.

Triptatiua coniunctio, id est, trinitatis vnio fit ex corpore, spiritu, & anima. Nam secundum philosophos, sicut anima est vinculum spiritus, ita & corpus est vinculum animæ, eò quòd spiritus penetrat, corpus figit, anima copulat. Sic ista trinitas in essetia est vnitas: quia coæternę simul sunt & coęquales.

Tetraptatiua coniunctio dicitur principiorum correctio, vt illorum vnum quod perpetretur in altero ; quare pro laudabilissima coniunctione necesse est, vt sicut in opere nostro quatuor elementa, in compositione liquida, recenti, tepida, & debite proportionata.

Quoniam non consurgit æqualitas ex tribus, sed ex quatuor repugnantibus, in natura cõmunicantib. Et sicut mulier habet quindecim venas, & vir quinque : ita Sol in coniunctione, primò habebit tres partes aquæ suæ, & vxor eius nouem, cuius caudam masculus cum ascenderit super eam tenebit rostro, & in vase philosophico requisito, ac in furno philosophico collocato, & subtiliter

kk 3

obturato ante dicto humore supposito stare debet. Et sciendum, quod nunquā nisi simul imponitur semen in matricē, & in continenti clauditur matrix, quousq; pducatur in lucē

Et cū steterit in eclipsi, videlicet per quinque menses, tenebrositate recedente, & lumine claro superueniente, calor augeatur temperatē, & sic maximē diebus abstinentiā, quousque Sol refulgens oriatur: & ex tunc in calore triplo nutriatur continuē, eo quod tunc non timet pœnas certantis ignis.

Et sic est corpus causa retinendi aquam, & aqua saluandi oleum à combustionē, & oleum causa retinēdi tincturam igneitatē, causa apparentiæ coloris: sicque conabitur spiritum retinere subtile, & conabitur anima pugnare cum igne, & ipsum pati, & conabitur spiritus submergi, & fundi in corporibus.

Et tunc simile applaudit suo simili, propter concupiscentiam adhærentiæ materialis maximē & formæ sulphuræ. Vnde Vometras philosophus:

Duo sulphura habitant in corpore, tanquam ignis in lignis & lapidibus, quæ arte subtilissima oportet extrahi absque combustionē. Nam qui non differt sulphura duo, & sulphura, nihil nouit, vno tamen odore opus incipitur & finitur.

Duplex tamen est modus compositionis:

vna

vna videlicet humida, altera verò sicca, & decoctione fiunt vnum. Itaque neutrum dimittat reliquum: quia humidum facilius impressionem facit atque dimittit. Cumque humidum & siccum se simul contemperauerunt, adipiscetur ab humido facilis impressio, & humidum à sicco, vt firmiter retineat impressionem omnem, sustinens ignem. Vnde de propter humidū à sua fluxibilitate ad perfectionem. Igitur non per tingens donec Sol & Luna, & spiritus, & anima in vnum corpus, id est, in terram coniunctiue conuertantur. Exemplum huius est opus figuli, cuius fidentia in duobus consistit, videlicet sicco & humido: sicco vt conuertat humidum, humido vt soluat siccum, sicque spiritu cum corpore mixto fit temperamentum, non ita rarum, vt spiritus, nec ita densum vt corpus. Nam solvere & coniungere sunt principalia huius artis, & operis exordia, & pollis vnus. Nam qui non soluit & coagulat, multipliciter errat.

*Quintus gradus nostræ Scale est, et
dicitur Putrefactio.*

Quæ quadraginta sex noctibus in vmbra purgatorij celebratur. Et est necessaria putrefactio: quia est corruptio, & regenerationis

kk 4

abilitatio. Vnde Arist. Ex roratu cœlorum felicia & infelicia germinant in terris. Idcirco in initio nascēdi oportet, vt diximus, elementa præparare, recta atque suprema, & æquata supra leuem ignem cōmisceri, & ignis intentionem cauere, quousque elementa coniungantur, & se inuicem assequantur, & tali coniunctione complexentur, quæ paulatim sic assentur, & tandē leui igne sic desiccantur, & eorum conceptio fiat, cuius calor vsq; ad 16. diem duraturus erit, antequā cooperiatur nigredine. Quod cum humationis decoctione totum est proseguendum: igne autem accenso Mercurius ascendet superius propter naturam spiritualem ad aerem scandentē. Quare suauiter oportet regere virtutes donec sua humiditas igne siccetur. Nam calore solari firmiter congela, deinde paulatiuē vigora ignē, vt siccatus possit tolerare.

Vnde Morienes: Scias nihil natum vel cre scēs, nec animatum nisi post putredinem, eò quòd si putridum non fuerit, lapis fundi non possit, neque resolui. Et illud ideò: quia cum per corruptionem moritur, compositū corporale per regenerationem cōsurgit simplex spirituale.

Vnde Saluator: Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit, multū fructum

Hum affert, & nisi humiditas vteri esset con-
iuncta, & calor continuus, sperma non ma-
neret, nec foetus procrearet.

*Vnde Quatuor calorum gradus no-
tandi sunt.*

Primus lentus & tepidus velut carnalis
seu embrionis. Secundus mediocris & tem-
peratus vt sol in Iunio.

Tertius magnus & fortis velut ignis cal-
cinationis. Quartus feruens & vehemens,
quasi fusionis, quorum quilibet duplicabit
alterum.

Hermes dicit: accipiantur lapides permix-
tionis in principio operis recentis, & permi-
sceantur æqualiter in terram, & donec despo-
sentur & alij in alijs cumulentur quadraginta
sex noctibus vt fiat conceptio in fundo vasis.
Hæc autem cōceptio fit in putrefactione per
vim caloris, donec corrumpantur, morian-
tur, denigrentur, vt pix liquida calore insu-
per debite operante putrescens, humidum
vertitur in siccum. Ignis autem continuus æ-
qualiter temperatus totum adlibitum explet
negotium. Sed si calor inualuerit, nimium
consumitur humidum, & terra cadet in pul-
uerem corruptum & rubeum: liquet ergo
quod in calore humido fit humidi putrefa-

kk 5

ctio. Dicit enim Iohanninus: Terra est mater elementorum, & omnia ex ea exeunt, & ad eam reuertuntur, & in ea quiescunt, & terminantur omnia mixta: quare oportet corpus esse fixum, calcinatum, cum debeat figere fugitium. Corruptio nanque est rerum putrefactio, ex retentione vaporis & actione caloris temperati. Vnde calor connectens humidum generat primò nigredinem: ideoq; obscuratus est Sol in ortu suo: & hæc denigratio est operis initium, putrefactionis inditiū certumq; commixtionis principium, & corporis solutionis signum, & susceptio vtriusque in alterum: in qua quidem nigredine & vaciabili purgatorij vmbrositate, circa quinque menses restat permansurus, & calore temperato distinctè regatur tempore vernali in Aquilonem, velut infans matris suæ ante inanimationem, & est medium operis primi.

Et vt habetur in Historia Noe: Obtinuerunt aquæ terram, & dominationem eorum 156. diebus, in cuius nigredine occultatio ante veram albedinem omnes mundi colores successiue manifestabuntur secundum exigentiam naturæ, eo quòd literæ barbaræ descriptæ in thalamo sapientis, ac colores medicij dicuntur.

Vnde dicit Sapiens: Inter sapientiæ successus in 156. diebus egressiue florigeratur vnum

num, in fine 36. peragitur.

Et sic certum est de his qui de hoc mundo ad purgatorium vadunt, priusquam examinentur in elementis ad plenum transire ad paradysum terrestre, vbi est vita cum gloria, qui est dealbatio prima: cuius nigredo est, quæ non aperit fugitiui ianuam, quia est aer formalis, sulphurei caloris actione solutus, & alio corpore extractus: ibidem accipiens vitam à suo humore, sicut homo ab aere & terra consequitur, sicut magnes ferrum. De iure ergo aqua suscipit aquam, sicut naturam propriam, cuius vis est spiritualis sanguis sine quo nihil fit. Conuertitur autem in corpus, & corpus in ipsam vertitur, id est, in spiritum. Nam vnde fit corruptio, inde fit vita & regeneratio: quia vnde mors oriebatur, inde vita resurgeret, & mors ei vltra non dominabitur. Egressio autem animæ à corpore cum spiritu ipsam extrahentem, est quando alteratum fuerit corpus, & dissolutum paulatim, & paulatim aliquid post aliquid vice post vicem. Non enim egreditur, & postea ingreditur vna vice: quæ quidem partes sunt de spiritu vno, præter quem non est alius, anima est ex eo, sed diuersificatur ab isto spiritu qui est radix eius ex eo quod acquisiuit sibi à calore igneo: & à rectificatione facta est calida & humida, in natura sanguinis, et aer

qui prius erat calidum, siccum, igneum. Et sic similiter quando extitit calidum & humidum, intellige, hunc modum cum conuertentibus in frigido humido, ad calidum humidum. Similiter quando dicunt: aqua & aquas, intelligunt per hoc vnam aquam, quæ est spiritus ex quo parturient aquæ, intellige hoc esse verum. Modus est in ijs animabus, & spiritibus: quoniam masculus & fœmina, & quælibet pars ingrediens super eos, scilicet corpus & spiritus, & anima, propter quod dixerunt, corpora, animas & spiritus, quod verum est & planum, & non obscurum, & propter multipliciter conuersionum, & statuum ex alterationibus, & morte, & vita, & generatione, et balneis, & lectuarijs, et nutritura, nominata est sapientia, et semen mundi. Quia lapis est diuersus ab omnibus lapidibus. huius mundi, in naturis suis et perfectione sua, et susceptione nutrimenti & augmenti, et separationibus suis, quibus nihil naturarum preparationum assimilatur, quia est de semine mundi, multam habens benedictionem: et si essent, vt opinantur idiotæ ex lapidibus suis et rogenijs, non nominaretur sapientia: cum neque mortificatio, nec viuificatio sit in eis, nec desponsatio, nec conceptio, nec prolis generatio, nec nutritura, cū sint præparationes nostræ, quas nouimus ab animalibus et lapidibus.

nostris

stris, quas vidimus & steterimus super eis ex
vanitatibus, & preparationib. eorum inanib.
Dicitur enim in expositione statuæ Ioseph ca-
pit. 10. Duæ sunt aues inferius colligatæ, quo-
rum caudam fœminæ masculinus cum ascen-
dit, tenebit eam rostro, quod est principium
lucis, & constellationis albificatiuæ in ortu
Lunæ clarissimæ: sic quoque completur di-
ctum, Psalmistæ dicens: Abierunt in sicco flu-
mina, &c.

*Sextus gradus dicitur Congelatio al-
bificatiua & naturaliter fi-
xatiua.*

Et est congelatio mollis induratio, humo-
ris occultatio, spiritus fixatio, diuersorum
colligatio, homogeniorum seu homogeneita-
tis renouatio, fugientiumque ab igne ad i-
gnem conueniens adaptatio, vt ostendit tin-
ctura vnius, & natura extrauersua perpetua-
tur in altero.

Et sciendum, quod mortificatio grossi ter-
restri in humido, generatur nigredo, & con-
stricto frigido humido in siccum, generatur
albedo.

Nam siccitas procedit dealbando, sicut hu-
miditas denigrando calore mediante: quo-
niam absque calore nutritiuo mundo est da-

re motum. Rubeum verò magis nigrum quàm album cum igne sine caliditate: Croceum de paruo nigro, & multo albo cum aere humiditatis.

Citrinum est magis album quàm nigrum cum multitudine aeritatis aquæ desiccatae, quàm igne, quod de nigro non deuenies ad citrinum, nec ad rubeum, nisi primò fuerit album: quia non est transitus de primo ad tertium, nisi per secundum.

Et sciendum, quod elementa non vniuntur, nisi in albo colore. Cum quæ album sit semicoctum, non exigit magnum calorem, sed rubeum per ignem fortem, vt completè digestum totum vertitur in ignem, vt nullum timeat ignem.

Vnde cauendum est intimè nonnunquàm à conjunctione vsq; ad albedinem, materia ne frigescat, nec aliquàlter moueatur propter periculum imminens: quia si præcepta nostra obseruaueris, de perfecta elementorum commixtione prosperaberis. & scias quod aqua nostra est oleum, & terra nostra est ignis siccus: eo quod nec aer absque aqua, nec ignis absque terra tractari bene queant. & scias, quod nigredo est color mortis, & eradicatio humiditatis: albedo verò regenerationis, & semicoctio nis sicca. Rubedo etiam incorruptibilitatis, & digestionis completæ, cum quæ videris materiam

teriam per 156. dies eclipsatam cum cæteris coloribus infinitis successiue transitorijs, scias tunc corporis solutionem, eiusq; inanitionem atq; naturarū vnionis appropinquationem prænosticare, & quòd in illius nigredinis ventre occultatur. Vnde philosophus: Ita lapis noster est ille Sol stellatus, vt flores Veris pullulantes, à quo procedit alteratione omnis color. Quæ quidem mirabilis alteratio non est tantum manualis operatio, sed & naturarum permutatio, scil. calidi cum humido, frigidi cum sicco: prout patet in infantis procreatione, & generationis regeneratione, post quorum putrefactionem mortiferam multum fructum afferunt, eò quòd indiuiduū multiplicat formam suæ speciei. Et sperma non generatur in matrice, nec sanguis in homine, nisi prius diligenter coquatur in epate, donec intensum habeat ruborem. Solus enim calor epatis chylum rubificat, sic & calor ignis rubificat sulphur album nostrum. Nam prima digestio stomachi, in quo viget siccitas, omnia dealbat. Secunda verò epatis in quo viget caliditas, omnia rubificat, quòd à complexione digestionis creantur. Et sciendum, quòd natus sapientis in aere nascitur, propter quod fit aqua nostra viuificans terram eorum, & est anima quæ est in corpore eius, scil. quando reducitur circa finem operis pri-

mi. Et scito quod aer extensus inter cœlum;
& terram, per quem consistit vita vnius cu-
iusque rei currit super omnes quatuor natu-
ras in manifesto eorum, & in occulto, quæ
sunt quatuor elementa in statu rectitudinis
& meliorationis, & ignis lapidis, & in illo ae-
re eorum est aer, & non aer. Item ignis quem
tibi ostendimus, est aqua, & ignis noster est
ignis, & non ignis, & per attractionem ae-
ris viget spiritus, & per ipsum est vita eius:
verum est ex aqua, nec separatur ab ea: quia
ex am bobus consistit vita vnius cuiusque rei.

Item lapis noster medius, qui est anima,
& oleum lapidis, de quo procescit sermo vir-
tutum & tineturarum, nec ingreditur, nec e-
greditur per ignem, sed aqua extrahit eum o-
peratione naturæ, eò quod velocioris egres-
sionis est cum aqua: quoniam est de genere a-
quæ, & de genere spiritus, qui est aqua. Quo-
niam dicit Hermes: Secretum & vita cuius-
que rei, est aqua, eò quod genitum habet prin-
cipium ex emanatione aquæ, quæ egreditur
ante partum à muliere, & vocatur albineum.
Et hæc est potissima causa: quare philosophi
mandarunt, patientiam habere in dominatio-
ne subtilis aqueitatis terræ nigræ, crudæ pro-
pter aduersantium qualitatum repugnan-
tiam. Scias etiam, quod hæc præparatio con-
uersionis, de re in rem, de statu in statum, effi-
citur;

citur, sicut conuertitur semen hominis solū
in matrice præparatione naturali de re in re,
donec formetur inde homo perfectus, ex
quo fuit radix eius, & principium: quare non
ab hoc mutatur, nec exit de radice sua diui-
sue de re in rem, ingressione alterius rei su-
per ipsum sanguis menstruorum, ex quo fuit
semē, id est, ex sanguine ei simile, ex quo fuit
nutrimentum eius, & similiter omnium sine
ingressione alterius rei super eo exteriori ca-
lore conseruatiuo & nutritiuo, qui ingredi-
tur super eo, & conuertitur de statu in statū,
& diuiditur de re in rem, & fit pullus à nido
volans: & sicut illud à quo habuit radicem,
& principium, & similiter semina omnium
terræ nascentium putrescunt, & mutantur
per ingressione corruptionis super eis. De-
inde germinant & augmentantur, sicut illa
ex quibus habuerunt radicem. Et propter
hoc mineralia nō nutriuntur vt exeant à sua
radice, sed corpus reddit ad id ex quo fuit,
nec conuertitur ad aliud quo ad conceptio-
nem & extractionem spiritus, quæ egressio
sanguinis mulieris, quod menstruum appel-
latur, cum quo fœtus, quā diu in vtero est,
tantū pasci debet: quia tempore putrefactio-
nis huius fœtus nihil de eo apparebit. Vadi-
enim Sol tū ad aquilonarem partem, & aqua
quæ egreditur de muliere, bene tunc dicitur

menstruum: quia cum illa & in illa sanguis menstrualis nondum bene digestus à corpore egreditur, & est pura illa essentia, quæ illam primò illuminavit, quam accepit à Sole, quæ est vita eius post mortem eius, quæ etiam egredi incipit ab ipso in prima solutione, cuius color est viridis, propter suam abundantiam frigiditatis animæ: & sic menstruum appellatur aqua cum qua tribus mensibus primis administrabitur compositum. Cum verò foetus incipit viuificari attrahit in corpus suum hoc menstruum paulatim, donec abstrahitur à ventre, & hoc per cursum ad umbilicum, & sic producit ad lucem. Est enim menstruum sanguis non bene digestus, propter defectum caloris quod bene digeritur conuertitur in lac, quod corona vocatur. Vnde patet, quod est sanguis bifcoctus.

Et scias quòd aqua nostra ignea acuta est aqua menstruosa, tunc quatuor partes calcis primæ intus solutæ, cuius quatuor naturæ congelatæ appositæ subito putrefactione denigrat omnia, quæ est secunda aqua, de qua loquitur Rosarius, dicens: Aqua nostra diuidenda est in duas partes, quarum vna parte corpus congelatur, scilicet cum 7. suis imbibitionibus & congelationibus: altera verò parte putrefacit, & liquatur vt aqua ignea fu
prà di-

prædicta, acuta euomatur. Vnde pro prima, secunda & tertia imbibitione apponendum est vicissim ad 4. 2. terræ 12. aquæ recentis, & semper & qualibet vice scilicet 45. b. 2. sed septem vice apponuntur 52. quæ cum alijs b. 2. aquæ acuatæ post congelationem apponendæ faciunt 3. actum cum quibus, vt prius omnino denigratur, & vltius per decoctionem tantum ad perfectionem dirigatur sine additione, secundum Rosarium: cuius processus cōpletio per sublimes, & dicendum est, completur.

Vnde Aurois: Soluere corpus & congelare spiritus est opus naturæ primum, vt prædictum est,

Nota. Scripsi vt reperi depingendo magis quam scribendo.

Septimus gradus est & dicitur Cibatio.

Quæ est ingrossati subtiliatio, subtilis ingrossatio, albedinis & rubedinis, bonitatis ac quantitatis augmentatio, & colorum varietatis plenaria denudatio. Vnde philosophus: Hoc est in corpus, sed quod terra eorum est alba, in qua seminatur aurum eorum, & anima eorum est aurum. Et illud corpus est locus scientiæ, congrogans illam, & mansio tincturarum. Vnde illud Barbæ assimilauerunt, id est, domui scientiæ eorum, id est,

congregationis philosophorum, hoc est, corpori in quo congelauit aquam benedictam: quamuis ponitur albi barba pro cucurbita, quo constat totum opus nostrum: duæ faciunt res rem, scilicet secunda, tertia, quarta: id est, quo ad hanc cibationē, dicitur, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non intrabit in regnum vitæ. Quare dicit Hercules: Refundite, id est, soluite corpus magnetis, quod dealbatum est, & factum simile folijs Rubi: nam ipsum est quod fugit in optimam: & aurum extractum ab eo dicitur Aurum philosophorum, & est tinctura quæ est anima: cum aqua enim ascendit spiritus ad aerem altiore: & hoc corpus album, quando dealbatum fuerit aurum, post denigrationem eius nominauerūt Aurum nostrum. Vnde Senior: Commisce aurum cum auro, id est, aquam cum cinere. Et Hermes: Seminate aurum in terram foliatam: quare dicunt philosophi, quod aurum nostrum non est aurum vulgi. Quare quidam ob albationum duo ordines, scilicet albificandi & rubificandi. Vnde in expositione statuę Ioseph: Cibatur terra margaritarum ac foliorum cum duobus aquis medijs conclusuē, atq; reseruatē: vicissim responsoriē, transitoriē denigando, & primariē multiplicando, cum quibus completur rosa alba tempore æstuali in

o riente

oriente; & sol oriens in luna crescente secundum Senjorem.

Nam istarum duarum terrarum, id est, humores, qui reducuntur super feces materiales, Lunæ & Solis, id est, super terram albam vehuntur ad altum eius radium, sed simpliciter perficiendum. Nam cum ingressa fuerit secunda, rapietur de purgatorio in paradysum, quæ vocatur albedo prima, dicti operis sequentis: & secunda terra foliorum. Est tamen hæc albedo secunda de primo opere naturali. Iam sufficit dixisse de prima & de secunda dimensione Tyriaci nostri: & de tribus qualitatibus & naturis eius. Nunc restat dicere de tertia dimensione, & quarta qualitate nostra & colore, qui mediat tertio radio, efficietur rubea in manifesto tempore autumnali in meridie: & hæc rubedo dicitur prima operis secundi solis, quæ tamen est novissima de primo opere naturali, & cum rebus trinarijs dictæ aquæ coniunge integrè in b. phiala servatis, & tertie terræ solis vicissim appositæ, completur opus secundum rubicundissimum, videlicet Tyriacus benedictus dimensione spiritali velut cinaprium. Nam secunda, tertia, quarta, vnum fiunt convertendo quadrangulum in rotundum. Vnde Alphidius: Igne sicco & calcinatione sicca cum suo humore decoque siccum, donec fiat

cinaprium. Et vtrumq; opus concordat, excepto quòd opus album est opus hyemis, & rubeum æstatis: quia opus rubeum maiori ignitione indiget in triplo, & cibatione acetosa in septuplo.

Et sciendum quòd anima est vinculum spiritus, sicut corpus est vinculum animæ. Nam spiritus penetrat corpus, & figit: anima copulat, in quib. est summa nigredo & mors, quæ nisi ablata fuerint, perpetuæ non erunt: ab aqua ergo extrahere suam ab anima nigredinem à corpore mortem expelle, frequenti irrigatione, sed quantum in humido solueris, tantum assando desicces. Quare dicitur coque & iterum coque, & ne tædeat hoc pluries reiterare, videlicet denigrando, dealbando, et completiuè rubificando. Cum in opere fueris, ad sit assiduitas, & patientia cum expectatione cōgrua: cuius finis commodū & lætitia: absit etiam pigrities, & negligētia & festinatio diabolica, cuius finis damnum & tristitia.

Octauus gradus dicitur, & est Sublimatio.

Quæ non est in alembicum accensio, sed nebulosæ materiæ notatio, seu in aqua deportatio.

Nam modi sublimationis, & exaltationis nostræ non differunt in esse, nisi quod per solam hanc

Iam hanc sublimationem intelligitur lapis habilitatio, & perfectę conjunctionis fermenti cum ipso.

Tunc quoq; est medicina simplex, sed nõ perfecta, nec perfectissima, quousq; per exaltationem nobilitetur medicina, & erigatur, vt inferius paret.

Et sciendum, quòd quatuor de causis facimus sublimationem.

Primò, vt corpus fiat spiritus de subtili materia.

Secundò, vt Mercurius incorporet se cum corpore, & fiat vnum cum eo.

Tertiò, vt fiat totum album: & deinde rubrum & mundũ, & falsedo sulphuris minuat, & præcipuè vt restituatur innata lapidis humiditas, quam primus in calce perdidit, & ad citissimam liquefactionem per motiuè abilitetur: quia medicina debet esse puluis simplex substantiæ subtilissimæ, purissimæ, adhærentis argento viuo, ex natura sua, & facilissimæ liquefactionis, occultæ subtiliationis, & tenuissimæ ingressionis ad modum aquæ, & super ignis pugnam fixè ante fugam Mercurij: tunc quidquid apponitur illi, erit eiusdẽ complexionis, cum eo cui apponitur, vt si aquam illi apposueris, totum soluetur in aqua: si verò in ignem, totum ignis erit. Cumq; Elixir fixaueris, reducas super ipsum apparatus

spiritum, quod commiscetur & liquefiat per secretū naturæ in vase philosophiæ. Nam cum steterint per moram temporis, vincet fortius eorum, conuertens totum in spiritum sibi similem: & ipsum cum impotens sit vinculo suo non stat: coniunge ergo ipsum, vt generet sibi similem, nec coniungas ad ipsum cum quouis alio, vt se conuertatur, nisi cum eo, de quo fuit in principio: & ratio est, quia sulphura cum sulphuribus continentur, & humiditas similiter cum humiditate. Nam spiritus conuertens sulphur in spiritū sibi similem, factus est vterq; fugiens, & spiritus aerei simul in aerem scandentes se diligunt, vt Hermes inquit: Portauit illum ventus in ventre suo. Quia generatio geniti nostri fit in aere, & nascens in aere sapienter nascitur. Ascendit enim à terra in cœlum, iterumq; descendit in terram, conquirendo vim superiorem & inferiorem. Vnde Arnoldus: Oportet à terra exaltari filium nostrum ad aerem in cruce: nam sic oportet ipsum pati, & ita intrare in gloriam suam.

Nonus gradus dicitur Refermentatio.

Quæ est duplex, scilicet alba & rubea. Quorum fermentum Solis est Sol, & Lunæ lumina.

Est autē fermentatio animantis in corporatio

ratio, saporis restauratio, odoris inspiratio, et
tium suppletio. Et sicut corpora substantia-
lia & super ignem fixa non possunt suas qua-
litates manifestare, nec de se viuunt, nec eri-
guntur nisi beneficio spiritualitatis, primum
purificentur & viuificentur: sic nec acciden-
tia spiritualia possunt ostendere suas virtutes
permanentes, nisi cum fixis corporibus prius
yniantur & perpetuantur: tuncque corpus
complectitur spiritum, docens vigorando i-
psam contra ignem preliari. Et spiritus cor-
pus docens ipsam actiue penetrare grossa, sub-
tiliare densa, remeliorare imperfecta & perfici-
cere, omnibus quoque generaliter corporum
infirmis finaliter mederi. Dicit insu-
per Auicenna, quod corpus & fermentum
quod ibi misces, debet esse pulvis simplex &
subtilis: non tamē facies omnino eorum mix-
tionē, donec vtrumque eorum soluatur in a-
quam, eò quod in illa specie fit tantum com-
mixtio per minima: quia leuius est separare
vinum à terra quam ab aqua. Sed aqua quan-
do miscetur cum aqua, recipit aquam tanquam
naturam propriam, quod nunquam separan-
tur ab inuicem, eò quod Natura naturam læta-
tur, & Natura naturam appetit, desiderat, cōci-
pit, amplectitur, nutrit, renouat, dirigit, con-
fortat, dealbat & rubificat.

Fermentum autem præparare secundum

il 5

Auicēnam, & ipsum abluere, calcinare & soluere, vt possit coniungi cum subtili opere, vel corpore, videlicet album cū albo, rubeum cum rubeo: fermentum tamen non mutat puluerem lapidis ad formam aliquam, nisi scā, verūm dat sibi saporem & odorem, cum vigore transmutandi alia corpora ad suam naturam. Nam cum conuersa natura sit, fit vnum quodque cum singulis, cuius completitur essentiam primitus, eò quòd quousq; formetur ad omnem formā suscipiendā, semper aptatur ad solutionem: igitur ponūt solutionem, & huic solutioni dant diffinitionem. sic autem fermentum quarta pars aeris nostri. Et sciendum, in qualibet tinctura plus esse millesimam partem tingens in liquida substantia, quā in sicca, vt patet in croco cūm ponitur in liquorem. Vnde fermentum reducit sibi appositum ad sui naturam, colorem & saporem ad omnem modum, videlicet de potentia ad actum. Nam confectionem dealbat, seu multiplicat, spiritualitatem corroborat, combustionem annihilat, tincturam continet ne fugiat, corpora leuiat, & se inuicem facit ingredi & coniungi, quod finis est operis, sine quo Elixir non peragitur, quemadmodum pasta sine fermento non fermentatur, quod dicitur fermentum fermenti, & coagulum coaguli.

Et scien-

Et sciendum, quod omnis dissolutio fit secundum conuenientiam: omne enim quod dissoluit lunam, dissoluit etiam solem, eo quod corpus calidissimum est, nec illud penetrare potest, nisi spiritus subtilissimus, qui & aer dicitur. Et hæc omnia dicuntur spiritus secundus, unde est homogeneous inter duo corpora, quasi inter Deum & hominem: quia superiori spiritu terminato recipit secundum. Et hic est spiritus de duobus humoribus complicans, & spiritus est illorum fermentum. Quare liquet, quod per argentum viuum non coagulat album ignem patiens, & argento mero non coniungit, nullum exigit ad albedinem: & sic de auro mero ad rubeum: quia nec sibi, nec alteri, nec mundo proderit. Vna tamen & eadem est operatio amborum, nisi quod opus album est opus hyemis, ut dixi, & rubeum æstatis: unde tempore æstatis, & fluctuum, inundatio aquarum corrumpit magisterium tertium.

Non tingit Sol, ut prædixi, nisi tingatur, nec etiam tingit ad complementum, nisi plenius dissoluatur. Ad plenum autem dissoluitur, si in quartum gradum per sublimationem confixentur. Et sic patet quod sine fermento non exhibit neque Sol neque Luna.

Nam secundum Platonem: Nisi sit in eo, quod eum emendet, non fiet quod quæris.

Quare iubemus coniungere lapidem cū suo corpore, vt generet sibi similem, id est, cum argento vel auro mero, quæ sunt fermenta Elixiris finalis nostri.

Et sciendum quòd cinis fermentum est auri, & aurum est aqua eorum, & aqua eorū est fermentum corporis, & corpora eorum sunt terra eorum. Et fermentum huius aquæ diuinæ cinis est, qui est fermentū fermenti. Commisce ergo aurum cum auro, id est, aquam cum cinere.

Item, coniunge spiritum cum terra sua dealbata & calce, quod est suum fermentum, tere & confice totum aqua sua, quousque fermentetur, & fiet vt pasta fermentata. Nam pasta fermentum nihil aliud est, quàm leuamen de sua natura. Et sic pulueris fermentum nihil aliud est quàm aurum & argentum, sine quibus cōpletivè Elixir non peragitur: quia complicans tincturarum & spirituum est. Vnde quod Philosophus: Regem nunc vestrum generosum dyadema tretaronatum ab igne honorate.

*Decimus gradus dicitur
exaltatio.*

Quæ est nostræ magnesiæ dealbatæ ingeniosa nobilitatio, quæ est potissimè per spiritus au-

ius augmentationem terræ sublimationem
liquefactionis pronotationem, elementa re-
ctificata exaltando, & ex eis viuificatiuè quin-
tam essentiam constituendo.

Vnde Aristoteles: Quando habueris aquā
ex aere, aerem ex igne, & ignem ex terra, &c.
Hic autem lapis in elementis dicitur finali
operatione, non manuali. Primò amittit a-
quam quam habet ex aere post eius resolutio-
nem in ipsam: aer namque & aqua sunt ele-
menta contigua & media, vnde leuiores sunt
mixtione, atque meliores operatione ignis.

Cum frigidum vicerit calidum, aer vertitur
in aquam: cum verò calidum vicerit frigidū,
aqua vertitur in aerem: aerem verò habens
ex igne, per eius solutionem, putrefactionem
& multam conuectionem super ipsum, do-
nec bene ablutum sublimatione fiat album.
Nam vt dicit Marchos: Cum suam biberita-
quam adurentem, denigratur, manetque, vt
prædixi, in vmbra purgatorij cum noctibus.
Concipit autem in balneis, & parit in aere.
deinde rubescens, graditur super aquam, &
super cacumina dealbatur, & fit albus levis,
& aereus, qui prius fuit grauis, siccus & ob-
scurus ignis, exaltato sole incalescit aer & are-
scit. Vnde Psalmus: Exhibit spiritus eius, & re-
uertetur in terram suam, in illa die peribunt
omnes cogitationes, id est, dominationes hu-

morum. Ex quo tunc versa sunt in terram, & abierunt in sicco flumina, eò quòd volans cecidit in nidulum, vnde prius exiuit.

Ignem verò habes à terra exaltatum per lapidis diuisionem, aquæ distillationem, & terræ calcinationem: quia sicut ab aere aquam habes distillatione, sic igne à terra habes calcinando. Et sic scias quòd terra suam frigiditatem aquæ præstat, aqua suam humiditatem aere donat, aer suam caliditatem igni communicat. Et sicut ignis viuit de aere, & aer de nutrimento aquæ, & aqua de nutrimento terræ: ita viuit lapis noster de omnibus elementis.

Et sciendum, quòd aer subterraneus, qui terram sustinet, non demergetur in aqua, quæ sub se est prohibens in terram humectari ab aqua. Factus est ergo aer complexionis, & diuidens inter diuersa, videlicet, inter terram & aquam, & factus est aer substantia solaris inter aduersantia concordans, ne se inuicem destruant, videlicet inter aquam & ignem. Exemplum huius est ouum, quod vnum est, continens in se plura, scilicet albumen & vitellum, pro materia & forma, nec non testam: albumen & vitellum, pro corpore, spiritu & anima: pro quatuor autem elementis, videlicet testam, præterea pelliculam inferiorem, pro aere frigido subterraneo, qui est diuidens
terram

terram ne demergatur in aqua.

Deinde albumen pro aqueitate, postea & pellicula superior pro aere calido subsolari inter aduersantia concordans, videlicet inter aquam & vitellum igneum, ne se inuicem repugnando destruant. Omnia tamen vnum sunt. Aer autem inferior ac frigidior superat terram, scilicet aquæ densioris, aerisq; altioris.

Ideoque altior aer altiorum, calidior, rarior & subtilior est aere inferior. Et sic in vno continentur quinque, scilicet vna quaternitas, id est, terra, aqua, aer, & ignis, & punctus Solis in medio rubeus. Et hic pullus est auis Hermetis.

Quare omnium philosophorum ab omnibus veteribus nostris lapis noster nuncupatus est, maximè etiam propter albedinem & ficcitatem eius, ac manifestam aqueitatem ipsius circundantem, ac intensissimam rubedinem eiusdem occultatiuè implicantem.

Dicit enim Aristoteles, quòd non fit transitus rectius inter extrema, nisi per medium. Ideoque non vertitur calidum in frigidum, nisi per humidum, quod est eorum medium: nec etiam aqua vertitur in ignem, nisi primò vertatur in aerem: nec terra vertitur in aerem, nisi prius vertatur in aquam: nam ignis & aqua sunt elementa contraria, siue extrema: & aer & terra sunt eorum media: quia sicut

aqua est iuxta aerem inferius : sic aer est iuxta ignem superius : ideoque aqua contrariatur igni, sicut terra aeri, eò quòd aqua & aer conueniunt in humido, ignis & terra in sicco. Terra immediatè mutatur in ignem, sicut aqua in aerem: sed ignis & aqua, aer & terra non rotantur, nisi terra in aquam, & aer in ignem prius conuertantur. Ignis verò in sua altitudine secundum Rogerium Baconem est calidus & siccus in quarto naturaliter, quæ si vis vertere in aquam, reduc corpus ad temperamentum, vt sit susceptibile, reduc in calcem, nunc ad ignem, & apponenda est aqua, quæ est frigida & humida: in quarto tamen est temperamentum nec calidum nec frigidum : & sic aqua cum igne mixta, facit temperamentum nec humidum nec siccum.

Eodem etiam modo mediantibus qualitatibus remittentibus & augmentibus, terra & aer ad temperamentum educuntur: sic quæ spiritus cum corpore mixto, vt prædixi, fit temperamentum, non ita rarum vt spiritus, nec ita densum vt corpus.

Insuper etiam cum in opere fueris, studeas omnia signa naturæ, quæ in qualibet decoratione apparent, recordare in mente, & eorum causas inuestigare. Per hoc enim apparebit tibi scientia huius regiminis certa, videlicet, in quo gradu moderandus est ignis. Sed
si ad

si ad statum rubeum finalem ante terminum albedinis debitum in administrando opus deducitur, conficiendum est quod corrupti uè errasti, quod absit. Tunc pro remedio aufer rubedinem, cum aqua alba recenti imbibendo inhumando, & ad plenum cum calore in nigrum conuertendo, & sic semper tepido quousque putrescat iugiter, & iterum nigrum efficiatur: quo rubore præcipuè caue propter periculum, Signum autem perfectæ albedinis primæ, videlicet totius materiæ, est manifestatio cuiusdā parui circuli capillaris: quia circa materiam per latera vasis subcitrini, vbi prius post summam nigredinem apparuit circulus albus. Et non cures de coloribus ante veram albedinē apparentibus: quia veri non sunt. Nam bis nigrescit, bis vilescit, bis albescit, & bis rubescit. Nam componitur quatuor diebus putrefactus, colorem dabit nigrum obscurū, diu moraturū, secundò nigrum citrinum, tertio rubeum nigrum: quartò rubeū claro similem croco sicco: quintò demum calorem rectè albedinis circa quam nullum consequeris effectum. Cum autem apparuerit candescens per totā materiam, ad instar terræ foliata, vel foliorū rubum, fixa firmiter illam & calcina. Deinde addēdo nouum humorem exalta, & iterum fixa, & hoc iteratius. Demum mortificato igne vt prædicitur, & continuè exalta albedi

min

nem in aurum solis aurigum, vt ascendat in curru igneo ad cœlum, post Heliam vel in paradysum gloriæ dyademata regio insignito. Et tunc fit nostra tyriaca perfecta & lapis rotundus: quia in qualitate temperatus quatuor elementalapis concorditer exaltantur.

Vndecimus gradus dicitur multiplicatio.

Quæ est bonitatis augmentatio, coloris exaltatio, & quâtitatis infinitę artificiosa accumulatio.

Et quare in infinitum multiplicari, hæc nostra medicina debet, hæc est causa.

Ipsa namque medicina est. sicut ignis in lignis, & sicut muscus in aromatibus bonis. Ergo est magis crescens quo magis fuerit vsu conculcatus: quare oportet te partem illius relinquere omni tēpore, quoniam ditatus ter ab illa, sicut qui habet ignem ditatus est ab igne.

Duobus autem modis multiplicari poterit medicina. Primò per solutionem & reiterationem coagulationem, & hæc est eius multiplicatio virtualis in bonitate.

Secunda per fermentationem, & hæc est eius multiplicatio in quantitate. Citius autem augmentationem per fermentationem perficies, eo quod soluta nō bene operatur, nisi

nisi prius figentur in suo fermento. perfectius ergo per solutionē & exaltationē nostra medicina multiplicatur, & hoc modo spiritalia, & post primam solutionem, exaltationē, & coagulationem, pars vna in prima projectione cadit super 100. secūda super 1000. & sic vltius decuplare, semper exaltando, vsque in infinitum, quod preciosissimum est Dei donum. Sic ergo concluditur quod abundantius operatur in multa medicina fermentata, & soluta, quoniam solum fermentum, quia magis est subtiliata, licet per solam fermentationem multiplicari poterit in infinitum. & illud ideo: quia fermentum reducit sibi appositum, ad sui naturalem colorem & saporem, per omnem modum. Videntes ergo philosophi, quod illud non fugiebat, cū fugientibus factum est fugiens. Reiterauerunt ergo illud ad simile corpus non fugiēs, & tulerunt in id ipsum, à quo minimè fugere potuerunt, propter propinquam suæ naturæ conuenientiam. anima certè suum corpus citius ingrediens, quàm si in alio mitteretur: quod si mittere studueris in vanum laborabis, quoniam nō est cōmunicatio tenebrarum & lucis. Ad corpus ergo simile corporibus, ex quibus tracta sunt ipsa reuixerunt, & parata sunt: quia sic tingēs & tingendum vna tinctura facta sunt. Non putes ergo illud quod tingit & fugit esse veram tin-

m m 2

cturam philosophorum. Quia sulphura tingunt, & fingunt, nisi simili argento viuo sui generis sint iuncta. Ideo oportet ipsum admisceri argētū viuū alio albo, alio rubeo sui generis, & tincturæ fugiat. Quare iubemus argentum viuū commisceri argento viuo, vt prædicitur, donec vna aqua munda fiat.

Et hoc sciendum Adarnech, quod omnia rerū nomina, & eorum similitudines nulla alia de causa ab antiquis cōtrariantur, nisi & vos intelligatis, quod huius rei principium super finem testatur. Et etiam sciatis quòd hoc totum non est res nisi vna, quæ patrem huius & matrē, & eius pater & mater ea miscuerunt, & pascunt, nec ipsa à sua matre aliquo modo differre possunt. Rebus ergo mixtis, vt per confixationem multiplicentur, pone vas ad ignem, & custodi fumum, præcauens ne fugiat ab eo aliquid, & regimen totum est. in tempore ignis morare propè vas & intueri medicinam quomodo mouebitur de colore in colorem, in minori tempore quàm in vna hora diei, quousque veniat ad metam albedinis. citissimè namq; liquefiet in igne, & cōgeletur in aere: quia fumus, cum senserit ignem, penetrabit in corpus, & spiritus confringetur in siccum, eritque corpus vnum fixum, clarum, album, vel rubēū, secundum quod medicina fuerit & fermentum. Tunc decide ignem, dimitte totum in-

frigidis

frigidari: quia cadit vnum pondus super mille milia, & ducenta milia, cuiusuis corporis vt conuertatur in aurum optimum vel argē-
tum secundum Elixiris qualitatem.

*Duodecimus gradus & ultimus huius
scale sapientis & totius operis com-
pletius dicitur Proie-
ctio.*

Quę ad desideratiuam læticiam artificem perducit. Vnde pro proiectione in paucis verbis, Sciendum est, quod prius dicitur, *proijce*, id est, pondus vnum super mille, &c. Melius tamen est *proijcere*, nunc dimittis super fundamenta, & fundamenta super verba mea, & verba mea super Diligam te domine, & diligam te, super attendite. Exemplum ex eo de croco, qui si siccus *proijceretur* parum tingit, sed si solutus iungatur cum paruo liquore, & illud paruum cum multo tingeret in infinitum. Sic ergo facies proiectionem: primò multiplica decem in decem, & erunt 100. & 100. in mille, & erunt decem millia: & sic per communes vsque in infinitum. Causa autem horum omnino est dux, scilicet bonitatis, & necessitatis, & perfectionis. Bonitatis, vt abundantius tingat, vt melius perficiat, & plura conuertat. Necessitatis, vt melius coloretur, melius figatur, & sibi simile ingrediatur perfectionis: quia me

dicina perfecta habet conuertere Mercuriū in perfectissimum aurum & argentum. Numerus perfectus est, denarius, centenarius, millenarius. Ideo à principio ad vltimum facies proiectionem. Nam si ita parum suprā ita magnum in ignem mitteretur, periclitaretur ab eo propter sui paruitatem. Verū omnia medicinae fundamenta sunt multum subtilianda & tingenda. Quia quanto plus subtiliatur & tingitur, tanto abundantius operatur, &c.

Epilogatio totius, & omnium supradictorum sumaria recapitulatio.

Sumatur ergo lapis in capitulis sufficienter notus, & cum operis instantia assidue-
tur, super ipsum perfectio sublimationis, vltimundetur per hoc & subtilietur, donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat. hic quidē est primus eius administrationis gradus. Ab hinc verò cum modis fixationis figatur, donec in ignis asperitate quiescat: sic autem opus lunæ nimis album, & opus solis nimis rubrum: quia albū opus est hyemis, rubrum verò æstatis: ideoque subtiliationis maioris partium indiget per modos proprios in maiori decoctione digestionis, scilicet donec rubicundissimum

munum assumat colorem. Et in hac vna perfectione secundi gradus preparationis metā consistit. Sed & in tertio est totius operis complementū, vt sc. iam fixum lapidem cum modis subtiliationis volatilē facias, & iterū volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iteratō volatilem, & volatilem iteratō fixū, quousq; fluat & alteret in complemento solifico & lunifico certo: quoniā ex iteratione preparationis huius tertij gradus in medicina, resultat alterationis, & bonitatis multiplicatio. Vt vnumquodq; imperfectorū corporū conuertat in infinitū solificū & lunificū verum. Sic etiam habet virtutem efficacem, ad sanandū omnem infirmitatē, super omnes alias medicorum medicinas. Nam animū letificat, virtutem augmentat, sanitatem conseruat, iuuentutem renouat, senectutem retardat, &c. vt Arnoldus dicit. Et aurum sic factum per magisterium fit potabile per accumulationem quintę essentię nostrę super ipsum, donec pariter inspissentur: cum quibus etiam elemēta aliarum rerum medicinalium poterunt in spissitudinem olei circulari. Et tunc habeatur aurum potabile verissimū balsamū philosophorum efficacissimum, quod est preciosissimum Dei donum.

Cuius nomen glorificetur hic &
in æuum, Amen.

TRACTATUS OPVS
 MULIERVM, ET LV-
lus puerorum dictus, inci-
pit faustè.

PERIS processio dicitur om-
 ne opus mulierum, & ludus pue-
 rorū. Post ingressum operis con-
 tinuat subtilis indagator nature
 diuæ progressum. Verba ergo i-
 sta non fabulosa sunt, nec contemptu digna,
 imò verba ista sic attendas, quod te non de-
 cipiant antiquorum librorum textus, qui
 verba nonnunquam transponunt, vt in-
 quit Apuleius philosophus, in lib. de Secre-
 tis naturæ.

Debet autem triplex ludus puerorum
 præcedere opus mulierum. Pueri enim lu-
 dunt in tribus rebus. Primò cum muris
 frequenter vetustissimis. Secundò cum v-
 rina. Tertiò cum carbonibus. Primus lu-
 dus materiam lapidis ministrat.
 Secundus ludus animam augmentat.
 Tertius ludus corpus ad vitam præpa-
 rat. Ex flore namque sanguinis fit sal pe-
 tra, cum primò ludo puerorum. Quo fa-
 cto restat ipsum animare, & frequenter cum
 suo compari in aquam soluere, cum duob.
 alijs puerorum ludis, qui necessarij sunt, vsq;
 ad tertium calorem nostri Elixiris in opere
 mulie-

mulierū, quod opus earum est coquere. qui ergo potest capere capiat. Præterea lapis noster, quem omnes philosophi quæsierunt, in quo sunt prima elementa mineralium, ei tinctura, calx & anima, spiritus & corpus fixū & volatile. Mercurius non quilibet, sed ille circa quem natura suas primas operationes incepit, & eas primas operationibus determinavit, ad naturam metallicam, sed imperfectè rem illam reliquit. Si ergo ab illa re extraxeris, in qua inuenitur, & cum ea inceperis operari, incipiendo in eo ubi natura reliquit, imperfectum inuenies in eo rem perfectam, & gaudebis sicut dixit rex Geber. Et hanc rem de qua extrahitur lapis habēt tam pauperes, quàm diuites. Et est opus mulierum & ludus puerorum, & flos eius est lapis. Recipe ergo in Dei nomine rem illam, quæ non est perfecta. Ex perfecto enim nihil fieri potest: quoniam species rerum perfectarum à sua natura non permutantur, sed potius corrumpuntur.. Nec illa res ex qua noster lapis extrahitur, vel materia lapidis est pænitus imperfecta, cum secundum artem ex tali scilicet imperfecto, nil fieri posset, ratio quia ars primas dispositiones naturæ inducere non potest. Sed ipsa est res media inter corpora perfecta & imperfecta. & quod natura in ipsa nō perficit, sed tantum incepit, hoc per artem poterit reduci ad per-

fectum. Ideo Fledius philosophus dicit: Cū
homo sit dignissimum creaturarum, cuius
gratia & amore omnia sunt cōdita, e demq;
subiecta. Et illud cuius corpus non recipit
extimationem, quoniam in eo est quod sa-
nitatem inuentute inque conseruat morbos
atque languores ab homine & metallis re-
pellit, & omnem superfluitatem consumit.
Et hoc totū operatur nostrum Elixir super
omnes Galeni, Hippocratis, Auicēne, & alio-
rum philosophorum medicinas, potationes
& confectiones quascunq; etiam lepram ab
homine repellit. Hinc dicit Albertus in suis
Mineralibus. Maxima virtus est in quolibet
homine, & maximē in capite, inter dētes, ita
quod in sepulchris antiquorum mortuorū
inter dentes aurum in granis minutis & ob-
longis sæpius inuentum fuit tempore no-
stro. Quia quod non posset esse nisi in homi-
ne esset ista virtus mineralis, quæ virtus mi-
neralis est in nostro Elixiri. Et ideo dicitur
quod lapis in quolibet homine. Et Adam
portauit secum de paradiso, ex qua materia
in quolibet homine lapis noster vel elixir
eliciatur. Hinc dicit Arnoldus, quod nun-
quam fuit intentio philosophorum, quod la-
pis noster esset de principijs mineralium, sci-
licet argēti viui fixi, & sulphuris. Sed in cor-
poribus perfectis, in quibus est perfecta cō-
mixtio, argentum viui fixi, & sulphuris viui
optimi.

optimi. Cum corpus commiscetur cum spiritibus fit vnum cum eis, ita quod nunquam ab inuicem separantur, quemadmodum aqua commixta aquæ: quoniam omnia ad naturam suæ homogenietatis sunt redacta. Nam philosophi non dixissent, nisi corpora verterentur in non corpora, nihil in hac arte effici. Notate bene hæc verba, signate mysteria: Quoniam in hoc opere declaratur, quod sit lapis noster, cum principium omnium philosophorum sic dissolueret lapidem. Si enim lapis noster esset de primis principijs mineralium, oporteret ipsum sublimare, calcinare, figere, & demum soluere: quod est omni philosopho contrarium. Vnde dicunt, nisi corpora fiant in corporea & conuerso, nil operamini. Ergo conclusiue dicendum, principium operis nostri est dissolutio lapidis nostri. ratio, quia corpora soluta ad naturam spiritus sunt redacta, & magis fixa. Nam solutio corporis est congelatio spiritus.

Vnde Anaxagoras philosophus, lapis noster est sol sublimatus, & conuersus in maxima virtute minerali. Vnde Liliator dicit: Ex hoc auro & gemma nostra ex puro auro multa emim. Alphidius philosophus dicit: Congelate argentum viuo. cum corpore Magnæ. Non intellexerunt philosophi argentum viuum quod videtur, nec magnesiæ,

quæ vulgo videtur: Sed per argentū viuum intellexerunt humiditatem illius mixtionis quæ est humiditas radicalis lapidis nostri. Et per Magnesiam intellexerunt totam mixtionē de qua extrahitur ista humiditas, quæ argentum viuum nostrum vocatur: quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissoluit, congelat, denigrat, dealbat, rubificat, & perficit. Alphidius philosophus dicit:

In nostro lapide sine composito sunt sol & luna, in virtute & potentia, & argentum viuum in natura: quia si hoc non esset in nostro lapide & composito, non facerent nec solem nec lunam. Et tamen non est aurum commune nec argentum commune. Quia ipse sol & luna existentes in opere nostro sine lapide vel composito, sunt meliores, quàm sunt sol & luna vulgares, eo quod sol & luna existentes in nostro composito & lapide, sunt viui & virides. Sol verò & luna vulgares sunt mortui. Ideo sol & luna in nostro lapide & composito sunt potentialiter & non visibiliter.

Lapis noster qualis sit in tactu, in pondere, gustu & odore.

Mitridates ad Plodium dicit. Tactus nostri lapidis mollis est, & maior mollities est in eo quàm in suo corpore. Pondus eius graue est.

ne est. Cuius gustus dulcissimus, licet eius natura sit acuta. Odor enim eius, ante confectionem est grauis & foetidus, & à corpore mortuo tollit odorem. Etiam odor eius est malus, & assimulatur odori sepulchrorum. Nec ergo noui alium lapidem qui huic assimilatur in effectū. Et in isto lapide continentur quatuor elementa, & assimilatur mundo & mundi compositioni, nec in mundo alius reperitur lapis pro nostra arte. Et quicumque alium lapidem pro nostro opere quæsierit, eius intentio omnino frustrabitur.

*Qualiter lapis noster debet cognosci
per circumstantias.*

Et si modo non intelligitis lapidem, nunquam eum intelligetis.

Hali philosophus & rex in Turba dicit, Lapis noster inuenitur in omni tempore, in omni loco, & apud omnem hominem, &c. Arnoldus de No. villa dicit: Firmiter teneas quòd expensæ nostræ nobilissimæ artis, non excedunt precium duorum aureorū, in prima sua emptione, id est operatione. Oportet tamen ipsam medicinam diutius assuescere super ignē, sicut puer super vbera matris enutritur.

Idem Arnoldus dicit: Tres esse mineras in quibus lapis noster extrahendus est. Ex quo

quolibet vegetabili potest argentum viuum elici, & emanere, quod in se habet quatuor elementa, à quo potest fieri lapis phisicus. Ab alio verò non. Veruntamen scias, quòd Deus creator altissimus creauit naturaliter tres Mercurios principales, & excellentissimos. in mineralibus est vnus, scilicet solis & lunæ.

Et in vegetabilibus, id est inter vegetabilia est alius, scilicet in vite. Tertius in animalibus, id est, inter animalia, scilicet in eptate.

Ex his ergo tribus Mercùrijs elicitur Mercurius viuus, quem philosophi quærunt, habentē in se quatuor elementa, & quatuor colores. De quo argento viuo sumitur, & præcipue fit lapis philosophorum. Melius enim argentum viuū siue minerale, siue vegetabile, siue animale est illud, quod est aureum & clarum. Et tale argentum viuum est assumēdum pro nostro lapide, quia color eius est sicut ventus in ventre suo, vt dicit Hermes.

De uase siue ouo philosophorum, in quo lapis noster ponendus est, ut igne & arte perficiatur.

Morienes. Si antiqui sapientes quantitatem vasis non inuenissent, in quo lapis noster poneretur, nunquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent.

Hinc

Hinc dicit rex Hali: Cognosce modum
 sue gradum vasis nostri operis, quod vas
 est radix, & principium nostri magisterij. Et
 idem vas est tāquam matrix in animalibus,
 quia in eo generant & concipiunt genera-
 tione n pariter & nutriuntur. Ideo nisi vas
 nostri magisterij idoneum sit, totum opus
 destruitur, nec lapis noster producit effectū
 generatōis, quia nō inuenit vas generatio-
 ni aptum. Hinc dicit Ioannes Austri philoso-
 phus: Sufficit tibi lapidem in nostro vase se-
 mel ponere, & claudere quousq; totum cō-
 pletur magisterium. Quod autem amplius
 est, à malo est, quia propter superfluum pro-
 culdubio argentum viuū, non vertitur in ru-
 beum, nec in album, Totum ergo residuum
 ad artis occultationem in eo ponitur.

Verbi gratia: Ad generationem hominis
 anima vegetabilis nunquam nisi semel im-
 ponitur materia seminis. Si autem secunda
 vice imponderetur, tunc vnū destrueret reli-
 quum, puta propter sanguinis cruditatem,
 vel aeris ingressionem, aut matricis super-
 abundantiam. Et ideo mulieres se multis &
 varijs viris exponentes, rarò concipiunt. Si
 verò concipiunt, parient abortum. Quia si
 cruda coctis, indigesta digestis supponuntur,
 fœtum nō nutriunt, sed occidunt. Ratio est
 quia fœtus de mēstruali semine tantū nutri-
 tur, & crescit vsq; dū ad lucem producitur.

Et ideo rex Hali de vase nostro loquens dicit: In vase nostro fit passio, & ideo ad mēsuram vnius librę ponatur, & non plus, quia in lapide nostro sunt venti inter nostrū vas & materiam lapidis contenti. Qui si non bene fuerint obstructi euadunt, Et sic magisterium annihilatur. Morienes dicit: Accipe ouum, id est, vas, & igneas, percutite gladio, animamque eius recipe: hæc enim est clausura. Philosophus dicit: Conserua vas, & ligaturam eius, vt sit potēs in conseruatione. Nam aqua quæ prius erat in terra, & fugere nequibat, redijt iam ad superiora vasis à sua terra: & sic terra pariet aquā mediante igne, quæ prius erat in suo corpore, id est, terra. Albertus Magnus de Generatione nostri lapidis sic dicit. Locus est principium generationis, & locus generat locatum per proprietates cæli, quæ proprietates influuntur ei per radices stellarū. Et quod ibi virtutes elementales & cœlestes faciunt in vasis naturalibus, hoc idem faciunt in vasis artificialibus. Si tamen artificialia bene formantur ad modum naturalium. Hic dicit, Plato, Sicut per motum firmamenti fit reuolutio elementorum, per quam reuolutionem corpora subtilia nituntur superius ascendere, & id quod ponderosum est manet inferius: sic quoque est in opere peritorum alchimicorū. Necesse ergo bene munire vas, per quod
totum

totum firmamentum in circuitu suo reuoluitur. Nam id quod quæritur in nostro opere, est illud quod prouenit ex elementis.

Hermes dicit: Vas philosophorum est aqua eorum. Nota sub vegetabilis Mercurius materiam & spiritus ex sua viscositate continens & conseruans.

*Ad cognoscendum quæ intrant
ad opus & magisterium
nostrum.*

Morienes dicit: Scitote quòd martirisando in opere corpora mineralium & spirituum, scilicet sulphur, Arsenicum, Auripigmentum, &c. quæ nota sunt vulgo, & nil penitus in eis reperiunt. Sed opus nostrum & philosophorum est valde honorabile. Hinc Iacobus philosophus: Claret quod opus nostrum sit compositum ex corpore, spiritu & anima, & non de spiritibus mineralibus, puto argentum viuum, sulphure, arsenico, vel sale armoniaco, quia omnia illa vana sunt inutilia: & propriè non sunt spiritus, nisi æquiuiocè, sed potius sunt corpora, licet conuertuntur in fumum. Et in se nullam habent constantiam. Et ideo non possunt esse radix in nostro opere benedicto, nec per se, nec cum aliquo adiuncto proficiunt, nec prosunt.

nn

De lapidis diuisione in quatuor elementa. Et proprietas cuiuslibet elementi existentis in lapide diuiditur in quatuor elementa.

Iohannes Austri philosophus dicit: Omne corpus aut est elementum, aut ex elementis compositum. Sed omnis compositio & generatio consistit ex quatuor elementis simplicibus. Quare oportet necessario vt lapis noster sit reductus ad primam materiam & originem sulphuris & Mercurij. Deinde diuidatur in elementa, alias depurari non potest, nec comminui, nec etiam suæ partes minime possunt ingredi, nisi corpus eius diuisum fuerit in minutissimas partes.

Tunc enim bene purificentur eius partes, & per communes bene coniunguntur, & elixir quod quæritur operatur. Nam experimentum destruit eius formam specificam, & nouam inducit speciem. Vnde post diuisionem elementorum non videtur ex eis quicquam nec tangitur, nisi aqua & terra: quia aer & ignis nunquam videntur in nostro lapide, nec eorum virtutes sentiuntur, nisi in purioribus elementis, quia rara et simplicia facta sunt, ita quod oculis corporalibus videri non possunt. Ille ergo lapis sic extractus sufficit tibi, vt reducas eum ad simplicem suæ virtutis effectum.

Item quatuor in eo sunt elementa, scilicet
ignis.

ignis, aer, aqua, & terra. Ibi quatuor principia sunt siue qualitates, scilicet calidum, humidum, frigidum, & siccū: quorum principiorum duo sunt amica, & duo inimica. Item duo sunt actiua & duo passiua. Duo ascendunt, alia duo descendunt. Vnum est in medio, & aliud sub illo. Et ratio illius est, quia contrarium a suo contrario non coadunantur nisi per medium. Igitur quod nō est cōtrarium per se est coadunatum. Sicut calidum & siccū, per se coadunantur, quoniam in nullo cōtrariantur: quia illa duo elementa ignis & aer bene adunantur per se simul, sed calidum & frigidū non coadunantur nisi per medium, scilicet per humidum & frigidum: quoniam per se simul stare non possunt, cū semper vnū cōtrariatur reliquo. Nā humidū & frigidū bene consistunt simul, sed calidum & frigidū congregant & disgregāt homogenia, & nō eterogenia, dissoluen- do & congelando. Sed humidū & siccū aggregantur & disgregātur constringendo & humectando. Elementorum ergo operatio est simplex generatio & naturalis permutatio: Igitur manifestum est, res vniuersas variari per calidū & frigidū. Et simpliciter generari & naturaliter permutari. Nā calidū & frigidum viuificat materiā: cū verō vincuntur agentia, liquet quomodo secundum partes variabiles sunt: Quia ex quolibet nō fit

quodlibet, sed determinatum ex suo determinato: Quia nulla fit generatio nisi ex convenientibus in natura.

Item Arnoldus dicit de operationibus & effectibus elementorum: Terra desiccatur & figitur, aqua mundatur & abluitur: aer verò & ignis faciunt fluere & tingere. Ideo oportet quòd sit aqua multa, aer multus: quia multitudo tincturæ tanta erit, quanta fuerit aeris multitudo: aqua enim purgatiua est, & causa efficiens claritatem totius corporis & medicinæ. Hinc est quòd frequens destillatio est elementorum ablutio. Et sicut aqua coniungitur aeri, sic terra igni. Nam terra calcinata ignita est, & ei prædominatur ignis: aqua etiam est congelata, & inspissata cum terra & aere. Et quamuis sit vna & eadem substantia, habens diuersos effectus conformes elementis: ideo etiam aqua nostra vel lapis noster diuersis appellatur nominibus. Nam aqua duo operatur in terra, nam lauat eam & tingit: in quâ tum lauat, dicitur aqua: in quantum tingit, dicitur aer. Primò separatur aqua, deinde aer: ignis verò qui est coniunctus aeri, calorem augmentat & consolidat, & superfluam humiditatem tollit ipsius aquæ. Deprimit & compactum facit illud quod est rarum & molle.

Item ignis & aer conueniunt in qualitate, ideo vix ab inuicem separantur: Ideo etiam

etiam simul depurantur vt aqua. Cum ergo primò cum leui igne aqua mundatur, aer vero & ignis difficilius & vltimò separantur à terra, quæ terra postquam calcinata est, quasi vt ignis sicca remanet. Item aer melior est quam aqua, quia licet aqua abluat terram & dealbat, faciès matrimonium tincturarum: tamen aer tingit terram, & infundit ei animam & fusibilitatem. Et nota bene quæ dixi, & habebis ex opere tuo lapidem ad aquam & terram solum, & vtaris lapide sicco ad ignem & aerem tantum, aer lanè est oleum, tinctura, sol, anima & vnguentum philosophorum, quod totum perficit magisterium. Aer est aqua tincta, & eius tinctura est ignis. quoniam ipsa aqua est corpus, & aer est spiritus deferens ignem. Oleum verò est similitudo animæ in corpore existentis, quod oleum nunquam extrahitur de corpore nisi mediante aqua per longam decoctionem ignis. Nam aqua est spiritus extractus. Oleum est sicut anima in corpore, & non aliud.

*Item Arnoldus iterum de effectibus
quatuor elementorum dicit.*

Aer nutrit ignem sicut aqua terram nutrit. Nam ignis viuit ex aere, & aer viuit de elemento aquæ, & aqua de elemento terræ.

nn 3

Figge ergo terram & aquam vt aer possit figi in aqua, quoniam si aquam bene occidisti, omnia elemēta occidisti, & mortua sunt. Verumtamen lest quod aqua minime surgit sine terra, & nunquā consurgit sine corpore fructus, in quo dum moritur semen, fructum dare potest, quoniam terra manet in se fixa, ideo etiam secum figit & retinet alia elementa. Aqua verò cum sit frigida & humida mundat terram, & constringit, quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Verumtamen est quod humidum cito recipit impressionem & cito dimittit, siccum autem grauitur recipit impressionem & grauitur dimittit. Idcirco humidum & siccum ad inuicem complectuntur & contemperantur, & adipiscitur siccum ab humido per partium continuationem: ideo facilliter impressionem recipit & acquirit humidum à siccò, vt firmiter teneat impressionem, & omnem ignem patitur. Vnde propter humidum prohibet siccum à sua sepeparatione, & propter siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate: aer verò circundat aquam, clarificat & rubificat terram & tingit ipsam, vt apta sit ad extensionem & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat & rubificat, & aerem perungit, & consolidat, terræ & aquæ frigiditatem constringit, & ad meliorem

rem complexionem, & ad quantitatem reducit.

Elementa grauia, ut sunt terra & aqua, ad fixationem & quietem: Elementa verò leuia, vt sunt ignis & aer, plus iuuant ad fusionem & tincturam.

Hinc dicit Aristoteles: Ego diuidam tibi lapidem in quatuor operationes, id est, quatuor elementa: Cum ergo habueris aquam ex aere, & aerem ex igne, & ignem ex terra tunc habebis plenam artem & tincturam. Dispone ergo substantiam terream per destillationem in humiditatem & caliditatem, donec conueniant & coniungantur, & non discrepent nec diuidantur. Et tunc adiungā eis duas virtutes operatiuas, videlicet aquā & ignem. Quia si permisceris aquam solam dealbabit: Et si adiunxeris ignem rubificabit largiente natura & creatore, &c.

De separatione elementorum in nostro lapide philosophicè intelligenda.

Rasis philosophus dicit: Scias pro vero quòd nunquam philosophi intellexerunt, quòd lapis noster diuideretur in quatuor elementa separatim, vt faciunt stulti alchimistæ, sicut clarè patet per illud quod dicit Arnoldus: Scias pro vero quòd elementa non diuiduntur in lapide nostro secundum

substantiam, sed bene secundum virtutem: quoniam aliquod purum & simplex elementum nō inuenitur nisi in sua sphaera tantum. Verumtamen est quod elementorum qualitates actiuæ & passiua, secundum aliquam prædominationem possunt à se inuicem separari & partiri, utputa dum separatur aqua viscosa & eius substantia, in qua prædominatur frigiditas, tunc dicitur quod separatur aqua. Dum verò separatur substantia magis depressa in qua dominatur caliditas, tunc dicitur quod separatur aer & ignis, vel substantia aerea & ignea. Qui hoc capere potest capiat, & qui non, de scientia & arte se minimè intromittat. Ergo conclusiue dicendo: Aqua nostra extrahitur à substantia manus, & non ex alia, eo quod in eis maior tinctura. De terra verò non curo cuius sit coloris, vel substantiæ, donec illa fuerit subtilis, clara, atque fixa, &c.

*De uera putrefactione philosophica
nostri lapidis.*

Arnoldus in suo Rosario dicit: In opere nostro putrefactio est necessaria, quia nūquam fit aliquid natum, vel crescēs, nec animatum, nisi post putrefactionem. Quia si putridum, non fuerit, fundi non poterit, nec solui. Etsi solutum non fuerit ad nihilum redigetur.

redigetur. Nostra ergo putrefactio non est sordida nec immunda, sed est commixtio aquæ cum terra, & terræ cum aqua per minima, donec totum corpus fiat vnum. Hinc dicit Morienus philosophus: In putrefactione nostri æris spiritus vniuntur cum corpore, & desiccantur in illo. Et nisi aqua cū terra desiccaretur, non apparerent colores. Etiam putrefactio nostra nil aliud est, quàm mortificatio humidi cum sicco. Et nostra putrefactio non fit absque humido & sicco, eo quod terra in siccitate continetur, nec per se surgere potest, ratio: quia non possunt grauius ascendere: nec leuia cum grauibz inferius manere, & detrudi sine suo consortio, sed vtrumque est initium & finis alterius. Hinc dicit Hali rex: Scias quòd nisi sublimaueris corpus quousq; fiat aqua, aqua in toto non putrefiet: nec poterit congelari, nisi per ignem. Nam ignis commixtionem nostri lapidis congelat. Et similiter soluimus corpora, vt caliditas adhæreat profunditatibus eorum. Et sic solus ignis mutat aquam & terrā à suis naturis & coloribus.

*'Qualiter aqua nostra à sua natura
denigratur, audi Iohannem
Australium.*

Iohannes Australis dicit: *Æs quidem nostrū
primo de quanto magis coquitur, de tanto*

magis soluitur & denigratur, & fit aqua magis subtilis & spiritualis.

Secundò de quanto magis coquitur, de tãto magis inspissatur, & desiccatur, & fit maioris albedinis.

Tertiò de quanto magis coquitur, de tanto plus coloratur & rubificatur, & fit tinctura intentionis rubedinis. Quia autem sit necessarium quod lapis noster primo fit niger. Hoc sic probatur, Quia generatio vnus non fit nisi per corruptionem alterius. Sed corruptio putrefactionis non fit nisi per calorem agentem in humido.

Sed calor agens in humido efficit primo nigredinem: quare liquidè patet, quod principiũ nostri operis est nigredo & caput corui. Ideo philosophus in Turba dicit. Cum videris illi aquæ nigredinem euenire, scias tũc corpus esse liquefactum. Tunc oportet ignẽ leuem continuare super ipsum, donec cõceperit nebulam tenebrosam, quam peperit. Tota intentio omnium philosophorum est & fuit, vt corpus iam solutum in puluerem nigrum, suam ingrediatur aquam, & fiat totum vnũ, & pura aqua suscipit aquam sicut naturam propriam. Hinc dicit Rosarius philosophus: Oportet illam nigredinem aquæ, leui igne decoquere, donec in sua aqua nigratur, scilicet donec totum fiat aqua. Tunc epiam aqua miscetur aquæ, & aqua aquam ample-

plectitur, ita quod ab inuicem non poterint
separari. Insipientes & falsi Alchimistæ audi-
entes aquam, putant eam aquam esse vulgi.
Si autem libros philosophorum legissent, uti-
que scirent eam rem aquam esse pregnantē.
Quæ tamen absq; corpore suo cum quo con-
iuncta est, facta sunt vna aqua permanens.

Hinc dicit Auicenna: Quam diu apparue-
rit nigredo dominatur obscura fœmina, & i-
psa est prior vis nostri lapidis: quia nisi pri-
mò fiat nigrum, non fit album vel rubeum,
eo quod rubeum ex albo & nigro est com-
positum.

*Sequitur opus dealbationis. Et quali-
ter lapis noster debeat de-
albari.*

Audi Rosarium, Medicina nostra est vna
in essentia, & in agendi modo: quoniam ne-
cessarium est, quod illa eadem medicina, sci-
licet alba, nunquam sit rubea, nec potest ru-
bificari, nisi primò fuerit alba. Et ratio huius
est: quia nemo potest transire per primum
ad tertium nisi per secundum. Sic etiam non
est trāsitus de nigro ad citrinū, nisi per albū:
quia citrinū ex multo albo, & purissimo ni-
gro est compositum. Ideoque hanc medici-
nam albā & rubeā facere nequimus, nisi pri-
mò fuerit nigra, & deinde alba etiā: medicina
alba & rubea non differt inter se in essentia,

sed in eo tātum differunt, quòd rubea maiorem inducit subtilitiationem, & longiorem decoctionem in regimine sui ignis. Et hoc est ideo, quia finis operis albi, est principiū operis rubei, & quod cōpletum est in vno, incipiendum est in alio. Nam totum magisterium nostrū vno modo incipitur & finitur, scilicet coquendo. Hinc dicit Ro'arius: Argentum viuum ex ære nostro sublimatum, ex quo omnia fiunt, est aqua munda & tinctura vera. Nam ex ære nostro fit sulphur album, quod æs nostrum dealbat, & quo spiritus retinetur ne fugiat. Illud autem sulphur non poterit æs nostrum rubificare, nisi prius operatus fueris ad album, eo quod solū sulphur album æs nostrum dealbat. Quare liquet, quod tanta erit pulchritudo æris nostri, quanta fuerit albedo sulphuris. Ideo in Turba philosophorum dicitur. In colore albo spiritus vniuntur, quod fugere nequeūt, Quare præcipitur: Dealbate latonem, & rumpite libros, ne corda vestra corrumpantur. Terra namque cum aqua putrefit & mundatur. Quæ cum mundificata fuerit nigredo, recedit & dealbatur. Et tunc peribit tenebrosus, & vir ascēdit super mulierem, & auferit sibi suam nigredinem. Et sic tunc Mercurius, id est, seruus fugitiuus penetrabit corpus, & spiritus contringetur in siccum, & tunc cessabit nigrum corruptens, & deforma-

matum, & fiet album & lucidum. Hinc philosophi in Turba dicunt:

Magnesia nostra cum dealbatur spiritus fugere non permittit, nec æris umbram ulterius apparere. Ipsa namque est sulphur album fixum, quod omnia corpora tingit, perficit, & conuertit in album.

Hinc dicit philosophus: Si fuerit argentum viuum purum, coagulabit illud vis sulphuris albi non vrentis, in album: & illud est res optima, quam possunt habere operantes alchimiam, & conuertunt illud in album: quia natura continet in se naturam, & verò matrimonium copulatur ad inuicem. Et non est nisi sola vna natura, quæ in vnoquoque gradu operationum suarum in aliam conuertitur naturam: eo quod natura natura letatur, & gaudet, & natura naturam superat, & natura continet naturam, docens eam præliare contra ignem. Nec tamen sunt diuersæ naturæ, nec plures: sed vna tantum natura est, habens in se naturas & res omnes, quibus sufficit ad artem nostram: quia vno ordine naturæ opus suum incipit & finit.

Qualiter lapis noster debet rubificari, audi Rosarium.

Nisi primò dealbaueris æs nostrum, ipsum rubeum facere nequitis: quia nemo po-

rest transire de extremo ad extremū, nisi per
medium. Hoc est dicere: nemo potest venire
de nigro ad citrinum, nisi per albū, eo quod
citrinum ex multo albo & purissimo nigro
est compositum. Dealba ergo nigrum & ru-
bifica album, & habebis magisterium. Quo-
niam sicut annus diuiditur in quatuor par-
tes, sic etiam opus nostrum benedictū. Nam
primò est hyems, id frigidum & humidum,
& pluuiosum. Secundum tempus est Ver,
quod est, calidum & humidum & floridum.
Tertium tempus est æstas, quod tempus est
calidum & siccum, id est rubicundum. Quar-
tum tempus est autumnus, quod est tempus
frigidum & siccum, & tempus colligendi fru-
ctum. Hac dispositione tingimus res natura-
les donec fructum afferat ad vota: quia iam
hyems transijt, imber abiit, noxque recessit,
& flores apparuerunt in terra nostra, & tem-
pus putationis aduenit. Sed cum stamus su-
pra rosam albam, solum sortiemur effectum
istum, conuertendo corpora metallica, & æ-
gram albū arte & operatione. Et cū videris
illam albedinem supereminentem, lætus &
certus esto, quod in illa albedine rubedo est
occultata. Et hanc rubedinem non oportet
extrahere, sed solo igne regere, vsque quo to-
tum fiat rubeum: Et sic consequenter patet,
quod color rubedinis creatur maximè ex
complemento digestionis. Quia sanguis
non

non generatur in homine, nisi prius diligenter coquatur in epate, & post illam rubedinem de cætero nequaquam imponas aquam vel rem aliquam aliam, quousque ad complementum rubedinis decoquatur. Nam tempore æstatis & fructuum, inundatio aquarum pluuiarum corrumpit fructum, quare oportet igne sicco absque humore comburere, donec rubificetur rubedine perfecta: igitur noli cessare quamuis rubeum aliquantulum tardauerit apparere. Quia sicut prima digestio stomachi omnia dealbat, sic secunda digestio quæ fit in epate omnia rubificat.

Quare liquet ex primis dictis, quod igne augmentato post albedinem, ex primis coloribus habebis rubedinem: in medio tamē colorum illorum apparebit citrinum. Sed ille color citrinus non est stabilis: quia post citrinum mox oritur rubeum. quo apparente, opus nostrum est completum: quoniam tunc habebit virtutem masculi, & conuertit omne corpus incompletum in verum solificum.

Hinc dicit philosophus: Si fuerit sulphur mundum & clarum cum rubore, & fuerit in eo igneitas simplicis non vrentis, erit res optima, quam recipere possunt Alchi-

mista, vt ex eo faciant aurum, &c.

*Iterum de elementorum naturali & re-
ciprocacirculariq, vicinitate
ad inuicem.*

Albertus Magnus dicit: Non est silendū,
quòd in omnibus quę se habent ad inuicem
circulariter per generationem, facilius est
eorum transitus, eo quod in pluribus habēt
conuenientiam.

Hinc est quod ex argento facilius fit au-
rum, quā ex alio metallo, bene ergo ordi-
navit natura, vt elementa circulariter sibi cō-
municarent qualitates, quatenus circulares
transmutationes ex ipsis fierent, & ex circu-
lari transmutatione elementorum fieret. Vt
puta terra cōmunicat suam siccitatem igni;
ignis verò caliditatem suam aeri, aer humidi-
tatem suam aquæ, aqua verò communicat
suam frigiditatem terræ, & terra iterum siccī-
tatem suam igni. Et sic circulariter materia
terræ appetit esse sub forma ignis: quia ignis
quasi sentiens naturaliter agit in terram, & cō-
uerit materiam terræ in suam formam. Ite-
rum eadem materia terræ, appetit esse sub
forma aeris, qui aer est quasi naturaliter sen-
tiens ignem. Et ideo agit in ignem & terræ
materiam. Et ignis, qui fecerat terram in suā
formam, tunc illa materia naturaliter appe-
tit esse sub forma aquæ. Aqua hoc sentiens
agit in acrēm, & in illam materiam, quæ fuit
ignis;

ignis, aeris & terræ, & sic conuertit in suam formam. Tunc illa materia naturaliter appetit esse sub forma aquæ: aqua hoc sentiens, agit in aerem, & in illam materiam quæ fuit ignis, aeris, & terræ, & sic conuertit in suam formam. Cum ergo illa materia fuerit in omnibus formis elementorum fabricata, appetit naturaliter simul omnes: Elementa hoc sentientia, & quasi rixantia naturaliter omnia volunt simul esse. quia sunt actiua, & passiva & contraria. Ex illa igitur contrarietate & rixa, destruuntur formæ elementales, & remanent sub forma elementalī. Sed quo ad se, id est per circularem transmutationem materia elementorum efficitur elementatum.

Hinc beatus Thomas de Aquino de forma elementorum, in eodem corpore coniunctorum ita dicit. Vidi & feci per artificium natura cooperantē. Nam accepi quoddam sulphur, quod erat naturæ igneæ, & transmutavi ipsum in aquam puram, quam per artē iterum transmutavi in aerem & in aquam; & cum volui transmutare in terram, ut terra purior fieret, inueni quendam lapidem rubrum, clarissimum, dyaphanum & lucidum; & in eo conspexi omnes formas elementorum, & etiam eorum contrarietates in illa materia lapidis, nescio qua ex virtute nisi ex appetitu.

Ex rubedine enim respexi formam ignis:

Ex diaphanitate formam aquæ, & ex luciditate formam aeris.

Vnde Arnoldus ad propriam 10. dicit: Beatissime pater, Hermes philosophus dicit. Quod metalla ex quatuor elementis consistunt, & quodlibet elementum in sua materia abundat ex quatuor elementis, cum elementum simplex non nobis dare actum sit. Etiam in materia metallorum oportet, quod elementa habeant unam materiam communem corporum, quæ sit communis forme elementorum, ita ut per ipsa possint transmutari.

Et illa eadem materia quæ erat aquæ, sit aeris, terræ, & ignis. Sunt ergo quatuor qualitates siue virtutes progredientes ab esse elementorum, & quælibet istarum potest dici de materia elementalī. & istæ virtutes sunt, calefaciendi, infrigidandi, siccitatis & humiditatis. Et duæ istarum qualitatū sunt actiuæ, scilicet calidum & frigidum: duæ vero passiuæ, scilicet humidum & siccū. Sunt ergo duo elementa per comparisonem ad res elementales, scilicet ignis & aqua actiuæ, & quasi duo passiuæ, sicut terra & aer. Quantum ergo inter se sunt actiuæ & passiuæ, & communicant in natura.

Hinc est quod vnum elementum communicat suam qualitatem alteri, ut sic circulando qualitatem illius possit convertere in ipsum, & transmutatur. Est etiam sciendum quod

com-

commune est omnibus metallis, quod ipsorum materia est valde propinqua ad inuicē in natura, in virtute, & potentia.

Hinc dicit Albertus Magnus: Quia in naturæ operibus didicit proprio visu, quod ab vna origine fluunt aquæ viuæ, & in quadam parte fuit aurum, & in alia argentum, quæ tamen materia fuit vna, sed diuersus fuit locus in calore. Ideo diuersitas loci depurationis metalli, diuersitatem secundum speciem fuerit operata.

Recapitulatio totius operis Alchimie, & lapidis nostri secundum intentionem omnium philosophorum.

Plato dicit, Artifex nostri operis primò debet lapidem soluere: deinde coagulare: quoniam opus nostrum nil aliud est, quam facere perfectam solutionem & coagulationem. Vnde Rosarius dicit: Nisi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus peruenit ad perfectionem. Ideo nonnunquam oportet vti aliqua commixtione & contritione in toto nostri operis regimine, sed solum versari circa aquam permanentem, cuius vis est spiritualis sanguis, id est tinctura sine qua nihil fit. Conuertitur enim in nostra operatione corpus in spiritum, & spiritus in corpus. Sic enim mixta in vnum reducuntur & se inui-

cem vniunt. Nam corpus incorporat spiritum per sanguinis tincturam: quia omne quod habet spiritum, habet & sanguinem.

Nam omnis res cuius radix est terra, & aqua fit moriens. Hoc est dicere, terra fit aqua, & vincunt eum aquæ qualitates, sic est solutio corporis, & coagulatio spiritus, & e contra. Nam vnam habent operationem: quia non soluitur vnum, nisi coaguletur reliquum. Ideo in principio operis tu aduna solem per lunam, & coagula per solem, quoniam inde apparebunt effectus, eo quod pars inferior deprimitur, cum naturaliter superiora inferioribus dominantur.

Hinc dicit Hali rex & philosophus: Hæc ambo, scilicet solutio corporis, & congelatio spiritus, erunt in vna operatione, & non fit vnum sine altero. Ratio est, quia corpus & anima, quando simul coniunguntur, vtrumque eorum agit in suum socium. Verbi gratia, cum terra & aqua simul coniunguntur, conatur aqua dissolvere terram, cum sua humiditate, sua virtute & proprietate, quæ in ea est, facit terram subtiliorem, quam prius erat: & reddit terram sibi similem in corpore, ita vt fiat aqua, & e conuerso, aqua inspissatur cum terra, & fit similis terræ in densitate, quia terra spissior est quam aqua. Ideo dicit Albertus in Secretis secretorum:

Scias inter solutionem, & coagulationem spiritus

spiritus nullam esse differentiam temporis, nec opus diuersum, ita quod vnum non fiat sine alio, quemadmodum inter aquam & terram, non est aliqua pars diuersa, nec temporis differentia, quo cognoscatur in earum operationibus, vt vna ab alia separetur, sed est vna & eadem operatio, & sunt simul. Ideo Arnoldus dicit: Opus lapidis nostri est ipsius dissolutio, sciens, quod nullo modo materia lapidis possit destrui, quin sub aliqua remaneat forma. Vnde soluta prima forma corporis, immediatè inducitur noua forma, quæ quidem in colore est nigra, in odore foetida, in tactu subtilis. Hæc enim sunt signa perfectæ solutionis, & putrefactionis corporis. eo quod calor agens in humidum primo conuertit in nigredinem, quæ nigredo est caput Corui, & hoc est principiū operis nostri. Et sic lapis dissoluitur in aquam, quæ aqua Mercurius noster, & philosophorum, vocatur.

Hinc dicit Hali rex: Compositio nostri magisterij, est cōiunctio siue matrimonium spiritus congelati, cum corpore soluto: & sua coniunctio, & sua passio fit super ignem. Nā caliditas est eius nutrimentum, & anima nō amat corpus, nec cum eo coniungitur omni moda coniunctione, nisi per mutationem vtriusque, & hoc fit virtute ignis & caloris, per conuersionem suarum naturarum. Hinc

dicat Morienes : Magisterium nostrum non est aliud, nisi extractio aquæ à terra. Et e contra aquæ super terram, donec putrefiat terra cum sua aqua, quæ cum putrefacta fuerit, & mundificata, totum magisterium Deo auxiliante bene dirigitur. Hinc Plato dicit: Accipite lapidem nostrum, & in tabellas tenues coaptate, & ponite in vase nostro bene clauso, & assate cum igne leui, donec confringatur. Et sciatis quòd totum magisterium nil aliud est, quàm facere perfectam solutionem & coagulationem: hoc est dicere, primò soluere, deinde vt aqua congeletur, ad calorem solis decoquere.

Sequitur modus proijciendi.

Qualiter lapis noster proijci debet ad metalla. Ponatur pondus vnus denarij super decem pondera Mercurij vulgi, loti cum sale & aceto, & exsiccatò. Deinde ponatur in crucibulo super ignem, & quādo Mercurius incipit feruere & fumigare, tunc statim proijce medicinam tuam albam super Mercurium fufum, & tunc medicina incipit se fundere in superficie in modum olei. Deinde illud oleum cito intus ingreditur, & tunc Mercurius in colore diuersificatur, & congelabitur in forma vitri albi: quem Mercurium sic vitrificatum extrahe ab igne. quo infrigidato, sumatur vnū pondus, & proijciatur super 60. pondera

dera Iouis fusi, tunc statim eueniēt stellę quę
citō transibunt. Tunc bene cooperiatis cru-
cibulum cum carbonibus viuis, & stet in illo
igne per quartale vnius horę. Deinde extra
hatis, & fundite, & erit pulcherrimum albū,
& delectabile.

*Sequitur modus proyiciendi lapi-
dem rubeum.*

Fundatis mediam vnciam Mercurij, & di-
midiam vnciam Iouis, quodlibet seorsum:
deinde pone tuam medicinam super Iouem
fusum, & stet sic mixta in crucibulo aliquan-
tulum, vt bene se incorporent: & debent es-
se tres crucibuli, vnus, in quo est medicina
cum Ioue mixta: in secundo debet esse Mer-
curius crudus dimidia pars vel duę. Tertiū
crucibulum debet esse vacuum. Deinde me-
dicina existens cum Ioue in crucibulo proyij-
ciatur in aliud crucibulum vacuum. Tūc sta-
tim Mercurius euacuetur ad crucibulū, vbi
est medicina cum Ioue, vt bene moneatur,
vt bene permisceatur. Deinde totum repo-
ne ab igne, & permitte infrigidari extra i-
gnem. Alia verō crucibula semper stent ad i-
gnem. Et cum Mercurius fuerit infrigida-
tus, medicina euacuetur in crucibulum va-
cuum. Deinde euacuetur aliud crucibulum,
in quo fuit medicina, & apponatur Mercu-
rius. Et sic semper procedendum est, quous-

que medicina cōgelauerit Mercurium: quo
 congelato in vitrum rubeum & diaphanū,
 & transparēs, huius vitri rubei ponatis vnū
 pondus super 44. pondera Iouis fusi, & erit
 valde bona pportio. Et faciatis cum eo co-
 dem ordine, quo suprā fecistis in proiectio-
 ne medicinæ albæ. Et est notandū, si est me-
 tallum frangibile, tunc debetis plus addere
 de corpore imperfecto, scilicet de Ioue vel
 Saturno, si projectio fuit super Saturnū. Et
 sic potestis per eundem modum de omni-
 bus alijs metallis facere. Et scire debetis, qđ
 additionem corporis imperfecti debetis ad-
 dere paulatim, & in debita proportione &
 quantitate. Quia si nimium apponeretis, tūc
 oporteret vos ipsum effundere: quoniam ali-
 ter non remaneret corpus imperfectum &
 superfluum.

*Sequitur de lapidis nostri multiplici vir-
 tute, & ineffabili eius medicinali
 effectū, & operatione, & mul-
 tiplicatione.*

Menander philosophus dicit: Cum ad fi-
 nem operis nostri perueneris, non indige-
 bis operis nostri reiteratione, cū eius actio
 fortior sit actione ignis, eo quod totum con-
 sumit, quod nō facit ignis artificialis: quia i-
 gnis artificialis habet ligna, & vegetabilia, &
 consu-

consumit ea, non tamen omnes rerum partes, sed dimittit cineres & carbones. Sed medicina nostri lapidis non dimittit aliquid in rebus, sed res totaliter conuertit à sua forma in suam essentiam. Est enim medicina nostra sicut fauilla ignis, quæ in actu augmentatur, & augetur in quantitate, vt dicit Hermes. Et in tantum augmentatur & multiplicatur, quòd oportet operantem ex illo ab actione cessare ad tempus tédio affectus. Et hoc est yenenû, de quo se philosophi iactauerunt, cum quo lapides vinificauerunt, quorum naturæ fuerunt diminutæ, & reducerunt eos ad naturam temperatam. Quare honora lapidem nostrû. Hermes dicit: Cum lapis noster ad suum terminum peruenerit, nihil eo subtilius videtur.

Non ergo miremini, si corpora supercelestia sunt in se incorruptibilia, cum in inferioribus, in natura incorruptibilitas sit reperta, nullique aliorum corporum inferiorum subiecta.

Nam si lapis noster staret in igne vsq; ad nouissimum diem, nunquam consumeretur, nec transmutaretur. Et subdit idem Hermes dicens: Cum ad eius finem perueni, tale gaudium mihi fuit, quale nunquam diebus vitæ meæ habueram, videns, quod tanta essentia sine elementalī materia in his inferioribus possit detineri. O natura maxima

creaturarum, quæ continet quod ignis non potest.

Qualiter medicina nostra lapidis curat omnes morbos, & infirmitates, & modus utendi ea.

Modus vtendi medicina talis est secundum omnes philosophos. Si vis nostra medicina vtcundo vti, tunc recipe de Elixir nostro pondus duorum florenorum ducatorum, ad vnam libram alicuius confectionis, & comede de ista confectione in hyeme pondus vnius dragmæ, Quod si feceris, omnes infirmitates corporales, ex quacunque causa siue calida, siue frigida fuerint, depellit. Et conseruabit sanitatem, & iuuentutem in hominè, ac ex homine sene facit iuuehem, & facit cadere canos crines. Item nostrum venenum philosophicum curat lepram confestim. Fleagma dissoluit, sanguinem mundificat, visum & omnes sensus acuit, & ingeniũ miro modo super omnes medicinas philosophorũ. Quare nostra medicina æstimationem non habet, quoniam omnia facta sunt propter hominem, &c.

Præscriptus tractatus, est per quendam

dam doctorem in famosa ciuitate Lypsia
commorantem, ex vetustissimo libro ex-
scriptus, Qui liber antiquus, fuit quondam
Caroli quarti Romanorum Imperatoris, ex
quo etiam laborare fecit lapidem nostrum,
& perfectissime adimpleuit. Qui etiam mul-
ta monasteria diuersorum ordinum mul-
tasque egregias collegiatas Ecclesias
& cathedrales erexit & fun-
dauit, &c.

INCIPIT LIBER ROSA-
RIVM PHILOSOPHO-
*rum, Compositus, & in unum com-
pilatus diligentissimè.*

VI desiderant artis Phi-
losophicæ scientiæ ma-
ioris cognitionem veris-
simam habere, libellum
hunc diligentius inspici-
ant, & sæpissimè perle-
gant, & optatum prospe-
rum consequentur. Audite hæc filij prisco-
rum Philosophorū, quam altissima possum
voce libet proclamare. Venio namque vo-
bis præcipuum humanarum rerum statum
aperire, secretissimū omnium secretorum,
totius mundi thesaurum, non fictè nec irri-
foriè, sed certissimè & humanissimè palam
ipsum efficiam. Quapropter vos mihi talem
exhibeatis audiendi deuotionem, quale vo-
bis afferam doctrinæ magisterium: nempe
eorum quæ vidi proprijs oculis, & manibus
meis palpaui, aliquod nunc possum vobis
rectius testimonium perhibere. Quidam &
confidentius quàm fallaces multi iactato-
res, qui post multas tandem expensas & la-
bores, nullum sibi nisi miserabilem inueni-
unt effectum. Clarè ergo vobis loquor &
apertè,

aper è quatenus tam periti quàm etiam im-
periti valeant ex hoc magisterio secretum
intelligere. Nec meritò poterit me quisquā
blasphemij afficere: Nam cum antiqui Phi-
losophi tam obscure quàm & confuse scri-
pserunt, ita vt nedum intelligantur, sed nec
conuenire videantur, quatenus præciosis-
simam artem hanc inquirentes, aut fallerent,
aut à proposito deterrent. Ego quidem re-
mota omni fallacia & obscuritate, vobis pla-
nè experimentum omne ante oculos appo-
nam verissimum, simul & cum Philosopho-
rum sententijs, ad propositum adductis i-
psum quamoptimè facientibus, quatenus
res de qua agitur, eo apertior fiat & clariùs
intelligatur.

Vnde primò notum facimus, omnes ex-
tra naturam operantes, deceptores esse, &
in re non debita laborare. Porro ex hominè
non nascitur nisi homo, & ex bruto non nisi
brutum, & omne simile profert non nisi suū
simile. Quapropter qui de proprio non ha-
bet, de alieno ad libitum suum habere non
potest. Hoc autem dicimus, vt nemo amit-
tat suam pecuniam. Nam cum quidam dece-
pti sint ingenij sui traditate, & ad inopiam
deducti, alios tentant etiam seducere, & ad
miseriam compellere. Consulo autem, vt
nemo se arti huic intrōmittat ad inuenien-
dum, nisi principium veræ naturæ & eius

regimen agnoscat, qua cognita pluribus nō indiget rebus, nisi vna, nec magnas requirit expensas, quoniam vnus est lapis, vna medicina, vnum vas, vnum regimen, vnaq; dispositio. Et scias quòd ars est verissima. Porro philosophi nunquam studuissent tot colorum diuersitates, & ordinem exprimere, nisi vidissent & tetigissent. Quare illud repetimus, Omnes extra naturam laborātes deceptos esse ac deceptores. Igitur in natura nostrum sit exercitium, & intentum obsequium: quia lapis noster de re animali, vegetabili & minerali. Vnius ergo esto voluntatis in opere naturæ, nec modò hoc, modò illud attentare præsumas, quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur, Quantūcunq; enim diuersificentur eius nomina, tamen semper vna sola res est, & de eadem re: non enim introducit in naturam, quod in ea non est de sua natura. Quare oportet esse necessarium, vt agens & patiens sint in genere res vna & eadem, In specie autem altera & diuersa, secundum Mercuriū, quo diuersificatur mulier à viro, quia licet in vno genere conueniant, tamen inter se habent differentiam distinctam, vt differūt materia & forma. Materia namq; patitur actionem, forma verò agit sibi assimilians materiam. Ideo materia naturaliter appetit formam, sicut mulier virum, & turpe pulchrum. Sic liberius

rius complectitur corpus spiritum, vt ad suam perueniat perfectionem. Cognoscendo ergo radices naturales, melius scies ex eis opus tuum: quia non possum alio modo lapidem nostrum exprimere, nec alio nomine nominare. Patet ergo ex præmissis, quòd lapis noster est ex quatuor elementis: Et habent eum tam diuites quam pauperes, & inuenitur vbique, & assimilatur omnibus rebus, & est compositus ex corpore, anima, & spiritu: & conuertitur de natura in naturam, vsq; ad vltimum suæ perfectionis gradum.

Dixerunt etiam quòd lapis noster fit ex ex vna re, & verum est; nam totum magisterium fit cū aqua nostra: ipsa namq; est sperma omnium metallorum, & omnia metalla resoluantur in ipsam, vt est ostensum.

Item: Sal metallorum est lapis philosophorum. lapis enim noster est aqua congelata in auro & argento, & repugnat igni, & resoluitur in aqua sua, ex qua componitur in genere suo. Ergo reductio corporum in primam materiam, seu in argentum viuum, non est alia nisi congelatæ materiæ resolutio, per quam seratura aperitur per ingressionem vnius naturæ in aliam. Vnde philosophi dixerunt: Solem nihil aliud esse, quàm maturum argentum viuum. Nam in Mercurio sunt solum duo elementa actu,

scilicet terra & aqua, quæ sunt passiva. Elementa autem activa, ut aer & ignis, sunt in ea in potentia solum. Sed quoniam ista in Mercurio mundo deducuntur de pura potentia ad actum, secundum debitam digestionem, & proportionalem decoctionem; tunc fit aurum. Quare in auro sunt quatuor elementa in æquali proportionē aptata: & ideo ibi est sulfur maturum & actuum. Ars autem nostra iuvat naturam, super administrando Mercurio Aurum maturum, in quō (ut dictum est) est sulphur maturum & optimè digestum: à natura aut per opus nature.

Arnoldus: Quicumque velit ad hanc scientiam peruenire, & non est Philosophus; fatuus est: quia hæc scientia non est, nisi de occultis philosophorum.

Senior: Ars enim illa in Dei potentia reservata, quæ Laycis est inimica.

Vnde Geber: Non ergo hæc scientia pauperi & egenti conuenit: sed potius est illis inimica.

Secundō Politicorum dicit philosophus: Impossibile est indigentem philosophare.

Duplex est via in ista arte secundum philosophos: scilicet vniuersalis & particularis. Via vniuersalis est facilis & rara. Et est talis quæ ex principijs veris & naturalibus educitur: quibus virtus seminaria & reformatiua statim, & in momento indurat mercurium,

curium, & quodlibet metallum debitè præparatum tingit in verum aurum vel argentum, secundum quòd talis virtus primordially ad suum finem fuerit actiuorū ad passiuam coniunctione.

Secunda verò via dicitur particularis, & est difficilis & laboriosa. Nota, licet Alchimia in via vniuersali partim sit naturalis, partimque artificialis, magis tamen est naturalis: quia natura in via verè Alchimie nil alienum vel extraneum introducit: quia natura habet in quod operatur, eo quod actiua iunguntur passiuis per competentem vnionem seu applicationem, cætera verò natura per se operatur.

Plato; lapis noster est res quam ignis non tetigit, à qua noster Mercurius surgit.

Tria sunt genera laborantium artem Alchemicam, scilicet Alchimista, Lauchimista & Lachrimista. Non omnis qui dicit, recipe; recipe; intrabit in artem, quia vnum tantum est recipe: vnum corpus non intrat alterum.

Gratianus, Accipe hoc & hoc, & fac sic & sic, & habebis hoc, & illud est verum apud omnes Philosophos. Vnde Philosophus: Primum verbum recipe recipe, multos errores fecit. Ideo primum opus est dissolvere rem lapidis, id est, Mercurium non vulgi.

pp

Arnoldus: Fatui autem intelligentes ad literam dicta philosophorum cæcutiunt, & non inueniunt nisi mendacium, & tunc dicunt: falsa est scientia, quia tentauimus & nihil inuenimus. Et tunc sunt sicut desperati, & vilipendunt libros & scientiam: Et ideo scientia vilipendit eos, quia scientia nostra de occultis naturæ, non habet inimicum nisi ignorantem.

Versus:

*Hic lapis exilis extat, precio quoque vilis,
Spernitur à stultis amatur plus ab edoctis.*

Sicut & Alphidius dicit: Scito quòd hunc lapidem, de quo hoc arcanum agitur, Deus non posuit magno precio emendum, quoniam in via eiectus inuenitur, quatenus tam à paupere quàm à diuite haberi possit, ut ratione & scientia ad eum quisq; possit leuiter peruenire. Argentum viuum non est lapis. Vnde Constantinus: quia fusibilis, ergo non est lapis. Argentum viuum est ignis, vnde Philosophus: Scitote ergo, quòd argentum viuum est ignis, corpora comburens magis quàm ignis.

*Wir sind der metall anfang vnd erste natur/
Die kunst macht durch vns die höchste tinctur.
Reyn brunn noch wasser ist meyn gleych/
Ich mach gesund / arm vnd reich.
Vnd bin doch izund gyfftig vnd dörlich.*

Mineralis

Succus lunarij, Aqua vitæ, Quinta essen-
tia, Ardens vinū, Mercurius vegetabilis, om-
nia idem sunt: Succus lunarij fit ex vino no-
stro, quod paucis filijs nostris notū est, & cū
illo fit solutio nostra, & fit aurū potabile no-
strum mediante illo, & sine illo nequaquam.
Corpus namq; imperfectum conuersum est
in primam materiam, & istæ aquæ coniunctæ
cum aqua nostra faciunt vnā aquam mun-
dam, claram, omnia mundans, omnia tamē

necessaria in se continens: & ista est cara & vilis, de qua & cum qua perficitur nostrum magisterium. Nam corpora soluit non solutione vulgari, prout tradunt ignorantes, qui conuertunt corpus in aqua nubis, sed solutione vera philosophica, in qua conuertitur corpus in aquam primam, ex qua fuit ab initio, ipsa eadē aqua corpora in cinerem transformat. Scias autem quod ars Alchimię est donum spiritus sancti. Et scias quod diebus nostris habuimus magistrū Arnoldū de Noua villa, in curia Romana, summum medicū & theologū, qui etiam magnus Alchimista fuit, qui etiam virgulas auri faciebat, quas consentiebat omni probationi submitti.

Arnoldus: Sciant artifices Alchimię species metallorum transmutari non posse, nisi fortē in primam materiā reducantur, & tunc quidem transmutantur in aliam quam prius erant speciem. Et hoc ideo, quia corruptio vnius est generatio alterius, tam in artificialibus quam in naturalibus. Ars enim imitatur naturam, & in quibusdam corrigit & superat eam, sicut iuuatur natura infirmi medicorum industria.

Speculum: Venerabili ergo vtimini natura, quoniam non emendatur natura, nisi in sua natura: cui alienum nolite introducere, nec puluerem, nec aliquam aliam rē: quippe quia diuersę naturę lapidem nostrum non emendant;

emendant, nec intrat in eū quod non sit ortum ex eo, quoniā si aliquid extranei sibi apponatur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod quæritur. Vnde notifico, quod nisi similes res initio coquēdi receperis, & absq; manuū contritione subtiliaueris, donec omnia aqua fiant, nondum opus inuenisti. Quare scire facio preciosissimū arcanum studentibus, vt non fatigentur in vanum, quia hoc magisterium nihil aliud est, quā coquere argentum viuū, & sulphur, donec vnum fiat argentum viuū, quod defendit sulphur à combustionē, si fuerit vas bene clausum, ita quod argentum viuū nō possit euanescere, nec sulphur possit comburi, nec deuastari: quia argentum viuū nostrum est aqua clarissima nostra. Et videmus per exemplum in aqua comuni, quod omne quod cū ea coquitur, nūquam cōburitur donec ipsa aqua cōsumatur, quantumcunq; etiam ipse ignis sit fortis. Et quādo aqua consumpta est, hoc quod in vase est comburitur: & ideo philosophi iusserunt claudere os vasis, vt aqua benedicta nostra non exhalaret, sed defenderet à cōbustione, hoc quod in vase est: Aqua verò cū illis posita rebus, prohibuit ne ignis combureret, & factę sunt illę res. Quāto magis flamma occupatur, tanto magis aqua in intimis absconditur, ne ignis calore lēdatur, aqua verò in suo ventre eas recipit, & ignis

flammam ab eis repellit. Iubeo autē omnes
 inuestigatores huius artis, in principio face
 re ignem leuē, donec facta sit patientia inter
 aquam & ignē. Et postquam videris aquam
 fixam sine ascensione aliqua, non cures qua
 lis sit ignis, sed bonū est regere cū patientia,
 donec spiritus & corpus vnū fiant, ita quod
 corporea fiāt incorporea, & incorporea cor
 poreā. Ergo aqua est illa res quę dealbat, &
 rubere facit. Aqua est quę occidit & viuifi
 cat. Aqua est quę cōburit & candidat. Aqua
 est, quę dissoluit & cōgelat. Aqua est quę pu
 trefcit & postea facit germinare nouas, & di
 uersas res. Vnde fili moneo te, quod totū in
 tentum tuū sit in decoctione aquę, & ne ræ
 deat te, si vis habere fructum, & nō cures de
 alijs reb. vanis nisi de sola aqua. Coque ipsam
 paulatim putrefaciendo, donec mutetur de
 colore ad colorē perfectū. Et caue quod in
 principio nō combures suos flores, nec suā
 viriditatē: & noli cito perficere opus tuū. Et
 nota, quod ianua tua bene & firmiter sit clau
 sa, vt ille qui est intus euolare non possit, &
 deo cōcedente, ita puenies ad effectū. Natu
 ra facit suā operationē paulatiuē: ego verò
 volo qđ tu ita facias, imo secundū naturam
 tua sit imaginatio. Et vide secundū naturā,
 de qua regeneratur corpora in viscerib. ter
 rē. Et hoc imaginare per verā imaginationē
 & nō fantastica. Et vide similiter quo calore
 fit

fit decoctio eorū, si est violentus vel suavis.

Geber de veritatis inuestigatione.

Considerauimus in nostris voluminibus ex secretis & naturalibus potentijs, & naturalium proprietatibus, etiam per experientiam nostram inuentione inuestigationis materiam omnino certam. Nō enim omnino inuenimus aliud, nisi quod ea ex quibus elicitur nostra medicina, in corporibus transmutandis, habeat in se has qualitatum proprietates.

Primò quòd habeat terram subtilissimam in se, & incōbustibilem, aptamque ad figendum omnimodè fixam cum suo proprio radicali humore.

Secundò: humiditatem aeream & igneam, vniūformiter coniunctam, sic, quòd si vnum fuerit volatile quod & reliquū. Et quòd ipsa humiditas est super omnes humiditates, expectans ignis calorem vsque ad sui sufficiens inspissationis cineris complementum; quoad indigentiam ipsius cum permanentia inseparabili terre scilicet annexę sine euaporatione.

Tertiò, quod humiditatis dispositio naturalis sit talis, quòd per beneficium suę homogeneitatis, in omnibus suarum proprietatum differentijs, terram habet annexam cōnersione vtriusque, quia in alterutris homogeneitate sit contemperatum virtuosè, & vniōne totali, & vinculo cōnexionis inseparabilis æqualiter post finalis preparationis gradum

fusionem bonam præstet. Quartò, quòd hæc homogeneitas sit tantæ puritatis essentiæ, & ab omni re cōbustibili seu vrente artificia liter emundata, quòd omnia cum quibus coniungitur per minima non comburat sed à combustionē præseruet. Quintò, quòd claram & splendidam habeat tincturā in se albam, rubeam, mundam, & incombustibilem, stabilem & fixam, quòd ignis nequaquam valeat ipsam permutare, nec sulphura adustiva seu acuta corrodentia corrumpere, nec perfraudare. Sextò, quòd totum compositum inseratum cum suo complemento finali sit tantæ subtilitatis materiæq; tenacitatis, quòd post finalem suæ decoctionis termini iniectionem tenuissimè maneat fusionis, ad modum aquæ, & penetrationis profundæ vsq; ad vltimæ rei permutabile, cuiuscunque fusionis ipsum extitit in complemento, & cum vicinitate & affinitate sua adhæreat suo fumo naturaliter, cum inseparabili consolidatione, cōtra impressionem ignis in ipsa hora sua, spiritualiter corpora in sui naturam reducens.

His consideratis inuenimus inuestigatione nostra septem proprietates rerum in nostro lapide necessarias & oportunas: Et sunt hæ: oleagineitas, materiæ tenuitas, affinitas, radicalis humiditas, puritas, Claritas, Terra figens, & Tinctura.

Prima

Prima verò differentiarum proprietas est ipsa Oleagineitas, dans in proiectione vniuersalem fusionem & apertionem medicinæ. Nam primum quidem necessarium est post proiectionem medicinæ, est ipsius medicinæ subita & conueniens fusio, quæ cum oleagineitate naturali perficitur & inuisce-
ratur.

Secunda est materię tenuitas, siue ipsius subtilitas spiritalis, tenuis siue fluens infusione ad instar aquæ, penetrans in profundum rei alterabilis. Quia secundo post fusionem medicinæ, necessaria est ingressio eius immediatè.

Tertia est Affinitas siue vicinitas, inter Elixir & rem transmutandam, dans inhærentiam in obuiationem sui similis & retentionem. Quia tertio post medicinæ ingressionem, immediatè adhærentia conueniens est & necessaria.

Quarta est radicalis Humiditas & ignea, congelans & consolidans partes retentas cū adhærentia sui similis, & vnione omnium partium consimilium inseparabiliter in æternum: quia quarto post adhærentiam, oportuna est partium consolidatio sua radicali humiditate viscosa & necessaria.

Quinta est Puritas & claritas mundificata, dans splendorem eminentem in combustionem existenti, non adiunctis post consoli-

dationem partium putrificatarum quæ relinquantur, quod ignis agēs actualis habeat comburere omnes superfluitates extraneas non consolidatas : quare sequitur putrefactio immediate, & est necessaria.

Sexta est Terra figens, temperata, tenuis, subtilis, fixa, incombustibilis, dans fixationis permanentiam, in solutione adhærens, secū stans & perseverans contra ignem: quia sextò necessaria est fixio post purificationem & oportuna.

Septima est Tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album & citrinum intensum, dans lunificationem & solificationem rerum transmutabilium : quia septimò post fixationem necessarius est, & ultimus color tingens seu tinctura, colorans materiam convertibilem in verum aurum vel argentum cum omnibus suis differētijs certis & notis.

Calidius philosophus de aqua nostra dicit : Est enim ignis quia omnia comburit & terit, argentum viuum est acetum. Vnde Socrates in Turba dicit: Prima vis est acetum, id est argentum viuum. Vnde Turba: Si corpus absque aceto super ignem ponatis comburetur, id est, absque argento viuo. Turba dicit: Est acetum acerrimum quod facit corpus merum sine quo nullus color venit.

Nota

Nota bene : In arte nostri magisterij nihil est celatum à philosophis excepto secreto artis, quod nō licet cuiquam reuelare. quod si fieret, ille malediceretur, & indignationē domini incurreret, & apoplexia moreretur. Quare omnis error in arte existit, ex eo qđ debitam materiam nō accipiunt. Igitur venerationi vtimini natura, quia ex ea & per eā & in ea generatur ars nostra, & nō in alio: & ideo magisterium nostrum est opus natu-

ra & non opificis. Et sic qui nescit principiū finē non consequitur: & qui nescit quid quærit, nescit etiam quid inueniet.

Scias ergo quòd æs, quod est philosophorum aurum, est aurum eorum. Dixit autem Senior: Aurum nostrum non est aurum vulgi. Quæsiuisti autem de viriditate, putans quod æs esset corpus leprosum propter illā viriditatem quam habet. Vnde enim tibi dico quod totum illud, quod est perfectum in ære, est illa sola viriditas quæ in ipso est, quia illa viriditas per nostrum magisterium vertitur cito in verissimum aurum nostrū, & hoc experti sumus. Nullo tamen modo poteris lapidem præparare absque duenech viridi & liquido, quod videtur in mineris nostris nasci. O benedicta viriditas quæ cunctas res generas. vnde noscas quòd nullum vegetabile, atque fructus nullus apparet germinando, quin sit ibi viridis color. Similiter scias, quòd huius rei generatio viridis est, quare philosophi germen ipsum appellauerunt. Et similiter eam aquam vocauerūt suæ purificationis seu putrefactionis, & veritatem dixerunt, quia cum sua aqua putrificatur seu purificatur à sua nigredine: abluatur & album reddit ipsum, postea rubeum. vnde scias quòd nulla sit tinctura vera nisi ex ære nostro. Coque ergo ipsum cum sua anima, tere, coque, reitera, donec spiritus coniungatur

tur cum suo corpore, & vnum fiant, & habebis intentum. Sapientes autem multa nomina illi imposuerunt, sed tu considera illam solam rem, quæ argento viuo & corporibus adhæret, & habebis scientiam veram. Sed ut non erres, scias quid sit adhærere in corporibus. Aliqui dixerunt, quòd argentum viuū vulgi adhæret in corporib. quod est falsum. Putat enim se intelligere capitulum Gebris de argento viuo, vbi dicit: Cum in rebus cæteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis quàm argentum viduum corporum naturis amicari, &c. Hoc autem totum intelligendum est de argento viuo philosophico. Ipsum enim solum adhæret in corporibus, & nullam aliam rem inuenire potuerunt philosophi antiqui, nec moderni inuenient aliam rem, quæ corporibus adhæret, nisi argentum viuum philosophicum. Quoniam argentum vulgare non adhæret in corporibus, imò corpora adhærēt ipso argento viuo. Et hoc est verum per experientiam, quia si coniungitur argentum viuum vulgi cum aliquo corpore, argentum viuum manet in natura propria, aut recedit, & non vertit corpus in suam naturam: & ideo non adhæret corporibus, sed corpora adhærēt sibi. Et propter hoc multi sunt decepti in operando in illo argento viuo vulgi. Quia lapis noster scilicet argentum viuū

occidentale quod prætulit se auro & vicit illud, est illud quod occidit & viuere facit. Scias ergo quod argentum viuum coagulum, mortificatum propria natura, est pater mirabiliū omnium huius magisterij nostri, & est spiritus & corpus id est spirituale corpus, quia sublimatione ascendit. Et hoc est quod Geber dixit: Consideratio veræ rei quæ omnia perficit, est consideratio electorum puræ substantiæ argenti viui. Sed ex quibus maximè hæc argenti viui substantia elici possit, solet quæri. Et nos respondentes dicimus, quod in his in quibus est, ex illis elicitur. Ergo fili considera, & vide vbi sit illa substantia, & istam accipe & nō aliam, si peruenire desideras ad verum intellectum, &c. Dico tibi in charitate Christi, quod nullo modo inuenire potuimus, nec philosophi similiter inuenire potuerūt aliquam rem per seuerantem in igne, nisi solam illam vinctuosam humiditatem perfectam non cremabilem. Et illa quando est preparata vt oportet, omnia corpora quæ tangit, ducit ad verissimum solare completum, & super omnia corpora, & maximè lunam.

Radix artis, est sapo sapientum, & est minera omnium salium, & dicitur sal amarum: quia oritur de minera maris, & est acutior omnibus salibus in suo genere, quia est minera, & cum eo calcinantur corpora & spiritus

rus, & cum eo fiunt resolutiones & coagulationes Elixir.

Geber: Nota, quòd nullum argentum potest fieri nisi omnia prius soluantur. Secundò, quòd nulla solutio debet fieri, nisi in sanguine proprio vel appropriato, id est, in aqua Mercurij, quæ dicitur aqua draconis. Tertiò, quòd illa aqua draconis debet fieri per alembicum sine omni alia re addita: & quòd in faciendo ipsum est maximus foetor. Quarto, quòd cum illa aqua potest solui amalgama, corpus & spiritus, cinabriũ, & breuiter omnia & singula quæ sunt de natura ipsius. Quintò, quòd illa aqua debet esse munda: ergo non debet fieri, nisi de dracone purgato: purgatur autem draco ipsum ter eleuando, & inde ipsum viuificando. Sextò, quòd oportet vt solutum putrefiat in calido & humido, id est in fimo equino. ex hac oritur vna nigredo. Septimò quòd coaguletur in sicco solis in humido, id est in balneo Mariæ. Octauò, quòd tempus perfectionis Elixir est ad minus vnus annus. Est tamen videre, quòd debet esse tempus foetus humani in vtero matris. Nonò, quòd mercurius nullo modo interficitur, nisi cum odore corporis perfecti rubei ad rubeũ, & albi ad album: & quòd corpus potest dare pondus suo pondere remanente.

Quatuor sunt quibus opus nostrum com

pletur, videlicet pondus, ignis, corpus & spiritus. Decimò, quòd omnes receptæ sunt spernendæ in arte. Vndecimò, quòd rebus præparatis in vase positis, erit ludus puerorum, & quod in vno vase potest magisteriũ adimpleri. Item quicumque habet Mercuriũ verum, habet Elixir, & quod Elixir est mercurius mortificatus, seu fixus cū odore corporis, quia draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua. Item nota, quòd oportet omnino, quòd de corpore fiat Mercurius, id est, quòd fixum fiat volatile cum volatili, id est, cum mercurio mūdo, & est necesse quòd plus sit de volatili quàm de fixo, à duplo vsque ad quintuplum vel sextuplum vsque ad decimum & nō vltra. Et quanto plures sunt partes volatiles, tanto tardius fixantur, & fixum sit volatile in spacio vnus mensis. Et nota quòd non potest esse Elixir, nisi corpus & spiritus transeant per omnia elementa, id est, per naturas omnium elementorum, vt prius fiant terra, postea aer, id est vapor, tertio aqua, quarto ignis. infixa quod fugiat ab igne: nam ignis vocatur omne illud quod non fugit ignem, & quod in igne non marcescit, nec consumitur.

Qui vult inuestigare huius artis secretũ, cognoscere cum oportet materiam primam nostrorum corporum, alioquin labore suo frustrabitur.

Prima

Prima materia corporum non est mercurius vulgi; sed est vapor vinctuosus & humidus. Nam ex humido fit lapis mineralis, & ex vinctuoso fit corpus metallicum. In talem namq; vaporem vinctuosum oportet vt corpora conuertantur, & in conuersione corpora interimuntur, & granum corporis in mortem prostermitur, & totaliter mortificatur. Et hoc fit mediante nostra aqua alba & rubea. Et sic intellige, nisi granum frumenti, id est granum corporis proiectum fuerit in terram, id est in suam primam materiam, id est, in vinctuosum vaporem vel Mercurium philosophorum & sapientum, &c. Et talis vapor dicitur lapis in capitulis librorum notus, & principium materię nostrę operationis, & sulphur vinctuosum, ex quo in complemento extrahitur quinta essentia, Mercurius, tingens omne corpus in Solem vel Lunam, secundum quod lapis fuit finaliter preparatus. Item nota, quod quasi omnes Alchimie Sapientes antiqui, quoniam multa dixerunt, concludunt de sale, quod dicunt saponem Sapientium, & clauiculam quę claudit & aperit: & iterum claudit & nemo aperit: sine qua clauicula dicunt neminem in hoc seculo posse peruenire ad perfectionem huius sciencie, id est, nisi sciat sale post suam preparationem calcinare. Et dicunt quod debet esse in loco temperato per tres dies, vt calor ignis & fumosi-

tates euaporent. Et ergo ex hoc concludo, quod omnis bona & perfecta medicina Alchimie & Elixir, seu pulvis, oportet quod sit in modum salis, & sit sal, & habeat virtutem salis, & sit lentissimæ fusionis & penetrationis, proiecta super corpora metallorum, fusa vel ignita. Et hoc Geber etiam monet, cum dicit: Oportet quod medicina sit velocioris fusionis quam Mercurius, ita quod citius fluat ante Mercurij fugam. Et quod ignis ipsum consumere nec destruere possit. Et tunc dicitur sal fusibile, & oleum incombustibile, & sapo sapientum. Item, Nota, sal metallorum transmutat Mercurium in verum solem & lunam. Et sic sal animalium transmutat quodlibet animalium in veram temperantiam & optimam complexionem. Ignis finis est causa agens in opere digestionis lapidis nostri, nec valet ignis balnei Marie, quamuis etiam temperatissimus sit, loco illius. Vnde Alphidius dicit: Igne coquere quem tibi ostendam est: e abscondere in equorum stercore humido, quod est sapientum ignis, humidus & obscurus, & est calidus in secundo & humidus in primo gradu. Cuius ignis proprietas est non destruere oleum, id est materiam, sed augmentat propter suam temperantiam humiditatem. Solus enim ille calor est æqualis & temperatus, & talis est summe necessarius in generatione istius rei.

Vnde
Geber

Geber dicit : Quia sunt fumi subtilissimi, & temperata indigent decoctione, vt in seipsis secundum æqualitatem inspissentur. Solus enim calor temperatus est humiditatis inspissatiuus & mixtionis perfectiuius, & non super excedens. Nam generationes & procreationes rerum naturalium habent solum fieri per temperatissimum calorem & æqualem, vti est solus finis equinus humidus & calidus.

Hermes libro quarto Tractatum.

Oportet illum qui introduci vult in hanc

99 2

artem & sapientiam occultam, arrogantiae vitium à se repellere, & pium esse ac probū, & profundum rationis, hominibus humanum, & sereni vultus & hilarem: salutare diligenter, ac arcanorum permanentium, sibi patentium observatorem. Fili prius ante omnia moneo te, Deum timere, in quo dispositionis tuæ visus est, & adiuuatio cuiuslibet sequestrati.

Geber libro perfecti magisterij.

Artificem huius scientiæ, oportet esse subtilissimi ingenij, & naturas metallorum & eorum generationes, infirmitates & imperfectiones in suis mineris scire & cognoscere, antequam perueniat ad hanc artem. Non autem ad ipsam indagandam accedat artifex grosso ingenio & duro repletus, nec cupidus, nec auarus in sumptibus vel expensis. Nec vir duplex animo, sine felle & ceruice, vel mente variabilis, nec nimis festinus aut capitosus: Sed doctrinæ filius, vir subtilissimo ingenio decoratus, sufficienter locuples, largus, sanus, firmus in proposito & cōstans, patiens, mitis, longanimis & temperatus. Alphidius: Scito fili, quòd istam scientiam habere non potes, quousque mentem tuam Deo purifies, & sciat te Deus habere certum animum ac rectum, & tunc mundo dominari te faciet. Aristoteles: O si Deus sciret

Ret fidelem mentem in homine, utique reuelaret sibi arcanum.

Corrector Fatuorum.

Vnicuique arti scoriam imitari necesse est, illius naturæ cognoscere cuius rei sit natura, & sic ars imitatur suam naturam. Scias fatue per artem ipsa dignoscitur natura, nec emendari potest: nam naturæ non imitatori impossibile esset philosophorum secreta ad perfectum finem peruenire.

Hermes & Geber.

Qui hanc artem semel perfecerit, si deberet viuere mille millib. annis, & singulis diebus nutrire quatuor milia hominum non egeret. hoc confirmat Senior dicens: Est ita diues habens lapidem de quo Elixir fit, sicut qui habet ignem potest dare ignem cui vult & quando vult, & quantum vult sine suo periculo & defectu. Aristoteles vigesimo de anima: Naturalissimum & perfectissimum opus est generare tale quale ipsum est.

Tabula scientie maioris.

In primis habetur in Leone nostro viridi vera materia, & cuius coloris sit, & vocatur Adrop, Azoth, aut Duenech viride.

In secundo habetur similis, & in trigesimo qualiter corpora soluuntur in argentum viuum philosophorum, id est in aquam mer

curij nostri & sit vnum corpus nouum. In quarto, habetur putrefactio philosophorū, quæ nunquam fuit visa diebus nostris, & vocatur sulphur. In quinto, habetur qualiter maior pars istius aquæ, facta est terra nigra & fœculenta, de qua loquuntur omnes philosophi. In sexto, habetur qualiter ista terra nigra in principio stabat super aquā, & paulatim submersa est in fundo vasis. In septimo, habetur qualiter ista terra soluta est in aquam iterum in colore olei, & tunc vocatur oleum philosophorū. In octauo habetur, qualiter natus est draco in nigredine, & pascitur Mercurio suo, & interficit seipsum, & submersus est in eo, & aqua aliquantulum dealbatur, & istud est Elixir. In nono habetur, qualiter aqua mundatur totaliter à nigredine & remanet in colore lactis, & multi colores apparent in nigredine. In decimo habetur, qualiter illæ nebulæ nigræ quæ erant in vase supra aquam, descenderunt in corpus suum vnde exierūt. In vndecimo habetur, qualiter ille cinis factus est albißimus, vt marmor coruscans, & illud est Elixir ad albū & fœtus est cinis. In duodecimo habetur, qualiter illa albedo conuersa est in rubedinē transparentem vt rubinus, & istud est Elixir ad rubeū. Et si vis bene intelligere totū opus lege de parte in partē, & videbis mirabilia, Hæc omnia vidi in diebus nostris vsq; ad leonem

nem

nem Ego non dixi omnia apparentia & necessaria in hoc ope, quia sunt aliqua quæ nō licet homini loqui. Depinxi tamen vsque ad complementum, licet nōn viderim. Scio quæ de necessitate opus ad talē perueniat naturā. Et impossibile est hoc sciri, nisi à Deo sciat, aut à magistro qui eum doceat. Et scias quod hæc est longissima via, ergo patientia & mora sūt necessarię in nostro magisterio. Argentum viuum est sal cōmune. vnde Rosarius dicit: Sal commune aurum & argentū soluit, & auget in auro rubedinem, & in argēto albedinem, & mutat es à corporalitate ad spiritualitatem, & cum ea re calcinantur corpora. Vnde Lūmē lūminum: Si hoc sal omnipotens Deus non creasset, non perficeretur Elixir, & vanum esset studium Alchimicum. Nota, quatuor sūt Mercurij, videlicet Mercurius crudus, Mercurius sublimatus, Mercurius Magnesiæ, & Mercurius vñctuosus. Sed magnesia est luna plena. Mercurius philosophorum, id est materia in qua continetur Mercurius philosophorum: Et est ille quem natura paululum operata est, & in metallicam formam formauit, tamen imperfectum reliquit. Hæc ille: Notandum quod talis res quę dicitur medium ingressionis, quę neque est perfecta, neq; ex toto imperfecta. Quia ex nihilo nihil fieri potest, & quod natura non perfecit in ipsa, ipse artifex adiu-

uādo naturam ipsam potest reducere de imperfectione ad perfectionem. Et ille dicitur lapis inuisibilitatis, lapis sanctus, res benedicta. Geber.

Argentum viuum adustionem nō habet. Est ergo eius depuratio terreitatis & aquositate remotio per ingeniū, quod si fuerit purū, coagulabit illud vis sulphuris albi non yrentis, in argentum; & illa est res optima vt per artificium ex eo fiat Elixir ad argētum. Si autem fuerit sulphur rubeum optimum naturæ non yrentis, erit res optima, vt fiat ex eo Elixir ad aurum. Tale sulphur est sulphur nostrum & sapientum, & non reperitur super terram, nisi quod ex illis corporibus extrahitur. Arnoldus: Sulphur quod est occultum in argento viuo, est dans formam auream ipsi argento viuo per virtutem coloris sulphuris mineralis eius extrinseci. Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi illud quod est in corporibus. Ideo corpora illa subtiliter præparentur, vt sulphur habeamus super terrā. Nam corpus perfectum per nostrum magisteriū iuuat & perficit imperfectum, sine mixtione alicuius rei extraneæ. Alias sulphur cuiuscunque generis fuerit, fusionem rectam impedit, vt patet in ferro, quia non funditur, quia sulphur fixū in se habere dignoscitur. Si verò fixum non fuerit fusionem rectam
antici-

anticipans, impeditur ab igne & comburitur & euaporat, vt patet in plumbo & in alijs corporibus infirmis. Ideo sulphur vulgare non est de veritate nostræ artis, neq; de perfectione eius, quoniam perfectum impedit in omnibus operationibus suis. Vnde Geber: Sulphur nunquam nisi calcinetur potest figi: & cum fuerit calcinatum, nullam dat omnino fusionem. Senior: Sulphur & arsenicus non est vera medicina huius magisterij, quia non complent nec perficiunt, vt sufficienter notum est de omnibus minoribus mineralibus. Albertus: Sulphuris proprietatis est Mercurium congelare & cum Mercurio perficere. Sed tinctura solum existit ex duobus perfectis corporibus, ex quibus sulphura illa elici possunt.

Philosophus: Fundamētum artis est Sol, & eius vmbra. Morienes dicit: Tres species sufficiunt ad totum magisterium, scilicet fumus albus, id est vis quinta, scilicet aqua celestis: & Leo viridis, id est Æs Hermetis: & aqua foetida, quæ mater est omnium metallorum, ex qua & per quam, & cum qua præparant Philosophi ipsum, scilicet Elixir in principio & in fine. Has igitur tres species ad eius confectionem nemini detegas. Sed stultus hoc magisterium tractat circa quamlibet aliam rem. Arcanum philosophorum secretissimum. Hermes pater philosopho-

rūm dicit: Tres partes habet philosophia: scilicet Solem, Lunam, Mercurium. Ex illis coniunctis pater Hermes sciuit conficere tincturam. Iohannes de Aquino: Qui auri destructionem ignorat constructionem eius excursu naturæ necessario habet ignorare: facilius itaq; est aurum construere quā destruere. Qui verò sine his tincturam efficere credit, cæcus procedit ad practicam, sicut asinus ad cœnam. Quia corpus non agit in corpus, nec spiritus in spiritum, eo quod forma non recipit impressionem à forma, nec materia à materia, quia simile in suo simili non habet actionem & passionem, cum neutrum eorum sit dignius altero, quia par in parem non habet imperium. Vnde Aristoteles: Nulla est generatio vera nisi ex conuenientibus in natura. Quoniam res non fiunt nisi secundum earum naturam. Nunquam enim sambucus profert pira, nec rubus mala granata: Nec arbor mala bonos potest facere fructus. Item dicit Philosophus, Mercurius noster conuertitur in omnē naturā vel naturas, cū quibus iūctus fuerit vel diuisus.

Philosophus: Qui aurum scit destruere quod per amplius non erit aurum, Ite ad maximum arcanum peruenit. Alius dicit Philosophus: Difficile est aurum destrui, difficillimè construi, facilius est destruere accidentale quā essentialē. Aurum est totum Mercurius,

curius, quod patet ex ipsius pondere: & ex ipsius Mercurij facili combinatione: ergo in ipso est totalis & radicalis philosophorum intentio & voluntas. Has enim virtutes & excellentias acquisiuit mediante calore cœli & planetarum motu, quas per se creare est impossibile nisi per accidens. Ad hæc autem omnia in Mercurio, si artifex opus incipit peruenire quidem posset cum meditatione, suffragio ignis, & ingenio, quod laboris est copia. Albertus. Vnde patet quod multa quantitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus. Multa verò sulphureitas, scilicet immunda, est causa perfectionis & corruptionis. Euclides vir sapientissimus nobis consuluit vt nihil operemur nisi in sole & Mercurio simul iunctis. in quibus lapis philosophorum consistit. Ex perfecto nihil fit quia iam perfectum est, prout ista natura seu artificium, habemus exemplum in pane. Panis fermentatus & coctus, est perfectus in suo statu seu esse, & ad suū vltimum finē peruenit, nec ex eo plus poterit fermentari sicut est in auro. aurū purum deductum est per examen ignis in corpus firmū & fixū, & cū eo amplius fermentare omnino impossibile est apud Philosophos, nisi habeatur materia prima metallorū, in qua resoluatur aurū in primā materiam, & in elementa miscibilia. Recipiamus ergo illā materiā, vnde

erit aurum, & mediante artificio, deducitur in verum fermentum philosophorum. Et mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in spiritum corporum perfectorum. Quare multi inter modernos laborantes etiam Philosophi sunt decepti, quia opus dimittunt ubi esset incipiendum. Heu vobis doctrinae filij, qui speratis fructum colligere antequam maturi sunt, & speratis metere ante messem. Alius Philosophus: Ex perfectò nihil fieri potest quoniam rerum species perfectæ in sua natura non mutatur, sed potius corrumpitur: neque ex imperfecto penitus secundum artem aliquid fieri potest. Ratio est, quia ars primas dispositiones inducere non potest, sed lapis noster est res media inter perfecta & imperfecta corpora, & quod natura ipsa incepit, hoc per artem ad perfectionem deducitur. Si in ipso Mercurio operari inceperis, ubi natura reliquit imperfectum, inuenies in eo perfectionem & gaudebis.

Perfectum non alteratur, sed corrumpitur. Sed imperfectum bene alteratur: ergo corruptio vnius est generatio alterius.

Speculum

Speculum: Necesse est quòd lapis noster
extrahatur de natura duorum corporum,
antequam de eo fiat Elixir completum: quo-
niam est necessarium quod Elixir magis sit
depuratum, & digestum quàm aurum & ar-
gentum, eo quod ipsum habet conuertere
omnino à perfectione diminuta in aurum
philosophorum vel argentum, quod ipsa mi-
nimè perficere possunt. Quia si de perfectio-
ne sua alteri darent, ipsa imperfecta remane-
rent, eo quod non possunt tingere nisi in
quantum se extendunt: quoniam nulla res

dealbat, nisi secundum suam albedinem: nec
ulla res rubificat, nisi secundum suam rube-
dinem. Et ideo ad hoc fiunt opera in lapide
nostro ut melioretur ei⁹ tinctura in eo plus,
quam in sui natura. Et etiam ut fiat Elixir
iuxta Sapientum allegoriam compositum ex
speciebus limpidis condimentum, antido-
tum, medicina & purgamentum omnium cor-
porum purgandorum, transformandorum
in lunificum & solificum verum. Hermes.

Ibi fit coniunctio duorum corporum, &
est necessaria in nostro magisterio. Et si vnū
istorum duorum corporum tantum non es-
set in nostro lapide, nunquam aliquo modo
tincturam daret. Ideo dicit Philosophus,
portauit eum ventus in ventre suo. Planum
est ergo quod ventus est aer, & aer est vita,
& vita est anima, id est oleum & aqua. Ar-
noldus: Ordines inter quantitatem ignis
experimentum demonstrat mediocrem.
Quoniam in solutione ignis semper erit le-
nis, in sublimatione mediocris, in coagula-
ne temperatus, in dealbatione continuus,
in rubificatione fortis. Si verò istis nescien-
ter erraueris, casum sæpissime & laborem
deslebis. Oportet ergo ut sedulus operi insi-
stas. quoniam ars ab ingenio iuuatur, & in-
genium ab arte similiter. Sed & soli comple-
mento intendas, alia prætermittas. Sanctus
Thomas de Aquino: Est autem materia la-
pidis

pidis aqua grossa. Agens autem est calor aut frigus congelans illam aquam. Idem. Et credas preciosiores esse lapides qui procedunt ba nimalibus, quàm alij

Lumen luminum: Nullum tamen genus lapidum poterit præparare, absq; duenech viridi & liquido quod valet, & in mineris nostris nascitur. Rasis:

Fili contemplare altissima mundana, quæ sunt à dextris & à sinistris, & ascende illuc ubi lapis noster inuenitur, & in illo monte qui fert omne genus pigmentorum & specierum similiter & minera.

Malchamech: Lapis qui est, in hoc opere necessarius de re animata est. Hūc inuenies, ubiq; in planitie, in montibus & aquis, & habent eum tam diuites quàm pauperes. Est q; vilissimus atq; carissimus, crescit ex carne & sanguine. quam preciosus homini scienti illum. Ex thesauro philosophiæ. Dixerunt philosophi, quòd lapis noster est ex spiritu corpore & anima, & verum dicunt. Nā corpus imperfectū dixerūt corpus, fermentum animam, & aquā spiritum, & bene quidem. Nā corpus imperfectū per se est corpus graue & infirmum & mortuū. Aqua est spiritus, corpus purgans, subtilians & dealbans. Fermentū est anima quæ corpori imperfecto vitā tribuit, quam prius non habebat, & in meliorē formam perducit. Corpus est venus &

fœmina, spiritus est Mercurius & masculus, anima est sol & luna. Corpus habet lique- fieri in primam materiam suam, quæ est Mer- curius. vt dicit Morienes: Mercurius noster non habetur nisi ex corporibus liquefactis liquefactione non vulgari, sed ea tantû quæ durat donec coniuges vero matrimonio so- ciantur & vniuntur, & hoc vsque ad albedi- nem. Morienes dicit: Accipe flegmaticum & colericum, & terite sanguineum cum eis donec sanguineum fiat cœlum tingens. Her- mes: Intelligite filij sapientum, quod hic la- pis preciosissimus clamet, Protege me pro- tegam te: largire mihi ius meum vt te adiu- uem. Sol enim meus & radij mei intimi sunt in me. Luna verò mihi propria est, & lumen meum omne lumen superat, ac mea bona omnibus bonis sunt sublimiora. Gaudet & lætitiâ, & diuitias, & delicias oprantibus largior multas, & cum quid inquirō agno- scunt: eos intelligere facio, & diuinam vim possidere facio.

Ego gigno lumen, tenebræ autem natu- ræ meæ sunt, nisi metallum meum esset sic- cum. Omnia corpora mei indigent, eo quod ea liquefacio: eorum rubiginem de- leo, & substantiam extraho. Me igitur & & filio meo coniuncto, nil melius ac venerabilius in mundo fie- ri potest.

Vasis

*Vasis dispositio ad opus nostrum conueniens
secundum traditionem cuiusdam
Ferrarij nomine dictum.*

Fiat concha vitrea rotunda, cuius fundus parua sit quantitatis ad modum parapsidis. Et in medium eius spondilium fornetur zona vitrea circundans eam. Et super illam zonam paries fundetur rotundus æque distans à conchæ pariete ad grossitiem cooperculi ipsius conchæ, ita quod in distantia hæc cadat paries coopertorij largè sine pressura. Altitudo verò parietis huius sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut parum plus aut parum minus. Formentur verò duo coopertoria ad mensuram huius concauitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit quælibet duarum magnarum palmarum, & figura eorum vna scilicet pyramidalis, In quorum capitibus duo æqualia sint foramina, vnum videlicet in vno & alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere vna gallinæ penna. Est autem tota vasis intentio, vt possit remoueri secundum artificis voluntatem coopertorium illius: & quod iunctura sit ingemola, per quam sine lutatione aliqua, non patent spiritibus, id est, Mercurio & lazari. egressio. Specialis intentio super hoc est, vt concha inferior cum spondilibus suis vsque ad

fr

medium subintret coopertorium suum.

Hermes: Draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, non per vnum solum, sed per ambo simul, scilicet per Solem & Lunam.

Philosophus: Mercurius nunquam moritur nisi cum sua sorore interficiatur, id est cum luna vel sole illum congelare oportet. Nota quòd Draco est argentum viuum, extractum à corporibus, habens in se corpus, animam & spiritum, super quo dicit: Draco nō moritur nisi cum fratre suo & sorore sua, id est Sole & Luna, id est, sulphure extracto habente in se naturā humiditatis & frigiditatis ratione Lune. cū illis Draco moritur, id est argentum viuū ab eisdem corporibus extractū à primordio, quæ est aqua permanēs Philosophorum quæ fit post putrefactionē, & post separationem elementorum: & aqua illa alio nomine dicitur aqua foetida.

Vnde Philosophus: Omnia fert secum quæ indiget hæc aqua foetum. Aristoteles secundo Physicorum: Ridiculum est ex perfecto facere imperfectum melius.

Bonellus Philosophus: Æs quod prædixi non est Æs, neque stannum vulgi, sed est verum opus nostrum. Quia oportet corpori magnesiæ misceri vt coquatur & teratur cū aqua vitæ, donec diruatur. Habere autem vos oportet huius filij artis aquam multam, & hoc

& hoc continuo, donec per partes aquæ ap-
posuisti, & maxima pars terræ fuerit soluta.
Auicenna, Quod fit spirituale in vase sur-
sum ascēdit: Quod verò sp̄ flum & grossum
in vase remanet deorsum. Et nisi corpus ita
deni graueris & destruxeris, donec aqua nō
vult misceri ei, vel recipi à terra, nihil conle-
queris. Nam quando fit puluis spiritualis in
vase, manet deorsum. Ideo nisi omnia vertas
in puluerē spirituale nondum eam contriui-
sti. Et quod facis in albo corpore, fac & in ru-
beo: quia hæc medicina est in essentia vna, &
in modo agendi similiter vna. Versus.

Aes in aquam puram nil plus perficere cura,

Tinctura gymme de rebus fixis in igne.

Soluitur in igne rata, lapis est aqua fixa gelata,

Quum redit in formā primū sic percipe normam,

Tunc erit æ nostrū lapis instar philosophorum.

De sale philosophorum.

Tres sunt lapides, & tres sales sunt, ex
quibus totum magisterium consistit: Scili-
cet mineralis, plantalis, & animalis. Et sunt
tres aquæ, scilicet Solaris, Lunaris, & Mer-
curialis. Mercurius est minera, Luna plan-
ta, quia recipit in se duos colores, albedi-
nem & rubedinem. Et Sol est animalis,
quia recipit tria, scilicet constrictiōem, al-
bedinem & rubedinem, & vocatur ani-
mal magnum. Et Sal armoniacus fit ex eo.

Et Luna vocatur planta, & sal alkali fit ex ea. Mercurius verò vocatur lapis mineralis, & fit sal comune de eo. Item: Quando Philosophi viderunt rem huius artis dissolutam, vocauerunt eam, salem armoniacum. Et quando fuit putrefactum, tunc dixerunt lapis noster est vilis, & in sterquilinio inuenitur. Et multi foderunt, & in stercore operati sunt, & nil inuenerunt. Et quando fuit in aquam conuersus habent eum tam diuites quàm pauperes, & inuenitur in omni loco, & in quolibet tempore, & apud omnem rem, cum inquisitio aggrauat inquirentem. Et quando fuit dealbatus vocauerunt eum argenicum, & nomine omnis rei albæ, & lac virginis. Et quando fuit rubea, vocauerunt sulphur, iacintum, & sanguinem, & nomine cuiuslibet rei rubæ.

Gratianus: De omni re potest fieri cinis, & de illo cinere potest fieri sal, & de illo sale fit aqua, & de illa aqua fit Mercurius, & de illo Mercurio per diuersas operationes fit sol.

Arnoldus: Cinis verò iste fusione caret: qualiter autem ingreditur vt tingat, certè liquefactio sibi redditur, siue sudor, per modum à Philosophis traditum. Quis ergo modus est ille, est ne in aquam soluendo? certè non: quoniam Philosophi non curant de aquis tangenti adhærentibus, & huiusmodi humiditatibus.

Philoso-

Philosophus: Quicumque vult corpora & spiritus alterare, & mutare à sua natura, oportet vt prius reducat ad naturam salium & aluminum, aliter nil faciet: deinde soluat ea.

Philosophus: Salia & alumina sunt, quæ ab operibus nostris fiunt. Vnde Arnoldus: Qui haberet sal fusibile, & oleum incombustibile, laudaret Deum. Auicenna ait, Si vis ditari, præpara sales, donec sint aqua pura: quoniam sales cōuertuntur in spiritū igne. Sales sunt radices tui operis. Hermes: Omnia salia cuiuscunq; generis arti nostrę sunt contraria, dempto sale nostrę lunarię. Arnoldus, Ratio autem quod non sit in salibus seu aluminibus est: quia factus est: qui quærit à natura quod in ea nō est. Philosophus: Sal metallorum dat soluere Mercurium in aqua pura sub fimo. Et illud mixtum coagulatum erit perfecta medicina.

Nota, omne sal bene præparatum, redit ad naturam salis armoniaci, & totum secretum est in sale comuni præparato. Nota: Vitriolum Romanum habet naturā lapidis metallorum, & est calidum & siccum. Item: Alumē videtur esse Mercurius coagulatus, sed deficit à suo complemento, calidum & humidū: & dicitur compar ynius, id est Mercurius. Qui ergo scit salē & eius solutionē, ille scit secretum occultum antiquorum

fapientum. Pone ergo mentem tuam super
salem, nec cogites de alijs. Nam in ipsa sola
occultatur sciētia & arcanum præcipuum,
& secretissimum omnium antiquorum phi
losophorum.

CONIUNCTIO SI-
ue Coitus.

O Luna durch meyn vñgebē/vñ süsse mayne/
Wirstu schön/starck/vñ gewaltig als ich byn.
O Sol/du bist vber alle liecht; & erkenn n/
So bedarffstu doch mein als der hader henne.

Aristeus

Arisleus in visione.

Coniunge ergo filiū tuū Gabricū dile-
ctorem tibi in omnibus filijs tuis cum sua
sorore Beya, quæ est puella fulgida, suavis &
tenera. Gabricus est masculus, & Beya fœ-
mina, quæ ipsi dat omne quod ex ipsa est.

O natura benedicta, & benedicta est tua
operatio, quia de imperfecto facis perfectū.
Idcirco non assumes ipsam naturam nisi pu-
ram, mundam, crudam, amœnam, terream
& rectam. Si verò secus feceris, non prode-
rit quicquam. Vide quòd nil contrarium in-
trei cum lapide nostro, nisi ipsum solum po-
ne. Coniunge ergo seruū nostrum sorori tuæ
odoriferæ & inter se filium gignent, qui non
assimilabitur parentib. Et quamuis Gabri-
cus sit charior Beyæ, tamē non fit generatio
sine Gabrico. Gabrici enim cum Beya cōcu-
biū protinus mortuū est. Nam Beya ascēdit
super Gabricum, & includit eum in suo vte-
ro, quòd nil penitus videri potest de eo. Tā-
toq; amore amplexata est Gabricum, quod
ipsum totum in sui naturam concepit, & in
partes indiuisibiles diuisit. Vnde Ma-
sculinus ait: Versus.

*Quæ quasi lac fuerat conceptio sanguinem mutat,
Pallida nigrescunt, rubea diffusa litescunt,
Candida mulier, si rubeo sit nupta marito,
Mox complexantur complexaq; copulantur.*

*Per se soluuntur, per se quoque conficiuntur,
Ut qui duo fuerant, vnum quasi corpore fiant.*

Vnde Maria soror Moyſi dicit. Matrimo-
nificamini cū guinmi vero matrimonio,
& fac illa ſicut aquam torrentem. Aſtanus;

Spiritus non coniunguntur corporibus,
donec perfectè fuerint depurati. Et in hora
coniunctionis maxima apparent miracula.
Tunc enim corpus imperfectum coloratio-
ne firma coloratur fermento mediante, quod
fermentum eſt anima corporis imperfecti.
Et ſpiritus mediante anima cum corpore
coniungitur & ligatur, & cum ea ſimul in co-
lorem fermenti conuertitur, & fit vnum cum
eis. Baſius dicit: In perfecto magiſterio la-
pides non recipiunt ſe ad inuicem, niſi vtri-
que prius fuerint mundati. Non enim reci-
pi corpus ſpiritum, neq; ſpiritus corpus, ita
quod ſpirituale fiat corporeum, vel corpo-
reum ſpirituale, niſi prius fuerint ab omni
ſorde depurati perfectiſſimè, Senior: O Sol
tu mei indiges, ſicut gallina gallus indiget,
& ego indigeo opere tuo. Alexāder in ſecre-
tis naturæ: Scias quòd nullus natus naſci-
tur, niſi ex viro & muliere.

Hermes tractatu ſecundo: Hoc filii no-
ſcas, quòd niſi quis ſciat ducere, & pregnan-
tem facere, & generare ſpecies nil fit, nec ali-
quid peragitur. Si autem hoc fecerit, maxi-
mæ dignitatis erit.

Rofinus

Rosinus philosophus, Artis auri arcanum fit ex masculo & fœmina, quæ fœmina masculi vim recipiens letatur, eo quod fœmina masculo roboratur. Alphidius: Fili per fidem gloriosi Dei, complexio est ex complexione inter duo luminaria, masculinum & fœmininum. Deinde seipsa complectuntur & coeunt, & lux moderna ab eis gignitur, cui nulla lux similis est per totum mundum. Senior:

Ex duabus aquis unam facite aquam. Si verbum meum intellexistis, omne regimen sub pedibus vestris erit. Rosarius: Oportet te duas aquas habere, una est alba, altera verò rubea.

Senior: Hæc aqua est in qua congregatæ sunt potentia albedinis & rubedinis. Hali, philosophus & rex Arabiæ in suo Secreto dicit: Accipe canem coetaneum, & catulam Armeniæ, iunge simul, & hi duo parient tibi filium canem, coloris cœlic; & iste filius servabit te in domo tua ab initio in hoc mundo & in alio. Senior: Servus rubicundus candidam duxit uxorem, & in istorum conjunctione vxore gravida remanente, peperit filium, qui in omnibus suos genitores servavit & est splendidior & lucidior. Rosinus philosophus: Hic enim lapis est clavis: eo namque excepto nihil fit. lapis enim noster est fortissimi spiritus, amarus & æneus, qui corpora non miscentur quousque dissol-

natur. Et si verò nomine nuncuparem, insipientes eum esse non crederent. Arnoldus: Tu qui cupis inuestigare huius artis secretū cognoscere te oportet primam metallorum materiam, alioquin tuo labore frustraberis. Rosinus: Vtimur vera natura, quoniam natura non emendat naturam, nisi in suam naturam. Tres sunt lapides philosophorū principales, videlicet, Mineralis, animalis, & vegetabilis. Lapis mineralis, vegetabilis, animalis, triplex in nomine, vnus in esse.

Spiritus est duplex, scilicet tingens & præparans. Albertus: Spiritus præparans ædissoluit, & à corpore magnesiæ extrahit, & iterum ad ipsum corpus reducit. Senior dicit: Et ipse est præparator & extractor animæ à corpore eius, & ipse reducit ad corpus suum. Spiritus tingens dicitur quinta essentia, quæ est vis & anima stans profundans & penetrans. Vnde liber trium verborum. Oportet te extrahere quintam essentiam, aliter inuanum laborabis, & hoc sine dubio absque aqua fieri non potest. Secundus verò spiritus est extra corpus, & est aqueæ naturæ, & est tingens corpus in Elixir, vt Turba dicit. Masculus verò hic est corpus, & scēmina hæc est spiritus. Arnoldus: Quod spiritus nō alteratur à corpore ita quòd amittat suā virtutem spiritualement, sed omne corpus alteratur à spiritibus & tingitur. Aristoteles: Nota
ergo

te ergo verba, signate mysteria, quia spiritus
qui soluit terram albam soliatam, nō perma-
net aliquid eorum fixum, nisi occupaueris i-
psū cum corpore illo de quo praparatū
erat in principio. Aqua permanens siue per-
ennis siue vinum ardens, dicitur aqua cor-
poris, id est quando corpus est redactū in
Mercurium. Item absque aqua permanente
nihil fit. dicitur etiam aqua vitæ. Vnde philo-
sophus: Iuro per Deum cæli, nihil aliud est
ars, quam lapidem soluere & coagulare sem-
per. Et iterum: Solum cum ardente vino pos-
ses complere Elixir perfectum. Aqua philo-
sophorum vocatur vas Hermetis, de qua phi-
losophi sic scripserunt. In aqua nostra fiunt
omnes modi, scilicet sublimatio, distillatio,
solutio, calcinatio, fixio. In dicta aqua fiunt
tanquam in vase artificiali, quod est maxi-
mum secretum. Et aqua est pondera sapien-
tium, ideo aqua & ignis tibi sufficiunt ad to-
tum opus. aqua nostra fortior est igne: quia
facit de corpore auri merum spiritum, quod
ignis facere non potest. Et ignis respectu
eius est tanquam aqua respectu ignis vulga-
ris. Ideo dicunt philosophi: Comburi æs
nostrum igne fortissimo. Aristoteles. In regi-
mine principum dicit ad Alexandrū de qua-
tuor elementis. Quando habueris aquam, id
est Mercurium ex aere, id est sole, & aerem
ex igne, scilicet spiritum Mercurij, & ignem
scilicet Mercurium ex terra scilicet lune, ti o

plene habebis artem. Vnde philosophus: Lapis noster transit in terram, terra in aquam, aqua in aerem, aer in ignem, ibi est status, sed descendetur e conuerso. Opus album completur tribus elementis, in quo non est ignis, scilicet tria pondera terræ, duo aquæ, vnum aeris. Ad Elixir verò solis, mitte duo pondera terræ, aquæ tria, aeris vnum cum dimidio, & de igne, id est fermentum rubeum.

Rasis in Libro magno præceptorum sic ait: Quicumque ignorat pondera, non laboret in nostris libris, quia philosophi nil suarum rerum posuerunt, nec aliud occultaauerunt nisi hæc.

Turba dicit, Nostra contritio non fit manib. sed fortissima decoctione. Calidius: Minor ignis omnia terit. Nota, differentia est inter elementum & elementatū, & quintam essentiam. Elementum est primum componibilium, vnde nec terra, nec aqua, nec aer, nec ignis purum elementum est, & simplex apud nos: quia inter se inuicem ista cōmiscantur, & maximè in illa parte vbi se coniungunt. Sed quinta essentia est corpus per se subsistens, differens ab omnibus elementis & elementatis, tam in materia quàm in forma, tam in natura, quàm in virtute, non habens in se causam corruptionis, & dicitur quinta essentia: ideo quia ex omnibus elementatis est extracta, nec in ea est motus elementaris.

mentalis, sicut in alijs corporibus elementalibus. Lapis ergo dicitur omnis res: quia habet in se & de se omnem rem necessariam de sua perfectione. Vbiq̃ue inuenitur ppter elementorum participationem: omnibus nominibus nominatur, propter naturæ suæ dignam & mirabilem colorum varietatem: & vilissimus per putrefactionem, & charissimus per virtutē, apud philosophos est hoc magisterium tectum & absconditum. Lapis noster dicitur vna res. quando corporis substantia & aqua preparatur indiuisa, ita quod vnum illorum separari ab altero non potest. Lapis noster dicitur esse de materia combustibili, & solus Mercurius spiritus est incom bustibilis & aereus, & ideo oportet quod sit in magisterio. Item, Lapis quem philosophi quærunť, in quo sunt elementa prima mineralium, tinctura & calx, anima & spiritus cū corpore, fixum & volatile, est Mercurius scilicet non quilibet, verū ille circa quem naturā suās primas operationes determinauit ad naturam metallicam, & imperfectum reliquit. Hunc autem lapidem si extraxeris ab illa re, in qua inuenitur, & circa ipsum inceperis operari ad perfectionem, incipiendo in eo, vbi natura illum reliquit, inuenies in eo perfectum, & gaudebis.

Argentum viuum per se nil valet, cum vero mortificatur cum corpore suo consulto,

tunc valet & viuit vita incorruptibili, & hoc corpus est de natura solis, ideo necesse est quod totum argentum viuum conuertat in naturam solis, sicut fermentum totam pastam conuertit in fermenti naturam, non autem econuerso: quia semper dominatum transfertur ad dominans. Lapis noster apud omnes philosophos nominatur Mercurius qui non est natus, vt multi putant, sed de corpore extractus. Lapis philosophorum ex tribus, scilicet sole, luna & Mercurio, id est, fac Mercurium ex sole & luna in suo esse sine Mercurio vulgi, sed per viam philosophicam. Nota: Hic lapis est vnus in toto mundo, & qui ab hoc vno in principio operis errauerit in uanum laborat. In toto mundo non est alia res necessaria in opere nostro nisi iste lapis nobis solis filijs datus. Arnoldus: In nostro lapide sunt sol & luna in virtute & potentia, ac etiam in natura. Si hoc esset non fieret inde sol neque luna, quia sol & luna in nostro lapide sunt meliores, quam vulgaris in ipsorum natura, eo quod sol & luna in nostro lapide sunt viui, & vulgares sunt mortui respectu solis & lunæ in nostro lapide. Ideo philosophi nominauerunt ipsum lapidem, solem & lunam inuicem: quia in ipso sunt potentialiter & non visibiliter sed in virtute & in essentia, Quare dicit Hermes: Quia lapis noster clamat, dicens, fili adiuua me, & ego adiuuabo te. Con-

PHILOSOPH. 271
CONCEPTIO SEV PV-
trefactio.

Hieligen König vnd Königin todt/
Die seele scheider sich mit grosser noth.

*Aristoteles Rex & philoso-
phus.*

Nunquam vidi aliquod animatum cresce
re sine putrefactione, nisi autem fiat putri-
dum in vanum erit opus Alchimicum.

Morienes: Hæc terra cum aqua sua putrefit & mundificatur, quæ cum fuerit mundificata, auxilio Dei totum opus dirigitur.

Parmenides philosophus, Nisi corpus diruatur, confringatur & putrescat, & conuertatur in substantia substantiali, non potest illa virtus occulta extrahi nec corpori commisceri.

Baccho philosophus, Quando naturæ corrumuntur & putrescunt, tunc gignunt.

Plato philosophus: Habemus exemplum in ovo quod putrescit primò, & tunc gignitur pullus, qui post totum corruptum est animal viuens.

Plato, Nota, quòd sine corruptione generatio fieri non potest, vnde studeas in putrefactione. Philosophus, Corruptio vnius generatio est alterius.

Hermes, Secundus gradus est putrefacere & terere. Dispositio itaque eius ipsum primò denigrare & putrefacere. Plato. Primum regimen Saturni est putrefacere, & soli imponere. Compositio verò fit ex quatuor notibus.

Democritus, Non sis piger nec velox multum in putrefaciendo calculos, & corpora collocata & cōiuncta, attende in opere tuo, & proficies. Rosinus ad Euthicium: Accipe animal marinum, desicca & putrefac. Morienes, Nullum crescens & nascens fit nisi post
putre-

putrefactionem. Si autem putredo non fuerit, fundi nec solui poterit, & si solutum non fuerit, in nihilum redigetur.

Morienes: Lapis noster est confectio ipsius magisterij, & assimilatur in ordine creationi hominis. Nam primum est coitus, secundum conceptio, tertium prægnatio, quartum ortus, quintum sequitur nutrimentum. O charissime, hæc verba Morienis intellige, & non errabis in veritate. Aperi ergo oculos tuos & vide, quod sperma philosophorum est aqua viua: terra autem est corpus imperfectum, quæ terra merito dicitur mater: quia est mater omnium elementorum. Ideo quando sperma coniungitur cum terra corporis imperfecti, tunc coitus appellatur. tunc enim terra corporis dissoluitur in aquam spermatis, & fit aqua sine diuisione vna.

Vnde Hali: Solutio corporis & coagulatio sunt duo, sed habet vnam operationem: Quia spiritus non coagulatur, nisi cum solutione corporis. Nec corpus dissoluitur, nisi cum coagulatione spiritus, & corpus & anima quando coniunguntur, agit vtrumque in suum simile. Exemplum: Cum aqua coniungitur terræ, aqua cum sua humiditate & virtute conatur eam dissoluere: nam facit eam subtiliorem, quam prius erat, & reddit eam consimilem sibi: quia aqua est subtilior terra. similiter facit anima in corpore. Et eodē

modo inspissatur aqua cum terra, & fit con-
 similis terrę indensatę, quia terra ipsior est
 aqua. Ideo inter solutionem corporis & coa-
 gulationem spiritus non est differentia, nec
 diuersum opus in aliquo, ita quod fiat vnum
 sine alio: sicut non est inter aquam & terram
 in sua coniunctione diuersa pars temporis,
 quod cognoscitur vel separatur vna ab alia
 in earum operationibus. Sicut sperma viri
 non separatur à spermate mulieris in hora
 sui coitus: sic & earum vnus est terminus, v-
 num factum, & vna & eadem operatio in si-
 mul cernit super ipsa duo.

Ideo dicit Mercurius:

*Rerum mixturam coitum vocat & genituram,
 Semina miscentur quasi lac, quę mixta videntur.*

Secundum est conceptio, cum terra in ni-
 grum soluitur puluerem, & incipit aliquan-
 tulum de Mercurio secum retinere: tunc e-
 nim agit masculus in fœminam, id est azoth
 in terram. Ideo dicit Arisleus: Masculi ad in-
 uicem non gignunt, nec mulieres concipi-
 unt. Generatio enim est ex maribus & fœmi-
 nis, & maximè ex composito.

Maribus namq; ducentibus fœminas na-
 tura gaudet, & fit generatio vera: natura au-
 tem alienę naturę ineptę coniuncta, nullā
 veritatem gignit spermatis. Hoc est quod
 Mercurius dicit:

*Qui quasi lac fuerat conceptio sanguinem mutat,
 Pallida*

Pallida nigrescunt, rubea diffusa litescunt.

Arnoldus: Quicumque color post nigredinem apparebit, laudabilis est in Turba philosophorum. Et cum videris materiam tuam denigrari, gaude: quia principium est operis. Idem: Combure ergo aes nostrum igne leui, sicut ouorum nutritrix, donec corpus constitutur, & tinctura extrahatur. Non autem extrahas eam totam simul, sed per parum & parum egredjatur omni die, donec in longo compleatur tempore.

Ego sum nigrum albi, & rubeus albi, & citrinus rubei, & certe veridicus sum & non mentiens. Et scitote quod caput artis est coruus, qui in nigredine noctis & diei claritate sine alis volat. Ex amaritudine namque in suo gutture existente, coloratio accipitur, a suo vero corpore rubor, ac suo dorso inera aqua accipitur. Intelligite ergo donum Dei, & recipite, & ab omnibus celate insipientibus. De cauernis namque metallorum occultum est, cuius lapis est mirabilis & animalis, color splendidus, mons sublimis, & mare patens. Etenim confitemur, quod in lapide philosophico post veram mundificationem, maior pars est argentum viuum. Et propter hoc non comburitur, nisi per accidens. Et est illud verbum preciosissimum. Hoc autem totum factum est a natura, & non est credendum quod hoc facere sit possibile

per aliquod artificium, sicut quidam fatui putauerunt & putant. Lapis enim philosophicus creatus inuenitur à natura, & per Deum altissimum nihil plus indiget, nisi quod remoueatur quod est superfluum in eo. Ergo ipsa præparetur materia, vt ex eo eliciatur quod est purum, terreum autem & fœculentum remoueatur. Vnde Tudianus philosophus: Scias quod lapis noster aereus & volatilis est in suo manifesto frigidus & humidus, & in suo occulto calidus & siccus est. Et illa frigiditas & humiditas quæ est in manifesto fumus aquosus, corrumpens, denigrans & destruens se & omnia, fugit ab igne. Et caliditas & siccitas quæ est in occulto, est aurum calidum & siccum, & est oleum mundissimum, penetratiuum in corporibus, & non fugitiuum: quia caliditas & siccitas Alchimie tingit, & non aliud. Fac ergo quod frigiditas & humiditas aquosa, quæ est in manifesto, sit compar caliditati & siccitati, quæ est in occulto: ita vt insimul conueniant & coniungantur, & fiant insimul vnà penetrans, tingens & profundans. Has autem humiditates oportet destrui per ignem & gradus ignis, cum molli temperamento & congrua ac moderata digestionem. Putrefactio philosophicalis nil aliud est nisi corporum corruptio siue destructio. Vna enim forma destructa, statim introducit sibi natura aliam
formam

formam meliorum & subtiliorem. Putrefactio idem est quod fractio putridi: nam per putrefactionem omnis res digeritur, & fit fractio inter putridum, id est fœtidum & mundum. Mundum enim corpus putrefactum immediatè crescit, & multiplicatur in suo simili, vt patet in grano, quod postquam stetit per multos dies sub calore terræ, tumescit, vt & quod mundum est ex eo crescat & multiplicetur: fœtidum verò euanescat. necessaria est ergo etiam in opere nostro propter prædictas causas putrefactio.

Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis, & generatio genitorum fiet in aere, scilicet in capite vasis, id est alembici. Corpus nihil facit nisi putrefiat, & non potest putrefieri, nisi cum Mercurio. pro vna parte corporis videntur accipiendæ propter putrefactionem trigesimæ sextæ partes aquæ. Putrefactio fiat igne lentissimo fimi calidi & humidi, & nequaquam alio: ita quod nihil ascendat: quia si aliquid ascenderet, fieret separatio partium, quæ fieri non debet donec masculus & fœmina sint perfectè coniuncti: & vnum recipit aliud, cuius signum est in superficie ingenio perfectæ solutionis. Et licet azoth appareat in prima mixture seu coniunctione albus, pro eo quod fœmina vincit suo colore: nihilominus in putrefactione per ignis beneficium deni-

grantur ambo. Per ignem argenteum in humido calorem putrescit nigrum, quæ est tinctura, & ideo seruanda est. Secretum magnum.

Natura auri in aqua forti putrefacta, excellit omnes naturas. Ideo in compositione lapidis est notandum, quod nullus lapis excellit lapidem mineralem in virtute. Philosophus: Fac de masculo & foemina circulum rotundum, & de eo extrahe quadrangulum, & quadrangulo triangulum: fac circulum rotundum & habebis lapidem philosophorum.

Geber probat in libro Examinum, quod si Sol & Luna insimul incorporentur cum arte, non separantur de facili. Et sic vnum appetit reliquum, eo quod vnum siccum sit & aliud humidum. Et postquam vnum ademptum est aliud, adeo se forti nexu complectuntur, & se inuicem continent, quod vnum ab altero de facili auelli non possit. Multo fortius hoc erit si alterum illorum sit spirituale, id est, medicinale: & sic tingibile, ratione suæ spiritualitatis. Aurum est aurum actu, & ipsa materia: quod si spiritualizetur, factum est ex actu potentia, & ex materia forma, & ex acto agens, & ex foemina vir, & ex re nata res naturans. Ergo cum nulla sit materia auri, nullum aurum quod non fuerit prius argentum, vt dicit philosophus: Si ergo talis forma coniungatur suæ materiae,
id est

id est lunæ, certè auidissimè se amplectentur: & perfectum maius perficit perfectum minus, & hoc naturaliter & amicabiliter, quia omnis natura perfici appetit, & destrui abhorret naturaliter.

Sciendum, quòd secundum Auicennam in epistola ad H. sen dere tecta. Intentio operantium in hac arte, imò potius intentio ipsius artis, secundum possibilitatem naturæ rerum, est materiam vnius induere formam & naturam alterius. Verbi gratia. Cuprum induere formam & naturam argenti vel plumbei auri, & sic de cæteris similiter. Cum enim forma sit natura rei vniuscuiusque (vt habetur secundo Philosophorum) spoliata aliqua re à forma sua, & alia superinducta eidem, procul dubio & natura ipsius trāsmutata est à sua specie. Dicimus itaque quòd nomen Alkimia in Græco, sonat Trāsmutatio. Exinde Alkimiam dicimus scientiam esse transmutationis rerum à suis formis & specièbus, secundum quòd formæ rerum diuisæ sunt.

A N I M A E E X T R A C T I O
vel imprægnatio.

Sie theilen sich die vier element/
 Auß dem leib scheidt sich die see'e behendt.

De nigredine plura.

Hermes Rex tractatu secundo : Scito fili,
 quòd lapis noster hic plurimorum nominũ
 & variorum colorum ex quatuor ordinatus
 & com-

& compositus est elementis, quē nos oportet diuidere & in membra secare, arctius sequestrare, ac partes mortificare, & in naturam quā in eo est vertere. Aquam & ignē in eo habitantem custodire, qui ex quatuor elementis est, & eorum aquas sua aqua continere, siqua non est aqua, forma ignea veræ aquæ, ascendentes in vase suo sinere, quæ suis corporibus spiritus continent, & tingētes fiunt & permanentes.

In artificio Sorin distinctione prima: Accipe ab eo paulatim, totum diuide, tere seriatim quousque morte occupetur ex nigredinis intensione vt puluis. Hoc est ergo magnum signum, in cuius inuestigatione nonnulli perierunt, deinde quodlibet discernes separatim, tere seriatim.

Morienes: Omne corpus cum anima caruerit, tenebrosū & obscurū inuenitur.

Hermes: Oportet nos duo argenti viui simul mortificare. Idem: Accipe cerebrum eius, aceto acerrimo terite, vel vrina puerorum, quousque obscuretur. Hoc peracto viuit in putrefactione, & fuscæ nubes quæ super ipsum fuerant, & in suo corpore antequam moreretur, reuertuntur. Reiteratus autem prout scripsi iterum moriatur prout narraui. Idem, Oportet autē ipsum à duobus sulphuribus sequestrare: continuè coquatur quousq; aqua nigra fiat. Idem, Qui

ergo denigrat terram ad propositum perueniet, & bene habebit. Arnoldus: Verum cum primum denigratur, clauem operis dicimus esse, quoniam non fit absque nigredine: nam ipsa tinctura quam quærimus, quæ quidem occulta fuit in suo genere, quemadmodum anima in humano corpore. Speculū: Ideo charissime fili, cum in opere fueris, fac ut in principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quod putrefacis, & viam rectam procedis.

O natura benedicta, & benedicta est tua operatio, quia de imperfecto facis perfectum cum vera putrefactione quæ est nigra & obscura. Postea facis germinare nouas res & diuersas, cum tua viriditate facis diuersos colores apparere. Ista nigredo nuncupatur Terra, quæ fit leui decoctione totiens reiterata, donec nigredo superemineat. Et sic habes duo elementa, primo aquam per se, dehinc terram ex aqua. Nam ut dicit Auicenna in titulo de Humoribus: Calor agens in humido corpore, primo generat nigredinem, ut est videre in calce quæ apud vulgum fit. Ideo dicit Menabdes: lubeo posteros facere corpora non corpora per dissolutionem, & incorporea corporea per suauem decoctionem, in qua summe cauendum est ne spiritus conuertatur in fumum & euanescat per nimium ignem. Vnde Maria dicit: Custodi

Prodi ipsum, & caue ne fugiat aliquid in fumum. Et sit mensura ignis caliditas solis Iulij, quatenus ex sui & longa decoctione inspissetur aqua, & fiat terra nigra. Sic ergo habes aliud elementum quod est terra, & tantum denigredine pro modo sufficiat.

Stephanus Philosophus: Aperi oculos tuos & cor tuum, audi & intellige, ostendam & dicam tibi verba intelligibilia, quæ scire poteris si fueris de intelligentibus. Scias quod ex homine non exit nisi homo: sic ex quolibet animali sibi nascitur simile. Videmus tamen aliquas res natas à radicibus suis dissimiles, quia videmus res habentes tales generatas ex non habentibus alas. Videmus etiam & scimus res aliquas, quas homines nesciunt, de quibus egreditur natura, quam scimus quod sufficit nobis, & ignoratur, quia sunt res profundæ: etsi quæris de eis, forsitan subtus terram sunt. Et scias quod de ista natura minerali fit ars non de alio.

Anicenna: Cognosce ergo radices minerales faciens ex eis opus tuum. Aristoteles secundo de Anima: Naturalissimum & perfectissimum opus, est generare tale quale ipsum est, ut planta plantam, capra capram.

Idem: Opera artis alchimix nil in ipsa proficeret, nisi apparentes naturas absque

errore cognoscere. Hermes: O aqua forma permanens regalium creatrix elementorum. O natura maxima naturarum creatrix, quæ naturam continet, & mediocriter natura superat, quæ cū lumine venit & cū lumine genita est.

Ex Lucidario Arnoldi.

Dixerunt aliqui, quòd in opere Lapidis apparent omnes colores qui in toto mundo excogitari possunt. Hoc est sophisma philosophorum, cum non appareant nisi quatuor principales. Et quia ex eis omnes alij trahunt originem, ideo dixerunt omnes colores. Etsi tibi non apparent omnes colores non cures, dummodo possis elementa segregare. Nam citrinitas coleram significat adustam & ignem, rubedo sanguinem & aerem, albedo flegma & aquam, nigredo melancoliam & terram. Vnde Hortulanus ait: Quatuor habens colores, quatuor elementa sunt. Scias tamen quod dicti colores apparent in nostra dissolutione.

Quæro in quanto tempore possit fieri hic lapis benedictus: ad quod respondetur quòd quidam author Philosophus Lilius testatur, magisterium suum fecisse in octo diebus, & quidam per septem, & quidam per tres menses, & alij per quatuor, alij per diuidium annum, & alij per vnum annum. Et
hoc

hoc Maria dicit se fecisse in trib. diebus. Ad hoc dico quòd causa diuersitatis scilicet breuitatis & prolongationis defectus potuit esse virtute aquæ Mercurij. Vel quia operabatur de Sole & Luna. Et quidam ipsorum apponebant plus & alij minus. Sol autem fixus est & non fugiens, & cum istis solum operabantur. Vnde propter suam impotentiam fixationis, & impatientiam ignis, quando per fusionem erat commixta cum sole, faciebat eum ascendere pro magna parte. Et quando ascendeat, sic vocabant aquam & animam & spiritum, dicentes quòd aqua eorum non erat aqua vulgi, nec Mercurij: & tunc remanebat terra in fundo, tunc reducebant aquam illam supra corpus, & iterum faciebant ascendere per virtutem ignis, & iterum commiscebant cum terra, quousque secum totam terram portabant in ventre suo. Vnde dicit quidam: Portauit eum ventus in ventre suo. Vnde necesse erat eis habere magnam quãtitatem de dicta aqua. Et tunc fixus erat de corpore spiritus. Retterabant ergo ipsam sublimationem, quousque totum remanebat fixum, & impotens ascenderet. Et tunc spiritus fixus erat in corpore, & luna erat soli incorporata, & per minima commixta: & sic erat operatio completa. Vnde dicta diuersitas in agendo, opus potuit esse in imponendo plus de fixo cor-

pore, quam de non fixo, vel econuerso, quia non erat plus de non fixo citius ascendebat, & quando plus de fixo tardius ascendebat.

Sed quid dicitis de hoc quod dicunt philosophi, scilicet: Aurum nostrum non est aurum vulgi, & argentum nostrum non est argentum vulgi. Dico quod ipsi dicunt aquam aurum, id quod virtute ignis ad superiora ascendit. Et verè istud aurum non est aurum vulgi: vulgus namque non crederet ipsum posse ascendere ad superiora propter suam fixationem. Scias insuper quod talis per Deum consuevit esse modus philosophorum, semper scilicet, quod in passu certissimo claudicare, & rem quasi dictam quandoque per typos & figuram, & quandoque per verba metaphorica, & quandoque per falsam & alienam practicam occultare, & vbi se verum dixisse sentiebant, se tunc similitudinarie locutos fuisse dicebant. Vnde Cieber dicit: Vbicunq, apertè locuti sumus, ibi nihil diximus: sed vbi sub ænigmate aliquid posuimus & figuris, ibi veritatem occultauimus, &c. Vnde quidam dicit:

Sales & alumina non sunt lapis, sed adiuuantes lapidis. Qui non gustauerit saporem salium, nunquam veniet ad optatū Fermentum fermenti, fermentat etenim finitum per excellentiam. Tale superius quale inferius. Combure in aqua, laua in igne. Coque & reco-

& recoque, & iterum coque. Sæpissime humare & semper coagulare. Interfice viuum & resuscita mortuum. Et hoc septena vice. Et habebis verè quod quæris. Si scis regimè ignis, sufficit tibi Mercurius & ignis. Versus.
Aes nostrum bene si scis sufficit, si cætera nescis.

*Ex antiquo libello. Hortulanus super
Epistolam Hermetis ait.*

Solus ille qui scit facere lapidem philosophorum, intelligit verba eorū de lapide. Philosophi enim hanc artem manifestè conati sunt patefacere dignis, & indignis abscondere. Et sic de virtute intètionis semper dixerunt vera, sed de virtute sermonis non. & dixerunt sic lapidē philosophorū fieri ex ovo, quia in ovo tria sunt similia tribus quæ integrant lapidē. Hermes ait: Pater eius sol, Mater eius est luna. Et sic innuit quod iam duo hic lapidis compositionem intrāt, & probat hoc Hortulanus. Quia aqua solis est volatilis, & corpus eius fixū. Et econuerso de luna. & tunc declarata sunt verba illa dicentia per Ciebrum & alios Philosophos, Fac fixum volatile & volatile fixum, & fixum volatile. Persuadent enim multiplicē solutionem, quia totum opus stat in solutione. Item cum dicit, quod est superius est & inferius. Hic per superius intelligitur dignius, & per inferius indignius, vt scilicet fiat

vnus ex illis tribus, vel ex Sole & Luna fiat vna res, cuius partes sint æquales: & appellatur hæc coniunctio sublimatio Philosophorum. Et dicitur sublimatio, exaltatio, siue dignificatio, quia Luna dignificatur & Mercurius. Nam cum facta est vnio in tanta dignitate est Luna sicut Sol & Mercurius. Similiter & cum facta est fixatio, quæ appellatur corpus mortuum, ita vilis est Sol sicut Mercurius, & litera vult illa, & istud est ascendere & descendere philosophorum.

Item, Lapis dicitur habere quatuor elementa, quæ exponit Arnolfus. Quia cum facta est solutio, dicitur vnum elementum scilicet aqua. Et cum corpus est immundum, dicitur secundum elementum, scilicet terra. Et cum est calcinata dicta terra, dicitur ignis: & cum iterum solutus est lapis, dicitur aer. Item, Lapis dicitur habere corpus spiritum & animam. Per corpus intelligitur corpus immundum, vt supra. Per animam intelligitur fermentum, & per spiritum qui se habet in proijciendo, qui alio nomine dicitur Quinta essentia, quam acquisiuit hæc compositio, veram habet virtutem conuertendi.

Item, prædictus lapis dicitur Rebis, id est vna res quæ fit ex duabus rebus, id est corpore & spiritu, vel ex sole & luna, ex corpore mundato & fermentato. Item, dicitur lapis

lapis vbique repertus propter veram compositionem : quia quando illa tria Sol, Luna & Mercurius sunt coniuncta simul, virtus lapidis est per totum & in montibus & in planis, id est, in corporibus, & Mercurio, & in mari, id est, aqua dissoluta. Et volantes accipiunt ab eo iuuamentum. Volantes sunt Mercurius viuus, & corpora imperfecta, quæ conuertuntur in Solem & Lunam. & dicitur Scorpio, id est, venenum : quia mortificat seipsum, & seipsum viuificat : quia illa trina res proiecta super Mercurium viuum, viuificat ipsum : quia facit ipsum verum corpus, & sic vltius possunt exponi omnium philosophorum dicta : & tamen à philosophis dicitur, argentum viuum minerale. sed materia lapidis philosophorum est aqua, & intelligitur de aqua illorum trium, vt probat Ortulanus. Nec debent esse plura nec pauciora : & dicit quod Sol est masculus, Luna fœmina, & Mercurius sperma. Sed vt fiat generatio & conceptio, oportet vt masculus iungatur fœminæ : & vltra hoc requiritur semen, & sic ante fermentationem debet fieri conceptio & imprægnatio. & cum multiplicatur materia, dicitur quod infans crescit in vtero matris, & cum fermentatur. Ortulanus & Arnoldus, quod infunditur anima corpori, & nascitur rex coronatus. Item in libro Turbæ philosophorum habetur hæc

tt

doctrina: Soluite corpora & imbibite spiritum. Et dicunt corpora in plurali, quoniam oportet quòd ad minus sint duo. Et dicunt Spiritum in singulari: & sic oportet, quòd sit vnus. Et nullum est sperma sine materia corporum nisi Mercurius. Et cum dicitur Imbibite spiritum, intelligitur operatio ea, quæ fixat Mercurium, & multiplicatur lapis. multiplicatur, id est, reiteratur.

Item, quando materiâ Solis & Lunæ mortificat Mercurius, remanet materia sicut cinis, & vocatur à philosophis Cribratio & contritio eorum. De quo cinere dicitur in libro Turbæ & Arnoldi, Cinerem hunc ne vilipendas. Item, Prædictus cinis qui est illis tribus, appellatur à philosophis, Corpus immundum: quia oportet decoqui & calcinari vsque ad albedinem. Ideo dicit Morienes in libro Turbæ: Nisi corpus immundum mundaueris, & ipsum dealbatum reddideris, & in ipsum animam miseris, nihil in hoc magisterio direxisti. Et sic habetur duo, scilicet, calcinatio ipsius lapidis, & fermentatio. Calcinatio, id est, in modum albi cineris, seu terre, seu calcis albæ per spiritus operationis reductio, quæ fit igne nostro, id est, aqua Mercurij nostri. Item, cū dicitur tinctum tingit, intelligitur, quòd si medicina hæc calcinata, dissoluta & coagulata fermentatur ad album, fit luna, cum sole

sole, fit sol. Item, Geber de medicina tertij ordinis probat, & dicit ad literam: quia tam ad album & rubeum est vna atque eadem via cū Sole & Luna, differunt tamen fermentatione. Cuius hæc tertij ordinis medicina est duplex, scilicet, Solaris & Lunaris: & est tamen in essentia vna, & modus agendi vnus. Est tamen additamentum citrinitatis seu citrini coloris, quā medicina perficitur à substantia sulphuris fixi, hoc est, quòd vtraque medicina incipitur cū Sole & Luna. Sed ad rubeum fit fermentum cū Sole, ad album cū Luna. Sol capitur dupliciter, vno modo pro aqua solis, alio pro corpore solis; vt supra.

Item, cum dicitur quòd apparent omnes colores, verum est: quia ante fermentationem in calcinationibus, dissolutionibus, & fixationibus apparent omnes colores. Item, Lumen luminum sic ait: Et scitote quòd eadem sunt, quæ dealbant & rubificant intrinsecus & extrinsecus, scilicet, Sol, Luna, Mercurius. Quæ tria dissoluta & fermentata appellat argentū viuū, dicens: Argentum viuū habet in se corpus, spiritum & animam. Ibidem, talis est causa, coquite masculum & fœminam simul, quousq; coaguletur, & fiat lapis, Itē, Notandum quòd nostrū Elixir non fit nisi ex mineralibus. Et amplius notifico, quòd draco

non moritur nisi cum fratre & sorore sua interficiatur: & non per vnum tantum, sed per duo simul. Frater est sol, soror est luna. Vltimò ait Arnoldus: Quia philosophi dixerunt verum de lapide quicquid dixerunt. Quia de virtute sermonis loquebantur, indignis ad celandum: De virtute autem intentionis loquebantur dignis & semper verum. & philosophi sciunt, quòd talis materia debet tradimitticè, sicut poësis fabulosè & parabolicè. Et cum philosophi loquuntur de magnis rebus non admiscunt parabolas, nec fabulas, vt dicit Macrobius.

DE AL

ABLVTIO VEL

mundificatio

Sie felt der Tau von himmel herab/
 Und wascht den schwarzen leyb im grab ab.

DE ALBATIO PRIMI

*lapidis prima**Senior in epistola Solis et Luna.*

Aqua verò quam memoraui, est res de cœ-
 lo descendens, & terra cum humore suo su-

tt 3

scipit eam & retinetur aqua cœli cū aqua terræ, & aqua terræ propter seruitium suum & arenam suam honorat eam, & congregatur aqua in aquam, & retinebit aqua aquam, & dealbabitur Albira cum Astuna.

Hermes: Spiritus non ingreditur corpora, nisi munda. Alphidius: Accipe albedinem, & nigredinem dimitte. Democritus: Mundifica stannum cum præcipua ablutione, extrahe ab eo nigredinē eius, & obscuritatem eius, & apparebit candor eius. In opere Sorin: Dissolue albo igne quousque videatur vt gladius denudatus, & fac dealbando corpus esse candidum. Rasis: Aqua cum miscetur Æri, ipsum interius dealbat. Hæc dealbatio dicitur à quibusdam impregnatio, quia terra dealbatur. Dominante namq; aqua, terra crescit & multiplicatur, & augmentatio nouæ prolis inde generatur. Alphidius: Tunc oportet te terram nigram abluere, & igne calido dealbare. Vnde Hali dicit: Accipe quod ad fundum vasis descēdit. & abluē istud cū igne calido, quousque auferatur eius nigredo, & recedat eius spissitudo, & fac ab eo euolare additiones humiditatum, donec deueniat calx nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad recipiendam animam est habilis & purata. Vnde dicit Mercurinus:

Firmans mutatum pregnatio spondet hiatum.

Qui

Qui bene pregnantur, concordi pace ligantur.

Vnde dicit Morienes : Hæc terra cum aqua sua putrescit & mundificatur, quæ cum mandata fuerit, auxilio dei totum magisterium dirigitur. Hermes quoque ait: Azoth & ignis latonem abluunt, & nigredinem ab eo auferunt.

Ideo dicit Philosophus: Dealbate latonem, & libros rumpite, ne corda vestra rumpantur. Hæc est enim compositio omnium Sapientum, & etiam tertia pars totius operis. Iungite ergo, vt dicitur in Turba, siccum humido, id est, terram nigram cum aqua sua, & coquite donec dealbetur. Sic habes aquam & terram per se, & terram cum aqua dealbatam: illa albedo dicitur aer.

Salomon, Sapientiæ septimo: Hanc scientiam pro luce habere proposuit, & super omnem pulchritudinem & salutem. In comparatione illius lapidis preciosi non comparauit illum: quoniam omne aurum tanquam arena exigua est, veluti lutum æstimabitur argentum in conspectu illius. Melior est enim acquisitio eius negotiatione argenti & auri purissimi. Fructus illius preciosior est cunctis opibus huius mundi, & omnia quæ in mundo desiderantur, huic non valent comparari. Longitudo dierum & sanitas

in dextera eius: in sinistra verò eius gloria & diuitiæ infinitæ. Viæ eius operationes pulchræ & laudabiles, non despectæ, & semitæ eius moderatæ, & non festinæ, sed cum laboris diuturni instantia. lignū vitæ est his qui apprehendunt eam, & lumen indeficiens: beati qui tenuerint eā: quia scientia Dei nunquam peribit, vt Alphydus testatur, dicens: Qui hanc scientiam inuenerit, cibus eius legitimus erit & sempiternus.

Aristoteles: O quam mirabilis est illa res, habet enim in se omnia quæ quærimus, cui nihil addimus vel diminuiamus: sed in sola præparatione superflua remouemus.

Arnoldus: Materia prima metallorum est quædam substantia fumosa, continens in se humiditatem vinctuosam, à qua substantia artifex separat humiditatem philosophicalem, quæ apta est pro opere, quæ erit tam clara sicut lacryma, in qua habitat quinta essentia metallica, & illa est metallum placabile, & in ea est medium coniungendi tincturas, ideo quia habet naturam sulphuris, & naturam argenti viui.

Geber: O quam utilis est ista res, quia nos vtimur ea medicina cruda, quæ res postquam cocta & digesta fuit, est maximum venenum super omnia venena. Gratianus philosophus: In Alchimia est quoddam corpus nobile

bile, quod mouetur de domino ad dominū,
in cuius principio erit miseria cum aceto, sed
in fine gaudium cum læticia. Aftanus in
Turba. Accipite ipsum spiritum nigrū non
vrentem, & cum eo corpora soluite & diui-
dite. Idem, ipse est totus igneus, & soluens
per igneitatē suam, diuidens omnia corpo-
ra cum suis cœqualibus. Rosarius: Quicun-
que vult intrare Rosarium nostrum, & ibi vi-
dere, & habere rosas tam albas quā rubeas
absque illa re vili, cum qua nostræ referaturæ
referentur, ille assimilatur homini ambulare
volenti absque pedibus: quia in illa re vili est
clavis, ex qua septē portæ metallicæ aperiun-
tur. & absque illa re vili nunquam preciosum
perficitur. Ablutio est nigredinis terminatio,
vel mundatio, donec album fiat perfectè al-
bum, & rubeum plenè rubeum. Azoth enim
& ignis obscuritatem ignis euellunt,

Mortificatio est duritiei à corpore separa-
tio: quia anima tūc est mortua, corpus autem
vium, ratione caliditatis & siccitatis. Omne
enim habens calorem, habet vitam. Et pro-
pter hoc calx alchimica dicitur habere vitam:
quia illorum vitam imperfectam philosophi
studuerunt occidere, & vitam perpetuam
reddere.

Reuiuificatio est ratione nutrimenti, scili-
cet sui humoris perfecti, & humiditatis recti-

ficantis restauratio expeditione humoris ipsius imperfecti.

*EX QVADAM CAR-
tula lacerata.*

Nunc manifesto tibi naturali cognitione in hoc proposito meo de lapide omnium philosophorum & occulto, qui est lapis triplici veste decoratus, lapis diuitiarum, lapis charitatis, & lapis releuationis ab omni penuria, & lapis curationis ab omni languore. Et in eo continetur omne secretum, & dicitur diuinum mysterium à Deo datū, & in mundo non est res sublimior post animam rationalem.

Diligenter notare debes: Dixi tibi, quòd lapis noster sit ornatus triplici veste, id est, in tres partes diuidendus, in corpus, animam & spiritum. Vnde corpus mortuum, quod anima caruerit, tenebrosus est.

Si vis fili ut corpus illud reuiuificetur, rede sibi animam suam, & statim viuit,

O magister non intelligo.

Fili tibi dico expressius: Vnus lapis, siue vna res tantum: quia corpus in suam naturam est reductum, videlicet, in aquam suam, id est, in primam suam materiam: quia prima materia cor-

ria corporum est aqua vinctuosa, & tunc primum dicitur vna res, cum corporis substantia & aqua vnionis per partes minimas indiuise vniuntur, & lapis Philosophicus ex quo rami infiniti multiplicantur. Et hoc dicitur Lapis in libris philosophorum notus. Ideo, Fili, ab illo lapide extrahitur aqua sua propria, & in spiritu per modum separationis.

Sublimatio nostra est partium non fixarum eleuatio à partibus fixis. Partes verò non fixæ eleuantur per fumum & ventum.

Sed volumus vt hæc duo simul fixentur, & præstent fusionem facilem. Et sic intelligas nostram sublimationem veram & certam. & lapis quem nemo potest tangere sua lingua. Hermes dicit: Diuide subtile à grosso, & cæt. Terra calcinatur, aqua sublimatur: terra manet deorsum, aqua ascendit sursum: terra purgatur per calcinationem, aqua per sublimationem: ambo per putrefactionem. Aqua defendit terram ne comburatur, terra ligat aquam ne fugiat, ambobus sufficiens purgatis fiunt vnum vltra non separabilia: quia vnū sine alio non potest esse. cuius prima pars proiectū super centum argenti viui, in verum argentum tingit. Et si talis tinctura fuerit, vna pars in rubrum versa, tingit tot partes in verum aurum, quo auro melius non reperitur, & hoc ex natura occulta, & acquisita per calorem ignis, &c.

Nota. Spiritus domini ferebatur super aquas ante cœli & terræ creationem, Genesis primo.

Videndū ergo, quòd omnia ex aqua creata sunt. Hanc aquam deus diuisit cum dixit, & præcepit aquæ partem in ariditatem, & illam vocauit terram, & aquam non conuersam pro terra conseruauit irrigandam & humectandam: quia terra sicca non multum fructum facit, nisi aqua sua pluuiæ de sursum humectetur sæpius, & sine aqua vix, aut nunquam.

Animæ

PHILOSOPH. 317
ANIMAE IVBILATIO,
seu Ortus, seu sublimatio.

Sie schwingt sich die seel hernider /
Vnd erquicket den gereinigten leychn̄ wider /

Modo sequitur quartum verbum, & est,
quòd aqua quæ cum terra fuerit inspissata &
coagulata, ascendat sublimatione. Sic habes
terram, aquam & aerem. Et hoc est quod di-
cit philosophus: Ipsum dealbate, & citò igne
sublimate, quousq; ex eo exeat spiritus quem

in eo inuenies, qui dicitur Auis. aut cinis Hērmetis. Vnde & Morienus ait: Cinere in ne uilipendas: nam ipse est diadema cordis tui, & permanentium cinis. Et in libro Turbæ dicitur: Ignis regimen augmentate: quia post albedinem peruenitur ad cinerationem, quæ dicitur terra calcinata. Vnde dicit Morienus: In fundo remanet terra calcinata, quæ est naturæ igneæ: & sic habes in prædictis proportionibus quatuor elementa, puto aquam dissolutam, terram dealbatam, aerem sublimatum, et ignem calcinatum.

De istis quatuor elementis dicit Aristoteles in libro de Regimine principiorum: Cum habueris aquam ex aere, & aerem ex igne, & ignem ex terra, tunc plenam habebis artem philosophiæ. & hic est finis primæ compositionis, ut Morienus dicit.

Patientia & mora sunt necessariae in nostro magisterio. Festinantia quidem ex parte diaboli est in hoc magisterio.

Hermes: Mortuum vult viuificari, & ægrotum curari. Idem: Oportet te corpus & animam coniungere contritione in Sole.

Idem: Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam. Senior: Descendet fumus superior ad inferiorem, & concipit fumus à fumo. Idem: Hæc aqua diuina est rex de cœlo descendens. Idem: Ipse est reductor animæ ad

inæ ad corpus suum, quod viuificat post mortem suam, & per eum vita est, postquam non erit mors.

Rosinus: Corpus enim lætatur, cum anima in ipsum ingreditur. Idem: Corpus verò occupat animam, & omne corpus quod animam inuenit, facile eam occupat. Et notum habeas, quod anima punitur cum corpore, & cum eo incarceratur, & ab eo in corpus vertitur. Hermes: Ipse spiritus est extractor animæ, & reductor, & totius operis reformator, & omnia quæ quærimus sunt in eo. Senior: Nihil eo aspectu vilius, & nihilo in natura preciosius, & eum Deus precio emendum non posuit. Senior: Præparatio nostra natura surgit per seras aperientes seraturas.

Hermes: Oportet nos scire cognitionem principij tam naturalium quàm artificialium. Nam qui principia ignorat, ad finem non venit. Idem: Hoc secretum est vita cuiuslibet rei, & est aqua, & aqua suscipit nutrimentum hominum & aliorum, & in aqua est maximum secretum. Sed ut minus erres, scire te convenit, quod nostrum sublimare nihil aliud est quàm corpora exaltare, id est, in spiritum ducere, quod non fit nisi igne leni. Sic enim dicimus: ille sublimatus est in episcopum, id est, exaltatus. Et ideo vulgaris sublimatio, quæ tantum est effectus, scilicet, quod iam corpus sublimandum, sit ita spiri-

tuale factum, quod possit sublimari. Nihil confert operi nostro, nec vltra requiritur post præparationem primi lapidis: quia talis sublimatio nõ spiritualizat, sed tantum effectum spiritualitatis ostendit. Ideo bene dicit ille regalis philosophus Geber: Quia in opere magisterij nostri non egemus nisi vnico vase, vna fornace, vnaque dispositione, quod intellige, post præparationem primi lapidis.

Genesis. Ex aqua omnia facta sunt, & super aquam ferebatur spiritus dei, & principium generationis hominis ex ea. Hermes: O natura fortis, naturas vincens & superans, fusasque naturas gaudere faciens. Geber. Expedit huius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis non ignorare. Basius: Sulphur nostrum fortius est omni igne. Alanus philosophus. Vna res ex omnibus eligenda, quæ est liuidi coloris, habens speciem metallicam, limpidam & liquidam, & est res calida & humida, aquosa & adustiva, & est oleum viuum, & tinctura viua, lapis mineralis, & aqua vitæ miræ efficacæ. Aristoteles: Nullum tingens venenum generatur absque Sole & eius vmbra, id est, vxore.

Sublimatio est duplex: Prima est remotio superfluitatis, vt remaneant partes purissimæ à fecibus elementaribus segregatæ, sicque virtutem quintæ essentiæ possideant.

Et

Et hæc sublimatio est corporum in spiritum reductio, cum scilicet corporalis densitas tran-
sit in spiritus subtilitatem.

Secunda. Sublimatio est extractio, quod in ipsa est de natura quintæ essentiæ, à fecibus elementaribus separata. Dico autem quin-
tam essentiæ animam tingentem, ad quam necessaria est ablutio, vt per eam extrahatur vntuositas arsenici, siue natura oleaginosa, purissimæ vntuositatis, quæ ligata est cum fecibus suis, quæ feces non permittunt ipsam sublimari.

Vincentius de Lapide Elixir.

Vincentius in Speculo naturali, libro pri-
mo. In corporibus in mineralibus ad instar ope-
rationis naturæ conati sunt Alchimistæ face-
re breui tempore quod natura facit in annis
mille, vnde & docuerunt rem quandam face-
re, quæ corpora super quibus proijcitur trās-
mutat. Hæc vocatur ab eis Elixir, & dicitur
lapis non lapis: lapis quia teritur, non lapis,
quia funditur, & currit absque euaporatio-
ne, sicut aurum, nec est alia res cui proprietas
illa conueniat. Auicē: Elixir ergo est res quæ
proijcitur super maius corpus, & inuat rem
à natura sua in aliam. Fit autem quando mi-
scetur corpus minus, & spiritus, & elemēta,
& fermentum, fitque de omnibus vna confē-

uu

atio. Et est Elixir verbum græcum, quod sonat magnum thesaurum, vel meliorem de thesauris. Et Elixir quidem quod se cum corpore miscet, est quasi Tutia cum Cupro. Sed augmentatur vel crescit Cuprum de illa Tutia, cuius ratio est, quia Tutia res terrenalisis est, Elixir autem res spiritualis, & reuertitur natura sui generis ad aliud genus.

Alchimista: Fit autem Elixir duobus modis. Vno modo ex spiritibus mineralibus & corporibus mundis præparatis: Alio modo ex quibusdam rebus prouenientibus ex animatis, sc. ex capillo, vel ouo, vel sanguine, &c.

Primo modo sic: Mortificântur quidam spiritus, & sublimantur, donec mundi fiant. Post hoc vnum de corporibus à natura generatis comburitur, donec possit teri: deinde calcinatur, donec in modum calcis mundum efficiatur.

Tandem, verò spiritus & corpora sic præparata teruntur, & imbibuntur cū aquis acutis distillatis. Postea tam diu inhumidantur, donec in aquam claram conuertantur, deinde congelantur, ad extremum tam diu ponuntur in igne, donec fixa efficiantur.

De Complemento Elixir.

Auicenna in epistola ad Hasen: Elixir itaque

que

que tinctura sua tingit, & oleo suo submergitur, & calce sua figitur, & album quidem completur tribus, in quibus non est ignis. Citrinum verò completur quatuor totis. Glossa: Verum est, quod Elixir album nō indiget nisi tribus, scilicet, oleo, tinctura, & calce. Sed rubeum quatuor, scilicet, oleo, calce, tinctura, & iterum tinctura, quæ dicitur Ignis. Et ideo subdit Auicenna: In quibus non est ignis.

De igne multiplici.

Est autem Ignis multiplex, & eius qualitas diuersa, per quosdam gradus distincta. Quidam enim in primo gradu est calidus ignis, & humidus in secundo, scilicet ventris equi: cuius proprietas est, quod non destruit oleum, sed augmentat propter suam humiditatem: nam alij destruunt propter siccitatem. Huic ergo nō assimilatur alius in mundo nisi materialis ignis corporis hominis sani. Ignis quidem Solis calidus est in eodem gradu, sed siccus est. Hic autem est qui domat terram, & de re animata fit, ac nutritur, sicut puer cui datur in principio lac. Nam puer ex calido & humido nutritur & augmentatur, sic & ignis equi augmentat oleum sua humiditate. figit autem lapidem suo calore temperando.

Est inter hos duos & alius, qui est calidus & siccus in secundo gradu, ut ignis furni, post panis extractionem. hic fundit leniter, & non comburit: quia non est in eo flamma, nec fortitudo caloris. Calor enim paulatim declinando recedit: sed si staret, spiritum figeret in corpore, vel extra corpus. Ignis autem equi nec fundit, nec comburit: sed domat, & humidum augmentat. Est & quartus furni fixationis ignis. hic fundit & figit, non autem comburit: quia flammalis non est, nec differt à præcedenti, nisi quod in hoc est calor continuus, in illo non.

Quintus dicitur flammalis, & est calidus & siccus in tertio gradu. hic calcinat tantum, & non fundit, scilicet, ad comparisonem auri & argenti, & aliorum corporum in eodem gradu, vel ultra: & est ignis in furno calcinationis.

Sextus est calidus & siccus in quarto gradu: & hic fundit & figit fortiter, mollicando corpora suaviter, nec dissipat ea vel dispergit. Hic est ignis furni fusionis in eodem gradu.

Est & ignis fallium, qui corpora dissipat & dispergit, & fundit. & hic est septimus.

Octavus est qui fundit & calcinat, & est flammalis: quia in eo sola flamma operatur. Substantia ignis carbones & flamma, & in ista sola flamma lignorum, hic etiam est in eodem quoque

quoque gradu cum precedentibus. In eodem quoque gradu est nonus, scilicet, qui omnibus est magister: ut ignis officiationis, id est, examinationis. hic fundit & comburit, & dissipat, & dispergit malum, saluat & rectificat bonum, & est quasi iudex, discernens iustum ab iniusto.

Iuniperorum ignis.

Ignis artificialis continuus, durans in eodem gradu quo volueris, per vnum, aut duos, aut tres menses, donec nudes carbones. ideo semper coopertos debes seruare, & potes augmentare vel diminuerē calorem pro beneplacito tuo, & hoc secundum additionem plurium vel pauciorum carbonum incensorum. In primis, habeas cineres sufficientes, & solū factas de ligno Iuniperi. Tunc habeas ollam magnam fictilem, in cuius medio sit alia minor olla siue crucibulum, & imponendo cineres magna olla stet super calorem ignis, quatenus ipse cinis caleseat. & sic circumquaque ollam minorem super cineres pones carbones etiam de prædicto ligno Iuniperi tantum factos.

Habeas denique adhuc plures cineres calefactos eiusdē ligni, quos supersperges prædictis carbonibus, & cooperies eos suo cinere calido peroptimè. Et in illam minorem ol-

320 R O S A R I V M

lam siue vitrum habeas tuam materiam dige-
rendam, & desuper maiorem ollam cooper-
torium pones, & in stubam pones subter sca-
mnum, vel suprà, super lapidem tamen, ne
fortè damnum inferatur. Poteris tali practica
plures huiusmodi præparare ignes. poteris
etiam in minorem ollam ponere aquam cali-
dam, vel ventrem equi humidum, & in illum
fiolam materiæ.

Carbones prædictos facies in hunc mo-
dum: Secabis lignum iuniperi in paruas par-
ticulas, ad grossitudinem duorum digito-
rum, vel maiores, illos pones in magnam ol-
lam bene vndique clausam, & perlutatam, &
repletam. illam ollam ponas per integrum
diem in ignem fortem furni venti, vel flam-
mæ lignorum. Deinde permittas per se infri-
gidari: apèri ollam, & habebis quod optas.

Cineres autem communi modo combures.

Hic ignis potest esse ignis primi
vel secundi gradus fixationis
spirituum.

Hic est

Sie ist geboren die edle Keyserin reich/
 Die meister nennen sie ihrer dochter gleich.
 Die vermeret sich / gebiert kinder ohn zal/
 Sein vnd örlich / rein / vnd ohn alles niabl.

Die Königin hasset den todt vnd armuth.
 Sie vertrittet goldt / silber / vnd edelgstein /
 Alle arznei / groß vnd klein.
 Nichts ist auff erden ihr gleich /
 Des sagen wir danek Gott von Himmelreich.

O gewalt zwingt mich nackendes weib /
 Dann vnjälig was mein erster leib.
 Vnd noch nie mutter was ich worden /

uu 4

Bis ich zum andern mahl ward geboren.
 Da gewan ich aller wurtz vnd freuter krafft/
 Inn aller franckheyt ward ich sigkhafft.
 Meines Sones nam ich da war/
 Vnd am mit ihm selbender dar.
 Da ich seiner wardt schwanger/
 Vnd gebäret vff ein vnfruchtbar anger.
 Ich wardt Mutter/vnd bleib doch Magt/
 Vnd wardt in meinem wesen angelegt.
 Daß mein Son mein vatter wardt/
 Wie das Gott geschickt hat wesentlicher arth.
 Die Mutter die mich hat gebäret/
 Durch mich ward sie geborn auff erdt.
 Eins zubetrachten/natürlichen verbunden/
 Das hat das gebirg meisterlich verschlunden.
 Darauß kommen vier inn ein/
 Inn vnserm meisterlichen stein.
 Vnd Sechs/inn dreifalt bedacht/
 Vnd inn ein wesentlich arth gebracht.
 Wer das bedencken kan eben/
 Dem ist von Gott der gewalt gegeben.
 Daß er alle franckheyt thut verdreiben/
 An metallē/vnd menschen leiben.
 On gottes hülff das niemand mag sawen/
 Dann der sich selbs kan durch schawen.
 Auß meiner erd entspringt ein brun/
 Darauß rinnen zween sträum.
 Der ein fleußt gen Orient/
 Vnd der ander gen Occident.
 Darauß zwen Adler fligē vñ verbrennen jr ge-
 Vnd fallen bloß in die erd nider. (sider/
 Vnd werden hinwider gesidert schon/
 Ihm sein vnderthenig Son vnd Mon.
 O Herze

O herre Jesu Christ/
 Du der die gaben geben bist.
 Durch deinen Heiligen geist so güt/
 Der hat es als in seiner hüt.
 Wenn er es gibt furwar/
 Der vernimt der Meyster sprüch gar.
 Daß er bedenck das künfftig leben/
 Als leib vnd Seel gefügt werden eben.
 Daß sie schweben in ihres vatters reich/
 Also helt sich die kunst auff erdtreich.

Hermes : Scitote rumorum inquisitores,
 & sapientiæ filii, quòd vultur supra montem
 existens in cacumine, clamat voce magna, in-
 quiens : Ego sum albus, niger, & rubeus, ci-
 trinus, veridicus sum, & non mentior.

Alphidius : Argentum autem viuum, quod
 ab eo corpore nigro extrahitur, est humidū,
 album, & corticibus mundum ne pereat.

Morienes : Scire te conuenit, quòd fumus al-
 bus est anima, & spiritus illorum corporum
 solutorum. Et certè si fumus albus non fuis-
 set, aurum albi alchimix non fuisset. Rosa-

rius : Hic est Mercurius noster nobilissimus,
 & deus nunquam creauit rem nobiliorē sub
 cœlo præter animā rationalem. Plato : Hæc
 est materia nostra & secretum nostrum. Or-
 tulanus : Sic habes verum Mercurium extra-
 ctum ab istis duobus corporibus prænotatis,
 & est bene lotus & digestus. & iuro per Deū,

quòd nullus alius Mercurius est in via vni-
uersali, nisi iam declaratus, in quo dependet
tota philosophia: qui aliter dicit, falsum dicit
Parmenides in Turba: Quidam audientes a-
quam à philosophis nominare, putant aquã
nubis esse, certè non: sed si haberèt rationem,
scirent vndiq;, aquam esse permanentẽ, quæ
quidem aqua permanens esse non potest abs-
que suo corpore cum quo soluta est. **Alphi-
dus**: Istam medicinam vocant philosophi o-
mnib. nominibus: quia tot nomina sunt huic
Mercurio imposita, quòd vix aut nunquam
possit aliquis noua ratione vocabula impo-
nere. & dicit **Plato philosophus**: Nos omnia
reuelauimus, excepto secreto artis, quod ne-
mini licitum est reuelare: sed attribuimus il-
lud deo glorioso, qui cui vult, inspirat, & cui
vult aufert. **Salomõ rex**: Hæc est filia, ob quã
regina austri ab oriente dicitur venisse, vt au-
rora cõsurgens audire, & intelligere, & vide-
re sapientiam Salomonis, & data est in manu
eius potestas, honor, virtus & imperiũ, & flo-
rens regni corona in capite suo radijs septem
stellarum rutilantium, tanquam sponsa or-
nata viro suo, habens in vestimentis suis scri-
ptum literis aureis, Græcis, & Barbaris, & La-
nīs: Ego sum vnica filia sapientum, stultis pe-
nitus ignota. **Hermes**: Quemadmodum sol
in stellis: ita aurum in metallis. Sol dat stellis
lumen

lumen, & omnem continet fructum: similiter
& aurum omnem continet fructum. Item,
Dies est natiuitas lucis, Sol quoque lucerna
diei quæ deus creauit ad opus nostrum, id est,
pro mundo regendo. Item, tinctura debet esse
corporea, à corporibus metallicis extracta
perfectis, per beneficium & medium mine-
ralium.

Regula generales.

Omnis res de eo est in quod resoluitur: nam
glacies conuertitur in aquam, calore median-
te: necesse est ergo, ipsam prius aquam fuisse
quàm glaciem. Sic omnia metalla prius fue-
runt argentum viuum, quod patet: quia cum
in igne liquefcunt, conuertuntur in ipsum.

Hic nota, quòd philosophus liquatum metal-
lum etiam vocat Mercurium, siue argentum
uiuum: ergo reductio metallorum in argentū
uiuum isto modo dicitur liquatio ista, quam-
uis fiat per violentiam ignis: tamen quia in li-
quatione illa forti tenet speciem argenti viui,
ideo etiam nominat ipsum argētum uiuum.

Sed non est ista solutio philosophicalis, sed
laicalis: ergo ad particulare tibi notū, aliquo
modo correspondet dictis philosophiæ.

Secunda Regula.

Omnis natura naturaliter perfici desiderat,
& destrui abhorret & fugit: ergo auidè ample

Etitur illud, quod sui ipsius emendatiuum, & contrarium respuit in quantum potest, & secundum istud ars debet imitari naturam, alias semper errat.

Tertia Regula.

Omne peius laborans in aliqua arte, de sua naturali malitia nititur melius destruere. Et omne melius laborans in aliqua arte, conatur peius perficere. ergo in primis tibi sciendum erit naturas rerum, ut scias discernere quid sit melius aut peius naturæ, & unde perficiatur, & unde prohibeatur: & quod quantitas peioris non excedat quantitatem melioris, alioquin maxime errabis.

Quarta Regula.

Omne siccum naturaliter appetit bibere suum humidum, ut in suis partibus sit continuatum. Hic nota quid sit humidum radicale omnium liquabilium, & tali humido cibus nimis siccum, & fiet temperatum, &c. Et sic habebis optatum.

EXTRA

EXTRACTATVLO

quodam probato.

DE DIFFERENTIA SUL-
*phuris vulgi & simplicis philo-
sophorum non vrentis.*

Cū generaliter philosophus loquatur, quòd sulphur coagulat, dicendū quòd non: quia omne sulphur vulgi secundum philosophum, metallis est extraneum & contrarium. Auicenna: Non intrat in magisterium, quod non est ortum ab eo: quia semper inficit & denigrat, & corrumpit, quocunq; modo per artificium præparetur. Est enim ipsum ignis infectus, ergo fusionem impedit. Si verò calcinatur, in terream redit substantiam, vt puluis mortuus. Quo ergo modo potest alijs vitam inspirare? habet enim duplicem superfluitatem, scilicet, inflammabilem substantiam, & terream fœculentiam. Igitur per hæc considera; sulphura vulgi non philosophorum esse; cū sulphur philosophorum sit simplex ignis viuus, viuificans alia corpora mortua, & maturans ea, ita quòd naturæ defectum supplet, cum ipsum sit superflue maturitatis, secundum quod in natura sua sit perfectū, ac per artificium magis ac magis depuratum. Vnde Auicenna: Tale sul:

fulphur non reperitur super terram, nisi in
quāruin existit in istis corporibus, sole & lu
na, & in alio quidem est illud, quod nulli dici
tur, nisi ex parte dei sibi reueletur. In sole per
fectius: quia magis est digestum & decoctū.
philosophi enim subtiliter sunt imaginati,
quomodo in istis corporibus perfectioribus
sulphura illa elicere possēt, & ipsorum quali
tates per artem purgare, vt hoc haberent in ar
te, medianre natura, quod in ipsis antea nō ap
paruit, quamuis plenariē & occultē prius ha
buerunt. & hoc nequaquam fieri concedunt
sine corporis solutione, & in primā materiam
reductione, quod est argentum viuū, ex quo
facta sunt ab initio, & hoc absque vlla permix
tione rerum extranearum, quæ extraneæ na
turæ lapidē nostrum non emendant: quoniā
nihil cōuenit rei, nisi quod propinquū est ei,
cum sit medicina simplicis ac virtualis natu
ræ, ex aqua mercuriali producta, in qua aurū
& argentum prius sunt soluta. Verbi gratia. si
glacies ponitur in aquam simplicem, soluitur
in ea per calorem, & redit in primam substan
tiam aqueam, & sic aqua tingitur ex virtute e
tiam occulta, quæ fuit in glacie. Si aut glacies
non resoluitur per calorem in aquam, non
coniungitur aquæ, sed in aqua iacet, nec illam
aquam tingit sua virtute, quæ in ea antea coa
gulata fuit ex parte specierum: sic eodem mo
do si

do si corpus non resolveris in Mercurium cū Mercurio, occultam virtutē ex eo habere non potes, scilicet sulphur digestum & decoctum per opus naturæ in mīera. sic enim lapis est vnus, vna medicina, quæ secundum philosophos dicitur Rebis, ex bina re. scilicet, ex corpore, & spiritu albo vel rubeo, in quo multi fati errauerunt.

Quomodo sulphur rubeum est in Sole, & album in Luna.

Cū sit dictum, quod sulphur philosophorum rubeum existat in sole per maiorem digestionem, & sulphur album in luna per minorem digestionem. Vnde philosophus: Citrinatio non est aliud quā completa digestio: nā calor agens in humidum primò generat nigredinē, & agens in siccum causat albedinem: quia ignis si transcendit, agens in eo mutat in citrinitatem purissimā. hæc omnia in calcinatione plumbi attendi possunt. Et dicit philosophus, quod iam actu vnumquodq; perfectorum corporum suum bonum sulphur cum Mercurio contineat, scilicet aurum aureum, argentum argenteum, ideo sulphur album per citrinum est aurum. Quamobrem sulphur in eo est sulphur rubeum, ignis substantia, qui hoc album plus digestum sit: & sic sulphur album & rubeum ex vtra-

que parte existit in sole: quare ignis est perfectio eius, & in igne generatum est, & ideo amicablem gaudet natura suæ igneæ naturæ.

Vnde aliquæ res extraneæ hoc in corporibus non possunt causare, cum ars non est aliud mediante natura, nisi decoctio & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Verbi gratia: Mane cum surgo, & video urinam meam albam, iudico me parum dormiuisse: tunc repono me iterum ad dormiendum; & accepto somno, urina citrinatur: & hoc propter maiorem digestionem caloris naturalis in me existentem. Sic sequere naturam, per artem similiter decoquere, digerere, maturare, sublimare, cum iam actu natura contineat in se ignem naturalem, quo maturatur, hoc illæ res non habent, ideo dare non possunt. In Luna verò non est nisi sulphur album, simplex, non tamen digestum sicut rubeum, nec sic à nigredine purgatum per actionem caloris, quæ in se naturaliter continet. Sed ignis species est obiecta & occulta, agens eam magis in arte quam in natura, & è conuerso. & ideo non est impossibile, ut ars mediante natura. Hic nota mediantem naturam, siue mediam naturam, quod plus digerat & perficiat, cum naturaliter intendit perfici: sed per se non potest, nisi moueatur arte & operatione. Sed isti labores, ut credo, non perueniunt ad hominem duræ ceter-

rae ceruicis, & ideo non fit verum aurum, nisi fiat ita digestum & decoctum, vt melius melioret peius. Quia omnium philosophorum intentio est, cum meliore perficere: quod factui contrariè intelligunt: quia cum peiorem melius perficere nituntur. & hoc quærunt in re quæ nunquam fuit in illa, scilicet, aurum & argentum in rebus adustibilibus, vt prius explanatum est:

*Quòd in alijs agris corporibus non
est utile hoc sulphur quærere,
quia ibi non est.*

Quæri non immeritò potest: Vtrum ex alijs agris corporibus hoc sulphur album & rubeum ad tingendum Mercurium elici possit. Dico quòd non: quia prius dictum est, quòd non est aliqua res maioris temperantiae quàm in istis duobus corporibus reperitur, quibus insunt radij tingentes: cum prius dictum est, quòd ægra corpora in se contineant sulphur fœtidum & adustibile, & non virtualis naturæ sicut in istis, &c. Cùm omnis ars non valeat, nisi præhabita natura, quæ sequatur: possit tamen cum minoribus mineralibus purgare metalla: quibus purgatis, tamen adhuc non haberent auream & argentæam naturam in se: quia digestio & decoctio

332 R O S A R I V M

aurea nō fuit in illis, sicut in alijs. nec sulphur
ita maturum: & ideo ipsis immaturis succur-
rendum est cum maturis vt maturentur. Igi-
tur non tingunt, sed tinguntur: quia tinctu-
ra auri & argenti proportionabilem natu-
ram habet cum ipsis, scilicet immaturis vel
imperfectis: quia originem ex Mercurio
traxerunt. Ex his manifestè patet, quòd
minora mineralia tingere non possunt: quia
corpora metallica imperfecta quæ non con-
veniunt cum auro & argento ex parte Mer-
curij maturi, tingere non possunt, nec natu-
ram auri vel argenti infundere. Et ideo non
est tingendum, nisi cum illis quibus inest vir-
tus tingendi. Tinge ergo cum auro & argen-
to: quia aurum aureum tribuit colorem & na-
turam, & argentum argenteam. Quare om-
nia alia despicias, quibus non inest virtuali-
ter seu naturaliter virtus tingendi, cum
in ipsis nullus sit fructus, sed so-
lùm perditio rerum & stri-
dor dentium.

FERMEN

PHILOSOPH.
FERMENTATIO.

335

Sie wird Sol aber verschlossen /
Vnd mit Mercurio philosophorū vbergossen.

Hermes tractatu septimo de Sole: Filij, philosophorum corpora sunt septē, quorum primum est aurum eorum optimū, rex & caput, quod nec terra corrumpit, nec res cōburentes cōburunt, nec aqua alterat, eo quod eius cōplexio est tēperata, & natura directa in caliditate, & frigiditate, & humiditate, & siccitate, nec in eo est quod superfluū, nec minus, quare ipsū p̄tulerūt philotophi & magnificarunt, &

xx 2

dixerunt, quòd aurum sic se habet in corporibus, quemadmodum Sol in stellis suo lumine & splendore. eo namque vegetabilia germinant in terra, & omnis fructus perficitur nutu dei. Similiter aurum in corporibus omne corpus secum continet & viuificat, quòd Elixir fermentum est, sine quo nequaquà peragitur, quemadmodum pasta absq; fermento non fermentatur, nec eleuatur: sic cum corpora dealbas, sublimas, mundificas, & ex eis fecem & turpitudinem extrahis, deinde volens ea coadunare, coniungere, & simul miscere, impone fermentum eis: inspice qualiter pastæ fermentum, nihil aliud est quàm fermentum. Meditare igitur & contemplare, vtrum rei fermentum sit, nisi etiam ex sua natura. Hæc est clavis omnium philosophorū. Et notandum, quòd fermentum cōfectionem dealbat, combustionem inhibet, & tincturam continet ne fugiat, corpora lenificat & se inuicem ingredi facit & coniungit, quod est finis operantis, & sua scientia corpora mundantur, & earum opus deo annuente peragitur. Raymundus in Apertorio: Nunc per secundā partem colorabit se lapis, fixatur & fermentatur: fermentum autem lapidis ad albū est argentum, & ad rubeum est aurum, sicut philosophi demonstrant: quia sine fermento non venit sol neque luna, nec aliquid aliud quòd sit
suæ

uæ naturæ: coniunge ergo fermentum cum sulphure suo, vt generare poterit suum colorem, & etiam ad suam naturam, & ad pōdus, nec nō ad saporē & sonum suum: quia quodlibet simile generat suum simile: quia fermentum vt Sol tingit, & mutat suum sulphur in medicinam permanentem & penetrantem. Ideo dicit philosophus: Qui nouerit sulphur & argentum viuum tingere, ille peruenit ad maximum arcanum. propter hoc oportet, quod Sol & Luna sit in tinctura & fermentū ipsius spiritus, & aquæ permanentis argenti viui, & per illam aquam illæ naturæ debent fixari, & nutriri cum naturali calore tam diu vsquequo habebunt suam fixationem & fusionem perfectam. post hoc fit regimen coniunctionis lapidis cum suo fermento, scilicet vsq; donec ad complementū suum opus peruentum sit, & hoc nō fit vna vice simul: quia hoc de intentione naturæ nō est, sed bene per copulationem, scilicet parum & iterum parum: & etiam per coagulationem fit vera medicina vniformis, & propter hoc illa copulatio causatur à subtilibus partibus transmutatis & alteratis in formam & essentiam spiritualem: quia scriptum est: quod corpus grossum cum simplici, & simplex cum grosso propter earum contrarietate se cōiungere nō possunt, nisi grossum conuertatur in subtilitatem

suam per suum simplicem spiritum, & tunc sint commiscibilia simul, & hoc notificat philosophi declarando cuidam filio veritatis, & dicunt quod perfecta mixtura est commiscibilium alteratorum corporum per indiuisibilia sibi iunctorum vnio: quia illa hinc requiruntur per patentem rationem, quod mixtio siue vnio non potest fieri sine alteratione, quæ est subtiliatio corporis, & reductio in formam spiritualem.

Et de illa parte dicunt Philosophi, quod iam medicina completa est ab vna manerie in aliam maneriem cristallinam: & tunc apparebit, quod illa lamina cõposita est de subtilibus partibus naturalibus, per naturale ingenium vniformiter coniuncta, sine diuisione illarum partium per modicum & iterum modicum: quia talis causa non potest fieri sine subtiliatione & homogeneitate naturæ. Et propter hoc conuenit, quod veniat illa materia ita subtilis, quod omnes partes in natura æquales sint mixtæ cum aqua. Et hoc videre poteris per tuum intellectum, cum factum sit vnum corpus trãsparens, & in vnum continuatum per coniunctionem aut cõmixtionem multarum partium sine diuisione, dis continuatione & terminatione in vnã spissitudinem & figuram transparentem per omnes partes suas.

lps

Iam fili tu modò habes non modicum secretum: illumina igitur primò corpus, antequam imponas animam: quia aliàs nunquam posset suscipere, aut in se retinere spiritum: Hæc Raymundus.

Calidius philosophus: Nemo vnquam potuit, vel postea poterit tingere terram foliatam, nisi cum auro. Ideo præcipit Hermes dicens: Seminate aurum vestrum in terram albam, foliatam, quæ per calcinationem facta est ignea, subtilis & aerea.

In istam ergo terram aurum seminamus cum tincturam auri illi imponimus. Sed nunquam aurum potest perfectè aliud corpus tingere, quàm seipsum, Cettè hoc non potest nisi perficiatur arte.

Aurum est fermentum operis, sine quo nequaquam peragitur: quia est sicut fermentum pastæ, coagulum lactis in caseo, & sicut muscus in aromatibus bonis, & cum eo fit compositio maioris Elixir: quia illustrat, & ab aëre conseruat, quod est signum perfectionis. Et scias quòd sine auro, nec perficitur, nec emendatur opus: quia aurum capistrum est argenti viui, & nullus congelat argentum viuū, nisi in corpore magnesiæ, in quo est vnum cremans, alterū verò fugiens, & ipsum aurum est tertium illorum tincturas recipiens, & est tinctura rubedinis, & argentum

viuum transformat omne corpus cū eo. Vnde quidā, Nisi aurum in auro ponas nil agis. Arisleus: Scias firmissimè quòd si parum aurum in compositione ponatur, exiet tinctura patens candida. Per fermentum Solis intelligitur sperma viri: & per fermentū Lunæ sperma foeminæ: ex illis fit primo coitus, postea fit generatio vera & casta, fermentum auri aurum est: sicut fermentum panis, panis est. Rosarius: Sicut in operatione panis modicum fermenti leuat & fermentat magnam copiam pastę: ita & illud modicum terrę, quod continet ille lapis, sufficit ad nutrimentum totius lapidis.

De duplici differentia mineralium ex eodem tractutulo.

Distinguuntur autem corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet, in partem metallicam & in partem mineralem. in partem metallicam, id est, in metalla quę originē ex mercurio ducunt, & in partem mineralem, quę ex Mercurio non ducunt. De metallis exemplum, Sol, Luna, Iuppiter, Mars habet & electrum. De mineralibus exemplum, Sales, atramenta, alumina, vitriolum, arsenicum, auripigmentum. Sunt autem ductibilia

lia & liquabilia omnia metalla quæ originem ex Mercurio duxerunt : quia materia eorum est substantia aquea mixta cum substantia terrea commixtione forti, vt vnum ab altero separari non potest. quare congelatur substantia aquea illa cum frigore magis post actionē caloris, & erunt ideo ductibilia seu fabrilia, & nō congelatur sola aqua nisi cum siccitate terrestri, quæ alterat aqueitatem, cum in ipsis nō est humor vnctuosus: quia congelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo facilliter non soluantur nisi per actionē caloris vehementē in ipsis, secundū quod sunt fortius commixta. Sunt autē minora seu media mineralia secundum quod dictum est, quæ originem ex mercurio non ducunt: & horum quidam sunt sales, qui liquefiunt humido facilliter, vt alumē, sal simplex, sal armoniacum, sal lapideum, & omnia genera salium: & quidē virtuosa sunt, nec liquefiunt solo humore facilliter, vt auripigmentum, arsenicum, sulphur, cum aqueitas sulphureorum corporum est commixta cum terra viscosa commixtione forti cum feruentia caloris, donec facta sunt virtuosa, & postea coagulata sunt ex frigore. atramenta verō composita sunt ex sale, & sulphure, & lapidibus, & creditur in ipsis vis mineralis aliquorum corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, vt calchantum & olocari: sed corpora

metallica ex ipsis artificialiter fieri non possunt, cum sint alterius naturæ, & cum metallis ex prima materia propinqua, scilicet cum mercurio originem non duxerunt, scilicet ex argento viuo. Non nego, quin cum ipsis metalla possunt purgari aut dissolui, vel sophistica forma per ea introduci ad decipiendum homines, &c.

Duplex est sulphur, viuum scilicet & vrens. Viuum causat metalla, quamuis adhuc bene differunt vnum ab alio, secundum quod plus existit viscositate terræ infectum, cum tamen sulphur simplex viuum causans aurum & argentum, non est nisi vapor calidus & siccus generatus ex purissima siccitate terrestri, in qua omnibus moribus prædominatur ignis, & illud dicitur elementum cum mercurio metallorum, &c. sulphur, patet supra.

Quòd impossibile est minora metalla artificialiter fieri metalla.

Sed quia in præcedenti capitulo determinatum est, minora mineralia artificialiter impossibile fieri metalla, propterea hinc restat, fore probandum primò sic, quia minora metalla de prima metallorum materia, quæ est Mercurius, non sunt generata, quia generatio eorum cum generatione Mercurij in primis differunt in forma, in natura, in compositione: ideo

ideo etiam fieri metalla non possunt: quia rerum vnius speciei vna est materia prima, & sperma ex quibus generatur. Prima pars antecedentis patet, quod minora mineralia non sunt generatiua ex Mercurio, quod est causa: quia semper manet in prima materia metallorum, & non extranea sulphura. Vnde Aristoteles & Auicenna: Ideo si deberent fieri metalla, oportet quod primò transirent in primam materiam metallorum: sed quia artificialiter hoc fieri non potest, ideo minimè metalla ex eis fieri possunt. sic patet prima pars antecedentis satis declarata. Secundò ad idem, quod minora mineralia principium metallorum artificialiter fieri non possunt, quod est mercurius: ideo etiam medium & finem non pertingunt, quæ sunt metallum & tinctoria quam tenet: quia nutrimentum in homine per generationem non potest fieri homo, nisi prius cōuertatur in sperma, & sic additū suo simili, nouus generatur homo. Sed quia minora metalla à metallis extraneæ sunt naturæ, quamuis bene in aliqua vi minerali participant, & debilioris sunt virtutis, & adustibilia, ideo natura metallica eo non gaudet, sed resoluit & seruat ea, quæ sunt suæ naturæ. Verbi gratia: Si aqua misceretur terræ, separatur ab inuicem: quia terra petit fundum, cum sit grauis & sicca, aqua superficiem

& nequaquam artificialiter sic possunt cōiungi, quòd istæ naturæ contrariæ steterint in vna natura coniunctim. bene quidem aqua potest abluere & mundare terram: sed quod siccitas terræ artificialiter mutetur in aqueū humidum, credi non debet, licet terra madefiat aqua. sic minora mineralia possunt quidem coniungi cum metallis, & ea purgare, & aliquomodo nouam formam introducere: sed cum ipsis permanere, & illud immaturū maturare natura non concedit. Quare fatui, vt diuersa negotia & sophistica ad decipiendum homines adducunt, scilicet res improporcionabiles, quæ nec materiam dant, nec eam etiā recipiunt, scilicet, secundinas, oculos animalium, testas ouorum, crines, sanguinem hominis rufi, vermes, herbas, radices, sterqus humanum. Multi enim fatui laborauerunt, & adhuc laborant in his rebus vegetabilibus & sensibilibus, vbi tamen nihil inuenerunt veritatis: sed quasdam humilitates, de quibus indicamus inscijs, vt euitare possint deceptiones. nam ex his rebus postea dicendis longo tempore extraxerunt, quod appellabant argentum viuū artificiale, & olea, & aquas, quas nominauerunt quatuor elementa, videlicet, aquam, aerem, terram, & ignem, & salem armoniacum, arsenicum, & sulphur, & auripigmentum, quod emissent melius in
foro

foro, & citius perfecissent. Quæsiuerunt etiam in rebus vegetabilibus & sensibilibus siccorum & humore carentium combustibilium & corruptibilium, in quibus quæsierunt tincturam quam non habent. Hi verò damnificati sunt damno apparenti, & istæ subtractiones, capilli humani, cerebrum, sputum humanum, lac mulierum, cruor humanus, vrina, stercus humanum, embrio, menstruum, & sperma, ossa mortuorum, oua gallinarum: & simpliciter in omnibus animalibus brutis, piscibus, & volatilibus, vermibus, scorpionibus, bufonibus, basilisco naturali & artificiali, in quo maxima trufa est: in testudinibus, & succis quarundam herbarum, & floribus arborum, & specialiter in his, videlicet herba lunari, & solari, quæ dicitur Toxicum. & in omnibus in quibus finxerunt nomina ad placitum suum secundum metalla, decipientes se & alios, volentes cum pessimis rebus optima facere, & naturæ defectum cum talibus adimplere. Sed quia in his nullam virtutem imaginantes veraciter, nec scrutantes, volentes stercus seminare, & metere triticum, quod vsui videtur impossibile. Vnde dicitur: Si quid homo seminauerit, hoc & metet: ergo si stercus seminas, merdam & metes. Quare non est mirum, quòd vix vnus inter mille, aut nullus de talibus perficit. Semina aurum

& argentum, & affert tibi fructum millesimum, cum labore tuo mediante natura: quia ipsum solum habet quod quæris, & nulla res alia mundi, cum alia omnia sint foetida, & naturæ cedunt per ignis assiduitatē & examen. Sunt & alij Alchimistæ in minoribus mineralibus laborantes, scilicet in quatuor spiritibus, vt in sulphure vulgi, arsenico, auripigmento, & sale armoniaco, volentes ex his tincturam perficere: sed hoc facere non possunt, vt patet per definitionem tincturæ: quia tingere non est aliud quam tingendo tinctum in naturam suam transformare, & secum sine vlla transformatione permanere, & docens natura naturā cōtra ignem præliari. nam tingentis & tincti natura concordat. Verbi gratia: si ex auro vel argento tinxeris plumbū vel stannum, vel aliquod aliud tale, hoc concordat in naturis: quia originem ex vtraq; parte ex mercurio duxerunt: maturum immaturo coniungitur, vt immaturum secum in tali via perficiatur. Sed cum isti quatuor spiritus sint alterius naturæ cum metallis, vt sufficiēter prius dictum est: ideo si tingere debent, quæro, an debeant conuertere vel conuerti? Si cōuerterentur, tunc tinctura non est, vt patet per eius definitionem. Si conuertere, ergo tingendo conuertitur in suam naturam, quæ est terrea, naturæ metallicæ extranea. Ideo metallum tingendo fa-

ceto

ere non possunt. Quod autem tingendo
conuertit in suam naturam probatur, quia o-
mne generans generat sibi simile. Sed quia
hæc tinctura quatuor spirituum generans est
terrea, ergo generabit sibi simile, quod etiam
est terreum, ut ipsum.

ILLUMINATIO.

Sic ist Sol wider gar versunken.
Und im Mercurio philosophorū ertrunken.
Sic & istam tincturam & omne aliā quæ non

inuenitur in proprietate naturæ despicias cū alijs vijs extraneis: quia in ipsis non est aliud quàm rerum consumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia alia apparentia sunt, & non existentia metalla, quæ per minora mineralia vel consimilia fuerint laborata.

Reymundus. Quamuis hic lapis noster iam in se tincturam naturaliter contineat: nā in corpus magnesiæ est creatus perfectè, per se tamen motum non habet, nisi perficiatur arte & operatione. Geber dicit in operatione radicum: Ad hoc fit operatio, vt melioretur tinctura auri in auro plus quàm est in sua natura, & etiam vt fiat Elyxir iuxta sapientū allegoriam compositum, &c. Sed nunquid solo auro, & non alio corpore indigemus? Audi Hermerem dicentem. Pater eius, id est primæ compositionis est Sol, mater eius Luna: Pater est calidus & siccus, tincturam generans. Mater eius est frigida & humida, genitū nutriens: igitur si in lapide nostro esset tantū alterum ipsorum, nunquàm facilè fluere medicina, neque tincturam daret, & si daret, non tingeret, nisi in quantum esset, & reliquum, & mercurius in fumo euolaret: quia non esset in eo receptaculum tincturæ: sed nostrum finale secretum est habere medicinam, quæ fluit ante fugam Mercurij: ergo duorum coniunctio est necessaria in opere nostro. Dicit enim

enim Geber in perfecto magisterio: Preciosius metallorum est aurum. Ipsum enim est anima coniungens spiritum cum corpore scilicet imperfecto: quia sicut corpus humanum sine anima est mortuum & immobile: sic & corpus immundum sine fermento; quod eius est anima, terreum & vegetabile: ipsum enim est tinctura rubedinis, transformans omne corpus: ipsum est fermentum, totam massam conuertentes ad suam naturam: quia sicut sol & Luna cæteris planetis dominantur: sic ista duo corpora dominantur alijs corporibus metallorum, quæ ad naturam prædictorum corporum duorum conformiter conuertuntur, & ideo fermentum dicitur: nam sine ipso germina non emendantur, & sicut modicum fermenti totam massam corrumpit, id est, transmutat & eleuat: sic & in nostro quoque lapide accidit. Vnde Hermes dicit: Fili extrahe à radio suam umbram: accipe ergo quartam partem sui, hoc est, unam partem de fermento, & tres partes de corpore imperfecto, dissolue fermentum in æquale sui aquæ mercurij: coque insimul lentissimo igne, & coagula illud fermentum, ut fiat sicut corpus imperfectum, & orificio vasis clauso: eodem modo & ordine, ut dictum est, fit per omnia præparatum. Aristoteles: Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in Diadema-

yy

tibus suis, & per quem physici habent curare ægros suos, quia ille est propinquus igni.

Fili recipe de simplicissimo & de rotundo corpore, & noli recipere de triangulo vel quadrangulo, sed de rotundo: quia rotundum est propinquius simplicitati quàm triangulus. Notandum est ergo, quòd corpus simplicium nullum habens angulum: quia ipsum est primum & posterius in planetis, sicut Sol in stellis: quia in Astronomia firmamenti videmus, quòd Sol est dominus omnium planetarum, & omnes planetæ egēt lumine suo: quia dat lumen suum sursum vsque ad Saturnum, & deorsum vsque ad Lunam: deinde respicit omnia tam superiora quàm inferiora. Aristoteles: Fili accipere debes de pinguiori carne: fili tu debes scire, quòd vnumquòdque semen suo germiui respondet: quia ea quæ seminas, ea etiam & metes.

Quæ sunt particularia quæ perficiuntur in hac arte.

Vniuersaliter omnibus intuentibus, ad quos sermones præsentis deuenerint declaro, quòd in totius artis serie nō sunt nisi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur secundum philosophos & naturam: primum particulare tam in albo quàm in rubeo existit in Mer-

Mercurio sine administratione medicinæ
perfectæ: quamvis bene corpus cum quo per-
citur in se occultè ipsius tincturam cōtinet,
eluti natura requirit, prius quod in eo par-
ticulariter ex vtraque specie rerum est illud,
ū Mercurius sit ex prima materia omnium
metallorū compositus, ex terra alba nimium
ulphurea, & aqua clara: & ideò albedo terræ
transparet limpideitatem aquæ, & est color in
eo albissimus, vt docet experientia, & conti-
net in se sulphur bonum, maturum, & mun-
dum, tunc possibile est ex eo particulariter
fieri Solem & Lunam.

Philosophus: Admisceatur per artificium
alijs metallicis corporibus: quia est de natu-
ra eorum, & ipsa generata sunt ab eo, & ideo
per artificium fieri potest, & imitetur digestā
naturam in illud, vt cum eis perficiatur. & sic
quibus complectitur metallis, fit simile illis
sine aliqua admixtione extranea, cum simpli-
ter natura gaudet suæ naturæ, & non per al-
iquid extraneum: sed cum Sole fit Sol, cum
Luna Luna, cum Venere Venus, &cæt. cum
vnumquodque mittit in illud vim suam: &
etiam quia in se continet suum sulphur bo-
num, sed immaturum, quod per artem matura-
tur. Quare alia metalla coagulata & infecta
per sulphur adustibile particulariter, sicut i-
psū, Sol & Luna fieri non possunt.

Prima ratio: Si enim in Mercurium transformarentur, & admiscerentur cum Sole & Luna, tunc ipsorum Mercurius haberet in se illud præhabitu sulphur malum.

Et si purgaretur, tunc in tantum purgari non posset, quod reduceret in Mercurium, sicut ante talem simplicitatem. Nec etiam posset corpus per Mercurium in eo dissolui, & cum dissolui non posset, tunc etiam vim separatam in illud mittere non posset.

Sed naturis ex utraque parte seratis vnumquodque in examine ab altero separaretur, cum in se non haberet naturam perfectam occultam, cum qua prope per ipsorum solutionem perficere possent. sed cum semper ipsis necessarium sit mediante arte, ut alia corpora perfecta ipsis subuenirent cum sua natura, quæ naturaliter est perfecta. Secundò, si insoluta adiungerentur corporibus perfectis, minus aurum & argentum fieri posset, cum naturaliter per congelationem ex utraque parte naturæ eorum seratæ sunt, & cum non est medium aperiens illas naturas ad mittendum vnam vim in aliam, tunc coniungi non possunt coniunctione naturali, ita ut redeant in mercurium: unde ex utraque parte originem duxerunt: & ideo per vehementiam ignis ab invicem separarentur per combustionem naturæ imperfectæ, ut bene cernitur. Sed cum con-

iun-

ungere volueris, facias Mercurium per mercurium, qui dissoluit & aperit naturas seratas, ut simpliciter vnum possit transire in aliud, & perfectum mittere vim in imperfectum, ut secum perficiatur. Et isti sunt labores viae particularis, & sic particulariter aurum & argentum fieri possunt. Nota quod Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit ea in primam materiam suam siue naturam: sed mercurius corporum hoc facere non potest: hoc est propter cruditatem sui sulphuris, quod in prima terra alba habuit, cum qua ex aqua clara factum est ab initio: quia illud crudum semper appetit corrodere, quod suae naturae vicinius est, primo aurum, secundo argentum, &c. Sed alter mercurius ex corporibus congelatus hoc facere non potest: quia per congelationem illud crudum sulphur, quod antea fuit in eo, est alteratum in natura: ideo non corrodit sicut primum, nec seratum aperit, & ideo vna vis non mittitur in aliam, sed vnumquodque per se manet, vnde quidem fluctualiter sunt coniuncta, sed naturaliter ex vtraque parte sunt serata. Quare per examen & asperitatem ignis imperfectum comburitur perfecto manente: quia vna natura alteri succurrere non potest, sed cum argento vivo crudo hoc facere potest, scilicet naturas referare & aperire, ut vnaquaeque res vicina sit suae naturae adiuua-

men: ideo si dissoluitur argentum, inueniatur
 argenteam naturam: & si aurum, auream
 plumbum, plumbeam, &c. Per ipsorum suum
 phur congelatur. vnde philosophus: Si uerum
 ista corpora quæ suam naturam participant
 sicut tu quæris in multis rebus fœtidis, & in
 mundis, & ideo est particulariter possibile
 vtraque parte ex eo fieri aurum & argentum
 & in alijs corporibus non, vt audiuiti. Nota
 duplex est solutio corporum, in mercurium
 per mercurium, & in aquam mercurialē. Pri-
 ma solutio requiritur ad particularia: secunda
 ad vniuersalia. Prima solutio corporū in Me-
 curium non est nisi resolutio, id est, quod per
 solam resolutionem feratum aperitur propter
 ingressum naturæ vnius in aliam: & ista resolu-
 tio est in particularibus. Secunda solutio
 est in aquam mercurialem, & fit vniuersa-
 ter: & illa fit non per solam dissolutionem si-
 phuris immaturi in mercurium: sed per pu-
 trefactionem corporis & spiritus in humidum
 cum putrefactio omnium naturarum ad in-
 cem ligatarum est solutio & separatio: & tunc
 partes ligatæ ab inuicem separantur, & vni-
 quæque pars ab alia: & hoc fit per separatio-
 nem & solutionem elementorum, quæ in ge-
 neratione mercurij sunt connexa, scilicet
 quæ & terræ, & eadē partes dum purgantur
 in natura per conuersionē coniunguntur,
 plu

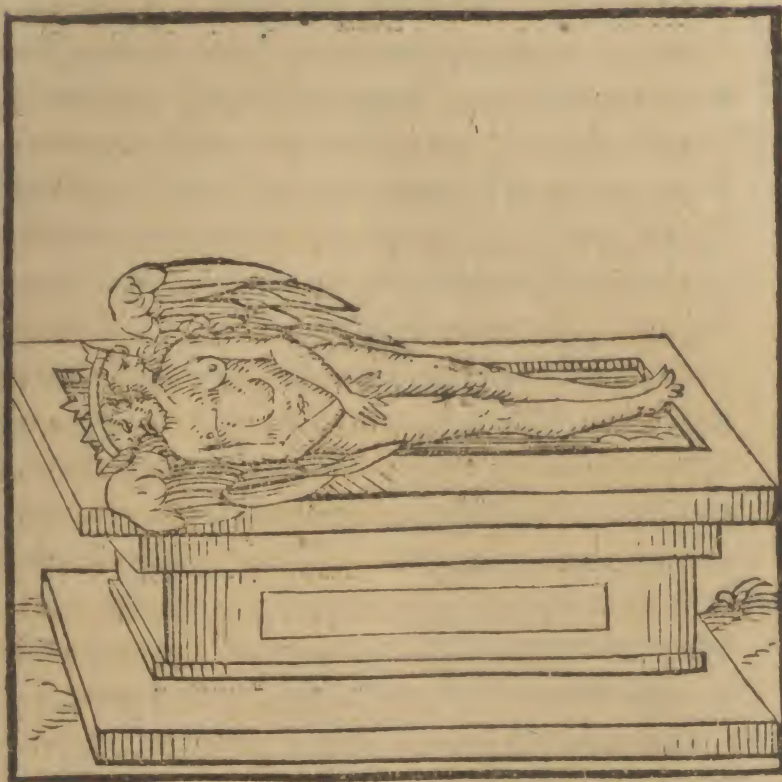
plus se diligunt propter eorum mūdificatio-
nem, quā antea in natura. & hęc separatio
fieri non potest in corporibus nisi per spiri-
tum. Sic ars transcendit naturam in vna via,
licet artificialia bene subitō fiant, quæ tamen
antea naturaliter prolixa fuerunt. Nō credas,
quod hęc sint elementa vulgaria, scilicet, a-
qua nubis, vel consimilia: sed frigidum & sic-
cum terra, frigidum & humidum aqua: humi-
dum & calidum aer: calidum & siccum ignis.
Et sic sunt in naturis elementa: tamen nequa-
quam ars potest partes cōnexas in generatio-
ne ita separare, quod simpliciter in elementa
quæ fuerunt transmutentur, cum prima na-
tura vnam qualitatem mutauit in aliam: tali-
ter ars bene separare potest, vt humidū à sic-
co, frigidum à calido: sed tamen vna qualitas,
adhuc de naturali commixtione possidet na-
turā alterius in aliqua parte. per hęc possunt
per artem vice versa cōiungi sicut diuisa sunt,
si illud non esset quod vna qualitas participa-
ret naturam alterius, scilicet aqua naturā ter-
ræ in frigiditate, & aer naturam aquæ in hu-
miditate, & cæteris: tunc sequeretur, quod na-
turale opus esset totaliter destructum, cū sim-
pliciss. essent elemēta, sicut antea fuerunt. an-
te mercurij generationem, ars destruxisset na-
turā, à capite incipiens, sc. ab auro & argento
to vsque ad principium, id est, argentum vi-

uum, & vltra ista principia simplicium elementorum, secundum quod antea fuerunt ante mercurij generationem, ita remotè in arte est impossibile. Si esset possibile, tunc sequeretur quod de nouo extra primam materiam metallorum ars componeret elementa, & vice versa ars generaret Mercurium, sicut destruxit, quod impossibile est artificialiter fieri. bene quidem ars destruitur à capite vsque ad pedes, id est, Mercurium à pede ædificans vsque ad caput in subtiliori forma, cum substantia naturæ, quæ antea fuit ars concedit. Sic diuiduntur species rerum, cum in aliam formam transmutantur, quàm antea fuerunt. Quia dicit Aristoteles: Sciant artifices alchimix, species rerum transmutari non posse. quod verum est nisi in primam materiam reducantur vel conuertantur, id est, in argentum viuum, & vltra hoc non consulit, secus fieri est impossibile, & cæt.

N V T R I.

PHILOSOPH. 535
NUTRIMENTVM.

Die ist Sol worden schwarz
Mit dē Mercurio philosophorū als ein hartz.

SECUNDVM PARTICV
lare in est sole, mercurio, & sulphu-
re philosophorum.

Cum supradictum est quod luna contineat

y 5

in se sulphur album, sicut aurum rubrum, tamen ignis species sub albedine in eo est obte-
cta: ideo omne argentum possibile est fieri au-
rum. Vnde philosophus: Non est aurum nisi
prius fuit argentum: sic argentum continet
in se aliquas qualitates indigestas, quæ pos-
sunt ab eo purgari per artem, ita quod parti-
culariter transit in mercurium fixum, & in vi-
cinissimam naturam auri: quia omne tunc cō-
tinet in se quod & aurum, per appositionem
sulphuris rubei philosophorum, quo plus di-
geritur, & citrinatio in eo causatur in adiun-
ctione corporis perfecti, cum sint simpliciter
vnius naturæ. hoc autem in alijs corporibus
fieri est impossibile, cum tantam vicinitatem
naturæ perfectæ non habeant sicut ipsum,
quod est impeditum in generatione ipsorum
per sulphur adustibile & foetidum, nec ipsa
sunt mercurij. de quo loquitur philosophus:
Non fit transitus ab extremo ad extremū, nisi
per medium, id est, ex mercurio non genera-
tur aurum nisi prius fuerit argentum, nec in
se habet sulphur ignis simplicis non vrentis,
sed sulphur adurens, & ideo in mercurium fi-
xum particulariter transformari nō possunt,
vt suprā dictum est per Aristotelem: Sciant
artifices, se similia illis facere possunt, & tin-
gere per rubrum citrinum, vt videatur aurū,
& album tingere albo, donec sit multū simile
argen-

argento. possunt quoque plūbi immunditiam abstergere, vel aliorum corporum ægrotum, vt videantur aurum & argentum: veruntamen plumbum manet semper plumbum: quia in se non habet qualitates digestas auri & argenti, vt dictum est supra. vt hi qui accipiunt salem armoniacum, vel alia minora mineralia ad illudendum homines, & coniungunt cuprum vel stannum cum mercurio, vt appareat hominibus argentum, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile secundum eos qui in igne experti sunt, qui tamen in hoc illuduntur: quia veram naturam argenteam in se non habet, sicut apparet in colore & examinatione.

Prima ratio est: Cuprū continet in se mercurium aliquammodo mundum, nisi in quantum ex sulphure existit de foris: sed sulphur fœtidum & adustile quod ipsum comburit, & rubedinem non bene digestam habet, sed ratione sulphuris rubei & immundi, cum Mercurius præhabet substantiam præ sulphure, & ideo tardius deficit in igne quam plumbum vel stannum, quia Mercurius resistit, nisi quantum violentiam patitur à sulphure sibi commixto: sed quod plumbum citius cōburitur, hoc est ratione mercurij infecti: quia infectus mercurius cum infecto sulphure sicut plumbum est, quærit aliquod vicinatum suæ imper-

fectionis, & cum argentum & cuprum commixta sunt in argento, non inuenit quam rem infectam, sed in cupro inuenit primò sulphur adurens, cui citius admiscetur, & in commixtione vniuersali Mercurius cupro magis inficitur, cum plumbum sit ex vtraque parte scilicet mercurij & sulphuris infectum. Et iam quia plus malum citius adhæret malo, in tantum debilius & peius erit, & ideo citius adhæret cupro vel argento, inficiens & comburens illud, cum natura cupri & argenti, vt audisti, ex vtraq; parte sit serata, peiori subuenire non potest: & sic plumbum comburit cuprum ab argento, quod tardius separatur sine plumbo, quoniam in quantum magis imperfectius est tanto debilius erit & combustibile. Sed in coniunctione statim cum cupro & mercurio aliquo modo aperit naturas, & coniungit hæc duo, scilicet, stannum & cuprum. Mercuriū ex vtraq; parte aliquo modo mundum, cum stannum habet Mercurium mundum, & sulphur malum debilitè commixtum, coniungitur Mercurius Mercurio. Et Mercurius semper habet potentiam sulphuris, variando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita quod noua forma appareat, et etiam citò sulphur comburere non potest: sicut antea ipsum Mercurium, & cum Mercurius crudus coagulatur per ipsum, alteratur cum eis in natura, sicut ali-

cut aliquo modo appareat argentum, quamuis verè non est argentum, cum in eo non fuerit debita digestio & decoctio, & sulphur ignis non simplicis & virtualis naturæ, sicut ipsum argentum viuum, ex quo aurum & argentum ex vtraque parte, scilicet mercurij & sulphuris, sufficienter sunt digesta, & bonæ maturitatis, & in omni digestionem perfecta.

Sic habes argentum sophisticum ex cupro, stanno, & mercurio: & si tunc admiscueris aliquos pulueres minorum mineralium, non est impossibile, si Mercurius super potentiam agat, sed semper cum adhuc sit imperfectum in fine diminuitur & comburitur in igne, cum sulphur non sit virtualis naturæ, sicut ipse Mercurius, sed semper obnoxius occultè, & inficiens Mercurium: quamuis bene Mercurius sit suppeditatus, & sic postmodum in sterco redibit, sicut antea fuit. Sic ergo intellige quomodo verum aurum & argentum differunt à sophistico: licet plures sophisticationes fiant eodem modo per alia metalla in rubrum & album, adiunctis minoribus mineralibus vel aliquo ipsorum. Sunt autem illi laborantes delusi, cum æstimant se bonam inuenisse apparentiam. hoc facit eorum ignorantia: quia naturas metallorum non cognoscunt, &c.

Sie hat der Lüne leben gar ein end /
Der geist steigt in die höhe behendt.

Raymundus: Nunc dicam fixationem tin-
cturæ siue aeris qui portat in se tincturā, &c:
qui fit calcinatione, de quo modo supersede-
bo. Lilius philosophus: In fine exhibit tibi rex
suo diademate coronatus, fulgens vt sol, cla-
rus vt carbunculus, foris effluens vt cera, per-
seus-

Seuerans in igne, penetrans & retinens argen-
tum viuum. Arnoldus: Color namque ru-
bedinis creatur ex complemento digestio-
nis: quoniam sanguis non generatur in homi-
ne, nisi prius diligenter coquatur in epate. Sic
nos cum videmus de mane nostram vrinam
albam, scimus nos parum dormiuisse, redi-
mus ad lectum: somno autem recepto, com-
pletur digestio, & nostra citrinatur vrina. sic
per solam decoctionem potest albedo deue-
nire ad rubedinem, ignem sic continuando.
Æs nostrum album si diligenter coquatur, o-
ptimè rubificatur. igne ergo sicco, & calcina-
tione sicca decoquatur, donec rubeat vt cina-
brium, cui de cætero nequaquam impones
aquam, neque aliam rem, quousque ad com-
plementum decoquatur rubeum.

*Fusionem & ingressionem simul
& fixationem quid præstet.*

Geber libro secundo capite quinto dicit

Dicimus quoniam omnis solutionis perfe-
ctio adducitur cum aquis subtilibus, & maxi-
mè acutis & acribus, & pōticibus, fecem nul-
lā habentibus: sicut est acetū distillatū, et vna
acerba, & pira multæ acritudinis, & mala gra-
nata, similiter distillata, & his similia. Fuit autē.

causa inuentionis eius subtiliatio eorum, qui nec fusionem nec ingressionem habent, de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum quæ naturæ sunt, nam omne quod soluitur, necesse est salis aut aluminis, vel eorum consimilium habere naturam. Est autem natura eorum, quoniam fusionem dant ante illorum vitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt, similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus, & sibi inuicem conueniant, habita fusionem, necesse est per illam corpora penetrare, & transmutando penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc verò sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet, ut post solutionem & coagulationem illius, administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus non fixus, & totiens ab illo sublimetur, quousque secum maneat, & illi velociorem præstet fusionem, & ipsum in fusionem à vitrificatione cōseruet. De natura enim spirituum & corporum est non vitrificari, & à vitrificatione commixtū saluare, donec in eo fuerint spiritus: ergo qui magis naturam seruat spiritus, magis à vitrificatione defendit: magis autem seruauit spiritus solummodo purificatus; quam purificatus, fixus, calcinatus atque solutus: ideo necesse est illi admisceri: resultat enim in his bona fusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus er-

ribus ergo naturæ probare possumus, sola salium & aluminum, & similium naturam seruantia solubilia esse: non enim in operibus illius omnibus considerantes inuenimus alia solui præter illa: igitur quęcunque soluuntur necesse est per illorum naturam solui per reiterationem calcinationis & solutionis: ideoque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam approximare, ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus verò solutionis duplex est, scilicet per finum calidum, & per feruentem aquam: quorum est vna intentio & vnus effectus. Modus ergo per finum est, vt ponatur calcinatum in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati vel con- similis dupli eius, & obstruetur caput suum ne respiret, & sub fimo tepido triduo dimit- tatur, & postea per distillationem philtiri so- lutum remoueatur, non solutum verò iteratò calcinetur, & post calcinationem iteratò simi- liter soluator, donec per reiterationem operis super illud totum soluator. Modus verò qui per bulitionem aquę fit, velocior est, & est vt calcinatum in ampullam similiter ordinetur, cū aceto, obturato, foramine ne respiret, quę in caldario pleno aqua & stramine sepelietur, vt in destillationis modo per aquam præce- ptum attulimus per ordinem: & postea accen-

datur sub ea ignis, donec per horam ferueat: post hoc verò solutum distilletur, & seorsum feruetur, &c. vt suprà. Fusio medio igne, quæ fit ingressio, est perfectionum vltima, vt dicit Geber libro septimo capite decimo septimo: Coagulantur cuncta resoluta cum solo adiutorio ignis, & hoc in vasis firmiter clausis. & hoc à me tene secretū, quòd res perfectè coagulata est, quæ fluit cum ignitione cōuenienti, & cum expectatione examinis ignis: sin autem, reitera opus, & peruenies per reiterationem ad propositum deo adiuuante. Raymundus: Noster infans habet duos patres & duas matres: & quia ipse charè nutritus est ex tota substantia in igne, propter quod nunquam moritur. Ceratio est reductio humoris super terram igne mediante, vt ipsa per calcinationem priuata humore, & arefacta mollescat, & ad fluiditatem reducatur, & per consequens habeat ingressum, non autem liquefactione cōmuni, quæ vulgus per ignem liquefacit, sed philosophica, quæ fit per aquā.

Fixio est, cum corpus recipit spiritum tīgentem, & aufert eius volatilitatem, & fit per frequentem iterationem, donec fiat cinis perpetuæ durationis, & totū in igne permaneat.

*Quomodo ex Mercurio generantur
metalla in speciali.*

Rerum

Rerum omnium liquefactibilium natura ex argento viuo est, ex sui substantia, eò quod proprium est argentum viuum, quod coagulatur ex vapore, siue calore sulphuris albi vel rubei non vrentis. Vnde Aristoteles quarto Meteororum: Si fuerit sulphur album non vrens, congelat mercurium in argentum bonum: si verò sulphur fuerit parum cum rubore claro, & in eò fuerit vis igneitaris simpliciter non vrentis, congelat in aurum purissimum melius quàm minera produxit: quia omne siccum naturaliter ebibit suum humidum, vt in suis partibus sit continuatum. Vapor ergo sulphuris argenti viui coagulandus est ex substantia terrea subtili, aerea, decocta & indigesta à commixtione prima sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulphuream coagulandi argentum viuum in corpora metallica. Aurum habet multum de virtute sulphuris & parum de substantia eius, & multum de substantia mercurij, & parum de virtute eius, propter quod ratione mercurij est maximè ponderosum, & ratione virtutis sulphureæ multum est rubrum: argentum autem per omnia contrario modo se habet, quia habet de substantia sulphuris multum, & de virtute eius parum, & de substantia mercurij parum, & de virtute eius multum: ideo est album, quia color sequitur

multitudinem virtutis, virtus verò in vapore locata est, materia eius vicinior est materiæ auri quàm aliquod aliud metallum, ideo facili-ter vertitur in aurum, non indiget alio labore nisi transmutando colorem, & dâdo pondus.

*Differentia olei et aquæ in ratio-
ne tincturæ.*

Arnoldus.

Differentia est inter tincturam aquæ & olei, quia aqua abluit tantum & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea, & quando desiccatur, aqua recedit, & pannus manet in statu suo, & in colore suo, in quo prius erat, nisi quod est magis mundus. Econtrâ est in oleo: quia si intingatur pannus in eo, non separatur ab eo per calorem ignis vel aeris, nisi ex toto id destruat: nec poterit separari oleum ab ipso panno, nisi per abluitionem & ignis desiccationem: aqua autem est spiritus, extrahens hanc animam à corporibus. Cum verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum: deinde recedit aqua per desiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleoginositatem: sic

sic ergo aqua est spiritus, in quo portatur tinctura aeris, quæ cum reducitur super terram albam foliatam, statim siccatur aqua spiritua-
lis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aeris. Spiritus ergo retinet animam, sicut anima retinet corpus: quoniam anima non moratur in corpore, nisi mediante spiritu. cum **verò** coniunguntur, nunquam separantur: quia spiritus retinet animam, sicut anima retinet terram. Vnde præcipit Hermes, animas venerari in lapidibus: est enim mansio eorum in ipsis. Sunt autem retentiæ fugitiuarum cum eis: ergo est coagulatio nostra, quoniam retinent fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam: quoniam ipsa retinet eam: quoniam cum ascenderit à terra in cælum, iterumque descenderit in terram, recipiet vim inferiorum & superiorum, &c.

De inceratione, siue modo reducendi aquam super terram.

Arnoldus: Infunde ergo aquam per vices conterendo, & post leniter calcinando, quousque ipsa terra biberit de sua aqua quinquagesimam partem sui, sciens quod oportet primò terram nutriri modica aqua, & post maiori: sicut est videre in infantis educatione. Idcirco multum contere terram paulatim im-

bibendo cum aqua, de octo in octo dies: decoque in fimo: quia per inhumationem adustio tollitur, & res in primam suam materiam redigitur: & postea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te multoties hoc reiterare, quoniam terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Et si trituration non fuerit bona, donec aqua unum fiat cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à trituratione triturationis, vel à trituratione & assatione: quia terram faciem albam, caueas tamen ne imbibas terram, nisi paulatim, & paulatim. cum longa trituratione supple post exsiccationem terram. Deinde est pondus in hoc ubique notandum, ne scilicet nimia siccitas aut superfluous humor administrando corrumpant, ut videlicet tantum assando decoquas, quantum dissolutio adiecit, & imbibendo dissolvas, quantum assando defecit. Ideo omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam temperatam, neque multum videlicet, neque parum: quia si multum fuerit, fiet pelagus calcinationis: si verò parum, comburitur in favillam. Quare suaviter & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis, decoques in fimo, & calcinabis, donec de aqua biberit quinquagesimam partem sui. Et nota, quod post imbibitionem debet inhumari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit lon-

fit longum: quoniam non videbis tincturam neq; proficuum profectum, donec sit cōpletum. Studeas ergo cum in omni fueris opere, omnia signa, quæ in qualibet decoctione apparent, in mente tua recordari, & eorū causas inuestigare.

Tres quippe sunt colores, niger, albus, & citrinus: cū in terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigredo completa.

Qualibet ergo vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quousq; terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido præstat nigredinē, ita agens in sicco præstat albedinem. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iteratō: quoniam Azot & ignis latonem abluunt, & obscuritatem ab eo auferunt, nam præparatio sua semper fit cū aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra. & quanto magis fuerit abluta terra, tantō magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis cum forti contritione, & frequenti assatione aqueitatis mercurij maior pars deletur, scilicet aqueitatis: cuius residuum per sublimationis reiterationem similiter remouetur. Hæc Arnoldus in suo Rosario de verbo ad verbum.

*De modo sublimandi & albifican-
di, & recapitulatio totius
magisterij.*

Cum autem terra exhauferit de aqua quinquagesimam partem sui, citò illam sublima fortiori igne quo poteris, donec ascendat sursum ad modum albissimi pulueris.

Cum autem videris terram sicut niuem albissimam, & quasi puluerem mortuum, Aludel & spondilibus, & ad latera adherere, tunc super eum reitera sublimationem sine fecibus inferius remanentibus: quoniam adhæret pars illius fixa, & fixaretur cum fecibus, & nunquam per aliquod ingeniorum genus posset separari ab eis.

Puluis autem ascendens à fecibus superius est cinis à cinere & terra extractus, sublimatus, honoratus, quod verò remanet inferius, est cinis cinerum, & cinis inferior vituperatus, damnatus, fex & scoria. Fac ergo differentiam inter clarum & limpidum eius: quoniam cum albissimum, ut nix ascenderit, completum erit. colliges ergo eum cautè ne euolet in fumum: quoniam ipsum est quæsitum bonum, terra alba foliata, congelans congelandum, & mūdificans arsenicum, & sulphur album: de quo Aristoteles dicit, quòd est res optima, quam recipere possunt alchimistæ, ut
de ea

vt de ea faciant argentum. Nullus debet sublimare terram ad opera sophisticorum, sed debet sublimare ad Elixir nostrum perfectum: & illa quæ sublimantur, duobus modis sublimantur, aut per se: quia spiritus sunt: aut cum alijs: quia in se incorporant cum spiritibus. Mercurius enim cum sit spiritus, sublimatur per se: terra verò nostra, cum sit calx, non sublimatur, nisi quia se incorporat cum mercurio. Conuerte ergo calcem, & imbebe mercurium, & decoque, donec fiat corpus vnum: & non tædeat te hoc ipsum multoties iterare: quia corpus nisi cum mercurio sit incorporatum, non ascendet sursum: ideo necesse est, vt in quantum poteris naturam suam subtilies, & cum mercurio fortiter pistes, quousq; fiat vnum: quia sublimationem non facimus, nisi vt reducantur corpora ad subtilem materiam, scilicet, vt sint spiritus, & quòd corpus sit leue ad regendum in omnes res, siue in solem, siue in lunam: & hanc sublimationem facimus, vt corpora redigamus in suam primâ materiam scilicet in mercurium & sulphur. Facimus ergo hanc sublimationem tribus de causis. vna est, quòd corpus sit spiritus de subtili materia & natura. secunda est, quòd mercurius se bene incorporet cum calce. tertia est, quòd totum sumat colorem album vel rubeum. Idcirco quando calx sublimatur ad lunam, de-

bet esse alba, & mercurius similiter albus, & calx quando sublimatur ad solem, debet esse rubea, & mercurius similiter rubeus igne calefactus, & debet esse pulvis inceratus. Non mittas mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: sed pone vnamquamq; speciem cum sua specie, & pone ad ignem accensum, & sublima totum, & non misceas illud quod remanet deorsum cum illo quod ascendit sursum: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad sublimandum per mercurij incorporamentum, donec ascenderit totum, alioquin non ponas ipsum in magisterium. Alembicum, in quo sublimas mercurium, sit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi sit amplū, quod possit mercurius ascendere liberius. Alembicum verò cum cucurbita debet iungi, ita quod mercurius non possit exire seu euaporare, ne depercat magisterium, &c.

*Capitulum Gēbis septuagesimum
nonum libri tertij.*

Solaris medicinæ præparationi, non aduentis sit additamentum sulphoris, per modum figentem & calcinantem cū astutiæ industria, administrati perfectè, atque solutionis modū multiplicem, cū reiteratione multa quous

MULTIPLICATIO.

Sie thut sich das wasser sincken/
Vnd gibt de erdtrich sein wasser wid zutrinckē.

quousq; mundum fiat. his quidem admi-
nistratione perfecta preueniente, quæ per sub-
limationē perficitur, & est huius scil. addita-
menti modus per reiterationē patris, nō fixi
lapidis sublimationis cū ingenio cōiungen-

di quousque eleuetur cum ea, & iterato figurcum illa vt iter, & quando huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries tantò & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis: & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximæ.

Et nos quidem ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto.

Et est illius intentio, vt per sublimationis modum mundetur perfectissimè lapis, & illius additamentum.

Et ab hinc quidem cum ingeniorum modo volatiuum ex eis figatur. Dehinc verò fixum volatile fiat. Et iteratò volatile fixum, & in hoc ordine completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi scientiarum arcanum, & thesaurus incomparabilis: & tu quidem exciteris ad illum cum laboris instantia maxima, & cum diuturnitate meditationis immensæ. cum illa enim inuenies, & sine illa non: & huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis administrationis, cum talis cautelæ industria potest in præparatione lapidis euenire, quousque argentum viuum mutet in infinitum solificum, & verū lunificum: & non dependet nisi in multiplicatione illius: iam enim laudetur sublimis
natu-

naturarum deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit seriem cum illius experientia, quam illius inuestigationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculo vidimus, & manu tetigimus, complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed etsi quidem hanc palliauius, non miretur doctrinae filius, non enim illi palliauius: sed malis & improbis et tali sermone tradidimus, quam latere insipientem necessariò accidit, & eodem ad illius inuentionis perquisitionem prudentes allici possint. Filij ergo doctrinae perquirite, & hoc excellentissimum dei donum vobis solis seruatum, filij insipientes nequitiae, & maleuoli prauitatis immesae, ab hac scientia fugite: quoniam vobis est inimica & aduersa, & vos in miseriam paupertatis constituet: quoniam vobis penitus hoc dei donum diuina prouidentia est occultatum iudicio, & denegatum omnino: Hæc Geber. Idem dicit libro primo capite vigesimo sexto: Innuimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quod principalia naturalia in opere naturæ sunt spiritus foetens, id est sulphur & aqua viua, quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem foetentem diuisimus: est enim albus in occulto, & rubeus & niger vterque

in magisterio huius operis: in manifesto autem uterque tendens ad rubeum.

Idem libro secundo capite trigesimo nono: Consideratio autem rerum iuuantium perfectionem est consideratio naturarum illarum rerum, quæ corporibus sine artificio videmus adhærere, & mutationem facere, ut sunt, marchasita, magnesia, thutia, antimonium, & lapis lazuli, & consideratio illorum, quæ sine adhaerentia corpora mundificant, & sunt, scilicet, sal & alumina, nitrum & boracia, & quæ suæ naturæ sunt, & quæ consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

*Mundatio aceti acerrimi secundum
Gebrum in libro Inuestigationis
magisterij.*

Acetum cuiuscunque generis est, seu acerbum, subtiliatur & depuratur, & illorum virtus siue effectus per distillationem melioratur, de eorū mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, & subtiliari, igneque semper debito mediante. præparantur enim & depurantur per ista ad intentionem ignis per hunc modum. Habeat enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem

stibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsa prædicta corpora corruptentem. Habent enim terrestritatem imundam, foetulentem & combustibilem, nimis grossam, ingressionem impedientem, & fusionem, ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia & investigatione, certa & ingeniosa sunt inuenta: & quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter: ergo & spoliatio accidentium possibilis est. Oportet ergo nos cum igne artificiali his prædictis mundandis & superflua demere accidentia cuncta, sola substantia argenti viui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta, melioratio, depuratio, & subtiliatio horum, vel huius substantiæ puræ remanentis fit multis modis, secundum quod indiget Elixir præparationis: ergo & depurationis in generali modus hic est. Primò enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua, & corrupta in illorum essentia, etiamque superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando: deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis & nigredinis, corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis, seu acerbis,

donec calx fuerit alba, siue rubea: aut secundum corpus, naturam & proprietatem colorata & munda, & pura ab omni superfluitate seu corruptione prænarratis, & hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando: postea verò delenda seu deponenda est totalis terreitas imunda, & foetulentia combustibilis & grossa; cū rebus prædictis, mundatis vel puris, fusionem metallicam non habentibus, cum calce prædicta modo prædicto depurata, commixtis & benetrictis, quæ in fusione seu calcis reductione retinebunt secum terreitatem grossam & imundam, remanente corpore puro, ex omni superfluitate corrumpente mundato.

Ex hoc totum descendendo meliorationis & subtiliationis horum substantiæ puræ in generali modus hic est: Primò hoc corpus purgatum & redactum est iterum calcinandum cum igne & adiutorio mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiua soluendū. hæc enim aqua lapis noster est argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure ex corpore spiritali extractum & subtiliatū, siue attenuatum, quæ meliorari potest cōfortando in ipsum virtutes elementales, cum alijs præparatis, quæ fiunt ex genere sui generis, & augmētando colorem, fixationem, pondus, puritatem, fusionē, & alia, & omnia quæ pertinent

tinent ad Elixir perfectum. & iste est modus, per solos nos inuestigatus, præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali.

Multiplicatio Elixir fit duobus modis, vna per reiterariam solutionem & coagulationem lapidis. secunda per proiectionem primi lapidis Elixir super corpus, aut album aut rubeum tali quantitate, quod idem corpus etiam cõuertetur in medicinam: & tunc simul imponentur hæc ad soluendum in sua aqua & menstruo, & sic Elixir primum est fermentum talis tincturæ, & sic mulieres pistrices faciunt.

De inceratione Elixiris albi.

Ab hinc ergo extrahe de lamina cristallina, quam in fundo reperies lucidam, & primo tere & cera inceratione vltima, guttando super ipsum guttam ad guttā in crucibulo, super ignem leuem de suo aere albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo: tunc proba super laminam ignitam, si se resolverit velocissimè sicut cera, cerata est. si verò non, reduc ipsam ad cerandam guttam ad guttam de oleo suo albo, donec fundatur vt cera sine fumo. Et hoc quidem est præceptum omnium philosophorum, vt cum partes sublimatas fi-

Aaa

xaueris, mundissimam terræ partem. reiteres
 sublimationem residuæ partis non fixæ super
 eam fixam, donec ipsa similiter figatur. hinc
 tenta super ignem: si bonam dederit fusionem,
 tunc sufficienter sublimationem reiterasti. Si
 verò non, reitera super illam vice post vicem
 non fixæ partis sublimationem, donec funda-
 tur citò, sicut cera sine fumo: tunc extrahe &
 in frigidari permitte. Ex iam dicto capitulo
 nota attentè intentionem zelosam authoris
 in eo, quòd toties reiterat modum incera-
 tionis. fortè suffecisset semel illud repetisse,
 Sed vt fortius & tenacius imprimeret lecto-
 ris intellectum de necessaria infatigabili ince-
 rationis multiplicatione, ideo toties illam repe-
 tit, quia in illà tota vis Elixiris dependet, &c.
 Etiam considera, quòd idem sunt ceratio, fi-
 xio, & sublimatio. & sunt idem actus: in cera-
 tione enim figitur spiritus, & sublimatur cör-
 pus. Idem Arnoldus capite priori ait: Aqua
 verò septies distillata serua eam ad partem,
 quoniam ipsa est mercurius philosophorum
 solutius, faciens matrimonium, & aqua vi-
 tæ abluens latonem. Et vt fecisti de alba aqua,
 ita facies de rubea: quoniam vnum & eundem
 modum habent ablutionis, & cōsimilem effe-
 ctum, nisi quòd aqua alba est ad albifican-
 dum, & aqua rubea ad rubificandum. Non
 ergo misceas vnā cum alia: quoniam ~~era-~~
 bis

bis si feceris. Idem Arnoldus alio capitulo dicit: Si autem fundatur grauius quod est ex defectu cerationis, succurre ei cum oleo, id est aere, guttando guttam ad guttam super ignem leuem, donec fundatur ut cera. quoniam quando inceras, misces de re calida & humida magis, quam de frigida & sicca: & quando figis, misces magis de re frigida & sicca, quam de calida & humida. Ergo intellige quæ dico, quoniam huius operis perfectio est naturæ permutatio. Ex supradictis nota, quod aqua, aer, & oleum idem sunt, id est spiritus mercurij mineralis, &c. Idem alio capitulo: Modi regiminis ad inuicem conuertertes sunt quatuor principales, scilicet, soluere, abluere, reducere, & figere. Soluere grossum in simplicum & subtiliare, abluere obscurum in lucidum, reducere humidum in siccum, figere volatile supra corpus fixum. Soluere est diuidere corpora, & materiam vel naturam primam facere. Abluere est inhumare, distillare & calcinare. Reducere est impinguare, incerare vel impregnare, subtiliare. Figere est desponsare, resolvere, & coagulare. Per primum mutatur natura interiorius: per secundum exteriorius: per tertium superius: per quartum inferiorius.

Sie kompt die Seele vō H̄mel schon vñ flar.
Vnd macht aufferstehen der philosophi tochter
fürwar.

Geber libro tertio capite nonagesimo Epilo-
gatio totius. Quia pertractauimus huius
magisterij causarum sufficientiæ experiēti-
ss notas, secundum nostri propositi sermo-
nis exigentiam restat nos ad cōplementū to-
tius

tius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreviati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est, nisi vt sumatur lapis in capitulis notus: deinde verò cum operis instantia assidue super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur à corrupte impuritate Et est scilicet sublimationis perfectio, & cum ea subtilietur lapis, donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat: ab hinc verò cum fixationis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat, & hic secundus præparatio nis gradus consistit.

Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo constat præparationis complemento, scilicet vt iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iteratò volatilem, & iteratò volatilem fixum, quousq; fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas: vt ex medicinis quædam quidem se-

ptulum, quædam verò decuplum, & quædā centuplum, quædam verò millesimum, & quædam in infinitum solificum, & verū perfectionis lunificum transmutet corpus. Ab hinc igitur & vltimò tentetur, vtrum in perfectione consistat magisterium.

Attendat ergo quis proprietates actionis seu modos compositionis Elixir maioris: nos enim quærimus substantiam vnā facere, tamen ex pluribus aggregatā, coadunatā, fixā, quæ super ignem posita ignis eam non exprimat, & liquatis permisceatur, & lique scat cum ipsis, cū eo quod est in ea de substantia ingressibili, & permisceatur cum eo quod est de substantia permiscibili, & consolidetur cum eo quod est de substantia consolidatiua, & figatur cum eo quod est de substantia fixatiua, & non comburatur ab his quæ comburant aurum & argentum, & afferat consolidationes cum ignitione debita & perfecta.

Non tamen eatenus breui tempore intelligas, cum paucis diebus vel horis possit prima vice restitui. Sed quod respectu aliorum medicorum modernorum, respectu etiam naturæ operationis veritatis: hæc verò citius terminatur. Vnde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longum spacium anticipauit. Quare vobis dico, quod sustineatis patienter: quia fortè moratur, & festinātia quidem

dem ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat: quia impedit eum ob festinantiam credulitas.

Omnis enim actio naturaliter suum habet modum, & tempus determinatum, in quo maiori & minori spacio terminatur.

Ad hanc tria necessaria sunt, scilicet patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter inuestigatus, in quibus manifesta probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse, quàm spiritum foetentem, & aquam viuam, quam & siccam aquam nominauimus, & per naturalem proportionem mundatam, & vnitam vnione tali, quòd sibi nec abesse potest. quibus addi debet, & tertium ad opus abbreviandum, hoc est corpus perfectum attenuatum.

Ex præmissis igitur patent res, in quibus veritas est propinqua, & perficiētes ipsū opus.

*De coagulatione & preparatione
primi lapidis, & eius
sublimatione.*

Sequuntur nunc aliqua notabiliora ex libello cuiusdā dicti Ademarum super Gebrū re

gem Perlarum, capitulo quarto ubi dicit:

Quantumcunque lapis sit mundatus per sublimationem, & eius adustio sit deleta per eius olei extractionem, & eius fuga sit destructa per eius fixationem, nihilominus non funditur, nec ingreditur, nec permiscetur: sed vitrificatur, ut habetur capitulo decimo Gebri circa medium: imo oportet ipsum in aquarum acumine dissolui, & calcinari multis vicibus, ut habetur capitulo sexagesimo septimo, & & septuagesimo tertio Gebri.

Idem capite sexto dicit, quod ex multiplici reiteratione imbibitionis cum contritione & leni assatione aqueitatis eius maior pars deletur. Hæc est ergo sublimatio primi gradus, per quam aqueum mercurij deletur: postea in aludel vase, quod describitur in capitulo vigesimo octavo, ista tota substantia spargatur in ipsius fundo: deinde ignis augeatur, ut dicitur in capitulo tertio circa medium, donec ipsius pars albissimam præcellens niuem, sua albedine quasi mortua spondilibus aludel adhæreat. Et hæc est sublimatio nostra, per quam terrea foetulentia, & partes sulphuris cum fecibus in fundo remanet, & in ea natura eius purificatur, & ab hinc cum fixationis modo figatur, id est, fermentetur: quia quod fixum est figit, i. fermentum: deinde ad finem ponatur. Sequitur, donec in ignis asperitate quiescat.

scat. & hic secundus præparationis i. sublimationis gradus appellatur. Si aut quærat, quo modo mercurius subtiliari potest, cū in actu habeat subtilissimam substantiam, ut habetur capite trigesimo nono: dicendum quod in capite septuagesimo tertio dicitur, quod per sublimationis vel subtiliationis modum, id est, cum sublimatione primi gradus mundetur & subtilietur: ergo & ultimum volatilis stat, id est, sublimetur cum ignitione, ita ut de fecibus ad vasis spondilia cristallo nitidior ascendat.

Geber: Dealbate latonem, id est, terram, & libros reponite, ne corda vestra rumpantur. Et alibi: Ignis & aqua latonem abluunt, & eius nigredinem abstergunt. Sequitur: Recipe ergo ipsum sublimatum in vase aludel, reitera vice vna, id est, sublimando fixa, sicut dicit capite sexagesimo secundo circa medium, quod plusquam fulgidissima, & cum cautela in administratione ignis, ut ipsius humiditas in tantum deleatur, quod sufficiat ad fusionem perfectam complendam: quia ignis lentus, ut dicitur ibidem, est humiditatis cōseruatiuus, & fusionis perfectiuius. Item capite vigesimo nono dicitur, quod argentum viuum primò debet sublimari, postea figi.

Item capite vigesimo octauo dicitur, quod mercurius figitur per successiuam illius ite-

rata vice sublimationem, ita vt fusionem de metallicam, hoc idem sæpe in dictis suis reperies. Hæc omnia prædicta intelligi debent de præparatione primi lapidis & dealbatione eius, ante impositionē ipsius in finum, quòd scilicet toties debet incerari aquis acutis: & solui & coagulari super cineres, donec nimiū mollescat, dealbescat, & tandem fluat vt luna splendida, &c. Hæc est enim sublimatio eius, scilicet in altiore dignitatem & virtutem, & eius vera purificatio, &c.

Sequitur capitulum septimum: Sed consulo quòd hoc opus imperfectis lapidib. inchoes; hoc enim fuit de principali & occulto ipsius Gebri intellectu: sic habes in capitulo decimoseptimo: quòd natura mercurij est ita in corporibus, sicut est in mercurio, imò in mercurio, imò in lapidibus notis est perfectissimus. Item in capitulo tertio dicitur, quòd in marcasita est natura mercurij mortificati, & mediocriter præparati, qui melius valet. Iste philosophus in suis operibus solum vult naturam mercurij, sed tota solis natura est ex mercurio, vt dicitur capite octauo,

Item philosophus iste vult istam substantiam mercurij mortificatam, sed naturaliter mercurius illius est in illo venerabili lapide, vt omnibus est manifestum: ergo: &c. Item iste philosophus vult istam substantiam mercurij

curij esse fixam, vt pater : quia ingenia fixandi docet cum cautelis multis & ingenijs. sed quis dubitet substantiam istius lapidis preciosi esse fixissimam? certè nullus qui cognoscit eum, igitur, &c.

Item philosophus vult suum lapidem figi cum cautela ignis, vt eius humiditas conseruetur, sed vbi temperantior calor quàm in terræ visceribus? ergo, &c. Item philosophus vult suum lapidem fūdi: ergo, &c. patet ergo quod philosophorū magister lapis est. quasi diceret, quòd naturaliter etiā per se facit quod tenetur facere: & sic philosophus non est magister lapidis, sed potius minister.

Ergo qui quærit per artem extra naturam per artificium inducere aliquid in rem, quod in ea naturaliter non est, errat, & errorem suū deflebit.

Sol principium pro opere rubeo, luna pro albo à suo sulphure comburente, & combustibili purgata.

Quod autem in ipso sit talis substantia, habes capite quadragesimo septimo. Quod autem luna sit lapis pro opere albo, habetur de cimooctauo. Recipe ergo hunc lapidem preciosum, habentem spiritum, corpus & animam, & calcina cum suo humido vel cū mercurio, ita quòd non sit in eo tactus.

Sed & tertio lapis administratur gradu,

qui in ultimo consistit preparationis complemento: & est scilicet, ut iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & cum spiritibus non fixis sublima. Fixum sublimari nihil aliud est, quam corpus in spiritum conuertere. quod secretum ex dictis philosophi sic extrahitur. In capitulo namque trigesimo septimo habetur, quod corpori, id est, substantiæ fixæ, quæcunque sit illa, non commiscetur spiritus, nisi prius cum magisterio, id est, lapis prius solvatur & coaguletur. Sed quæris, quomodo lapis solvatur, dicendum quod cum aquis acutis ponticitarum habentibus, & acredinem sine fecibus existentibus, ut acrum est vini, &c. Si autem quæras cur lapis solvatur: dicendum ut habetur capite trigesimo septimo: quod omne quod soluitur, acquirit naturam salium & aluminum: quia soli sales prius funduntur quam vitrificantur, & similiter secundum suam naturam, ipsi soli scilicet sales soluuntur. Si ergo lapis noster solvitur, salium naturam acquireret: sed quod funditur ingreditur: & quicquid ingreditur, transmutatur, &c. Capite quinquagesimo septimo habetur, quod corpora sublimantur per excellentissimum ignis gradum, quousque fixum cum non fixo leuetur totaliter, ut capite duodecimo: quod si totum non fuerit sublimatum, addatur illi non fixæ par-

xæ partis, quantitas iteratò, quousq; ad totalem eleuationem sufficiat. Per ignem fortissimum, intellige ignem putrefactionis & mercurij nostri, quo tantummodo corpus eleuatur, id est, in spiritum conuertitur. Cum ergo leuata fuerit, reiteretur eius sublimatio, quousque administratione reiterationis figatur totum. Et fixum solutum, id est, ad acetum pone vt suprà, quater omnia reiterando, vt habes satis suprà declaratum. Et solutum volatile: quasi dicat, quòd per solutionem lapis fit volatilis. Et iterum: Volatile fixum facias. sic enim continuat se philosophus, hæc in capite quinquagesimo septimo, &c. quousque fusionem præstet vel fluat. Capitulum decimum: Opus hoc ne est ad album, vel ad rubrum? Respondet Adamarius: Ad vtrunque. Sic enim scribitur in capitulo sexagesimo sexto, quòd lapis lunaris & solaris sunt idem in essentia: quia ex solo mercurio perficitur vterq;. Est etiam vna via in modo agendi: quia per easdem operationes, & eodem ordine operatur. Est ergo vna medicina secundum omnes philosophos: differunt tamen fermentatione.

ROSARIUM
PERFECTIONIS
ostensio.

Ænigma Regis.

Sie ist geboren der Keyser aller ehren/
Kein höher mag vber in geboren werden.
Mit kunst/oder durch die natur /
Von keiner lebendigen creatur.
Die philosophi heissen in ihren sohn
Er vermag alles was sie thün.
Was der mensch bon ihm begeren ist/

Et

Er gibt gesundtheit mit starcker frist.
Goldt/ Silber vnd Edelgestein/
Sterck/ Junckheit/ schön vnd rein.
Dorn/ trawren/ armut/ Franckheit er verkert /
Selig ist der mensch dem es Gott beschert.

Responsio Lunæ Reginae.

Sie ist geboren die edel Keyserin reich /
Alle philosophi nennē sie ihrer tochter gleich.
Die mehret sich vnd gebürt kinder on zal/
Die seind vnrödtlich/ rein on alles mal.
Sie vertreibt den Todt vnd haßt armut/
Sie gibt reichthumb/ gesundtheit/ chr vn güt.
Vnd ybertrifft Gold/ Silber vn Edelgestein /
Alle ärzney groß vnd klein.
Nichts ist anff Erdrich ihr gleich/
Des sagen wir danck Gott vom Himmereich.

Geber : Inuestigatione verò nostra qua
certi sumus & per experientiam manifestam
considerauimus omnia verba vera esse, quæ
iam per nos solos in nostris voluminib. scri-
pta sunt, secundum quòd vidimus per expe-
rimentum & rationem in voluminibus istis
redacta: ea verò quæ per nostram experien-
tiam digitis extraximus, & vidimus oculis, &
manibus tēgimus, scripsimus in Summam
nostri perfectionis magisterij.

Sapiens ergo artifex in nostris studeat vo-
luminibus, colligendo nostram dispersam in-
tentionem, quam in diuersis locis proposui-

mus, ne malignis seu ignaris publicetur, & collectam probet, donec ad cognitionem studendo, & experimentando cum laboris instantia ingeniosi peruenierit totalem: exerceat ergo se artifex & inueniet. Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus, quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione: sed eam sparsimus in diuersis capitulis. & hoc ideo: quoniam tam probus quam improbus, si continuatim fuisset tradita, vsurpasset indignè, & eam similiter occultauimus, vbi magis aperta locuti fuimus. Non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus, & sermonis modo eam ascripsimus, quam solius dei altissimi & benedicti, sublimis & gloriosi, & nostræ qui illam scripsimus, mentirecolligi accidit, aut diuinæ gratia bonitatis infusi, qui cui vult largitur & subtrahit. Nō desperet igitur doctrinæ filius: quoniam si illam quæsierit, eam inueniet, non doctrinæ, sed proprii modus indagatione naturæ. quoniam qui per suæ industriæ bonitatē quæsierit, scientiam inueniet: qui verò per librorum insecutionem quæsiuerit: tardissimè ad hanc perueniet artem preciosissimam: quia nobis solis artem per nos solos inuestigatam ædidimus, & non alijs: verissimam tamen & omnino certam. Solūm igitur prudentes ad artem aliquid

licuius, & per ingenia nobis tradita viam inuestigationis eisdem exposuimus: non autem eam inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modum, & modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse letabitur. Ad artis igitur excelsæ perquisitionem hæc dicta sufficiant. Hæc Geber. Geber in Summa sua, capite decimosexto de naturalibus Principijs sic dicit: Notandum est enim, quod postquam lapis fuerit purificatus, atque perfecte mundatus ab omni re corrumpente, & postea fuerit fermentatus, non indiges amplius mutare vas, nec ipsum aperire, sed solummodo quod Deus custodiat ipsum ne frangatur. & propter hoc dixerunt philosophi, quod in vno vase conficitur totum magisterium. Et est sciendum quod in quadraginta diebus & noctibus completur opus ad album post veram purificationem lapidis: quia in purificatione non potest esse tempus determinatum, nisi secundum quod artifex bene laboret: & in nonaginta diebus & noctibus completur opus ad rubeum, & isti veri sunt termini ad totam perfectionem: hoc intellige de coagulatione, quæ fit post purificationem, quæ purificatio non habet aliter fieri, nisi in putrefactione & conuersione cor

Bbb

poris in merum spiritum, & cum hoc habueris, lauda Deum. Senior: Ego sum luna crescens humida & frigida, & tu sol calidus & humidus (aliàs siccus) quando copulati fuerimus in æquitate status in mansione, quæ non fit aliàs nisi igne leui, habens secum grauem, in quo vacabimus, & erimus, sicut vacat mulier & vir eius generosi partus, hoc est verum ex locutione, & ego & sol cum coniuncti fuerimus, vacaturi in ventre domus clausæ, recipiā a te animam adulando, si abstuleris pulchritudinem meam, & decoram figurā ex propinquitate tua, gaudebimus & exultatione spiritus exaltabimur, quando ascenderimus ordinē seniorū, tunc lucerna lucis tuæ infundetur lucernæ meæ, & ex te & me fit cōmixtio vini & aquæ dulcis, & prohibeo fluxū meū, postquam fueris indutus nigredinem meo colore, qui fit velut atramentum post solutionem meam & coagulationem: cum intrauerimus domum amoris, coagulabitur corpus meum, & ero in vacuitate mea. Respondit sol lunæ dicens:

Si feceris hoc, & non inferes mihi ô luna, nocūmentum, reuertetur corpus meum: & postea dabo tibi nouam virtutem penetrationis, per quam potens eris in prælio ignis liquefactionis & purgationis, ex qua exibis sine diminutione & tenebris, sicut es & plumbum,

bum, & non impugnaberis cum non sis rebellis. Hæc ex Ademaro.

Raymundus Lulius ad Rupertum regem Franciæ in Epistola scribit.

Scire debēs quòd ex plumbo philosophorum extrahitur quoddam oleum aurei coloris: vel quasi, cum quo si lapidem mineralem, vegetabilem, vel animale, vel mixtum post fixationem primam sublimaueris tribus aut quatuor vicibus, excusabit te ab omni labore solutionum & coagulationum.

Ratio est: quia hoc est occultum quod facit medicinam penetrabilem, amicabilem & coniungibilem omnibus, & augmentabit eius effectum ultra modum, sic quod in mundo non est secretius.

Vnde mirabilia dico, quæ omnibus antiquis philosophis incredibilia forent, scilicet quòd sciueris oleum hoc bene ab aqueitate separare, & laboraueris in modo mixtionis iam dicto, poteris in triginta diebus lapidem componere.

Hoc autem non est necessariū per se, quoniam solutiones & coagulationes illius (ut dictum est) citò fiunt.

Tamen si fieret sublimatio illius, credo tin

cturam lapidis multum ampliari: elige ergo ex his intentum tuum. Galeni ratio vnde fiat ccir, Yvel Elixir; & dicit quòd diuersi doctores ponunt diuersas medicinas. Aliqui dicunt, Yccir esse de mineralibus montium: alij de herbis: alij de bestiis & vrina, &c. Fit tamen de vna istarum rerum, quæ ponitur in ymbie, & primò exit aqua in fumo, id est, spiritus: secundò oleum in liquore, id est, anima: tertium verò quod in vase remanet, terreum est, & vocatur corpus: ex his enim tribus, spiritu, anima & corpore, ita coctus vt cōmisceri & fundi possit, fit Yccir: alij dicunt quòd sulphur & argentum viuum, si quis ea fusibilia faciat, fit Yccir.

Nota quòd nulla aqua, aut oleum, aut ignis, habet suam ad tingendum efficaciam: quin prius rectificetur per reiterationem reductionis ad feces & distillationes, addimus vsq; octies vel decies: In omnibus igitur tam soluendis quàm figendis, quàm tingendis perficiendisq; tenendus est modus, eò quòd intentio debito modo rem ornet & compleat, scilicet quòd corpora imperfecta calcinentur debite, lauentur subtiliter, & mollificentur, imbibantur, siue cerentur, fœcundentur, & ad solutionem modo prædicto ponantur: spiritus verò subtiliter lauentur, & depurentur, & disponatur ad mollificationem & humi-

humiliationem, quæ calida sunt & sicca sol-
uantur, calcinentur, siue sublimentur secun-
dum quòd viderit, & melius iudicatur secun-
dum sanum sensum operantis.

Ich bin der war grün vnnnd guldtsch Löwe
ohn sorgen/
Inn mir steckt alle heimlichkeit der philo-
sophen verborgen.

Bbb 3

*De nostro Mercurio, qui est Leo
viridis Solem de-
uorans.*

Mercurius est ille: Et scias, quòd ipse est frigidus & humidus, & ex eo creauit Deus omnes mineras. Nam ipsum est elementum & aereum, fugiens ab igne. Cum ergo figitur ei aliqua pars, efficit opem sublimem, & est spiritus utilis, & non est aliquod in mundo nisi ipsum, nec est quod stet loco eius, & est profundans solùm in omni corpore, erigens ipsum. Cum ergo miscetur corpori, viuificat ipsum, & illuminat & conuertit de dispositione in dispositionem, & de colore in colorem. Est ergo totum Elixir albedinis & rubedinis, & est aqua permanens, & aqua vitæ & mortis, & lac virginis, herba ablutionis, & est fons animalis: de quo qui bibit nō moritur, & est susceptiuum coloris & medicina eorum, & faciens acquirere colores, & est illud quod mortificat, siccatur & humectat, calefacit & infrigidat, & facit contraria secundum mensuram regiminis eius. Et sunt ei, quando est viuum, operationes aliæ, & quando est mortuum, aliæ operationes ab alijs: Et quando est sublimatum, aliæ operationes. Et ipse est Draco, qui maricat seipsum, & impregnat seipsum,

seipsum, & parit in die suo, & interficit ex veneno sua omnia animalia, & ignis perdit ipsum, & disperdit tempore breui propter argentum viuum: non enim potest super ipsum, nec comedit, sed fugit ab ipso. Ingeniauerunt autem ei sapientes primi Philosophi modos ingeniorum, donec paulatim factum est expectans ignem: non ergo cessat gradari super pugnamentum ignis: & cibatur eo, ita quod quando ei figitur aliqua fixio, perueniunt mirabilia & mutationes: quoniam cum ipse mutatur mutat, & apparet nigredo eius, & sonitus eius, & splendor eius: cum ergo tingitur est tinctum & tingit: cum soluitur, solutum est & soluit, & ipsum albificat in visione oculi: & rubificat in successione, & est aqua congregans, & lac & vrina fortis, & oleum mollificans, & pater mirabilium omnium, & est caligo & nubes, & seruus fugitiuus, & mercurius occidentalis, qui prætulit se auro & vicit illud: dicit ergo ei aurum: an præfers te mihi? & ego sum dominus lapidum, expectas ignem. Dicit ei noster mercurius, utique: sed ego genui te, & ex me natus es, & vna pars ex me viuificat multas partes de te: sed tu es avarus, & non das aliquid in cōparatione ad me, & qui ligauerit me cū fratre meo & sorore mea, viuit &

gaudet, & sufficit ei in vita sua & si viueret mille millibus annis, & si reficeret omni die septem millia hominum, non egeret; & ego sum secretum totum, & in me occultatur scientia; quia conuerto omnia corpora in solem & lunam, cum natura mea talis sit quod durum molliifico, & molle induro: & ideo nota quod lapis philosophicus ad ipsam Alchimiam veraciter procreandam, est vnus in toto mundo, & qui ab hoc vno errat, in præcipitium abiisse credatur, non tamen est perfectus in sua natura, ad quam perduxit ipsum artificiū: Nam sine magisterio nihil valet nobis, nec alicuius vtilitatis est, nec perfectè præstat quicquam, sed potius corrumpit: & hoc ideo dico, quatenus eo vtaris cum magisterio: quia ipsum est phlegma purum. Philosophi quandoq; vocant ipsum sulphur & melancholicum citrinum, propter suæ mirabilis virtutis effectum; vt enim quidam voluerunt, ex ipso creauit Deus omnes gentes, & earum statuit originem. Hunc etiam lapidē nostrum, aliqui æs album vocauerunt. Vnde Lucas & Eximeus. Scitote omnes scientiam quærentes, quod nulla sit tinctura nisi ex ære nostro albo: æs enim nostrum non est æs vulgi: æs vulgi corrumpitur & inficit omne cui imponitur: æs verò philosophorum perficit & dealbat cui associatur. Ideo dicit Plato:

Omne

Omne aurum est æs, sed non omne æs est aurum. Itaque æs nostrum habet corpus, animam & spiritum, & illa tria sunt vnum: quia ipsa omnia sunt ex vno & de vno & cum vno quod est radix ipsius. Æs ergo philosophorum est Elixir eorum, ex spiritu, corpore, & anima completum & perfectum. Sic philosophi lapidem diuersis nominibus nominauerunt, vt sapientibus esset manifestus, & insipientibus occultus. Sed quocunque nomine nominetur, semper tamē est vnus & idem, & de eodem.

Vnde Mercurius.

Est lapis occultus, & in imo fonte sepultus,
Vi is & eiectus fimo uel stercore tectus,
Vnus habet unius lapis omnia nomina dinus,
Vnde deo plenus sapiens dixit Morienus,
Non lapis hic lapis est animal quod gignere fas est.
Et lapis hic auis, & non lapis, aut auis hic est.
Hic lapis est moles, stirps & Saturnia proles.
Iuppiter hic lapis est Mars, Sol, Venus, & lapis hic
Alliger & Luna, lucidior omnibus una. (est
Nunc argentum, nunc aurum, nunc elementum,
Nunc aqua, nunc uinū, nunc sanguis, nūc crisolinū,
Nunc lac uirgineum, nunc spuma maris uel acetum,
Nunc in sentina foetenti stillat urina,
Nunc quoq; gemma salis, Almisadir sal generalis,
Nunc auripigmentum primū statuunt elementum,
Nunc mare purgatum cum sulphure purificatum.

Bbb 5

Siccine transponunt, quod stultis pandere nolunt.

Sicq; figuratur, sapiens ne decipiatur.

Es quod tractatur stultis ne distribuatur.

Hæc Luna uocatur omnibus nominibus una.

Hi autem sunt modi operationis istius lapidis, quibus mediantibus, hæc res quam nos quærimus generatur, & in esse actuale deducitur.

Et est vnus modus Sublimatio, alter Descensio, tertius Distillatio, quartus Calcinatio, quintus Solutio, sextus Cōgelatio, septimus Fixio, octauus Iteratio, nonus Ceratio. & his similibus dicunt infinita. qui quidem modi, licet sint ad inuicē ratione diuersi, sunt tamen idem in re. Aliquando enim philosophi considerantes materiam eorum, quæ quando in vase est, & sentit solem, & calorem in continenti exhalat, seu euaporat in speciem fumi subtilissimi, & ascendit in altum in capite vasis, vocauerunt talem ascensionem Sublimationem. Videntes postea talem materiā, quæ ascenderat, descendere ad fundum vasis, vocauerunt distillationem seu descensionē. Adhuc videntes inspissari istam materiam & denigrari, & foetorem malum dare, vocauerunt putrefactionem. Videntes colorem nigrum seu fuscum, & foetorem malum post longum tempus dimittere, & albedinem aliqualem ad modum cineris coloris venire, vocauerunt

Ince.

Incerationem seu dealbationem. Ideo Morien-
nes ait : Totum magisterium nihil aliud est
nisi extractio aquæ ex terra, & aquæ super ter-
ram dimissio, donec putrefiat ipsa. & hæc ter-
ra cum aqua putrefit, & cum mundificata fue-
rit auxilio cuncta regentis, totum magisteriū
perficitur. Adhuc videntes terram cum aqua
commisceri, & aquam paulatim propter tem-
peratam decoctionem diminui, & terram cre-
scere: dixerunt omnes quòd hæc erat Ceratio
perfecta. Vnde ait philosophus, quòd terra cū
aqua ceratur, imbibitur, & temperata deco-
ctione solis, id est, caloris desiccatur, & in ter-
ram vertitur tota materia. Vnde idem: Hæc
vis integra, si versa fuerit in terram.

Denique videntes, quòd tota materia ve-
niebat in quandam dissipationem, & quomo-
do reducebat se ad solidam substantiā. & quia
non fluebat, imo stabat strictè, dixerūt, quòd
hæc esset perfecta Congelatio. Vnde ait Pla-
to: Soluite lapidem nostrum, & postea con-
gelate cum magna cautela, sicut vobis est de-
mōstratum, & habetis quasi totū magisteriū.
Idem alibi: Accipe lapidem nostrum, & pone
in vase & assa igne leui, donec confringatur,
& postea coquite ad calorem solis, donec
congeletur, & scitote quòd totum magiste-
rium nihil aliud est, nisi facere veram solu-
tionem, & perfectam & naturalem con-

gelationem. Hæc Plato. Idem dicit: Soluite & congelate, & sic scietis totum magisterium. Item videntes materiam prædictam, perfectè cōgelatam et inspissatam, ita quòd nullo modo ulterius resoluebat se in aquam, nec in fumum, dixerunt, quòd verè erat fixata: quia eandem congelationem & inspissationē seu fixationem, propter maiorem decoctionem caloris viderunt venire ad perfectam desiccationem & dealbationē: & quòd ista albedo erat super omnes albedines, dixerunt quòd hæc erat perfectæ calcinatio, videntes hanc materiam ad suum colorem stare, & coloribus infinitis mutari: quia hoc fieri non poterat, nisi per materiæ resolutionem: ideo hanc resolutionem dixerunt solutionem, nam ipsa resolutione discontinuantur elementa, vicissim agunt & patiuntur, & ideo philosophi dicta elementa coniuges vocant. Quare turpiter errant insipientes, qui credunt medicinam philosophicam creari ex alia re, cum tamen dicant philosophi: Fili alchimici accedentes suis cunctis dissolutionibus, sublimationibus, coniunctionibus, separationibus, congelationibus, præparationibus, contritionibus, alijsque insunt deceptionibus: & sileant prædicantes aliud aurum à nostro, aliam aquam à nostra, quæ etiam dicitur acerū acerrimum: aliam dissolutionem & congelationem

nem à nostra, quæ fit igne leui, aliam putrefactionem à nostra, &c. Plato in summa: Tuum quæsitum itaque sit de genere amborum luminum mundi: nam aurum circumdat partem superiorem, argentum verò inferiorem lunarem. Aristoteles: Nullum tingens venenū generatur absque sole & eius vmbra, id est vxore. Hermes in suis secretis, pater eius est Sol, mater eius Luna. Rosarius: Quicumque conatur aliam tincturam quærere, absque sole & luna, ille assimilatur homini volentis scalam ascendere absque gradibus. Oportet ergo vt habeamus receptaculum nostrum tincturæ idoneum, quòd est sibi consonans cum quadam similitudine ad patrem, & hoc receptaculū debet esse ipsa luna: quia sol per se est valde difficilis fusionis, & liquefactionis: similiter & luna per se. dum autem simul coniunguntur, tunc valde faciliter simul fluunt & liquefiunt: & ideo aurifabri sic faciunt eorum consolidaturas. Philosophus: Mulier est quoddam receptaculum virili seminis, quia ipsa conseruat semen in suis cellulis & matrice, & ibi nutritur, & pullulat usque ad tempus maturitatis, ideo eligamus sibi nunc coniugem, vt receptiuum sui seminis habeat, quam possumus sic eligere in vxorē, quæ propinquior est sibi in simplicitate & puritate: quia nihil propinquius viro quàm

vxor, quæ sunt homogenea, Hermes in allego-
rijs: Luua est lucerna noctis: nox est natiui-
tas tenebrarum, quam deus creauit pro mun-
do regendo. Luna autem à Sole lumen reci-
pit, & est dilecta, eo quòd Solis lumen in ea
est, ideo quod Solis natura Lunæ naturam su-
perat. Mercurius noster fit ex minerali & ve-
getabili iunctis pariter: quia coniuncta simul
magis proluet, quàm si per se forent separa-
ta. Ex istis considera necessitatem vtrorum-
que mercuriorum.

DEMO

DEMOCRITVS
philosophus.

Oportet te vt in primo negocio dissoluas corpora super cinerem candidum, & non fiat tritura nisi cum aqua. Auicenna: Primū quoque in opere est dissoluere lapidem in suam primam materiam. Senior & Hermes: Soluite corpora in aquas. Platō in Summa: Tu indiges, quod in corporum solutione labores: ideo oportet ignem lentum continuare super ipsum, donec soluatur totum hoc, & per eum efficitur opus. Nota, omnium rerum circularium reuersio circularia nequaquam perficitur, donec in primam deducantur materiam. Rasis: Nisi corpora solueritis, in vanum laboratis. Albertus magnus: Scias pro certo, quod nullus corporum spiritus tingi potest, nisi prius soluatur.

Morienes: Nisi in vaporem cuncta transeant naturalia per suam naturam, aliās frustra fiet operatio in hac arte. Et si solutum fuerit, præparatum est opus alchimicum, multiplicetur, congaudebit.

Hic subalternantur scientiæ naturales, quod in solutione consistit pariter operando. Sorin Distinctione vndecima: Regiminis initium est perfecta solutio. vt autem corpus rarefcat, & sicut spiritus tenuissimus fiat, oportet

eos dissoluere: corporum autem regimen, ut prædixi, est solutum.

Alphidius: Argentum autem viuum, quod ab eo corpore nigro extrahitur est humidum album, & à corticibus mundum ne opus pereat. Morienes: Scire te conuenit, quod fumus albus est anima & spiritus illorum corporum solutorum: & certè si fumus albus non fuisset aurum, ibi Alchimia non fuisset. Rosarius: Hic est mercurius noster nobilissimus, & Deus nunquā creauit rem nobiliorem sub cœlo, præter animam rationabilem.

Hermes rex Græcorum: Corpus solutum est aqua perennis, congelans mercurium perpetua congelatione. Hipocras: Corpora ubi quis vult purgare, oportet fluxa facere. Nigredo putrefactionis durat secundū quosdam quatuor diebus vel quinq;. Senior: Prima clauis est humorum extractio & pinguedinis, cuius sunt hæc signa, scilicet nigredo superabundans, qua consumpta iam anima est in aqua. Albertus: Nisi anima corpus suū exierit, & in cœlum sursum ascenderit, nihil proficies in hac arte. Parabola Senioris de tintura alba: Si parentes dilecti mei de vita gustauerint, & lacte mero lactati fuerint, & meo albo inebriati fuerint, & in lectulo meo nupserint, generabunt filium lunæ, qui totam parentelam suam præualebit: & si dilectus
meu

meus de tumulo rubeo petra portauerit, & fontem matris suæ gustauerit, & inde copulatus fuerit, & vino meo rubeo: & mecum inebriatus fuerit, & in lecto suo mihi amicabiliter concubuerit, & in amore meo sperma suū cellulam meam subintrauerit, concipiam, & ero prægnans, & tempore meo pariam filium potentissimum, dominantem & regnantem præ cunctis regibus & principibus terræ, coronatum aurea corona victoriæ, ad omnia à deo altissimo, qui viuit & regnat in sæculorū secula. Turba philosophorum: Videntes autem huius artis inuestigatores illam albedinem apparentem in omnibus supereminentem in vase, rati estote, quod rubedo in albedine illa occulta est, & tunc nō oportet illam extrahere, sed quousque totum rubeum fiat coquere. Senior philosophus: Facite nigrū album, & omne album rubeum: quia aqua dealbat, & ignis illuminat. Nam lucet in colore ut rubinus per animam tingentem, quam acquisiuit virtute ignis. Hermes: Regimen septimum est lunæ, videlicet assare, rubificare, calefacere & frigare per viginti quinque dies. & sic habes operis peractionem: Idem Animæ color rubeus est. Item: Album vult rubificari. Item: Albedo est rubedo nostra. Item: lapis noster hic est ignis ex igne creatus & in ignem vertitur, & anima eius in igne mo-

Ccc

ratur. *Ænigma Hermetis de tinctura rubea:*
Ego coronor, & diademate ornor, & regijs ve-
stibus induor: quia corporibus læticiam in-
gredi facio.

Hermes Tractatu tertio: Venite filij sapi-
entum ex nunc gaudebimus, & delectemur
simul: quia mors consumpta est, & filius no-
ster iam regnat, ac rubeo ornamento & carne
indutus est. Iam filius noster genitus rex su-
mit tincturam ab igne: illum verò mors mare
& tenebræ fugiunt, & solis radios Draco fu-
git, qui foramina observabat, filiusque noster
mortuus vivit, & rex ab igne venit, ac coniu-
gio gaudebit, & occulta apparebunt, filiusque
noster iam vivificatus fit igne bellator, & tin-
cturis supereminens.

Metaphora Belini Philosophi de Sole: Scī-
ro te quod Pater meus Sol dedit mihi pote-
statem super omnem potentiam, & induit
me vestimento gloriæ, & totus mundus me
quærit, & currit post me. Ego enim sum maxi-
mus, iam sciuerunt virtutem meam & altitu-
dinem: ego enim vnicus sum, & assimilor pa-
tri meo, qui vnicus est, qui dedit mihi virtu-
tem istam ex gratia sua, & homines quærunt
à seruis meis fustibus id quod quæritur à me,
& non peruenerunt ad id nisi per me, & terra
cum omnibus viribus suis me humiliare non
potest. Imo ego sum super eam, & super ser-
uos

tuos meos, donec humiliem eos, & extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de splendore & lumine meo pulchro, quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eorum. Ego enim sum excellens, qui ex alto, & de primo cuncta, & nullus seruorum meorum potest super me, nisi vnus, cui datum est, quod contrarius est mihi. Et ipse destruit me, non tamen destruit naturam meam. Et ipse est Saturnus, qui separat omnia mea membra. Postea vado ad matrem meam, quæ congregat omnia membra mea diuisa & separata. Ego sum illuminans omnia mea, & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea, quæ mihi imitatur. Veruntamen nisi hoc fieret non possem bibere de animabus animalium & plantarum. Sed ego venio cum calore ignis, ad expellendam virtutem & iniquitatem eorum à me. Ego sum habitans super faciem mineræ, & tribuo seruis meis de extremitatibus meis, & nomen meum vocatur nominibus magnis, & qui studet in me non curat de aliquo, sed non saturatur ex me. Ego deferro naues per mare, & fabrico ciuitates densas. Non quaratis in eis magnitudinem meam. Nuncio ergo vobis omnibus sapientibus, quod nisi me interfeceritis, intellectus vester non erit per-

fectus, & in sorore mea luna crescit gradus sapientie vestre, & non cum alio ex seruis meis: & si sciretis secretum meum, ego sum frumentum seminatum in terram puram, quod nascens crescit & multiplicatur, & adfert fructum seminanti: quia omne quod generatur genere suo, & quodlibet indiuiduum multiplicat formam suae speciei, & non alterius, quemadmodum ex frumento nascitur, & sic de alijs: & in hoc exposui omnes figuras. Cum itaque egero cum vxore mea alba, pura, & humida, & munda, tactu; addo pulchritudini faciei suae, bonitati & virtuti suae: ipsa enim est obediens mihi. Vnde cum fuero iunctus cum ea, nihil melius in mundo, nec aequipollens: ipsa enim impraegnetur, & germinabit, & erit sicut ego sum in substantia & colore: quoniam hoc magisterio multiplicatur semen. Ex me enim simile nascitur, sicut quando seminatur vnum granum frumenti, nascitur, multiplicatur, teritur, cribellatur, & fit panis, ex quo viuit totus mundus, & fabricatur minera terrae ex me, nec deficit, quia donum dei est. Ego illumino aerem lumine meo, & calefacio terram calore meo, genero & nutrio naturalia, plantas & lapides, & demo tenebras noctis cum potentia mea, & facio permanere dies seculi, & illumino omnia luminaria lumine meo, & etiam in quibus non est splendor & magnitudo: quae quidem

quidem omnia ex meo opere sunt, cum induor vestimentis meis: & qui quærunt me, faciant pacem inter me & uxorem meam. Itaque nisi separetur à me, & misceatur mixtione inseparabili: & hoc fiat, quando extraxeris me partim à natura mea, & partim uxorem meam à natura sua, & postea occidatis naturas, & suscitamur resurrectione noua & incorporali, eò quòd postea mori non possumus. Nam post resurrectionem habebimus gloriã & fortitudinem sempiternam, tunc gaudebunt omnes in prosperitate magna, qui sciunt nostrum progressum.

Et in hoc completur preciosum dei donum, quod est super omne mundi scientiarum arcanum, & incomparabilis thesaurus thesaurorum. Quia vt dicit Plato: Qui habet istud Dei donum, mundi habet dominium: quoniam ad finem diuitiarum peruenit, & naturæ vinculum confregit. Non tamẽ ex eo quod habet potestatem conuertendi omnia corpora imperfecta in purissimum solem & lunam. Sed magis ex eo, quòd hominẽ & quodlibet animal præseruat in conseruatione sanitatis. Lamina verò cristallina, quæ est Elixir albũ, si detur in quantum granum sinapis febricitanti, curat ipsum. Etiam leprosus si per quatuor anni tempora de eadem lamina purgatus fuerit cum puluere rubeo, vnde fit Sol bis

in anno, in Martio & Septembri, curatur.

Et vterq; pulvis albus & rubeus sanat schiaticos in periculo mortis: sanat etiam paraly-
sim. Item, si pulvis teneatur ad nares in partu
laborantium, liberantur, hoc dicit Hermes.

Geber quoque dicit, quòd Elixir rubeum cu-
rat omnes infirmitates chronicas, de quibus
medici desperauerunt, & facit hominem iu-
uenescere vt aquila, & per 500. annos viue-
re & amplius, vt aliqui philosophi fecerunt,
qui vsi fuerunt eo tribus vicibus in hebdoma-
da quantum granum sinapis. Est herba quæ
vocatur Saturnus de canalibus, de qua fit ta-
lis medicina. Quare nota quòd omnes infir-
mitates quæ à vertice capitis vsque ad plan-
tam pedis generantur, si fuerint vnus mēsis,
in die: si vnus anni, in duodecim diebus: si ex
longo tempore, in mense curantur: quia sicut
curat omnia metalla infecta ab omni infirmi-
tate, sic & humana corpora. Quapropter no-
ster benedictus lapis non immeritò Tiriacus
maior tam corporum humanorum quàm me-
tallorum dicitur: de quo Hermes rex Græco-
corum, & pater philosophorum ait: Si de Eli-
xir nostro omni die vsque ad septem dies sum-
pseris pōdus carrobium, capilli tui cani de
capite tuo cadent, & renascentur nigri, & ita
de sene fies iuuenis & fortis.

Arnaldus dicit: Hic lapis noster virtutem
habet

habet efficacem omnem sanādi infirmitatem
super omnes alias medicinas medicorum. Nā
anīmā lätificat, virtutem augmentat, cōser-
uat iuuentutem, & remouet senectutē. Non
enim permittit sanguinem putrefieri, nec fleg-
ma superdominari, nec choleram aduri, nec
melancholiam superexaltari: imo sanguinem
supra modum multiplicat, contenta in spiri-
tualibus purgat, & omnia corporea membra
efficaciter restaurat, & à læsione custodit, &
generaliter omnes tam calidas quā frigidās,
tam siccās quā humidas infirmitates arctis-
simē sanat præ omnibus alijs medicinīs medi-
corum. Quoniam si ægritudo fuerit vnus an-
ni, sanat in duodecim diebus: si verò antiqua
fuerit ex multo tempore, sanabit in vno men-
se. Et breuiter omnes malos expellit humo-
res, bonosque inducit: confert amorem & ho-
norē ipsum deferentibus, securitatem & auda-
ciā, & in prælio victoriā. Et in hoc comple-
tur secretum naturæ maximum, quod est su-
per omne precium preciosissimum secretum,
thesaurus incomparabilis & preciosissimus,
quem habentibus deus in sua mente re-
condat, ne insipientibus pate-
fiat. Amen dicat omnis
uiuens.

Nach meinem viel vnd manches leiden vnd
marter groß/
Bin ich erstanden / clarificiert / vnd aller ma-
ckel bloß.

DE VILLA NOVA PHILOSOPHI ET ME- DICI EXCELLENTISSIMI

*Liber dictus Thesaurus thesaurorum, et Rosarium
philosophorum, ac omnium secretorum maximum
Secretum, de verissima compositione naturalis
Philosophie quæ omne diminutum reducitur
ad Solificum & Lunificum.*

Proemium.

ISTE namque Liber vo-
catur Rosarium, quod ex
libris philosophorum ab-
breuiatus: in quo, Deote-
ste, nihil occultum, nihil
deuium, nihil diminutū
est: Sed quicquid est ne-
cessarium ad nostri Operis complementum,
est in ipso. Diuiditur autē iste liber in Theo-
ricam & Practicam: & etiam in diuersa capi-
tula. Quippe quia iustum est, de naturali &
sublimiori rerum processu non pigeat, qui de
eorum sublimiori effectu tractare voluerit.
Tunc enim supplicium naturæ beatæ, & na-
turali quale procedit intentio, cum & ipsius
studij precium securius spectat, & ad arcanā
rationis seriem, in illo declinare paratus est.

Ccc 5

Nullus negligat finalem, præcipuam totius
Philosophiæ matrem ab editis effodere, quæ
hominem ornat moribus, & ditat beneficijs:
auxiliatur pauperi, & etiam corpus incolu-
me sanat, & præbet etiam sanitatem. Qui e-
nim in legendis libris deses extiterit, in præ-
parandis rebus promptus esse non poterit.
Liber nanque librum aperit, & sermo sermo-
nem explicat: quia quod in vno est diminu-
tum, in alio est completum. Non enim po-
test in Præcticam bene assuescere, cuius mēs
in Theorica reuult desudare: quoniam pro-
cedit ad Præcticam, sicut asinus ad cœnam, i-
gnorans quomodo, & ad quid porrigat ro-
strum & os. Istum autem librum nominaui
Rosarium, eò quòd ipsum abbreviaui ex li-
bris philosophorum quantum potui melius,
& in diuersa diuisi capitula.

In ista arte duo sunt libri, quos ponam in
capitula per ordinem.

CAPL

CAPITVLA LI

bri Primi.

De modo generationis metallorum, Ca-
put I

Quòd argentum viuum est medicina
tallorum, cap. II

Quòd sulphur extraneum, siue vulgi est
causa imperfectionis, cap. III

Quòd solùm argentum viuum est perfe-
ctio metallorum, cap. IIII

Quòd argentum viuum continet in se
sulphur suum, cap. V

Quòd vnus est lapis Philosophorum ca-
put VI

Ex quibus extrahatur lapis Philosopho-
rum, cap. VII

Quòd difficile est opus nostrum in pri-
ma metallorum materia, cap. VIII

Quid sit opus primum philosophicum,
caput IX

Quid sit lapis, & quo indiget, cap. X

DE

*De modo generationis metallorum.**Caput I.*

Vtrum natura omnia liquabilia sint naturaliter ex argento viuo, & sulphuris substantia: eò quòd proprium est argento viuo quod coaguletur, ex calore siue vapore sulphuris: quoniam omne siccum naturaliter exhibet suum humidum. Vapores ergo sulphuris argenti viui coagulatum est ex sua substantia terrea, subtili, aerea & digesta, admistione prima sibi vnita actione caloris: postea eleuata, decocta & digesta, donec habeat vim sulphuream coagulandi argentum. Argentum verò viuum in prima sua radice est compositum ex terra alba, nimium subtili, sulphurea, cum aqua clara fortiter admista, donec fiat substantia vna, non quiescens in superficie plana. Est enim homogeneous in natura: quoniam aut remanet totum in igne fixum, aut totum ex eo volat in fumum, cū sit incombustibile & aereum. Et hoc est signum perfectionis: & ideo cum postea in terra sulphurea decurrit calefactum, superius ascendit: quoniam de sua natura est, vt per calorem sublimetur: veruntamen continua sublimatione nimium depuratur, decoquitur & inspissatur, ac in sulphur album & rubeum gradatim congelatur. Quod quidem sulphur
dissolu-

dissoluitur multoties, & postea congelatur per argentum viuum, illius sublimati incertum caloris actione, donec vix in millibus annorum successiuè opere naturæ in metallum congelatur perfectum. Et hoc quidem vasis mineralibus, ipsa natura mediante operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet, quicumque velit perficere medicinam imperfectorum perfectiorem.

Quòd argentum viuum est medicina omnium metallorum.

Cap. II.

Dicit ergo Aristoteles, quòd argentum viuum est Elementum omnium liquabiliū: quoniam omnia liquabilia cum ligantur in eo conuertuntur, & admiscetur cum ipsis: quia est de substantia eorum: licet ista corpora differant in compositione sua ab argento viuo, eo modo quo ipsum fuit purum à sulphure immundo sibi extraneo. Fit enim argentum viuum, ex vero sulphure non vrente. Nam vt dixit Philosophus: Sulphur album non vrens congelat mercurium in bonam lunam. Et illud est res optima quam suscipere possunt qui Alchimiam operantur, et conuertunt illud in argentum bonum. Si verò sulphur purum, mundum & optimum fuerit cū

rabore clarum: & fuerit in eo vis igneitat^{is}
 sulphureæ non vrentis, erit res optima quæ
 fulcipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciât
 solem. Si enim fuerit argentum viuum bonæ
 substantiæ, & sulphur non purum adurens,
 conuertē ipsum argentum viuum in æs. Ar-
 gentum etiam viuum si fuerit petrosū, im-
 mundum, terreum, & sulphur non mundum
 fiet ex eo ferrum. Stannum verò videtur ha-
 bere bonum argentum viuum & purum: sul-
 phur autem malum, & non bene mistum.
 Plumbum verò grossum argenti viui & ma-
 lum, & ponderosum & luteum: Sulphur au-
 tem malum mali saporis & fœtidi ac virtutis
 debilis: vnde non bene coagulatur. Hæc de
 verbo ad verbum sunt verba Aristotelis in
 quarto libro Meteororum: Cui philosopho
 naturali in omnibus est credendum, non fa-
 bulis nec operibus mendacibus, ab operibus
 nature omnino extraneis. Et sic fateris sequi.
 Et qui credit in mendacijs, secretum philoso-
 phorum perdit.

*Quod sulphur extraneum siue vulgi
 est causa imperfectionis om-
 nium metallorum.*

Cap. III.

Notate ergo verba, signate mysteria: quorū
 niam

niam tota veritas istius scientiæ, ex iam dictis philosophorum est corripienda, eò quòd à vanitate relinquatur, per ipsam duplicem corporis superfluitatem inesse: vnā quidē in profunditatem argenti viui inclusam in principio suæ mixtionis superuenientem: alteram extra naturam suæ naturæ, & corruptibilem: quarum ista cum labore tollitur: altera verò nullo artificis ingenio tolli potest.

Quare sulphureitas adustibilis calcinatione ignis tollitur, vel à corporibus deletur. Et illud ideo: quia argentum viuum tenet, & ab adustione defendit illud quod suæ naturæ est: alterum respuit igni exponens, qui ipsum inficit: vnde est amicabile, & suæ naturæ placabile. Ipsum argentum viuum argento viuo magis adheret, & etiam magis afficitur: post illud verò aurum: post illud argentum. Vnde ex hoc relinquitur, ipsa duo magis participare suam naturam: talia verò corpora non habent tantam conformitatem ad ipsum: quoniam habent in se sulphur extraneum, terreum, immundum & foetidum. Ideo & ipsa verè dicere possumus, quòd minus participant naturam: quoniam sunt corpora foetida adustibilia. Et illud ideo: quia sulphur quoquo modo præparetur per artificium, semper comburit & comburitur, & nigredinem in omni opere præstat. Ideo enim di-

cit Auicenna : In magisterio nostro non intrat: quoniam non est de argento viuo, vel de argenti viui substantia, nec de perfectione eius, cum ipsum semper inficiat, denigret & corrumpat. Relinquitur ergo, argentum viuum corporum esse perfectissimum, & adustionis esse saluatium, eò quòd corpora illa omnino comburuntur, quanto plus suam naturam participant & possident. Vnde patet, quòd multa qualitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus: Multa sulphureitas est causa corruptionis, id est, quòd quædam magis, quædam minus comburuntur secundum examinationem ignis, vt illa quæ sunt pluris sulphureæ quantitatis continentur magis: quæ verò minus, minus. Habet enim sulphur in se duas causas corruptionis, puta inflammabilem substantiam, & terreā foetulentiam: quare per primam naturam stare facit: quoniam comburit semper & comburitur, ac semper nigredinem in omni opere præstat. Per alteram verò neque fusionem habet, neque ingressionem: quoniam si fixū fuerit, prohibet fusionem, & ipsum nunquā fligitur: nisi prius calcinetur, nullo modo funditur in artificio quoniam in terrenam substantiam redigitur.

Quòd

Quòd solum argentum viuum est perfectio omnium metallorum.

Cap. IIII.

Hoc autem in argento viuo minimè contingit: quoniam figitur absque eo quòd in terram vertatur: & similiter figitur conuersione eius in terram. Nam per festinantiam ad eius fixationem, quæ fit per præcipationem figitur, & in terram vertitur, & per successiuam iterata vice illius sublimationem figitur similiter, & non vertitur in terram, imò dat fusionem metallicam. Et illud ideo est, quia viscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius cum imbibitione, & comixtione cum rebus sui generis sortitus. Itaque manifesta in illa viscositas illius propter multam sui adhærentiam constat. Densam autem illud habere substantiam, manifestè videt monocus, propter grauedinem sui ponderis immensi: quoniam præponderat auro, dum in sua fuerit natura. Est autem fortissimæ compositionis & naturæ vniformis: quia non separatur in partes, vt nullatenus se diuidi permittat: quia aut cum tota sui substantia in igne permanet stans, aut ex igne recedit cum tota sua substantia. His ergo relinquetur argentum viuum figi pos-

D d d

se sine ipsius humiditatis radicalis consumptione, & absque illius in terram conuersione. Et ideo notatur in eo causa perfectionis vera: quoniam ipsum solum ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoque gradu, scilicet cum ignitione & sine ignitione. Propter enim bonam partium adhaerentiam, fortitudinem suæ mixtionis, si aliquo modo partes illius inspissentur per ignem ulterius non permittit se corrumpi, nec per ingressionem furiosæ flammæ illud se in fumum patitur euolare: quoniam rarificationem sui non suffert propter sui densitatem, & adustionis carentiam, quæ per sulphureitatem quam non habet perficitur. Hoc satis sufficienter probatum est superius.

Sulphur quod est terra sicca grauis esse dicimus perfectionis corruptiuum: quoniam si fixum fuerit, fusionem rectam impedit: vt patet in ferro quod non funditur: quia sulphur fixum in se habere cognoscitur. Si verò fixum non fuerit, fusionem rectam impedit, vel anticipat, vel ab igne corrumpitur, comburitur & euaporat: vt patet in plumbo & alijs corporibus infirmis. Et ideo sulphur non est de virtute nostræ artis, neque de perfectione eius: quoniam perfectionem impedit in omnibus operibus suis: sed Mercurius viuus in omnibus suis

his operationibus est manifestè perfectissimum & probatissimum: quoniam adustionis est saluatiuum, effusionis effectiuum cum figitur: & est tinctura vberimæ perfectionis, fulgidi splendoris. Et non recedit à commixto, donec est, & est amicabile, & metallis placabile, ac medium coniungendi tincturas: quoniam miscetur per minima cum ipsis. Et etiam in profundo naturaliter adhæret: quia est de natura ipsorum: verumtamen cum Sole & Luna miscetur faciliter: eò quòd ipsa magis naturam suam participant: attamen non submergit aliquid in eo nisi Sol.

Ex hoc itaque secretum elicias maximum: quòd Mercurius in se recipit, quod suæ naturæ fuerit, & alienum respuit, eò quòd sua natura gaudet inagis quàm extranea. Ex hoc enim manifestè relucet, corpora maioris esse perfectionis, quæ plus Mercurij sunt continentia: & quæ minus, minoris.

Laudetur ergo omnium opifex Deus gloriosus & benedictus, causator optimus & altissimus, qui ex vili creauit preciosum, ut cum mineralibus maximè in natura teneat symbolum, & dedit illi substantiam, & substantiæ proprietatem, quam contingit vllam minimè ex rebus in natura possidere:

Ddd 2

re: quoniam ipsum solum est quod ignem superat, & ab igne non superatur, sed in eo amicabilem quiescit gaudens: ipsum nanque solum cum sit metallicum, continet in se totum quo indigemus in nostro magisterio: quoniam omnia alia cum sint combustibilia, igni cedunt, & in favillam deficiunt.

*Quòd argentum viuum continet
in se sulphur suum.*

Cap. V.

Manifestum est igitur quòd argentum viuum continet in se sulphur suum bonum, fixum, quo coagulatur in aurum & argentum, secundum diuersum disponendi modum. Nam secundum philosophum argentum viuum, & si fuerit purum coagulabit illud vis sulphuris albi non vrentis in argentum. Et illud est res optima ut per artificium Alchimistæ faciant Elixir ad argentum. Sive rō sulphur fuerit optimum cum rubore clarum: & fuerit in eo vis igneatis simpliciter non vrentis, erit res optima: ut ex eo fiat Elixir ad aurum. Et bene tradidit philosophus primò sulphur album ad argentum, & postea rubrum ad aurum: quia non potest fieri aurum nisi prius fuerit argentum: quoniam non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium:

medium: Non ergo potest fieri transitus de nigro ad perfectum citrinum, nisi fuerit primo album: quoniam citrinum ex multo albo & parvissimo rubeo est compositum. Nec potest fieri etiam de citrino transitus ad album, nisi prius fuerit nigrum: quoniam non potest aurum fieri argentum, nisi primo fuerit destructum, & corruptum, & nigrum: quia quod est melius non potest fieri deterius, nisi per sui corruptionem. Nam generatio vnius est corruptio alterius: Ideo qui scit aurum convertere in argentum: scit & argentum convertere in aurum: quoniam sulphur non vrens album ad argentum, potest fieri per maiorem digestionem sulphur rubeum ad aurum: quoniam citrinatio nihil aliud est, quam completa digestio: nec albedo aliud est, quam nigredinis ablatio. Calor namque agens in humido, efficit primo nigredinem: & agens in sicco operatur albedinem: & in albo citrinitatem. Et hoc quidem in calcinatione plumbi attendi potest, quod convertitur in cinerem nigrum: postea in album: deinde in nimium citrinum, vel rubeum. Sic sulphur album vel rubeum, habetur ex vna metallorum materia ad plenum depurata, modo tamen diuerso digesta & decocta. Idcirco dicit philosophus, quod omni argēto inest sulphur album, sicut omni auro

D d d 3

inest sulphur rubeum. Sed tale sulphur non inuenitur super terram, vt dicit Auicenna: quòd in istis duobus corporibus existit. Et ideo ista duo corpora subtiliter præparemus, vt sulphur & argentum viuum de illa materia habeamus super terram, de qua aurum & argentum efficiebatur sub terra. Ipsa namque corpora lucentia: sunt, quibus insunt radij tingentes, cætera corpora albedine & rubedine vera, secundum quòd ipsa fuerunt præparata. Nam per nostrum magisterium corpus perfectum iuuat, & imperfectum perficit sine admixtione alterius rei extraneæ. Aurum itaque cum sit preciosum, omnibus metallis est tinctura rubedinis tingens, & transformans omne corpus. Argentum verò est tinctura albedinis perfecta albatione tingens cætera corpora. Cum illis namque corporibus, scilicet, sole & luna miscetur Mercurius. & figitur per ipsa maximo ingenio, quod minime peruenit ad artificem duræ ceruicis.

Quòd vnus est lapis philosophorum.

Cap. VI.

Oportet igitur inquisitorem huius scientiæ constantis voluntatis esse in opere. Nemo hoc modo illud præsumat attendere: quoniam in rerum multitudine ars nostra non perficitur: vna enim est. Est enim lapis
vnus

vnus, vna medicina, cui nil extranei additur, nec diminuitur, nisi quòd superflua remouentur. Omne enim sulphur, linternum, id est, vulgare, vel butyrum argenti viui est extraneum, eò quòd sui ipsius est destructiuum, vel corruptiuum. Econtrà verò illud non est extraneum, in quo habet ipsum conuer- ti per magisterium nostrum, scilicet in aurum & argentum. Nihil ergo conuenit rei, nisi quod est ei propinquius, ex sui natura. Non enim generatur ex homine nisi homo, neque ex alijs animalibus nisi similia sibi. Quoniam quodcunque quod generatur, sibi simile consequitur. Vera igitur vtamur natura: quoniam non emendatur, nisi in sua natura, cui nihil alienum iungitur. Nolite ergo introducere, nec puluerem, nec aquà, nec vllam rem: quippe diuersæ naturæ lapidem nostrum nō emendant, nec intrant in eo, quod non sit ortum ab eo: quoniam si aliqua extranea sibi apponantur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod fieri quæritur. Ex rebus ergo corporalibus maximè conuenientibus in natura, necessariò est medicinam colligere. Vnde oportet, quòd ipsa medicina illis in natura conueniat, & eis in profundo maximè cohæreat: ita quòd diminutum perficere compleat, & etiam quòd Mercurius per minima ante illius fugam misceatur: sed nul-

lum corpus in sua natura manens Mercuriū
coagulat, nec ei firmiter adhæret: nec etiam
ipse Mercurius per se medetur in firmis cor-
poribus: quoniam in examinatione separa-
tur ab eis. Nam grossa simplicibus, & sim-
plicia grossis minus bene conueniunt. Sub-
tilioris ergo substantiæ, & liquidioris fusio-
nis necesse est illam medicinam esse, quàm
ipsa corpora: & fixationis ac retentionis, quàm
sit argentum viuum in sua natura.

Ex quibus extrahitur lapis physicus.

Caput VII.

Quæri ergo nō immeritō potest: vnde hæc
nostra maximè possit elici medicina. Qui-
bus respondentes dicimus, quod in quibus
est, ex illis elicitur. Est autem tam in corpori-
bus, quàm etiam in argento viuo secundum
naturam, cum vnus sint reperta naturæ: sed
in corporibus quidem difficilius, in ipso ve-
rò mercurio viuo propinquius, non autem
perfectius. Et illud ideo: quia non est corpus
dignius sole, aut purius, aut eius vmbra, scil.
Luna, sine quibus nullū argentum viuū gene-
ratur tingens. Qui verò abiq; isto argento tin-
gere nititur, cæcus procedit ad practicā, sicut
asinus ad coenā: nam aurum aureum, argentū
argenteū tribuit colorē. Qui ergo argentū vi-
uum cū sole et luna tingere nouit, venit ad ar-
canum

canū, quod dicitur Sulphur album, optimum ad argentū, quod cum rubeū efficitur, erit sulphur rubeum optimum ad aurum. Ab illis igitur corporibus extrahitur sulphur nimum album & rubeum, cum in ipsis sit purissima sulphuris substantia, ingenio naturę summę deprauata: quod secundum Albertū clarius est & subtilius: quia in depravatione ipsius est ars debilior natura, nec consequitur eam, licet multum laboret. Pater enim eius est Sol, Luna mater est: quia ex illis corporibus cum suo sulphure, vel arsenico præparato, nostra elicitur medicina. Ex corporibus similiter Solis elici potest ipsa. Ex solo autem argento viuo facilius & propinquius, & perfectius inuenitur, cum ipse sit pater omnium istorum luminarium, & omnium liquabilium. ab ipso siquidem omnia sunt: & ideo in ipsum omnia resoluuntur: quoniam natura naturam amplectitur propriam, amicabilis, magisque gaudet cum ea quam cum extranea. In ipso namque est facilitas extractionis illius subtilis substantię, cum iam in actu habeat substantiam. Relinquitur ergo, medicinam nostram esse purissimam & subtilissimam substantiam, quę ex argenti viui materia originem suam ducit, & ex illa creata est. Non est autem materia argenti viui in sua natura, nec in sua substantia tota, sed fuit pars illius. Nō autem quę

est nunc, cum lapis noster factus est simpliciter est argentum viuum, licet fuerit pars eius: quoniam ipsum illuminat, & ab adustione defendit & conseruat, quod est causa perfectionis. Igitur cuiuscunque causa tantum generationis fit medicina, tam quidem in corporibus, quam in ipsius argenti viui substantia, lapidis preciosi indagatur substantia. Consulo tamen quod non opereris, nisi cum mercurio & sole ad solem & mercurium, & luna ad lunam: quoniam totum beneficium huius artis consistit in ipsis tantum.

Quod impossibile est, lapidem perfici ex sola metallorum substantia siue materia.

Cap. VIII.

Igitur si in prima naturæ materia opus nostrum vellemus incipere, esset longissimum & impossibile, & etiam magnæ, & quasi infinitæ requirerentur expensæ ad hoc perficiendum. Et cum demum per difficilimum artificium lapis fuerit factus de natura metallorum, tamen opus philosophicum, siue physicum nondum est inceptum: quippe quia est necessarium, quod Lapis philosophorum elici possit de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum.

Quo-

Quoniam est necessarium, quòd illud quod est Elixir, magis sit depuratum & digestum, quàm aurum vel argentum, eò quòd ipsum Elixir habet conuertere omnia imperfecta alia perfectione diminuta corpora in aurum vel argentum, quod ipsa minimè perficere possunt: quia si de perfectione sua alteri darent, ipsa imperfecta existerent: eò quia non possunt tingere, nisi quantum se extendunt. Et ad hoc fiet operatio in lapide nostro, vt melioretur eius tinctura in eo plus quàm in sua natura, & vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam, compositum ex speciebus limpidis, condimentum, antidotum, medicina, purgamentum omnium corporum purgandorum, & transformandorum in solificum & lunificum verum. Sed moderni operantes, finem credunt operis esse cum incipiunt opus: quoniam tamen in tantum laborauerunt, quòd opus eorum sit de natura metallorum, credunt compleuisse Elixir perfectum. Sed quando faciunt projectionem, nihil ibi inveniunt: qui operari desistunt, vbi incipere debuissent.

Quid sit opus primum phisicum
Caput. IX.

Opus namq; philosophorū est dissoluere

lapidem in suum Mercurium, vt in primam
reducatur materiam. Vnde philosophus in
quarto Meteororum, huius artis sophisticos
illudit artifices alchimix, dicēs: Species trans-
mutari non posse: quod quidem similiter ve-
rum est, nisi vt species ipsæ (vt postea subdit)
in primam suam materiam rediguntur. quæ
quidem materia prima est argenti viui, cum
ipsum sit elementum omnium ductibilem.
Tunc enim in aliam formam quàm prius e-
rant bene permutantur: non quidem species,
sed indiuidua specierum. quoniam ipsa indi-
uidua actionibus sensibilibus sunt subiecta,
eò quòd in se sunt corruptibilia. Species ve-
rò cum sint vniuersales, actionibus sensibili-
bus non sunt subiectæ, & ideo non sunt in se
corruptibiles. Species igitur argenti, quæ est
argenteitas, nō mutatur in speciem auri, quæ
est aureitas, nec è conuerso; quia species verè
permutari non possunt, sed indiuidua specie-
rum bene permutantur, cum in primam suam
materiam rediguntur: quia cum forma istius
fuerit corrupta, vel illius, vel in primam ma-
teriam resoluta, bene permutatur, & necessa-
riò introducitur alia forma: quia corruptio
vnius est introductio alterius. Et scias, quòd
nulla materia potest ita destrui, quin sub ali-
qua maneat forma: vnde destructa vna for-
ma, immediatè introducitur alia, ad hanc o-
pera-

perationem, vel ad illam disposita. Et ideo dicit philosophus : Indiges tu qui vis operari quod in solutione, & sublimatione duorum luminarium primò labores, quia primus gradus operationis est, vt fiat argentum viuum ex ipsis. Notate ergo verba, signate mysteria: quoniam in hoc opere declaratur, quis sit lapis, cum principium sui operis sit dissolutio ipsius. Oportet igitur sublimare, figere, & calcinare ipsum, vt sic demum soluatur in argentum viuum, quod philosophis est contrariū. Vnde etiam dicunt philosophi : Nisi corpora fiant incorporea, siue non corporea, vel volatilia, & è conuerso, nihil operamini. Verum ergo principium nostri operis est dissolutio lapidis: quia corpora soluta in naturam primam spirituum sunt redacta, nisi quia magis sunt fixa: quia spiritus sublimatur cum eo. Nam solutio corporis fit cum congelatione spiritus, & congelatio spiritus est cum solutione corporis: tunc enim miscetur cum spiritibus vel spiritu, & fit vnum corpus cum eis, vel cum eo, & nunquam separantur: sicut nec aqua mista cum aqua. Quoniam omnia tunc ad suam naturam homogeneam primam sunt redacta. Prima verò homogeneitas metallorum est argentum viuum. Cum ergo in ipsa homogeneitate soluuntur, insimul coniunguntur, & nunquam separantur: quoniam

tunc vtrunque agit in suum socium sibi similem. Et ideo dicit Aristoteles, quod Alchimistæ corpora metallorum verè transmutare non possunt, nisi prius ipsa redigantur ad suam primam materiam: tunc enim in aliam formam quam prius erant, bene rediguntur.

Quoniam contra hoc non stat ratio: quippe quia destructa una forma, immediatè introducitur alia, ut patet ex operibus rusticorum, qui de lapidibus faciunt calcem, & de cineribus vitrum. Sic & multò fortius potest sapiens studio suo per magisterium naturale, seu artificium nostrum ista corpora corrumpere, & illis novam formam introducere: quia intentio nostræ operationis non est aliud, nisi quod eliciatur, & eligatur purissima substantia Mercurij in istis corporibus: quoniam Elixir consistit in illi tantum, & non in alijs.

Quid sit lapis, & quo indiget in operatione, ut sit Elixir completum. Cap. X.

Hic igitur est lapis noster famosus: quia non fit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Extrema autem nostri lapididis in primo latere est argentum viuum: in secundo verò est Elixir completum. Media namque istorum aliqua alijs sunt magis deputata, decocta & digesta: & illa sunt meliora & operi

Operi propinquiora, quod te charissime igno-
rare non credo, sed bene scire. Non ergo ob
hoc erres: quoniam si seminauerit homo hæc
& metet. Nam semen suo semini correspon-
det, & omne arbutum, proprium adfert fru-
ctum iuxta genus suum. Natura quippe est sa-
piens, semper perfici appetens: quoniam in se
semper continet incrementum suum. Idcirco
dicit Auicenna. Nisi aurum & argentum vi-
derem, pro certo dicerem, quod alchimia non
est vera ars. Igitur quamuis lapis noster hic
tam in se tineturam materialiter contineat,
quam in corpore tenue creatus à quocunque
per se motum non haberet, ut sit Elixir cō-
pletum, nisi moueatur arte & operatione. Et
ideo artes diuersæ à diuersis philosophis sunt
Inuentæ, ut compleatur per artificium, quod à
natura est relictum incompletum: quoniam na-
tura prona est ad sui perfectionem. Prudenter
ergo & non casualiter operare. & scias naturas
lapidis & fortitudines, & quis lapis, cuius la-
pidis sit amicus vel inimicus. Vide quod ag-
noscas quod ipse fecerit. Et antequam scias
grossum, fac gracile, ponderosum alleuia, a-
sperum lenifica, durum inollifica, amarum dul-
cifica, & habebis totum magisterium. Scias
ergo quod suarum operationum aliæ medi-
cinæ auri, quibus conuenit participare ar-
gento in aliquibus, & in aliquibus diuer-

sificare: quoniam in principio suæ operationis opus auri & argenti per omnia conueniunt: in modo verò fermentationis discoueniunt: quoniam fermentum operis argenti argentum est. Fac ergo vnamquamque speciem cum sua specie: & vnumquodque genus in suo genere: quoniam opus albi ad albificandum, & opus rubei ad rubificandum. Nō ergo misceas opus vnius lapidis cum opere alterius lapidis: quoniam vehementer errares si secus faceres. Alia quippe corpora possibile est quod separentur, sed non erunt bona sicut illa: quippe quia medicinam quam non habent, dare non possunt. impossibile siquidem est, non fixum figere, & immundū mundare: quia non inuenitur in re, quod in ea non fuerit antea: nec aliquis dare potest quod nō habet. Quare licet vti possis, vel indiges tu cum non possis habere in istis illud quod est maioris temperantiæ, & minoris facis, si indigeris vsu eorum, oportet primò vt conuertas ea in similitudinem duorum corporum perfectorum: quod nunquā fiet, nisi sol & luna in vno corpore coniecta proijciatur desuper ipsa: quippe quia mercurius cum sit de sua natura conuersus, fit vnumquodq; cum singulis quos amplectitur ex planetis. Si iungatur cū plumbo, plumbum erit: si cum ferro, ferrum erit: & si cum alijs corporibus erit consimile eis.

Si autē

Si autem cum istis duobus iungatur radijs fit Elixir perfectum. Non ergo operandum est, nisi de ista nobili materia: quia non fiunt res aliqua ratione, nisi secundum eorum naturam. Quicumq; ergo quærit à natura quod in ipsa non est, fatuitas est & perditio laboris. Non comedas ergo de filio cuius mater menstruum patitur. Quem si comedis leprosus, & tu, & opus tuum: sed frustum comede de carne pingui, & habebis aurum & argentum quantum volueris. Et non quæras à natura quod in ipsa non est: quoniam fatigares animam tuâ in vanum. Hæc extracta sunt à Morieno doctore veraciq; philosopho. Nihil reputans inde lucrum si ita faceres, sed bene facias vngendum de Sulphure & lanqueto: quoniam res, cuius caput est rubeum, pedes albi, oculi verò nigri est, magisterium. Intellige quod dico: quoniam omnia verè sunt verissima: qualia nunquam philosophus aliquis tradidit meliora.

Explicit liber Primus.

C A P I T U L U M
bri Secundi.

De inuestigatione perfecti lapidis philosophici,

Caput

I

De regimine, cap.

II

Quomodo depuretur Mercurius, cap.

III

Ecc

De lapidis inhumatione, cap.	I III
De capitulatione tertij regiminis, cap	V
De secundo regimine quod est abluere, cap.	VI
De diuisione lapidis per quatuor elementa, ca.	VII
De ablutione aquæ, cap.	VIII
De ablutione aeris, cap.	IX
Quomodo ab omni re extrahatur oleum, cap.	X
Quæ differentia est inter aquam & oleum, ca.	XI
De ablutione ignis terræ, cap.	XII
De causa ablutionis secundum Plat. cap	XIII
De tertio regimine, quod est reducere, ca.	XIII
De modo reducendi aquam super terram, ca.	XV
De modo sublimandi & albificandi terrā, ca.	XVI
Quomodo sulphur album fit rubeum, cap.	XVII
De recapitulatione tertij regiminis, cap.	XVIII
De quarto regimine quod est figere, & quod fermentum album fixum est necessarium ad fingendum, cap.	XIX
Quod pondus fermenti debet excedere pondus sulphuris, uel esse æquale, cap.	XX
Quæ sunt utilitates magisteriorum, cap.	XXI
Quomodo debemus seruare qualitatem unius cuiusq;, cap.	XXII
Quomodo elementa sunt corrigenda, & quomodo acquiratur fusio medicinæ, cap.	XXIII
De ponderibus obseruandis in fixatione, c.	XXIII
De fixatione Elixiris in compositione ad album, cap.	XXV

De redn

De reductione aeris super Elixir album, c.	XXVI
De iteratione Elixiris albi, cap.	XXVII
De compositione Elixiris rubei, cap.	XXVIII
De multiplicatione medicinarum, cap.	XXIX
Quomodo intelligitur solutionem & sublimationem fieri, cap.	XXX
De modo faciendi proiectionem, cap.	XXXI
De recapitulatione totius magisterij, c.	XXXII

*De inuestigatione perfecta
lapidis phisici.*

Caput I.

MAnifestū est ergo per operatione medicine esse operationē naturę, ipsamq; medicinam esse eandē naturam: eo quod ipsa medicina solū est composita ex natura. Certum quippe est, omnem rem esse de eo, in quod resoluitur. nam gelu conuertitur in aquam calore mediante. Clarum est ergo, aquam ipsam prius fuisse, quā ipsum gelu. Sic omnis lapis noster resoluitur in argentum viuum per magisterium nostrum: ergo prius ipse fuit argentum viuum. Modus autem conuertendi ipsam argentum viuum est conuersio naturarum in suam primā radicem: naturā namq; cōuertere, est elemēta

Ecc 2

circulariter rotare : sunt autem elementa de aptitudine sua ad inuicem conuersiua. & id-
eò generantur & corrumpuntur, & ad inui-
cem alterantur. Conuerre ergo elementa, &
quod quæris inuenies : quia nostra operatio
non est nisi naturarum mutatio, & eorum e-
lementorum frigidi cum calido, humidi cum
siccò amicabile commixtio. Veruntamen
non conuertitur siccum in humidum, nisi
prius fuerit frigidum, id est aqua : nec frigi-
dum conuertitur in calidum, nisi prius fuerit
humidum : namque transitus non fit ab ex-
tremis nisi per medium. Terra non conuer-
titur in aerem, nisi prius vertatur in aquam :
Aer quippe & aqua sunt elementa media : i-
gnis & terra sunt elementa extrema : aer verò
est iuxta ignem, sicut terra iuxta aquam : &
ideo quia aqua contrariatur igni, & terra ae-
ri : quia aqua frigida est & humida, & ignis ca-
lidus & siccus : terra verò frigida & sicca, aer
autem calidus & humidus est. Et sic aqua &
aer conueniunt in humiditate, ignis & terra
in siccitate : & ideo vnum in aliud conuer-
titur : & similiter ad inuicem, ideo immediatè
conuertuntur, ac tardius ab inuicem sepa-
rantur. Econtrà autem aer & terra, ignis & a-
qua ad inuicem non conuertuntur, nisi ignis
in aerem, & terra in aquam prius conuertan-
tur. Si ergo siccum conuertitur in frigidum,
& fri-

& frigidum in humidum, ac humidum in calidum, & calidum in siccum: tunc habebis totum magisterium. Modi verò regiminis ad inuicem conuertentes, sunt quatuor principales, scilicet, soluere, abluere, reducere & figere. Soluere grossum in simplū & subtiliare: abluere, obscurum in lucidum: reducere humidum in siccum: figere volatile supra corpus fixum. Soluere, est diuidere corpora & materiā, vel naturam primam facere. Abluere, est inhumare, distillare & calcinare. Reducere, est incerare, impinguare vel imprægnare, subtiliare: figere & desponsare, resolueri & coagulare. Per primum inutatur natura interius, per secundum exterius, per tertium superius, per quartum inferius.

*De primo lapidis regimine,
Cap. II.*

Lapidem siccum, grossum dissoluere in argentum viuum, vt in suam reducatur materiam primam. Et hoc totum solum fit per argentum viuum, eò quod ipsum solum habet solem & lunam ad suam materiam, vel materiam primam redigere. Sed quia argentum viuum habet in se fœculentiam terream & adustibilem absque inflammatione & aq̃uitatis substantia, necesse est superflua demere, & ab-

Ecc 3

sentia implere vel supplere, si plenam medicinam volumus facere, vel trahere. Terrenam aut feculentiam oportet omnino per sublimationem demere, ne humidum in proiectione creat calorem & aqueitatem ipsius. Similimodo fugitiuam oportet quo ad medicinam illius substantiam saluare, de cuius proprietate est mundare, & ab adustione defendere, & etiam figere, ac fixum facere. Ideoque contingit ex ipsius medicinae diuersitate, secundum eius diuersam deprauationem, quandoque creari Saturnum ex illa, quandoque Iouem, quandoque Venerem, quandoque verò Martem, quod ex impuritate necesse est euenire, vel accidere.

Quomodo depuratur Mercurius, & purgatur.

Caput III.

Ingenium igitur ipsius terreæ substantiæ superflue remotionis, est ipsum semel vel bis sublimare à vitro & sale, donec ipsius albissima sumatur substantia. Cum verò albissima ascenderit, proijce in feruenti aqua, donec redeat in argentum viuū. Post tolle ab eo aquam, & operare cum eo: quoniam non est bonum operari cum ipso, nisi prius hoc modo purgetur. Vnde dicit Auicenna: Primum quod
que

que facere incipere est, quòd sublimetur Mercurius: postea solue eum vt redeat in primam materiam suam, & sublima totum. Tunc in hoc mercurio mundo mitte corpora munda, æquali lance librata: veruntamē non misceas corpus album cum rubeo, nec corpus rubeū cum albo: sed vnumquodque seorsum dissolues in partem: quoniam aqua alba est ad albi-
ficandum, aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas aquam vnus lapidis cum aqua alterius, aut cum alio lapide: quoniam vehementer errares & excæcaberis, si secus feceris. Ab hinc vice post vicem contere & imbi-
be, & coque in balneo Mariæ: pòst distilla per filtrum quousque transeat ipsum: collige tamen ad partem supereminens nigrum: quoniam illud est oleum, ac verum dissolutionis signum: quia quod est solutum, peruenit ad
sublimitatis finem, vnde separatur ab inferioribus, ascendens sursum, & petens altiora loca, vt corpus aureum. Custodi autem ipsum
cautē, ne euolet in fumum, & quod facis in albo, facias etiam in rubeo: quoniam hæc medicina in essentia est vna, & in modo agēdi
similiter vna: est tamē in rubea additamentum citrini coloris: quia sulphuris fixi substan-
tia mūdissima efficitur. Differentia tamē inter solarē & lunarem medicinā: eo quod hæc

quidē illud continet, illa verò non: quoniam indiget mundissimo sulphure albo, sicut hæc indiget rubeo. Sufficiunt hæc duo corpora, eò quòd assimulantur quæsito, vel illi quod quæris. Sed indiges quòd in solutione, sublimatione, & subtiliatione eorū labores. Sunt enim fortia, & indigent præparatione longinqua & operatione cōtinua, vt primò calcinentur, & postea soluantur: quoniam cum calcinata fuerint, facilius soluantur: eò quia calor ignis penetrans partes corporis, facit aquam ingredi post ipsum: & sic est magis solutionis susceptuum. Veruntamen si calcinaueris corpus grossum, quod etiā dissolutiuum est, pone ad partem, & quod remanet in filtro, accipias cautè ipsum, ne perdat in fumum, & pereat magisterium. Idcirco cum istud graue sit perficere & difficile, expedit corpora soluere per aquam solū, id est, per argentum viuum sine calcinatione: quoniam istud est securius, licet in operatione sit tardius. Esto ergo longanimis, & non festinanter extrahas tincturam, nec festinanter aut velociter quæras perficere: quia primus error in hac arte est festinatio: quia comburit omnia, & ad remotum perducit. Nam ignem si multum feceris, in principio mixtionis eius eueniet in tincturis detrimentū: quoniā cōburantur medicinæ per nimias caliditates. vnde versus:

Dissipa

*Disipa rem captam prius per partem satis aptam,
Leuiter extractam sic massam contere factam.*

Hæc non festinè, sed temporis ordine sine,

Albumen urinæ disponit membra ruinæ.

Patienter igitur sultine, & contere, & coque, reirera, & non tædeat te hoc ipsum reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollescuntur. Et quantò magis teres, tantò magis mollescitas: & quantò magis mollescitas, tanto magis partes grossas subtilias, donec vniantur, & ab inuicem non diuidantur: quoniam spiritus cum corpore tunc inspissantur, & omnia quæ impastantur, dissoluuntur, & impastatio fit cum nimia trituratione & assatione. Nam per contritionem, & incerationem, ac assationem diuiduntur partes ligatæ viscositate aquæ, quæ viscositas est in corporibus. Corpora verò soluta ad naturam spiritus sunt redacta, & nunquam separantur, sicut nec aqua mista aquæ: quippe, quia natura lætatur: quoniam sponsa cum sponso copulatur: quæ verò non dissoluuntur, non habent partes subtiles, nisi mollescitas. Ideo charissime indiges, quòd in dissolutione lapidis labores, scil. partes suas priores disgregas ab ipsis, vt grauioribus partibus abiectis, opus cum leuiorib. perficiatur.

De inhumatione lapidis. Cap. IIII.

Lapide autem dissoluto, accipe totum, & po-

Ecc 5

ne super calorem temperatum, vt putrefiat
& digeratur melius, videlicet per mensem
philosophorum, id est, per triginta dies: quo-
niam adustio in animalibus per inhumatio-
nem tollitur, & decoctionem. Decoquas er-
go completè, vt ebulliant omnia leui igne, &
in suam materiam primam redeant, & sint ar-
gentum viuum. Hoc autem habito soluitur
illa authoritas Aristotelis in quarto Meteo-
rorum: Sciant artifices Alchimiſtæ: Species
rerum transmutari non posse. quod quidem
verum est, nisi prius, vt subditur, in suam pri-
mam reducantur materiam. Tunc autem in
aliam formam quàm prius erant, bene per-
mutantur. non quidem species, sed indiui-
dua specierum permutantur: quoniam sunt
corruptibilia ipsa, & actionibus sensibilibus
subiecta. Materia nanque nullo modo po-
test ista destrui, quin semper maneat sub a-
liqua forma. Vnde soluta prima corporis
forma in Mercurio, immediatè introducitur
noua forma, corrupta ipsorum forma. quæ
quidem forma est in colore nigra, in odore
fœtida, & in tactu subtilis & discontinuata:
& hoc est signum perfectæ dissolutionis cor-
porum: quia calor agens in humido primò
generat nigredinem. quæ quidem nigredo
est caput corui: sed est principium operis no-
stri, quod est dissoluere lapidem nostrum
Mercurio

in Mercurium, vel in aquam mercurialē, Mo-
do habes primum regimen operis.

De recapitulatione primi regiminis.

Caput V.

Modò dicam breuiter totum dissolutio-
nis modum. Sublima ergo primò Mercu-
rium, & deinde soluas ipsum: hinc incor-
pora ipsum, cum terra lota & igne, & pari-
ter decoque, quousque redeant in suam pri-
mam materiam. Et hoc ideo fit, vt habeamus
sulphur & Mercurium de illa materia, de qua
aurum & argentum efficiebantur subrus ter-
ram: quia si verum sulphur fuerit & argen-
tum viuum, bene possumus ex ipsis aurum
& argentum facere. Hoc autem magisterium
non est nisi pro diuitibus, & pro mundi al-
tioribus. Et qui habet ipsum, habet thesau-
rum sempiternum. In ipso ergo tria sunt in-
quirenda, puta subtile ingenium artificis, o-
pera manuum & arbitrium. Quod quidem
requirit diuitias, sapientia, & libros.

*De secundo regimine quod est ab-
luere. Cap. VI.*

Secundum aut lapidis regimen est ablue.

re nigrum corruptum & foetidum, vt sit nimis lucidum, clarum, & à sordibus vacuum. Quod quidem fieri nullatenus conuenit sine elementorum diuisione & aquarum distillatione, & lapidis dissolutione; quia elementorum duo sunt lapidea, & duo sunt aquatica. Lapidea autem sunt ignis & terra: quia sunt sicca. Aquatica verò sunt aer & aqua: quia sunt humida. Ignis ergo comedit illud quod in exterioribus existit: quoniam comedit, & vastat & deuastat sordes aquarum per distillationem, & subtiliat eas per aeris leuificationem. Comminuit etiam grossitudinem lapidis per calcinationem, & deuorat eorum sulphureitatis salsedinem. Et ideo lapis noster in quatuor elementa diuiditur, vt magis subtilietur, & vt magis à sordibus depuretur, & postea firmitus coniungatur. Sed namque fuit aliquid natum, vel crescens, nec animatum, nisi post putrefactionem. Ideo putrescunt, v magis digesta melius separentur. Quippe, quia si putrefactum non fuerit, fundi non poterit, nec soluetur, & si solutum non fuerit ad nihilum redigetur.

De diuisione lapidis per quatuor elementa. Cap. VII.

Accipe ergo lapidem sic corruptum, & diuide

uide ipsum per quatuor elementa per distillationem. Primò per leuem ignem æqualiter continuatum. Et recipe suam aquam: deinde paulatim vigora ignem, donec receperit aere igne mixtum. Quod verò remanet in fundo combustum, est terra nigra & sicca. Et scio quòd distillatio aquæ habet fieri in balneo mediante eo, quòd subtiliores lapidis partes sine calore, ad naturam simplicis aqueitatis approximantes, per eam distillabuntur. Aer verò & ignis per cineres distillantur, eo quòd per ipsum cum ignitionem sustineant, contingit calores, & grossiores terreas partes forsum eleuari. Subtilior ergo separatio per aquam, cum non sustineat ignitionem quæ per cinerem elicitur. Isto ergo modo diuides quatuor elementa, eo quòd oportet extrahi de sua substantia humida, & non ex alia, quòd in eis est maior tinctura. De terra verò non cures cuius sit substantiæ, dum tamen fuerit alba & fixa substantia. Terra desiccatur & figitur: aqua verò mundificatur & abluatur: aer verò & ignis tingunt & fluere faciunt. Ideo oportet quòd sit aqua multa, & aer multus: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta multitudo aeris erit. Studeas ergo charissime in omnibus operibus tuis Mercurium superari in commixtione, ut satis habeas de aere: quo

niam si per ipsum solum perficere poteris, preciosissimæ perfectionis naturæ vincen-
tis indagator eris. Veruntamen firmiter
teneas, quòd omnium capitulorum huius
preciosissimæ artis, non excedit precium i-
psarum medicinarum expensione quinquaginta argenteos ex prima operatione com-
putando. Oportet tamen ipsam Medicinam
diutius assari super ignem, & nutrirī puer in
vberibus.

De ablutione aqua.

Cap. VIII.

Cum autem habueris elementa, vt dictum
est, diuisa, ablue ea, scilicet, aquam & aerem
septies distillando: ignem verò & terram for-
titer calcinando, aquam tamen & aerem se-
paratim destilles: quoniam aer est melior
quàm aqua, licet ipsa aqua abluet & dealbet
terram, faciensque matrimonium tinctura-
rum: ac aer tingit terram & infundit ani-
mam, & facit eam sensibilem: vnde oportet,
quòd aer & aqua sint à sordibus mundata,
& ab adustione tuta, donec sumatur eorum
tinctura: quoniam si comburantur effectu pri-
uantur, nisi postea in sine coquantur. Iccir-
co inhumatio in fimo interposita inter di-
stillationes multum iuuat, vt ad perfectæ ab-
lutio-

lutionis signum melius deueniatur. Quod quidem signum est splendor & cristallina serenitas absque fecibus, nisi fortè albis. Feces verò aqua, quas facies in omne ablutione, id est, distillatione vice post vicem ad partem separa, & repone in terra nigra superius collecta. Aqua verò septies distillata serua eam ad partem: quoniam ipsa est Mercurius philosophorum solutiuus faciens matrimonium, & aqua vitæ abluens Latonem. & sicut fecisti de alba aqua, sic facies de rubea: quoniam vnum & eundem modum habent ablutionis, & consimilem effectum, nisi quòd aqua alba est ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas vnā cum alia: quoniam errabis si secus feceris.

De ablutione aeris.

Cap. IX.

Ab hinc autem diuide aerem ab igne per distillationem: quoniam quòd distillatum est, est aer purissimus: quod verò remanet in fundo, est ignis siccus. Considera ergo quæ dixi, vt opereris lapidē humidum, & aquam & terrā solūm, & vt vtaris lapide sicco ad ignē & aerē tantū. Aer sanè est oleū, & tinctura, et au

rum, & anima philosophorum, & vnguentum, quo totum perficitur magisterium. Intellige ergo quòd ignis cum aere distillatur, quia conueniunt in casualitate, & non cum aqua, eo quòd aqua refugit ignem: quia contrariantur ad inuicem. Ier ergo distillatur cum igne: quia ipsa est aqua tincta, & eius tinctura est ignis: quoniam corpus est aer spiritus ignem deferens. Si ergo lapidem miscueris cum igne, statim erit rubeus, & semper diligent se. Quodcunque ergo volueris rubificare, rubifica cum igne lapidis, & erit rubeum semper.

*Quomodo ab omni re extrahitur
oleum. Cap. X.*

Pone ergo super substantiam corporis, cuius oleum extrahere volueris purissimi Mercurij, tantum quod superueniat quatuor digitis, vel plus, quod melius est: deinde accende sub eo ignem lentum, donec videris eius oleum, i. aerem paulatim ascendere, seu eleuari super ☿, collige eum cautè, & serua ferosum. Si ergo minuatur mercurius, adde aliud mercurium inundum, & clausulam, & repon ad coquendum: continuè hoc facias, donec sumas eius oleum, & nihil remaneat insolutum,

latum. Distilla ergo totum per alembicum se-
 pties: quia ablutio eiusdem est eadem, sicut
 ablutio aquæ. Quod quidem inhumando &
 distillando humiditatem debet fieri, quous-
 que deuenierit ad cristallinam serenitatē abs-
 que fecibus, nisi fortē album: cuius signa sunt
 gutta spissior, abscolor, intērior, & leuitas æ-
 rea ita: quod si ipsum prædictæ aquæ miscue-
 ris, nabit superius. Aerem verò sic ablutum
 serua seorsum: quoniam est oleum, tinctura,
 & aurum, anima & vnguentum philosopho-
 rum, quod colorat & tingit, & figit, & fluere
 facit, tingit omnem laminam in eo ter extin-
 ctam, in aurum vel argētum, secundum quod
 ipsum vel album erit vel rubeum. Non ergo
 misceas oleum auri cum oleo argenti, nec e-
 conuerso: quoniam oleum albi ad albifican-
 dum, rubeum ad rubificandum. Idcirco si il-
 lorum corporum oleum multum fuerit, mula-
 ta erit tinctura: quoniam multitudo tinctu-
 ræ tanta erit, quanta fuerit olei multitudo.

*Quæ differentia est inter aquam
 & oleum.*

Caput XI.

Differentia est inter tincturam aquæ & o-
 lei: quia abluat tantum & mundat, oleum ve-

FFF

rò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea: & quādo desiccatur pannus, mundatur ab ea, & recedit aqua, & permanet in statu, & in colore suo in quo prius erat, nisi quia est magis mundus. E contrā est in oleo, qui si intingatur pannus in eo, non separatur ab eo per calorem ignis vel aereum, nisi ex toto deltruatur, nec poterit separari oleum ab ipso panno, nisi per abluitionem, & ignis desiccationem. Aqua autē est spiritus extrahens hanc animam à corporibus: cū verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu: quia spiritus locus est eius. Anima ergo est tinctura soluta in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum. Deinde recedit aqua per desiccationem, et remanet tinctura in panno fixa propter oleaginositatē. Si ergo est de aqua spiritus, est in quo portatur tinctura aeris, quæ cum reducitur super terram albam foliatā, statim siccatur aqua spiritualis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aeris. Spiritus igitur retinet animā, sicut anima retinet corpus: quoniam anima non moratur in corpore, nisi mediante spiritu. Cū verò cōiunguntur, nunquā separantur: quia spiritus retinet animam, sicut anima retinet terrā. Vnde præcepit Hermes, animas venari in lapidibus: est c-

est enim mansio earum in ipsis. Non ergo sis in venando piger vel lentus, præcauens ne fugiant à te. Si aut fugiant, nō accipias eas cum falcone. Sunt autem retentiue fugitivorum. Cum eis ergo est coagulatio nostra: quoniam retinet fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam, quoniam ipsa retinet eam. Quoniam cum ascenderit à terra in cœlum, iterumque descenderit in terram, recipiet vim inferiorum & superiorum. Non tamen commisceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerso.

De ablutione ignis & terre.

Cap. XII.

Olei verò feces quas fecerit, collige omni vice, & repone cum igne: quoniam sunt ignis ac nigredinē tenentes in est rubedinē, quas oportet cum aqua prima terere, & suauiter cōburere, donec fiat puluis omnino priuatus ab aeris humiditate. Sic enim oportet feces, etiā aquam cum terra coniungere, igne accēso fortiter calcinare, quousque sit subalba humiditate vacua. Calcina ergo ignem cum igne, & terra quousque fiat munda & nigredine priuata. Quod autem ascenderit ab igne, illud est oleum rubeum: quod verò à terra, est albū preciosum: quippe quia oleum quod tardius à corporibus separatur, preciosius habetur.

FFF 2

Consequere ergo omnia tempore suo, partem à parte, & serua vnumquodque eorum.

De recapitulatione secundi regiminis. Caput XIII.

Oportet ergo te Platonem pro posse tuo separationem elementorum exercere, aquam & aerem abluere per distillationem, & terram comburere per calcinationem, quousque non remaneat aliquid in corpore de anima, nisi quod non sentiatur in operatione, cuius signum erit cum nihil à corpore euaporabitur, si de eo parum laminæ ignitæ fuerit superpositum, tunc sanè erit appropriatum. Nomine spiritus, subtile, purum & appropriatum: nomine corpus, subalbum & siccum. Quippe in nulla nostra operatione est necessaria aqua, nisi candida: nec oleum, nisi album vel subcitrinum; nec ignis, nisi rubeus: nec terra, nisi pallida sit vel subalba. Si autem ita præparaueris elementa, erit terra habilis ad soluendum, aqua efficax ad digerendum, & oleum in quo portatur ignis superabundans ad tingendum. Si verò elementa talia non habueris, est signum erroris. Ergo corrige errorem tuum, quia propinquior est operatio, præparatio in eo, quàm in opere nouo incipere. Elementa ergo abluta in vase

in vase sigillato singulariter reſerua, & maxime oleum: quia cōſumit ipſum aer propter naturæ ſuæ vicinitatem: & ſcribe ſuper totum ſic;

*De tertio regimine, quod
eſt reducere.*

Caput XIIII.

Tertium regimen lapidis eſt reducere a-
quam humidam ſuper terram ſiccam, vt recu-
peret perditam humiditatem: ſed cum terra
ſit ex duobus corporibus, & duo elemēta ſint
ſicca, dura & lapidea, ignis ſupple & terra in
ſiccitate concordant, inſimul ſunt præparan-
da: quoniam vnā habent præparationem.
Coniunge ergo groſſiciē ignis cum terra poſt
aeris abſtractionem, & præpara inſimul pro-
pter temporis abbreviationem, & etiam vt bo-
na ſit eorum commixtio, & non cōfundatur
præparatio, & vnus aliū bene tingit, & pey-
rantur ſuper ignis pugnam: vnde præparare
eos inſimul, eſt magis ſaluum magiſq; propin-
quum: eorum autem præparatio eſt, vt eorum
maiorē reciperent humiditatem. Corpus
namq; calcinatū eſt diſcontinuatū, eò quòd
ab aqueo eſt omnino priuatū. Vnde cum
nudum ſit & vacuū, & multum ſiciens, ebi-
bit ſuum humidum aqueum.

Fff }

*De modo reducendi aquam
super terram.**Caput XV.*

Infunde ergo primò aquam per vices congerendo, & pòst leuiter calcinando, quousque ipsa terra biberit de sua aqua quinquagesimā partem sui, sciens quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòst maiori. sic est videre in infantis educatione. Idcirco multum contere terram, paulatim imbebe cum aqua de octo in octo dies, decoque in fimo, & pòstea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quoniam terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Et si trituration non fuerit bona, donec aqua fiat vnum cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & assatione, donec aqua fiat sicca & desiccata à terra alba: quoniam exiccatio cum forti trituratione & assatione terram facit albam. Caueas tamen ne imbibas terram nisi paulatim & paulatim cum longa trituratione, supple pòst exiccationem terræ. Deinde est pondus in hoc vbique notandum, ne nimia siccitas, aut superfluous humor administrando corrumpant: vt videlicet tantum assando decoquas, quantum

quantum dissoluendo adiecit, & imbibendo dissolvas, quantum assando deficit. Ideo omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam temperatè, neque multum videlicet, neque parum: quia si multum fuerit, fiet pelagus conturbationis: si verò parum, comburetur in fauillam: quare suauiter & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis. Decoques in fimo & calcinabis, donec de aqua biberit quinquagesimam partem sui. Et nota, quòd post imbibitionem debet humari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit longum: quoniam non videbis tincturam, neque proficuum profectum, donec sit completum. Studeas ergo cum in omni opere fueris, omnia signa quæ in qualibet apparent, in mente tua recordare, & eorum causas inuestigare. Tres quippe sunt colores, niger, albus, & citrinus. Cum terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigra completa. Qualibet igitur vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quousque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido præstat nigredinem, ita agens in sicco, generat albedinem. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iteratò: quoniam azot & ignis latonem abluunt, obscuritatè ab eo auferunt. Nā præparatio sua

semper fit cū aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra; & quantò magis fuerit abluta terra, tantò magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis, cum forti cōtritione & frequenti assatione aqueitatis Mercurij, maior deletur pars, scilicet aqueitatis, cuius residuum per sublimationis reiterationem similiter remouetur.

*De modo sublimandi & albificandi
di terram, ex recapitulatione
totius magisterij.*

Caput XVI.

Cum autem terra exhauserit de aqua quinquagesimā sui partem, citò illam sublima fortiori igne quo poteris, donec ascendat sursum ad modum albißimī pulueris. Cum autem videris terram sicut nix albißimā, & quasi puluerem mortuum aluthel spondilibus, & ad latera adhærere, tunc super eū reitera sublimationem sine sæcibus inferius remanentibus: quoniam adhæreret pars illius fixa, & fixaretur cum sæcibus, & nunquam per aliquod ingeniorum genus posset separari ab eis. Puluis autem ascendens à sæcibus superius, est cinis à cinere & à terra extractus, sublimatus, honoratus. Quod verò remanet inferius, est cinis cinerum, cinis inferior, vituperatus, damnatus

mnatus, sex, & sicut scoria. Fac ergo agnitio-
nem inter clarum & limpidū eius, quoniam
cum albiſſimum vt nix ascenderit, comple-
tum erit. Colliges ergo eum cautē, ne euolet
in fumum, quoniam ipsum est quæſitum bo-
num. Terra alba foliata congelans congelan-
dum, & mundificans arsenicū. Et sulphur al-
bum, quod Aristoteles dicit, quod est res opti-
ma, quā recipere possunt Alchimistæ, vt de ea
faciant argentū. Operare ergo cum ea ad lu-
nam: quoniam est completū. Et hoc quidem
modo perficietur sulphur album non vrens.

*Quomodo sulphur album fit ru-
beum. Caput XVII.*

Igitur si ad aurum volueris sulphur rubeū,
dissolue sulphur album superius collectū in
aquam rubeam per contritionem & imbibiti-
onem, & bonam decoctionem dissolutum,
congela in lapidem coagulatum. Dissolue ite-
rum in aquam rubeam: dissolue & sublima to-
tum per ignem fortissimum. Modus namque
artificis opus deaurat, dirigit & coaptat quod
cunque in similitudinem pulueris. Ascendēs
sursum est sulphur albiſſimum: quod verò
remanet in fundo deorsum, est sulphur ru-
beum, tinctum, vt Scarlatta. Et istud est se-
cundum Aristotelem sulphur optimum non

vrens, rubeum & clarum, & ex eo faciunt Alchimistæ aurum. Hoc autem argentum vivum conuertet per artificium secundum Aristotelem in verissimum aurum. Ex his igitur manifestè relucet, philosophos verum dixisse, quod stultis videtur impossibile, scilicet quod vnus est lapis, medicina vna, dispositio vna, opus vnum, ac vas vnum, ad album sulphur & rubeum simul & semel faciendum. Videntes ergo omnes huius artis investigatores dictam albedinem in vase apparentem, mirati sunt stare rubedinem in illa albedine occultam: & tunc non oportet illā rubedinem extrahere, verū & coquere quo usque totum fiat rubeum. Sic ergo de mane quando video quod vrina mea est alba, indigesta, statim cognosco quod parum dormiui, & repono me in lecto: somno verò recepto vrina citrinatur: quia citrinatio non est nisi completa digestio. Hæc verò est verissima compositio albi & rubei sulphuris non vrentis, quo per regimen quartum completur Elixir perfectum ad omne diminutum perficiendum in solificum & lunificum verum.

*De recapitulatione tertij regiminis
cum sublimatur terra.*

Cap. XVIII.

Nullus debet sublimare terram ad opus
sophi-

sophisticum: sed debet sublimare ad Elixir nostrum perfectum: & illa quæ sublimantur, duobus modis sublimantur: aut per se, quia spiritus sunt: aut cum alijs, quia se incorporant cum spiritibus. Mercurius enim cum sit spiritus, sublimatur per se. Terra verò nostra cum sit calx, non sublimatur, nisi quia se incorporat cum Mercurio. Conuerte ergo calcem & imbibe Mercurium, & decoque donec fiat corpus vnum. Et non tædeat te, hoc ipsum multoties iterare: quia corpus, nisi cū Mercurio sit incorporatum, non ascendet sursum. Ideo necesse est, vt quæcumque poteris naturam suam subtilies: & cum Mercurius fortiter pilles, quousque fiat vnum: sublimationem non facimus, nisi vt reducantur corpora ad subtilem materiam, scilicet, vt sint spiritus, & quòd corpus sit leue ad regendum in omnes res, siue in solem, siue in lunam.

Et hanc sublimationem facimus, vt corpora redigantur in suam primam materiam, scilicet in Mercurium & sulphur. Fecimus ergo hanc sublimationem tribus de causis.

Vna est: quia corpus sit spiritus de subtili materia & natura: secunda est, quòd Mercurius se bene incorporet cum calce: tertia est, quòd totum sumat colorem album & rubeum. Iecirco quando scilicet calx sublimatur ad Lunam, debet esse alba, &

& Mercurius similiter albus: & calx quando sublimatur ad solem, debet esse rubea, & Mercurius similiter rubeus, igne calefactus: & debet esse pulvis inceratus: quia non bene operatur aliquis ad solem, nec ad lunam, nisi tali modo. & cum Mercurius quem sublimas ad lunam, non commisceas vllam rem: quia solis calor non intrat ad lunam, nec de luna ad solem. Non mittas ergo Mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: sed pone vnamquamque speciem cum sua specie, & pone ad ignem accensum, & sublima totum: & non misceas illud quod remanet deorsum, cū illo quod descendit sursum: sed pone vnumquodque ad partem: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad sublimandum per mercurialem incorporamentum, donec ascenderit totum: alioquin non ponas ipsum in magisterium. Alembicum in quo sublimas mercurium, sit vitreum. & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi sit amplum, quod possit mercurius ascendere liberius, Alembicum verò cū cucurbita debet iungi ita, quod mercurius non possit exire: quia non sublimatur mercurius nisi per fumositatem aeris. Ideo si locū inueniret apertum, euolaret in fumū, & deperiret magisterium. Vide ergo quod diximus, vide: quoniam omnia verba necessaria sunt, & laude digna. Hæc ergo sufficiant

ēiant ad complementum sulphuris albi & rubei.

De quarto regimine quod est figere, & fermentum aliàs fixum, est necessarium ad figendum.

Cap. XIX.

Quartum verò lapidis regimen est figere album sulphur & rubeum supra corpus fixum, scilicet vt sulphur album figatur super argentum: sulphur verò rubeum figatur super aurum: quia secundum Pythagoram, qui argentum viuum à corporibus extractum non coagulat in sulphur album patiens ignē. nullam viam exigit ad albedinem: qui verò dictum argentum viuum non coagulat in sulphur rubeum patiens ignem, nullam viā exigit ad rubedinem. Non ergo fatiges corpus tantū in huiusmodi rebus altis, ad quas peruenire non potes, vbi ista facere ignoras: quoniam in deuio erras. Prudenter ergo & non casualiter operare: quoniam sine fermento nec exhibit sol, nec luna, sed aliud quod nō permanet in essentia in cura naturæ, nisi occultaueris ipsum in corpore quod præparasti ab initio, scilicet solem & lunam. Coniunge ergo ipsum cum eo, vt generet sibi similem; & fiat Elixir id quod componis. Cum

autem coniunctum fuerit cum suo corpore, non desinit in aliud agere quousque conuertat totum. Iccirco quando vis fermentare, misce sulphur cum corpore, vt totum sit fermentum : quoniam fermentum rediget sulphur nostrum ad suam naturam, colorem & saporem, & per omnem modum. Quare fermentum ad album erit album, & fermentum ad rubeum, erit rubeum : quod patet, quia si posueris fermentum argenti, cum sulphure auri, rediget ad suam naturam : sed non ad suum colorem. Similiter si posueris fermentum auri, cum sulphure argenti, conuertet ipsum non ad suam naturam, sed ad suum colorem, & econuerso. Non ergo misceas fermentum vnius sulphuris cum sulphure alterius : quoniam fermentum auri aurum est : argenti verò, argentum. Et nota quòd non sunt alia fermenta super terram : quia nunquam figit quòd nunquam fixum est, nec fuit.

Quòd pondus fermenti debet excedere pondus sulphuris, vel esse equale.

Caput XX.

Iccirco in omni fermento debet notari
pondus

pondus vtriusque, vt summa volatilis sulphuris, non superet summam sui corporis. alioquin ligamentum sponsalitij, verteretur in spiritus fugam non fixi. Vnde dicit Plato: Si purum sulphur projiciatur supra multitudinem corporis, ita vt super habeat potentiam: conuertit ipsum citò in puluerem, cuius color erit sicut corporis, super quod projicitur spiritus, scilicet auri vel argenti. Dicam ergo inferius pondera omnium: sed quia sulphura non possunt ingredi corpora nisi mediante aqua, cum qua faciat medium inter sulphur & fermentum in omni dispositione. Primò pones, vt dicit Auienna, terram: quoniam ipsa est iuxta fermentum. Secundò pones aquam. Tertiò pones aerem: quoniam est iuxta aquam. Quartò pones ignem: quoniam est iuxta aerem. Veruntamen non ponas ignem in Elixir ad album: quoniam Elixir ad album tribus completur elementis in quibus non est ignis: rubeum verò omnibus quatuor vititur rotis. Aperi ergo & claude: solue & nota ab his, & desicca: quoniam aqua est medium coniungendi tincturas illorum, scilicet olei, aeris & ignis. Dico ego nunc verbum philosophicum: Si prius mittas oleum, mortifica tamen in terra: quoniam aqua intra

ret. Si autem posueris: postea oleum stabit super aquam: si verò posueris aquam, & postea terram, erit aqua ponderosior quàm terra. Tinge ergo aquã cum terra vt ei adhæreat. Si vnum de quatuor occidisti, omnes sunt mortui. Si vnus habeat de anima plus quàm alius, nil valet. Appropria ergo fermentum quod est anima ante fermentationem, vt sit puluis calcinatus, solutus, & induratus: quoniam si bene non preparas fermentum; nil valet tuum magisterium.

Quæ sunt utilitates magisteriorum.

Caput XXI.

Si non diuidis lapidẽ per quatuor elementa, non potest coniungi cū corpore. Et si non misceas de ipso corpore cum eo, super quod vis facere proiectionẽ in Elixir, non colorabitur corpus super quod debet projici, sicut decet. Et si non sublimas totum quod mittis in Elixir, erit aurum & argentum actu: etsi non præparas corpus tuum non sustinebit ignẽ. Et si non caueas tibi in inducendo & molliciendo, non erit habile aurum & argentum ad operandum. Iccirco calx quæ mittitur in Elixir, erit sublimãda, vt sit omnino simplex & vna. Cum autem vis facere proiectionem de Elixir, facias calcem de illa materia, cuius fuerit

fuerit corpus, super quod proijcere volueris:
& mitte ibi fermentum, sicut suprà dixi: Si
est aurum, de auro: si argentum, de argento.
Quoniam sponſalitiũ non est aliud, nisi quod
coniungas fermentum cum corpore, quod
ego dico. Hi sunt sulphur album & rubeum:
de quibus dictum est suprà, scilicet, quòd vis
proijcere Elixir. Et nota quòd Elixires sunt
plures simplices, quæ debent fieri de lapide
& corpore: & fermentum quod misces in E-
lixir, debet esse puluis bis & ter sublimatus.
Nam quoties sublimabis aliquod corpus cũ
commixtione sublimati spiritus, toties lucra-
beris in projectionis mille partes. In quan-
to ergo alicuius corpus tuum, in tanto habe-
bis melius, vt possis proijcere vnum pon-
dus supra centum: & centum super mille, &
mille super decem millia: & decem millia su-
per centum millia, & mille millia super de-
cem numeros, & sic in infinitum.

*Quomodo debemus seruare quanti-
tatem vniuscuiusque.*

Cap. XXII.

Cum volueris lapidem nostrum præpa-
rare, scias quantum est de ipso: de aqua, de a-
ere, de igne, & de terra. Cum fuerit calcinatus
erit in eo calor maior, siccitas minor, frigidi-
tas minor, humiditas minor. Cum fuerit præ-

Ggg

paratus, erit in eo calor maior, siccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cum uolueris ipsam conuertere, scias quantum amiserit de sua prima natura in omni regimine: quoniam si nesciueris, nil uale opus. Idcirco quando resoluitur, redigitur in frigiditatem minorem, humiditatem minorem, caliditatem minorem, siccitatem minorem. Cum uero abluatur, redigitur in humiditatem maiorem, frigiditatem minorem, caliditatem minorem, & siccitatem minorem. Cum uero reducitur, in siccitatem maiorem, & calorem minorem, frigiditatem maiorem, & humiditatem minorem. Cum figitur redigitur in calorem minorem, humiditatem minorem, frigiditatem minorem, siccitatem maiorem: Quippe quia in fixatione lapidis apponimus sibi Mercurium calidum, & humidum præparatum ultra illud, quem habuerit naturaliter ante suam solutionem. Intellige hanc reuersionem solutionem, vel lapidis differentiam de differentia in differentiam, & cur hoc & quomodo. Omne quod mutatur, aut mutatur in melius, aut in peius, aut in simile sibi: nullum est lucrum. Si mutatur in peius, tunc est damnum: si in melius, tunc est commo- dum: conuertere ergo lapidem de bono in melius, & erit Elixir completum.

Quo-

*Quomodo elementa sunt corrigenda: &
quomodo acquiritur fusio medi-
cina non fundentis.*

Cap. XXIII.

In coniunctione lapidis attende tres colores principales: primò nigrum: postea album, & postea rubrum. Obserua igitur diligenter, ne corpus tuum rubeat ante nigredinem, & pereat tinctura per combustionem. Si verò rubuerit ante nigredinem, corrige errorem decoquens omnia simul in aqua alba, donec conuersa fuerint in nigredinem: sic etiam facies si rubuerit ante albedinem. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combustionem, & perditam restaurat humiditatem. Si verò in medicina nō commiscetur, corrige per dissolutionem eius quod ingreditur, & per commissionem ambarū solutionum facit ingressum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hęc aut solutio non per aquam vulgare completur: sed in aquā mercurialē: & cōpletur similiter per solutionē. Fusio facilis in rebus non fusilibus, vt apertius ingreditur & alterentur cū completō. Vnde medicinam calcinamus vt citius soluatur: & eā soluimus vt melius mundetur figura, et fūdatur, ac vt ab ea suscipiāt corpora meliorem impressionē aut ingressum, et facilius si onem dare materiei cum multiplici reite-

Ggg 2

ratione solutionis spirituum non inflammabilium super illa, videlicet, aeris & aquæ mercuriorum non fixorum. Aut cum multiplici reiteratione solutionis Medicinæ non fundentis. Est tamen bona cautela ad fusionem præstandam Medicinæ fundentis, vt solvatur corpus fermenti, supple albi vel rubri. De cuius intentione sit per eam mutari & alterari: & etiam solvatur Medicina, id est, Elixiri imò terra alba, supple, vel rubra: de cuius intentione sit ingredi cum alteratione. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combustionem, & perditam restaurat humiditatem. Si verò medicina nō commiscetur, corrige per commistionem eius ambarum. solutionem facit ingressum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hæc autem solutio non per aquam aut in aquam vulgarem cōpletur, sed in aquam mercurialem, & completur similiter per solutionem. Fusio facilis in rebus non fusilibus, vt aptius ingrediantur & alterentur cum complemento. Vnde medicinam calcinamus, vt citius solvatur: & eā solvimus vt melius mundet figura, & fundetur, ac vt ab ea suscipiāt corpora meliorem impressionem, aut ingressum, & facilem fusionem dare materiei, cum multiplici reiteratione solutionis spirituum non inflammabilium super illa, videlicet aeris &

vis & aquæ Mercurij non fixorum : aut cum
multiplici reiterationis solutionis medicinæ
non fundentis. Est tamen bona cautela ad fu-
sionem præstandam medicinæ non funden-
tis, vt soluatur, & corpus fermenti supple al-
bi vel rubei. De cuius intentione sit per eam
mutari & alterari, & etiam soluatur Medici-
na, id est Elixir, imò terra alba supple, vel ru-
bea, de cuius intentione sit ingredi cum alte-
ratione. Non fiet tamen omnium istarum
partium solutio, sed quarundam: quoniam so-
lutio earum non est aliud, nisi quòd in humi-
dum redeuntur, & sulphuris fædines au-
ferantur. Dehinc illud corpus & non aliud
corpus imbibatur vice post vicem, donec fan-
datur ciliissimè super lamina nigritam. Quo-
niam ex his artificiorum ingenijs, necesse est
Medicinam & commisceri, & fundi, ac etiam
ingredi perfectè cum alterationis comple-
mento. Si autem metallum quod conuertere
debes per medicinam, non fuerit sufficientis
coloris, addatur plus de Medicina ipsa: si ve-
rò de colore minus habuerit, scilicet in sole:
quia Luna non potest esse nimis alba, ponat-
ur minus de medicina, & plus de metallo cõ-
uertendo. Si autem medicina non remanse-
rit bene, quod est defectu fixationis, succurre
per reiterationem solutionis & congelatio-
nis, atq; per multiplicem non fixæ partis so-

Ggg 3

lutionem, super partem fixam, donec tamen ex ignis asperitate quiescat, & non fugiat ab igne aspero. Si autem non fundatur grauius quod est ex defectu cerationis, succurre ei cū oleo, id est aere guttando guttam ad guttam super ignem leuem, donec fundetur vt cera: quoniā quando inceras, in isce de re calida & humida magis quā de frigida & sicca. Et quando figis, misces magis de re frigida & sicca, quā de calida & humida. Ergo intellige quæ dico: quoniam huius operis perfectio, est naturæ permutatio.

De ponderibus obseruandis in fixatione.

Caput XXIIII.

Omnia sub termino definito & dispositione certa consistunt. Iccirco unicuique pondus, & omnis mensuræ pondus in omni opere opus est. Caue igitur tibi in commixtione Elixiris, & operare ibi sapienter, vt scias quātum debeas ibi apponere de aqua, de aere, de terra, de igne: alioqui si secus feceris, opus non valebit: quia si ponis de terra magis vel minus quā opus fuerit, vel quā requiritur in Elixir: quod si magis poneretur, faceret eas humiditas nimis & non figerentur. Similiter in aqua: quia si amplius poneretur vel minus, faceret simile damnum. Si plus esset, faceret humidum & malè: Si minus faceret siccum & durum. De aere si plus esset vel minus si-

nus, simile damnum: si plus esset coloraret ni-
 mis: si minus esset, non haberet colorem. Ignis
 etiam lapidis simile damnum faceret: quia si
 plus esset, combureret: si minus & parum es-
 set non siccat totam humiditatem quam de-
 bet desiccare, nec calefaceret: tamen ad al-
 bum non ponas ignem: sed loquor de omni-
 bus Elixiris. Idcirco pondus ubique notan-
 dum est, ne nimia siccitate aut horum super-
 fluitate magisterium corrumpatur. Quare fer-
 mentum iuxta adæquationis incrementum
 est semper apponendum. Nam nulla erroris
 offensa nocebit, si ad illud pondus super recur-
 reris. Quicquid igitur in Elixiri est grauius
 & stabilius per ipsius ponderositatem sibi no-
 men terræ usurpat. Non minus quoque fer-
 mentum: quia cum sulphur coniungitur, ter-
 ra nomen assumit. Quæ verò sublimantur,
 & etiam euolant, a uæ & aeris sibi nomen ap-
 ponunt. Cum ergo coniungis talia ut figan-
 tur in terrâ: si ad album est, licet ne terra plus quàm
 de alio aliquo elemento: alioquin terra non
 figeret spiritum, imò secum euolaret in fu-
 mum. Verum illud sit plus secundum ratio-
 nem iuxta adæquationis mensurâ. Verbi gra-
 tia: si est de aere unum pondus & dimidium: de
 aqua duo pondera debet esse: tria pondera de
 terra minus quarta. Et terræ fermentum sit ter-
 tantum, quantum est sulphur album: ut si unum pon-

Ggg 4

dus fuerit de sulphure albo, tria pondera e-
 runt de fermento. Quantū ergo fuerit aer &
 aqua tantū debet esse de terra minus quarta:
 de aqua duo, de aere vnā, & dimidiū de igne.
 Dicam ergo breuiter vt intelligas: ad Lunam
 pone tria pondera de terra, scilicet fermenta-
 ta minus quarta, duo de aqua: de aere vnum
 & dimidium, & erit Elixir completum. Ad
 solem verò cum ipse sit calidior Luna, debent
 esse pondera terræ, tria de aqua, & tot de æ-
 re, & vnum pondus & dimidium de igne. Nā
 pondus ignis medium est pondus aquæ: nec
 est in hoc additio, nec diminutio; quoniam
 si sit multa aqua & paruus ignis, extinguitur
 ignis. Et si sit similiter multa terra & paruus
 ignis, extinguitur ignis. Et si sit similiter mul-
 ta terra & paruus ignis: econtrā tamen est de
 aere, quia aer nutrit ignem, sicut aqua nutrit
 terram. Nam ignis viuit de aere, & aer de iu-
 uamento aquæ, & aqua de iuamento terræ.
 Fige ergo aquam in terram, vt aer possit figi
 in aquam: quoniam si aqua occidisti, omnes
 sunt mortui. Veruntamen aqua non figitur
 sine terra: quia

Consurgit nullus vnquam sine semine fructus.

In quo dum moritur semen fructum dare fertur:

Quoniam cum terra sit in se fixa, retinet secū
 & figit alia elementa. Aqua verò cū sit humi-
 da & frigida, circundat terram, & constringit
 & re-

tenet eam : quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Veruntamen impressionem citò recipit, & citò dimittit. Sic cum autem grauius impressionem recipit, & grauius dimittit. Ideo cum humidum & siccum se inuicem temperauerint, adipiscitur siccum ab humido per partium constructionem, vel per continuationem, & facilem impressionem, & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressionem, & quòd omnē patiatur ignem. Vnde per hoc humidum prohibet siccum à separatione. Et propter hoc siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate. Aer verò circundat aquam, & clarificat eā, vel rarificat terram, & tingit, vel figit ipsam, vt sit apta ad extensionem & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat, rubificat, permiscet aerem, & consolidat, ac terræ & aquæ constringit frigiditatem, vt ad incolumis redeant æqualitatem complexionis. Elementa ergo graua vt terra & aqua, plus iuant ad fixationem & tincturam. Non comedas ergo quòd non bibas, sed comede vnum post aliud secundum rationem: quia caliditas maior facit corpus citius quàm oporteat. Non sis prodigus, non auarus, sed moderata pondera serues, secundum æqualē & inæqualem complexionem. Intellige ergo quæ dixi, quia nihil omisi quod sit verum.

De fixatione elixiris in compositione ad album, & de reductione aquæ. Cap. XXV.

Illumina corpus antequam imponas animam: quia corpus nisi sit ablutum, non retinet spiritum. Sit ergo potus post commixtionem, non autem commixtio post potum. Alioquin facies ventrem humidum, & non recipiet siccitatem: bene ergo fige: bene commisce: & bene tinge, & sic totum habebis in magisterium. Idecirco cibi tres partes purissimæ lunæ minimum limatæ cum duplo sui mercurij albi, terendo totum insimul fortiter in mortario porfirico, donec mercurius imbibat limaturam, & fiat quasi butyrum, ita quod nihil inueniatur de limatura: hinc ablue fortiter cum aceto, & sale communi præparato, donec acetum inde purum exeat & clarum: tunc ablue sale cum aqua dulci & clara ad ignem siccata. Abhinc vero adde prædicti sulphuris sublimati, & congelati albi partem unam, conterendo insimul totum, donec redeat quasi corpus unum: deinde incera ipsum cum una parte ipsius, scilicet suæ aquæ, & mitte ad sublimandum, vigorando super ignem paulatim & paulatim, donec sublimetur: & quicquid fuerit ex eo volatile: deinde in frigidatum extrahe: & quod ad latera vasis superuolatum fuerit, cum aliqua parte

parte suæ aquæ, reduc super feces suas terendo, imbibendo & assando, donec fiat sicut pasta, & remitte ad sublimandum: ita continuè reiterata contritione & imbibitione, assatione & sublimatione, vigoratur super ignem donec figatur terra cum duplo sui de aqua: & nihil penitus sublimetur ab ipsa: & reducas semper quod superius ascendit super illud quod inferius remanet fixum, quousque totum figatur deorsum. Nam sulphur fixum cum sit coagulatis coaglativum, naturaliter congelat suum mercurium per frequentem sublimationem super ipsum. Exemplum autem huius est terra & aqua, & cum aqua commiscetur cū terra: ipsa terra absorpsit aquam sua siccitate, & inspissat eam aquam sua densitate, & eam facit sibi similem sua grossitate: quoniam omne siccum naturaliter appetit suum humidum, & in suis partibus continuitate. Vnde oportet experimentum istius scientiæ ad plenum cognoscere vires naturæ, & eisdem firmiter adhærere: quoniam natura sufficiens est tibi vel sibi, & similiter in omni quo indiget eadem sui perfectione. Ipsa siquidem cum sit sagax, est sollicita in creatione sui corporis, cuius sollicitudinis non est finis. Sufficit ergo vobis, charissime, naturam sapienter disponere extrinsecus: quoniam ipsa sufficienter extrinsecus disponet

ad sui operationem. Motus siquidem ipsius sint adhærentes sibi viæ vni modo meliori & certiori, qui possint excogitari, vt patet ex creatione cuiuslibet generati. Idcirco tardamentum & præparamentum debent esse in magistris philosophorum & operantium: quia natura motum præterire non poterit, nisi per contrarium impedita fuerit. Certum namque tempus est, quod ipsa habet ad imprægnandum, pariendum, & nutriendum, ac operandum. Vnde cum terram habueris imprægnatam, expecta partum: Cum verò pepererit filium, nutrias eum, quousque possit tolerare omnem ignem, & tunc poteris facere projectionem de ipso.

De reductione aeris super Elixir ad album. Caput XXVI.

Igitur cum aqua fuerit fixata, tere & imbe eam imbibitione rorida cum vna parte aeris sui, & pone ad sublimandum, faciens sub eo ignem primò lentum, postea fortiorē, quousque per continuam sublimationis reiterationem totum figatur deorsum, tūc per diem ac noctem facies sub eo ignem fortem: secunda die cum sua nocte fortiolem: tertia die cum sua nocte fortissimum, sicut est ignis fundendi. Sic enim aer figetur cū aqua & terra: quia
natura

natura lætatur natura, & natura docet naturam præliari contra ignem per se combustibilem. Nam fugienti obuiante perit fuga: quoniam auis plumata detinetur ab implumata deorsum in terra.

De inceratione Elixiris albi.

Caput XXVII.

Ab hinc ergo extrahe de lamina cristallina, quam in fundo reperies lucidam, 3. j. tere & cera inceratione vltima, guttando super ipsum guttam ad guttam in tenui crucibulo super ignem leuē de suo aere albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo: tunc proba super laminam ignitam: si se resoluerit, velocissimè sicut cera, cerata est: si verò non, reduc ipsum ad cerandum guttam ad guttam de oleo suo albo, donec fundatur vt cera sine fumo. Et hoc quidem est præceptū omnium philosophorum, vt cum per sublimationes fixaueris mundissimam terræ partem, reiteres sublimatiouem residuę partis non fixę super eam fixam, donec ea similiter figatur. Hinc tenta super ignem: si bonā dederit fusionem, tunc sufficienter sublimationem reitera. Si verò non, reitera super illam vicem non fixę partis sublimationem, donec fundatur citò sicut cera sine fumo. Tunc extrahe & infrigidari

permitte: quoniam est Elixir completum, in
preiabile precium, conuertens omne corpus
diminutum, in infinitum solificum & lunifi-
cum verum. Projice ergo vnum pondus de eo
super mille partes mercurij cum sale & aceto
abluti, & fiet pura luna melior quàm de mi-
nera. Sic etiam si super imperfectorum corpo-
rum vnuinquodque fuerit de eo proiectum,
in verissimum transfertur argentum. Modus
itaque huius compositionis verissimi Elix-
ris tradidi vobis completo sermone, ad quam
per illum potestis peruenire indubitanter. So-
licitè ergo ad hos ingenieris modos regimi-
nis exercere, & eorum virtutè ad vnguem in-
uenies. Quod quidem nec per se, nec fortè vt
putes, miraculosè si arte perficitur in opera-
tione. Operare ergo quodcunque volueris:
quia vltra consilium istud, nō possum aliud.

De compositione Elixiris rubei.

Cap. XXVIII.

Eodem modo fit Elixir rubeus ad solem,
sicut album ad lunam. Pro qualibet re alba po-
nas rubeam, & loco limaturę lunę pone lima-
turam solis, & aquam mercurij rubificatam
prius cum igne lapidis. Nam in opere lapidis
ad rubeum, non intrabit nisi rubeum, sicut in
opere albo nisi album. Solaris namque medi-
cinæ non vrentis: preparatum sit additamen-
tum

tum rubei sulphuris per modum figentem & calcinantem in triplo fermēti præparati cum astutiæ industria. Administrare perfectè per modum solutionis, & sublimationis multiplicem cum reiteratione multa, quousq; non fixum cum fixo figatur deorsum: quoniam à huius solutionis & fixationis modus est per reiterationem partis residuæ non fixæ sublimationis cum fixo ingeniosè coniungendi per minima, quousq; eleuetur cum ea, & iteratò figatur cum illa, ut stet. Cū verò tres partes aquæ suæ rubæ fuerint secum: per hunc modum sublimetur, vice post vicem cū eo, donec figatur deorsum: & pone ipsam per diem ac noctē in igne tepidissimo, ut melius depuretur & figatur in eo. Hinc extrahe, & cera sine fumo cum eo stans & penetrans, profundius tingens & manēs. Porro ergo vnum pondus de ipso supra mille partes lunæ, vel ☿ abluti cum sale & aceto, & fiet sol verissimus in omni examinatione, & melior valde, quàm de minera productus, quia aurum & argentum ipsius elixiris excedit aurum & argentum minere in omnibus suis proprietatibus. Vnde dicunt philosophi, quod aurum & argentum eorum, non sit aurum nec argentum quod est vulgi: quoniam additur eis additio magna in tinctura & præservantia in igne, & proprietatibus multarum virtutatum ad omnem infirmitatē expellendam.

*De multiplicatione medicinae.**Caput XXIX.*

Si verò medicinas istas cum fixæ fuerint, & datis oleis suis albis vel rubeis, donec fluxerint sicut cera, dissolueris in mercuriū suo albo vel rubeo, donec fiat aqua clara. Et postquam in leui decoctione cōgelaueris, & cum eorum oleis, & sic super ignem denuo ceraueris, quousque fluunt citissimè, duplicabitur virtus eorum in projectione: & si eas cum solutæ fuerint, semel ad minus distillaueris, in centuplo augmentabuntur virtutes eorum. Modus verò multiplicationis medicinarum, est vt dissoluas vnumquenque illorum spirituum in aquam suam per inhumationem singulariter, postea oleum, deinde ignem, & remanebit terra deorsum, Reduc ergo aquam per sublimationem super terram: donec bibat eam, scilicet aquam totam, & figatur cum ea: deinde imbebe eam ex oleo & tinctura, donec figatur in ea, & etiam fundatur sicut cera. Projice ergo supra quoduis corpus, & ex eo tantum quantum vis: quoniam in duplo multiplicabitur tinctura eius. Et si vna pars sui primò conuertit cum suis corporibus centum partes: secundò conuertit mille: tertio decem millia: quartò centum millia: quintò mille millia in solificum & lunificum verum.

Vnde

Vnde est notandum, quòd quanto plus soluitur medicina, & sublimatur, & congelatur, tanto melius & abundantius operatur: quoniam in omni sua imbibitione & sublimatione acquirit sibi decem in projectione. Non ergo est fastidium in reiteratione sublimationis & coagulationis: quoniam per eas medicina melius digeritur, vnitur, figitur, & perfectius operatur.

Quomodo debemus intelligere solutionem, sublimationem, & coagulationem.

Caput X X X.

Veruntamen non putes me docere solutionem hîc, vt Elixir reducatur in aquam: sed vt subtilies ipsum in quantum potes, & diuidas suas partes in fixatione coniunctas, suumque siccum conuertas, & humidum & grossum in simplum: quoniam opus solutionis inuētum fuit ad sublimandū, & non propter aliud. Vnde coniunctio corporum cum spiritibus fit cū dissolutione, & non cum sublimatione: quia corpora nō indigent nisi sublimatione, vt melius cum spiritibus coniungantur. Eorum verò sublimatio est in aquā dissolutio: quia destillatio trahit lapidem de potentia ad actum, eo quod facit omnino eum subtilem. Vnde

H h h

cum corpus totaliter subtiliatur, spiritus vni-
uersaliter cum eo coniungitur, & non per ali-
quod ingeniorum genus ab inuicem separa-
tur. Quoniam confirmatio spirituum cū cor-
poribus fit cum corpora fiunt subtilia, vt reti-
nere possint spiritus. Et ideo qui corpora po-
terit separare cum prima sublimatione, finem
consequitur optimum: quoniam in coniun-
ctione spirituum cum corporibus tota debet
esse intentio operantis. Et coniunctio eorum
scilicet spirituum fit, cum corpora subtilian-
tur, vt spiritus & corpora fiunt subtilia per dis-
solutionem, contritionem, & assationem eo-
rum cum spiritibus. Intellige ergo quæ dixi
quoniam vtile est totum, & nihil superfluum
est in dictis meis. Si verò non intellexeris, ite-
ra lectionem multoties, vt totum inteliigas.
Vide ergo & intellige, & secundum ea opera-
re: quoniam quicquid diximus aliena verita-
ti, viuit deus in nullo deficiens, deprehēdes
declinare. Quare nisi despicias, nec labor pri-
uabitur fructu. Idcirco si verò subscripta non
intellexeris, non me reprehendas, sed tuam i-
gnoratiam calumnieris: quoniam infortuna-
tuses, sicut ille cui nunquam Deus
aliquid tribuit, vel con-
dit boni.

De

*De modo faciendi proiectionem.**Cap. XXXI.*

Sed quia graue est mille millium partes simul fundere, cum volueris proiectionem facere, hoc modo facies: Recipe centum partes Mercurij cum sale & aceto abluti, & pone in crucibulo super ignem. Cum autem coeperit feruere, pone vnā partem tui Elixiris dicto modo præparati super centum partes illius mercurij abluti, & fiet totū medicina super alium mercurium ablutum. Deinde projice, id est, partem medicinæ istius congelatæ super 100. partes ☿ abluti, in crucibulo feruentis ad ignem, & fiet totū medicina. Postea pone vnā partem istius medicinæ vltimò congelatæ super centum partes mercurij abluti, & fiet totum aurum vel argentum in omni iudicio secundum quod primum fuerit Elixir rubeum vel album, supple præparatum, & ut dictum est compositum. Et hoc quidem est Rosarium philosophorum, ferens odoriferas rosas tam rubeas quàm albas, extractas breuiter à libris ipsorum, nihil habens superfluum vel diminutum in infinitum perficiendum, in solificum & lunificum verum, secundum quod Elixir fuerit præparatum. Sic etiam habet virtutem efficacem super omnes alias medicorum medicinas omnem sa-

H h h 2

nandi infirmitatem, tam in calidis quam in frigidis ægritudinibus, eò quod est occultæ & subtilis naturæ: conseruat sanitatem: roborat firmitatem & virtutem: & de sene facit iuuenem, & omnem expellit ægritudinem: venenū declinat à corde: arterias humectat: contenta in pulmone dissoluit, & vlceratum consolidat: sanguinem mundificat: cõtenta in spiritalibus purgat, & ea munda conseruat. Et si ægritudo fuerit vnus mensis, sanat vna die: si vnus anni, in duodecim diebus. Si verò fuerit aliqua ex longo tempore, sanat in vno mense, & non immediatè. Hæc medicina super omnes alias medicinas, & mundi diuitias est oppidò perquirèda: quia qui habet ipsam, habet incomparabile thesaurum.

De recapitulatione totius magisterij.

Caput XXXII.

Pertractatis igitur regiminibus totius huius summi operis secundum exigentiã sui sermonis cum causis omnibus sufficientibus, restat breuiter vt teneatur memoriale totum recapitulare sub completa breuitate sermonis. Dico ergo, quoniam totius operis intentionis finis est, vt sumatur in capitulis notus, & cum operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus, vt à corruptibi-

ptibilitate mundetur, & impuritate purgetur. Demum cum eo soluto per ipsius additamentum album vel rubeum, donec in vltima sublimitatis materia perueniat, & vltimò volatile fiat. Ab hinc verò cum fixationis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Demum verò fixum lapidē cū non fixa parte seruata, per modum solutionis & sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & iteratò volatilem: ac iteratò volatilem fixum quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Et in hoc cōpletur arcanum preciosissimū, quod est super omne huiusmodi arcanū impreciable preciū, & omnium philosophorū thesaurus. Idcirco charissime domine, exercea mini ad illum cum laboris instantia, maximè in diuturnitate meditationis immensæ: quoniam cum illa Elixir completū inuenies, & sine illa nunquam. Modos verò ipsius completo sermone vobis superius dedi, non sub ænigmate, sed sub plena sermonis serie, Discretionem veltrā lucidè alloquendo: Quoniam teste deo sic libris philosophantibus omnibus, & cunctis sciētibus, nihil in hac arte inuenimus melius nec perfectius, quàm in ista breuitate suprascripta: tamen truncata, quamuis intelligentibus satis prolixa. Et qui habes istū librum, n̄ sinu tuo reconde, nullique ipsum reueles,

H h h 3

nec manibus impiorum offeras : quia secretum secretorum omnium philosophorum plenariè comprehendit. Talis siquidè & tantus margarita non est porcis & indignis largiendus : quoniam est donum dei magnum, & Deus cui vult largitur ipsum & aufert. Quapropter charissime qui habes istum librum, digito compesce labellum, filius existens philosophorum, vt meritò merearis dici & esse de numero sapientum antiquorum.

*Explicit Rosarius à Magistro Arnaldo
de Villa nova compositus.*

M A G I.

MAGISTRI ARNALDI
DE VILLA NOVA LIBER
dictus, Nouum Lumen.

PRO O E M I V M.

PATER & Domine reuerende:
Licet liberalium existam scien-
tiarum ignarus, studioq; nō sim
assiduus: nec in statu maneam clericali,
voluit Deus tamē, sicut cui vult inspi-
rat: mihi quamuis immerito secretū pra-
cellis reuelare. Et quoniam exigūt ve-
stra nobilitas, probitas, prudentia, larga
manus: ut quemadmodum assiduē pro-
funda sciētia perscrutando, nō recusastis la-
bores, sumptus, & studia diuturna sic &
uberem fructum. Ex qua in agro philoso-
phie funditus arbore consequamini dei-
dono. Ea propter vestra prudentia desi-
deratum Lapidem siue Elixir, occulta fi-
de probum per virum, mihi à Deo institue-
tum, ostensum, eiusque regimen, ut vidi,
feci, & tenui, reserabo. Sciens quod vi-
sis & intellectis quae scribo, liquide erit

H h b 4

*vestro ingenio perspicaci quod ego Dei nu-
tu secretum noui vulgariter ignoratum.*

Caput I.

Intellige ergo dictum philosophi: Quôd a-
Ictus actiuorum in patientis sunt disposi-
tione: per quod intelligitur, Elixir fieri nō
posse, nisi ex materia ad hanc perfectā dispo-
sitionem habentē. Testificor autem vobis, hu-
iusmodi habilitatē inesse materiei, ex qua ma-
nibus meis, testibus oculis, per alienam tamē
vt prædixi, doctrinam, facta fuit Elixir, Satur-
num conuertens in Solem: quam quidem ma-
teriam iam vobis nominaui, quod est philoso-
phorum magnesies: de qua philosophi extra-
xerunt aurum in corpore eius occultum. Et
de qua argent. viuum de argento viuo, & sul-
phur de sulphure inuenerunt, quod est lapis
in similitudine & actu: sed in natura non imi-
tatur naturas lapidis. Quare dicitur Lapis
non lapis, & est mista tabelci, dictum argen-
tum viuum nostrum, non argentum viuum
in propria natura, nec adhuc in natura ad
quam deductum est per mineram. Sed argen-
tum viuum nostrum in natura, ad quam dedu-
cit illud artificium nostrū. Istud est æs nostrū,
ex quo fit tinctura vera, ex quo fit Chabrici, et
Veyæ

Veyæ coniugium, in quo est rex cum sua vxore. Et hæc quæque ipsos emendant in ipso aere sunt: vt per operationis documentum clarius patefiat. Iste est spiritus quo tingimus, & est corpus, de quo in Turba dicitur: Argenti viuum non habetur ex corporibus liquefactis liquefactione vulgari: sed ex illa quæ durat, quàm diu coniuges vero matrimonio vniuntur, scilicet vsq; ad albedinē. Hic est lapis qui in vertice montium inuenitur. Et dicitur meritò mineralis, animalis etiam fertur esse: quoniā animam habet. Quare dicitur in Turba, æs, vt homo corpus habet & animam. Item omne quod habet spiritum, habet & sanguinem. Item dicitur spiritus, id est sulphur per corpus: & æs, id est magnesiæ, siue terræ: quæ spiritualis facta, dicitur aurum quod erat in corpore magnesiæ occultatum. Quare dicitur: Fili extrahere à radio suā vmbra. Patet etiam quòd applicari sic potest anima: cum quasdam ostendit animi virtutes. Mouet enim & mouetur: agit & patitur. Quare in Turba. O natura, qualiter omnibus imminet, ac omnia superat: & est acetū a cerrimum, quod fecit aurum esse merum spiritum: & cum corpori admiscetur, fiet vnum cum eo, & vertit ipsum in spiritum. Cum enim dicatur animal: ergo vegetabile quid dicitur, & meritò. Nam in operatione vegeta-

Hh h 5

bitur de virtute in virtutem, subtiliando & depurando se, & colores in se meliorando, vñ quequo optatum assumat ruborem, in quo est perfectio, virtutemque penetrandi capiat & tingendi. Hoc autem animal Berbel, crocos vel croceum, lapidem vegetabilem, nutritum in montibus errantes plurimi non cognoscunt. Venditur autem palàm minimo precio.

sequitur lapidis mundificatio, antequam ponatur in decoctione.

Caput II.

Hoc opus quod vestro intellectui demonstraui, purum, mundum, amœnum, sincerum, rectum, in tenues laminas coaptatum, se ostendit quod per ignis liquefactionem modis à minerali grossitie expurgatum elevationum modis subtile fit in relictis quibusdam superfluitatibus adustionis, & terrestritatibus & tenuis fortique vñione permixtis: & quibusdam humiditatibus corrumpentibus exhalatis. Cuius subtiliationis signa sunt duo: vnum quidem quod eleuans est spiritus citrinus, minus durus lapis factus, aliquantulum perspicuitatis habens. Aliud verò quod remansit in vasis fundo, terra tenuis & nigra. Aduertatur autem ad hoc: quod in hac elevatione si rectè fiat, quoddam permanens inuenitur,

nitur, quod debet per vim adduci super abundanter volatilis, eleuari, & parti quæ residet, ex eadem quod eleuatum est, reddi debet, donec fugiens totum fiat. Et tunc terra nigra prædicta remanet ex ambobus, in lapidem prædictum, durum, citrinissimum, iam conuersum. Non autem contentemini de volatilitate prædicta, donec inueniatur quod tota massa lapidis prædicti, igne eleuati, reddita in suo vase per eundem continuò ascendat: sic quod nil in profundo mundum nec sordidum resideat ex eadem. Dum verò sic perfectissimè eleuabitur, adimplebitur in operis philosophici perfectione, quam iubet scriptura, dicens: Suauiter cum magno ingenio ascendit à terra in cælum. Item: Scitote quod cum corpori admiscetur, fit vnum cum eo, & vertit ipsum in spiritum. Et Geber idem præcipit in capitulo de tertij oroinis medicina: & omnes philosophi idem clamant, & hoc opus à philosophis nominatur Ablutio, per quam achilles: quoniam in eleuatione vterq; ascendit in fumum, seu fumi speciẽ. Et quia etiã liquatur hæc materia dum ascendit, patet eam esse de natura aque calidę: namq; liquatur, & frigidò coagulatur: & cū à superfluitatib. denudatur, abluatur & imbibitur: & aqua sua, scilicet spiritu prædicto ab eo eodem germine, præcedente. Hęc est ergo philosophica dissolutio, quæ fit igne.

Sequitur decoctio primi gradus usque ad albedinem.

Cap. III.

Istud igitur rotundum spirituale factum, quod æs vertit in quatuor, balneum temperatum ingredi: sed per quod corpus sit suaue atque continens ignem leuem, qui humiditatum est corruptentium consumptivus. Fieri ergo debet furnus talis dispositionis, quod in eo lentus administretur ignis, qui augmentari non possit: & vas materiam capiens vitreum debet esse coopertum ferro, vase eiusdem formæ scisso per medium: & debet esse vas longum cubito vno: strictum in summitate, & strictura nihil permittat exhalare de spiritu: & longitudo fumos præcipitet, si quos eleuari contingat, & humiditates corruptentes infra se consumat. Quorum furni & vasis quærentium est lilij visio, non scriptura: & debet calor vas vndique circuire: ita ut æqualitas vndique sit caloris: aliàs frustra balneum diceretur. Et in furni summitate debet esse foramen, per quod exire debet frustum vnum vitri rotundum & longum, claudens orificiū dicti vasis: in cuius fructu tactu cognoscitur, si calore congruo materia decoquatur. Et si forte aliquis fumus infra vas iam dictum ascendere

scendere videatur, non permittit ipsum dosis dispositum exhalare, quantuncunque vas etiam teneretur apertum. Quare dicitur à Gebero: Nunquam vnum ab alio verè separatur, licet quo ad visum segregari, vel separari superficialiter videantur. Nec vnum sine alio esse potest: nam sui spiritus temperati sunt per viam naturæ perfectæ, in tantum, quòd ab inuicem non separantur. In hoc autè gradu caloris materia nigra efficitur: quoniam nigredinem efficit in humido calor agens. Quare in Turba dicitur: Videns autem nigredinem illi imminere, scito iam corpus liquefactum esse. Item primò in opere omnia denigrantur. Iste verò fructus ideo fit, vt caueatur ab igne nimio: quoniam intrusus calor perire facit, & compositum segregare. Et ideo temperato debet igne prosequi: decoquitur, sicut puer lacte nutritur. Et in hoc omnes conueniunt. Et hoc etiam ostenditur in Practica de diuersis coloribus, sub nigro colore contentis.

De gradu ignis adueniente nigredine.

Caput IIII.

Cum verò totum est nigrum, continetur ignis eiusdem gradus, donec albedo in ventre ipsius occulta appareat: nam sic appropinquat fixum. Notandum autem, quòd

in ipsa nigredine multicolores apparent, de quibus faciunt philosophi mentionem. Nam quandoque totum fit viride, quandoque liuidum, quandoque violacei coloris: quandoque etiam ex vno latere vasis est viride, ex alio nigrum, vel liuidum intus, & viride extrà. hi tamen colores omnes sub nigro comprehenduntur. Et quoniam in eis nulla perfectio essentialis existit: ideo philosophi principaliter tantum inter cæteros colores nominant tres, videlicet quæ virtutes dicuntur animæ, scilicet nigrum, album & rubeum. Quare in Turba: Veneramini regem & suam uxorem: & nolite eos comburere, ne fugetis eos nimio igne: quoniam nescitis quando indigetis his, qui regem & suam uxorem emendant. Coquite eos vt fiant nigri, deinde albi, deinde rubei: deinde tingens fiat venenum. Item fiat lapis albus combustionem: & humore seu liquefactione. Per aquam dicitur sequi mortificatio quæ apparet in nigredine. primò apparente, in qua mortificatione vniuntur spiritus, i. desiccantur: quia nisi corpora exiccentur, non apparent colores animæ, quæ nigredo & nubes appellantur. Item magnes cum dealbatur, non permittit spiritum fugere: quia natura naturam continet. Humi duas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem, se desiccata ostendit, dū color albus incipit

incipit apparere. Nam in transmutatione nigredinis vidi, antequam perfectè dealbaretur, fuscā albedinem, quæ brunus color vulgari ter dicitur: quæ brunicies vera albedo postea efficitur. Tunc autem durante brunicie magister meus fregit vas & lapidem & inspexit eum intus & extrā, & inuenit brunum extrā: intus autem erat adhuc nigredo. Cuius causam mihi assignauit, quod videl. partes materie vas lateribus adhærentes magis senserant calorem sibi propinquum, quam materia media, ideoque citius in calorem ceperant transmutari. Et dixit mihi quod ista brunitas ascendebat: quod albedo extrahebatur à nigredinis eius ventre, sicut in Turba dicitur. Cum. n. videris ipsum natū, scito quod albedo ipsius in ventre nigredinis primò apparentis occulta est. Et tunc te oportet illam nigredinē extrahere ab illa nigredine subtilissima eius: nō autem miremini: quia adhuc materiam hanc voco lapidē. Nam sciatis quod quādiu durat albedo, & etiā assumpta rubedine, per longū tempus stat durus, & in massæ fortis speciem residet, quousque decoctionis continuatione per se ipsā incipit dirui, & aliquātulū eleuari.

Sequitur decoctio secundi gradus vsque ad rubedinem. Cap. V.

Cum igitur sic dimiserit hic lapis nigre-

dinem, mutatur gradus ignis, & ponitur in alio furno subtilis dispositionis, in quo fortior adhibeatur decoctio. Calefacientes vas, & materiam circumquaq; & ibi decoqui debet. Nam tunc suscipit veram albedinem, cū qua ibidem coquitur tandiu, donec albedine transmutata ruborem adsumere videatur.

Cauendum est autem, quod iste ignis non sit intensior, quā ad suum gradum spectet: nā in illo albo colore, corpus & spiritus sunt verè coniuncti. Et si daretur decoctio in excessum ultra debitum sui gradus, separarentur vnita. Quare in Turba dicitur: Coquite & caute ne in fenum vertantur & procreant. Citrinatur autem quando de albo colore in rubeum transmutatur. Citrinus autem color est medius inter album & rubeum.

Oportet ergo eum prætendi ante rubedinē veram. Et de hac Practica locuti sunt philosophi dicentes: Spiritus & anima non vniuntur, nisi in albo colore: quia tunc in albo colores qui in mundo excogitari possunt apparent & firmanur: & tunc in vnum colorem scilicet albedinis, cōueniunt: dealbatio enim est totius operis fundamentum: nec inde variatur in diuersos colores, videlicet veros, præterquam in rubeum, in quo est finis vltimus. Citrinatio enim quæ fit inter albū & rubeum, non debet dici color in perfectio-

ne. Ap-

ne. Approbantur autem per hæc omnia quæ prædixi, quæ etiam vel re ipsa facti experientia demonstravit.

Sequitur decoctio tertij gradus usque ad calcinationem.

Cap. VI.

Et dum rubescere incipit, ponitur ad decoquendū in alio furno, fortiolem ignis gradum, donec intus & extra vera rubedine perfruatur. Cuius signum est disruptio & perelevatio supra dicta: de quibus in Turba dicitur: Post albedinem autem non potes errare. Nam igne augmentato post albedinem, ante rubedinem ad cinerationem pervenitur. Item videns autem illam albedinem supereminentem, esto ratus, quod rubor in albedine illa occultus est: & tunc oportet illud extrahere, & coquere, quousque totum rubeum fiat. Et si vobis dubium relinquatur: quare albedo à nigredinis ventre extrahitur; rubedo autem non extrahitur ab albedine; licet sit rubeum decoquendo, declaro vobis hoc modo: quoniam durante nigredine materia remanet, & est humida in natura, quæ humiditas se ostendit apparente albedine desiccari. Et nunquam etiam apparet albedo, donec humiditates corrumpentes, sint

l i i

omnino consumptæ. His ergo duabus de
causis dici potest, quòd albedo à nigredine
extrahitur. Dum autem rubescit nihil deua-
statur, sed tantùm coquitur, & decoctione sui
forti color rubeus immutabilis apparet, in
quo est perfectio. Quare in Turba: Ex com-
posito in spiritum rubeum verso, fit mundi
principium. Item spiritus tingens & vivifi-
cans intromittitur, postquam recessit humi-
ditas corrumpens non aletur, quòd est per-
uentum ad dealbationem seu ad albedinem.
Hoc ergo colore rubeo apparente, natura sui
perfectionem ostendit occultam.

*Sequitur calcinatio, in qua ultimus gra-
dus figendi completur. Et tunc spiri-
tus corpus est verè factus, verè perma-
nens, & fugitivum fugiens.*

Caput VII.

Postquam hæc materia rubeum habens
colorem dirui & eleuari incipit, ponitur ad
calcinandum per flammam fortem reuerbe-
riorum iam in terreo vase, in quo ignis gradu
fixio completur. & permanens efficitur, vera
atq; perfectissima fixione. Quare Iber ait in
cap. de Calcinatione, quòd spiritus calcinan-
tur, vt fixationes fiant, & melius dissoluantur.
Et in capitulo etiã de tertij ordinis medicina
inci-

incipit calcinari. Et debet in ignis calcinantis rigore permanere, donec pulvis tactu impalpabilis fiat, intensissimum habens ruborem. Quare in Turba sic dicitur: Scitote quod cum cinis est, optimè miscuitur: eò quod cinis ille recipit spiritum, & inclusus est ille humor per interiorē ignem, quousq; croci sicci, vel combusti sanguinis, vel syrupi granati colorem assumat. Item cum aqua introiuit in corpore, vertit ipsam in terram: deinde in puluerē, siue in cinerem, si vult apud perfectionem ex periri, manu accipite. Si enim impalpabilem aquam inueniunt, bene est: sin autem iteratē. Hic autem cinis rubicundissimus in palpabilis in se ipso: eleuatur etiā & crescit in modum fermenti, & separatur ab eo in calcinatione, prædicta terra nigra, subtilissima & per lucida, quæ in fundo vasis est sub dicto puluere rubeo reperitur. Vnde dicebat mihi magister meus: Apparet perfectionem fixationis in hoc existere duabus de causis: vna quidē: quia per fixationem & per calcinationis ignē, introducitur parua quantitas huius Elixir super multas quantitates non permanētes corporis proiecta confirmās in eis auri fixationē: quod non faceret, nisi in ea fixio superabundaret. Alia verò: quia terra nigra prædicta in calcinatione separatur à cōmixto, quæ aliàs fuerat in toto opere inseparabilis, propter fortissimam

unionem: & ideo necesse fuit per fortissimū
artificium separari. Et si remaneret commix-
ta propter suā impuritatem, impediret puræ
materiæ ingressum.

*Sequitur cinis per calcinationem factus
fusibilis, & iteratò lapis, qui est
Elixir completum.*

Cap. VIII.

Cinis verò iste caret fusione: qualiter au-
tem ingrediatur ut tingat, certè liquefactio
sibi redditur, siue sudor, per modum à philo-
sophis traditum. Quis ergo modus est ille?
Est ne in aquam soluendo? Certè non, quia
philosophi non curant de aquis tangenti ad-
hærentibus, & id humectantibus. Quare di-
citur in Turba: Incipientes autem, audientes
aquam, putauerunt eam aquam esse vulgi:
quòd si nostros libros legissent, scirent utiq;
aquam esse permanentem. Quæ ergo aqua
est verè, quæ tangenti non adhæret, sed su-
perficiem discurret nihil humectans sicut ar-
gentum viuum. Quis ergo faciet talem a-
quam? Certè dico quòd ille qui scit facere vi-
trum. Hęc enim materia nihil aliud est quàm
de seipsa vult sibi adiungi: Nā omnia quibus
indiget in se habet. Et si bene excogitentur
quæ prædixi, scietis ex hoc cinere habere la-
pidem

pidem rubeum in intenso colore, parum perspicuum habentem, frangibilem cum modico ictu, fusibilem, penetrantem, ingredientem, & perpetua citrinatione tingentem.

Cuius vnum pondus centum millia, & plus Saturni conuertit in Solem. Est autem in projectionis modo subtilitas: qua ignorata Elixir tenens non proficit ex eodem.

Conclusio totius Epistolæ.

Cap. IX.

Ergo pater non miremini, si in hoc opere multi errant. Quoniam iuro vobis, me nunquam vidisse quenquam præter magistrum meum: qui in debita applicaret materia opus suum, sed conantur ad impossibilia in materijs: ac si de cane crederent hominem generare. Quid mirum ergo si reddant in operibus mendaces? Nam lapide, & vnde noto in Practica operis dubia subtilissima multa restant: verè autem credatis, quòd in libris suis posuerunt philosophi veritatem. Sed post mortem scribentes cuiuslibet scripta eius, quando est ab aliquibus malè intellecta: quod tamen ipse si præsens esset, & speculatiue exponeretur iuxta verbum, verificaret opera per effectum. Ego autem veræ prudentiæ per omnia exposui totum o-

Pus : & per dicta philosophorum aliqua approbaui, sicut pauca curauit allegare, quod ex causa omisi : quoniam præsumo, quod vos scripta philosophorum omnia in scrinio vestri pectoris inclusistis. Et sic non dubito, quod dictis meis ea omnia applicaueritis per vos ipsum : sicut ego per experientiam quam vidi scripta sapientum intelligo, alias non noturus. Et si circa hoc breuiloquio brevis fui : hoc ideo. Nam in vobis tantum præsumo scire fundamentum, quod vobis non latebit intentio huius rei. Et sufficit mihi, quod vobis soli meus patet intellectus, & non mecum migrare queat huiusmodi veritas ab hac luce. Ob paternitatis vestræ reuerentiam, Nouum hoc Lumen edidi super ea : quoniam inter mundi cæteros vos elegi, hac re meo iudicio digniorem, & Altissimus faciat vos peruenire ad optatum.

Explicit Nouum Lumen.

INCL

Incipit perfectum Magisteriū, & Gaudium magistri Arnaldi de Villa noua, transmissum per eum ad inclytum regem Aragonum, quod quidem est, Flos Florum, Thesaurus omnium incomparabilis & Margarita: in quo reperitur veri compositio Elixir, tam ad album quàm ad rubeum componendum, videl. ad solem & lunam sub compendio declaratum.

SCias charissime, quòd in omni re quæ sub cœlo est, creata sunt quatuor elementa, non per visum, sed per virtutem. Unde philosophi sub velamine scientiæ elementis, istam scientiam tradiderunt: & ad literam non intelligentes operantur ex sanguine, capillis, ouis, & vrina, nec non multis alijs, & ex illis primò extraxerunt quatuor elementa, vt cum eis opus perficerent, separando primò per distillationem ex prædictis aquam claram: deinde oleum in superficie citrinum, quod dicunt ignem & aerem continere, et terra nigra in fundo remanet. Postmodum cum aqua terram abluunt & dealbant imbibendo ipsam: & decoquendo aquam illam toties, donec terra dealbetur.

Deinde reducunt oleum illud ad ignem paræ distillando, quousq; dicta terra totū bibat,

scilicet, aquam, oleum & tincturam. Et istam terram siue cinerem proijciunt super corpus fustum, videlicet super cuprum aut aliud, & nihil inueniunt: & tamen faciunt & operantur secundum quod philosophi dicunt in libris suis: & sic in errorem ceciderunt, non inuenientes introitum. Et tamen error illorum est: quia certum est, quod non generatur ex homine nisi homo, nec ex equo nisi equus: similiter nec ex alijs animalibus, nisi sibi similia. Cum igitur ista sint à natura metallorum penitus aliena, impossibile est ex ipsis fieri generationem ex metallis: quia metalla non generantur, nisi ex spermate proprio: Argentum autem viuum est sperma metallorum & origo eorum, prout dicunt omnes philosophi, & etiam vsus & ratio docet, prout inferius declarabo. Ista autem prædicta, videlicet sanguis, capilli, oua, & cætera vegetabilia, non sunt argentum viuum: ergo ex ipsis est impossibilis generatio, seu transmutatio metallorum. non sunt igitur prædicta lapis noster, licet sint exempla.

Sunt alij qui accipiunt quatuor spiritus, scilicet, arsenicum, sulphur, argentum viuum & sal armoniacum, & dicuntur Spiritus: quia ab igne fugiunt, & euolant in fenum. Et ista accipiunt loco quatuor elementorū: videntes quod

quod philosophi dicunt in libris suis: scientiam esse in spiritibus, & istos subiacentes, ut sint naturæ aeræ, vel naturæ aeræ efficiantur. Fixant postmodum calcinando, ut sint naturæ terreæ: solvant, ut sint naturæ terreæ, aqueæ, distillant, ut sint naturæ igneæ. Et ista componunt iuxta libros credentes habere scientiam elementorum: & composita simul componunt supra captum, & nihil inveniunt: sed ut primi in errorem sunt elapsi. Et causa illorum errorum est multiplex, quarum duæ sufficiunt quo ad præsens. Vna, quia ut prædictum est, quod metalla non generantur nisi ex suo spermate. Ista autem non sunt sperma metallorum perfectorum, excepto argento vivo. Ergo ex eis est impossibile fieri generatio, vel transmutatio in metallis. Item quia sulphur & arsenicum citò comburuntur in igne, & ab ignis cōbustione in carbonem transferuntur: quomodo ergo expectabitur de eo bonum: quia citò comburitur, & in carbonem reducitur, nec aquam expectare debet? Igitur patet subtiliter intuenti, quod nec ista per se, nec iuncta cum corporibus, neque mista cum oleis extractis ab ouis, sanguine & capillis, urina, vel alijs vegetabilibus, nec mista ad inuicem sunt lapis noster, aut medicina nostra. Et hoc propter rationes prædictas: quia ad generationem hominis non fit alicuius commix-

tio rei, nec ad generationem animalis, nec ad generationem plantæ, nisi suis proprijs seminibus, aut spermatis. Igitur magisteriū nostrū commistione alicuius non indiget extranea. Quidam credunt in salibus, seu saluminibus scientiam inuenire: & ea soluunt & calcinant, fundunt & præparant: & aliqui per se solūm proijciunt super corpora imperfecta. Et alij simul miscent cum spiritibus, vt dictū est. Præparant autem cum corporibus præparatis, & nihil inueniunt. Et causa illorum errorum est similis præcedentibus.

Et quidam ex solis corporibus credunt medicinam elicere: & præparant ea calcinando, soluendo & congelando, & proijciunt super corpus, & decepti sunt. Et error illorum est, quia sperma illorum ab initio non acceperūt, sed corpus, vt est in natura sua. Ex rationibus ergo dictis apparet, quòd nō in sanguine, nec in ouis, nec in capillis seu vegetabilibus appareat, aut habeatur scientia nostra, nec in spiritibus prædictis per se, aut salibus, atramentis, aut alijs huiusmodi quibuscunque.

Et quidam subtilius inspicientes, considerauerunt argentum viuum esse principium metallorum, & ipsorum origo in caloris sulphure inuenitur. Decoxerunt & sublimauerunt per se argentum viuum, & fixauerunt, & præparauerunt, & nihil inuenerunt. Causa
verè

verò erroris illorum est: quia sperma viri non prodest, nec fructum affert, nisi projiciatur in matricem mulieris. Sic etiam mercurius, qui sperma est, non prodest, nisi projiciatur in matricem corporum, ut ipsum maturent. Quidam ipsum cum corpore amalgamando miscuerunt, & lauarunt tamdiu cum aqua dulci, donec eis apparuit: quia corpus mundum est redactum: & illud coxerunt usque in finem: credentes quòd argentum viuū cum tali corpore misceatur: & nihil inuenerunt: quia corpus immundum inuenerunt, & argentū viuū euauit: sed corpus fuit mundius, quàm fuisset. Causa verò illorum errorum est: quia sperma non iungitur cum corpore, nisi luna mediante: quoniam anima est medium inter spiritum & corpus, ipsa ad inuicem coniungens. Anima autem fermentum est: quia sicut anima corpus viuificat hominis: sic fermentū corpus mortuum à natura sua penitus alteratum viuificat. Vnde anima obtinet principatum exercens vires suas: idcirco, quid sit fermentum, infra dicetur.

Quidam miscent corpora imperfecta cum corporibus perfectis, & ponunt in examine, credentes, quòd id quod est bonum & purum in corporibus imperfectis cum perfectis remaneat, & residuum euanescat.

Hæc autem non videntes illusi sunt, & ce

88 FLOS FLORVM

cidit in eis cogitatio praua. Causa autem illorum errorum est: quia corrumpens corpora imperfecta, impedit ne perficiantur. Et nota quòd hìc oporteret habere duplicè virtutem, quæ separaret terram sulphuream comburentem à commixto, & quæ conuerteret iam separatà ad naturam suam. Hanc autem virtutem corpus in sua grossitudine habere nō potest. Hæc omnia tentauerunt communiter operantes, prout & ego tentauì iam, & in stuporem adducti sunt tanquam de scientia desperati, & intellectus imbecillitate magisterium relinquentes.

Nunc autem scire te volo, quòd materia omnium metallorum, & eorum sperma est mercurius decoctus & inspissatus in ventre terræ, calore sulphureo decoquente, & secundum varietatem sulphuris, & ipsius multitudinem in terra diuersa metalla generantur: semper tamè eorum materia est vna & eadem essentialiter, solo tamen differunt accidente, scilicet decoctione maiori aut minori adurenti, vel non adurenti, seu comparatis. Et in hoc omnes philosophi conueniunt. Et adhuc tibi, charissime fili, clarius demonstrabo. Certum enim est, quòd omnis res est ex eo, vel de eo in quod resoluitur: super quod ponam tibi exemplū. Glacies vel nix conuertitur in aquā mediante calore: ergo prius fuit aqua quàm

nix

nix vel glacies: sed omnia metalla conuertuntur in argentum viuum: ergo prius fuerunt argentum viuum. Modum autem conuertendi ipsa in argentum viuum, inferius te docebo. Hoc autem supposito, quod metallum possit resolui in argentum viuum, soluitur opinio illorū, qui dicunt: Spiritus & alias species in elementa & naturam metallorum transmutari non posse: quia hoc verum non est, vt ipsi asserunt, nisi ad primam materiam reducuntur. Reductio ipsius ad primam materiam est facilis & possibilis metallis. Item ostendo tibi quod multiplicatio in metallis est possibilis. Nam omne crescens & nascens multiplicatur, vt patet in plantis & arboribus: Nam ex vno grano mille grana procreantur: ex vna arbore infiniti procedunt ramusculi: ex quibus fiunt diuersæ arbores & infinitæ. Et sic suum numerum augent & multiplicant. Metalla autem in terra nascuntur & crescunt: ergo possibilis est in eis augmentatio & multiplicatio vsque in infinitum.

Ostendi tibi charissime fili sapientiæ: si ea quæ dicta sunt intellexisti, errores omnium operantium communiter cum causis suis: & affirmavi hoc esse verum demonstratione aperta & lucida: nūc Dei auxilio ad practicam veniamus. Dico tibi charissime, quod oportet corpora primò ad primam materiam redu

cere, ad hoc vt fiat generatio seu multiplicatio seu multiplicatio in eisdem. Animaduerte ergo in his quæ tibi describuntur. Accipe cupri lb. j. & fiat ex eo limatura munda, & misce cum lb. iij. mercurij, terendo in mortario cū sale modico & aceto, quousq; simul amalgamentur. Cum aut cuprum fuerit optimè coniunctū, pone ipsum in bona quantitate aquæ vitæ, hoc est, in xij. partibus sui de aqua vitæ. Hoc est, quòd si amalgama fuerit lb. j, aqua de vite sit xij. & pone totum in vrinali super ignē debilis cineris inferius lentissimè ad ignē per diem naturalem: tunc dimitte infrigidari, & cum frigidum fuerit, cola aquam tuam cum omnibus quæ in ea sunt per pannum lineum donec exeat & transeat per pannum de aqua, id quod de corpore resolutū fuerit, & nō per filtrum: quia non exiret resolutio corporis per filtrum, & pars quæ poterit exire exeat, & pone ad partem. Deinde accipe id quod remansit in panno, & iterum cum noua aqua benedicta reponere ad ignem in vase prædicto, per diem & noctem vt prius: & cola vt suprà dicitur, & aquam secundam cum prima ad partem pone, vt suprà: & sic toties reitera, quousque opus ad aquam reuertatur, hoc est ad primam materiam, quod est Mercurius:

Quo factò, totum istud accipe, & pone in vase vitri, super ignem lentum decoquens, quousque

quousque videris in superficie nigredinem apparentem, quam remoue subtilius quàm poteris, & sic reitera coquendo, & nigredinem à superficie tollendo, quousque appareat nihil nigredinis, & aqua remaneat clara: nunc habes aquam & terram, scilicet duo principalia elementa.

Deinde accipe illam terram & nigredinem quam collegisti, & pone in vase vitreo, & superinfunde de aqua prædicta, quousque super eam natet: & coque lento igne per quatuor dies: tunc aquam pone & coque, & sic deinceps, quousque terra albata & clara. Et hoc est quod philosophi dixreunt: hæc terra cum aqua putrescit & mundificatur: quia cum mundificata fuerit, auxilio dei totum magisterium dirigetur. Qua mundata & clarificata, seu dealbata, vt dictum est, aqua mediante, quæ cum dicta terra mediante calore, & coagulata & inspissata terram ipsam coagulata cum aqua sua, inspissatam sine alia aqua decoquens forti igne in cucurbita vitrea, alembico vitreo superposito, donec quicquid fuerit de aqua, ascendat ad alembicum, & terra remaneat calcinata. Tunc accipe de fermento de quocunque volueris quartam sui pattem: id est, si fuerit vna libra corporis perfecti, de fermento uncias tres. Fermentum verò aut est aurum

aut argentum: & istud fermentum cum terra fermentatur, sic soluti, vt de terra factum est: & eodem ordine cum terra præparatū simul coniunge & ablue cum aqua prædicta, & coque per tres dies aut plures. Tunc iterum aqua sua imbue & coque vt prius: & hoc toties reitera, quoties & donec hæc duo in vnum reducantur: quod perpendes quādo color non variabitur in eisdem: tunc super eis infunde aquam prædictam, partem post partem paulatim, vsque dum biberit de ipsa quantum poterit: semper nouam aquam infundendo. Nā in ista coniunctione spiritus, & corporis, cum eisdem cōmiseretur anima: & vnum fiet cum eis, & corpora cōuertuntur in naturam ipsorum, & germen coniungitur cum corporibus ipsorum prædictis mundatis: quia non poterant antea propter illorum immundiciem & grossitudinem, sed cum eis coniungitur, & in eis crescit & augmentatur.

Nunc reuertar charissime, ad dicta prius, applicās singulariter super ea verba philosophorum antiquorum, obscure in parabolis collocata. Vt me in dictis verbā philosophorū intelligere, cum ipsa verba eos protulisse affirmes. Primum verbum est corporum in argentum viuum reductio. & istud est, quod philosophi vocauerūt Reductionem, quæ est artis fundamentum. Verba philosophi:

Nisi

Nisi corpora solueritis in vanum laborabitis: De qua solutione tractans Parmenides in libro Turbæ dixit: Si hunc librum legisent & intellexissent, scirent utique aquam esse permanentē, quæ absque suo corpore cum quo iuncta est, & facta est vnum permanens, esse non posset. Non igitur corporum philosophorum aqua nubis, sed ipsorum conuersio in aquam, ex qua fuerunt creata, scilicet argentum viuum, prout gelu conuertitur in aquam limpidam, ex qua primò fuit. Ecce per Dei gratiam vnum habes elementum quod est aqua.

Secundum verbum est, quòd fit terra. Et hoc est quod philosophi dixerunt, Quòd de grossitudine aquæ terra generatur: quoniam feces aquæ quæ remanēt in fundo vasis, Terram philosophi dixerunt. Sic habes ergo secundum alios, elementum, quod est aqua.

Tertium verbum est, Quod est terræ mundificatio. De qua mundificatione Morienus philosophus dicit: Hæc terra cum aqua putrescit & mundificatur: quæ cum mundificata fuerit, auxilio deitatis totum magisterium dirigetur. De qua dixit etiam Pheyrer in libro Turbæ: lunge siccum humido, scilicet, terram aquæ. Ecce & aquam per se iam habes, & terram dealbatam cum aqua.

Quartum verbum est: Aqua quæ potest e-

Kkk

uaporare per distillationem, per quam sublimationem siue ascensionem efficitur ipsa terra aërea, cum prius esset spissatum cum terra & coagulatum. Et habet terram, aquam & aerem. Et hoc dixit Philetes in libro Turbæ: Dealbatum siccum igne comburite, quousque ex eo exeat spiritus, qui in eo inuenitur: qui dicitur Cinis Hermetis. Et Misêris philosophus: Et remanet terra calcinata in fundo vasis, quæ est naturæ igneæ. Et sic habemus in prædictis præparationibus quatuor elementa. Hæc ergo terra calcinata est illa, de qua ait Misêris philosophus sic: Nec cinerem vilipendas in inferiori loco, eo teste existēte. In eo enim est diadema cordis, quæ remanet. Cinis est postmodum cum prædicta terra. Fermentum ponitur, quod philosophi animam dicunt fermentum. Et hoc ideò, quia sicut corpus humanum absque suo fermento, seu eius anima nihil valet, ita est in proposito. Nam fermentum est corpus, ut dictum est, & ad naturam suam alia conuertit. Et scias quod non est fermentum nisi Sol & Luna, hoc est aurum & argentum istis planetis appropriata. Ideò, quia sicut Sol & Luna alijs dominantur planetis: sic ista duo corpora alijs dominantur, & ipsa ad suam naturam conuertunt: & ideò à plurimis Fermentum di-

tum dicuntur. Oportet ergo fermentum in corporibus introduci : quia est eius anima. Hoc est quod dixit Morienus : Nisi corpus immundum mundaueris, & eum dealbatum non reddideris, & in eo animam non miseris, nihil huic magisterio direxisti. Igitur fit coniunctio fermenti cum corpore munito : & tunc spiritus cum iungitur, lætatur & gaudet cum eis : quia munda sunt à sua natura grossa, & subtilia sunt facta. Et hoc est quod dixit Ascanus in libro Turbæ : Spiritus non coniungitur cum corporibus, donec à suis immundicijs fuerit perfectè denudatus. In hora coniunctionis mirabilia maxima apparent. Nam omnes colores de mundo apparent in operando quotquot excogitari possunt, & corpus imperfectum coloratur coloratione firma mediante fermento, quod fermentum est anima : spiritus mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur : & cum eo simul in colore fermenti conuertitur, & fit vnum cum eis.

Ex prædictis apparet subtiliter intuenti, philosophos in suis verbis obscurissimis vera dixisse. Nam ipsi philosophi dicunt in libris suis, quòd Lapis noster est ex quatuor elementis : quia ipsum elementis compararunt. Et ostensum est primò qualiter sunt quatuor

Kkk 2

elementa. Dixerunt etiam quòd lapis nostre^r compositus est ex corpore, & anima, & spiritu, & verum dixerunt. Nam corpus imperfectum corpori comparauerunt propter hoc, quia est infirmum. Aquam spiritum dixerunt, & verè ipsa spiritus est. Fermentum animam dixerunt: quia sicut suprà dictum est, corpori imperfecto vitam tribuit perfectam, quam prius non habebat, & meliorem formam produxit.

Dixerunt etiam quidam philosophi: Nisi corpora ducatis vt fiant incorporea, ad corpora nondū operanda regulas inuenistis. & verum dicūt. Nam primò fit aqua, id est, argentum viuum: & sic fit incorporeum. Deinde de coniunctione spiritus, scilicet aqua, fit corpus. Et ideo quidam dixerunt: Conuerte naturas, & quod quæris inuenies, hoc est verum. Nam in nostro magisterio primò facimus de grosso gracile: id est, de corpore aquam, & postmodum de huiusmodi siccum: id est, de aqua, quæ humida est, terram: id est, siccum. & sic naturas conuertimus, & facimus de corporeo vel corporali spirituale, & de spirituali corporale, vt dictum est. Et facimus id quod est superius, sicut id quod est inferius: & id quod est inferius, sicut id quod est superius: id est, spiritum corpus, & corpus spiritum: vt in principio operationis videlicet in solutione fit

tionem fit: quod est inferius, est sicut id quod est superius: & totum vertetur in terram.

Patet ergo ex prædictis, quod lapis noster sunt quatuor elementa, & sunt anima, corpus & spiritus. Et lapis noster, prout dicunt quidam philosophi, fit ex vna re cum vno: & certe verum dicunt. Nam certe totum magisterium nostrum fit cum aqua nostra, & ex ea: & per eam. Nam ipsa corpora soluit (vt dictum est superius) non solutione illa, quam & prout credunt ignorantes, quod conuertantur in aquam nubis: sed solutione vera philosophica, scilicet quod conuertatur in aquam primam, ex qua fuerunt ab initio. Ipsa enim aqua corpora calcinat, & in terram reducit. Ipsa eadem aqua corpora in cinerem transformat, & eam incinerat, dealbat & mundificat, iuxta verbum Morieni dicentis: quod azoch & ignis latonem abluunt, atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitus eripiunt. Lato autem corpus immundum est: Azoch autem est argentum viuum. Et corpora diuersa coniungit præparatum prædicto modo, conjunctione tali, quam non poterit ignis potentia: nec alia temperatio seu probatio separare: & ab ignis combustionem defendit: & eorum vnum in aliud mittit, & corpora sublimat non sublimatione vulgari, quam intendunt idiotæ, quod sublimare sit superius ascendere per

Kkk 3

ignem. Et ideo accipiūt corpora calcinata, & miscent cū spiritib. sublimatis, sc. cum ☿. arsenico, & sale: & per ignē fortem & subitaneum corpora ascendere faciūt cū spiritib. & dicunt quòd tum corpora sunt sublimata. & his tales fallūtur & delusi sunt: quia ipsa postmodū inueniunt magis immunda, quàm fuerūt prius.

Scias charissime, quòd non est nostrum sublimare, superius ascendere: sed sublimare philosophorum est, de re bassa & corrupta aliam facere atque magnam, id est puram: vt dicimus, Iste homo sublimatus est, id est, in dignitate positus: sic enim diximus, corpora sunt sublimata, id est in subtilitatem & in alteram naturam conuersa. Veruntamen sublimare apud philosophos, idem est quod subtiliare & decretare, quod totum facit aqua nostra benedicta. Sic ergo intellige nostram sublimationem: quia multi sunt in hoc decepti. Aqua etiam nostra mortificat & viuificat, & apparere facit colorem primò nigrum in mortificatione corporis, dum in terram vertitur: postmodum apparent multi colores, & varij ante dealbationem: quorū omnium finis est albedo. In coniunctione verò corporis præparati & fermentati, colores infiniti apparēt tot, quot ab homine excogitari non possunt. Et sic apparet quòd magisterium nostrum est in vno, & cum vno fit, & ex quatuor, vt dictum

ctum est, & ex tribus, vt suprà dictum est. Vnde scias charissime, quòd philosophi nomina nostri lapidis multiplicauerunt ad hoc, vt absconderent eum, & dixerunt, Lapidem nostrum corporeum & spiritualem esse: & in rei veritate mentiti non sunt, prout sapientes intelligere possunt. Nam ibi est corpus & spiritus, & corpus factum est spirituale in solutione, vt dictum est: & spiritus factus est corporalis, in coniunctione ipsius cum corpore perfecto & fermento. Quidam enim philosophorum ipsum vocantes (prout dixit Eximentus in libro Turbæ) Sic scitote omnes scientiam inquirentes, quod nulla sit tinctura vera, nisi cum ære nostro: & infinita nomina imposuerunt, ne ab insipientibus perciperetur quoquo modo, si ipsum nominarent: tamen vnus est, & idem opus. Et ideo dicit Morienus quòd cum facto nostri magisterij assimilatur in ordinem hominis creationi. Nam primò est coitus, postmodum conceptio, deinde imprægnatio, quartò ortus, & quintò sequitur nutrimentum. Hæc verba faciam te intelligere si fueris attentus corde, atque sollicitus. Sextò sperma nostrum, quod est argentū viuum, cum terra coniungitur corpori imperfecto: quæ terra nostra dicitur: eo quod terra est mater omnium elementorum: tunc secundum philosophos Coitus appellatur. Dum

autem terra incipit aliquantulum de argento viuo secum retinere, tunc dicitur Conceptio, & tunc agit masculus in fœminam, id est, argentum viuum in terram. Et hoc est quod dicunt philosophi, quòd nostrum magisterium non est aliud nisi masculus & fœmina, & ipsorum cōiunctio. Dominatur aqua in arg. viuū, & terra crescit & multiplicatur, & augmentatur. Quod autem euenit quando terra dealbatur, tunc prægnatio nuncupatur: quoniā iam terra est imprægnata. Deinde fermētum coniungitur cum corpore imperfecto preparato, vt dictum est, quousque vnum fiant colore & aspectu, & tunc dicitur Ortus. Tunc enim natus est lapis noster: qui natus Rex à philosophis nuncupatur. Vnde dicit philosophus in libro Turbæ: Honorate regem vestrum ab igne veniētem diademate coronatū, & ipsum alimentate vsq; dum ad ætatem perfectā perueniat, Cuius pater est Sol: mater verò Luna. Lunam autem pro corpore imperfecto accipiunt: Solem verò pro corpore perfecto. Vltimò verò sequitur nutrimentum, quousq; augmentetur augmentatione magna. Nutrimentum autem lacte suo & spermate ex quo fuit ab initio, imbibatur argento viuo sæpe & sæpius, quousque habeat quod sufficiat, id est, vsque ad perfectionem, quod est finis totius operis nostri.

Cha-

Charissime, per ea quæ dicta sunt, facile
potes intelligere omnia verba philosopho-
rum obscura, & cognosces omnes in eodem
conuenire. Et nihil est aliud magisterium.
nisi id quod prædixi tibi. Iam habes charis-
sime corporis solutionem & reductionem
sui ipsius ad primam materiam. Deinde ha-
bes ipsius in terram conuersionem. Post au-
tem dealbationem, in aerem leuigationem:
quia tunc destillando humiditatem quæ in
inuenitur, fit aereum. Quod descendit, & ter-
ra remanet calcinata: & tunc est igneæ natu-
ræ. Et habes etiam istorum coniunctionem
ad inuicem: & habes commixtionem animæ
& corporis: & etiam coniunctionem animæ
& corporis & spiritus simul, & conuersio-
nem ad inuicem: & habes augmentati-
onem tantum. Cuius utilitas ma-
ior est, quam possit
percipi.

*Explicit tractatus Flos Florum Magistri
Arnaldi de Villa noua.*

ARNALDI DE VIL-
LA NOVA EPISTOLA

*super Alchimia ad regem Neapo-
litenum.*

SCias, o tu rex, quod sapientes posuerunt in opere multas res, & multos modos operandi, scilicet dissolvere & coagulare, & plura vasa, & pondera, quod fecerunt ad excrucandum ignorantes, & ad declarandum intelligentibus opus prædictum. Et nota, o tu rex, quod sapientes denunciarunt opus sub breuibus verbis: licet plura verba alia posuerunt, & adiunxerunt, vt non intelligeretur, nisi per sapientes. Sapientes verò dixerunt, quod est vnus lapis, qui ex quatuor naturis est cōpositus: quæ quidem nature sunt, ignis, aer, aqua & terra. Qui quidem lapis est lapis in similitudine & tactu: non autem in natura: & vocatur lapis, siue compositū quoddam. Compositum dum est ductum per viā rectam, est id quod quæritur, in quo non est aliquid superfluum, vel aliquod quod desit; imò omnia quæ sunt in lapide, sed ei necessaria, & nullo alio indiget: & quod dictum compositum, siue lapis est vnus naturæ & vna res: quæ quidem res, in decoctione ignis habet diuersos colores, antequam fiat lapis albus perfectus.

Et

Et nota, o tu rex: quod ubi magis dictus lapis stat in igne, tanto magis augmentatur de bonitate: quod in alijs rebus non est ita: quia omnes aliae res in igne comburuntur, & amittunt humiditatem radicalem. Dictus verò lapis totus solus in igne semper melioratur & crescit eius bonitas: & ignis est eiusdem lapidis nutrimentum. Et istud est vnum de euidentibus signis ad cognoscendum lapidem ipsum: quod intellige bene. Quod compositum siue lapis dividitur ante operationem duobus modis: prima corporalis, alia spiritualis, & vnum exit ab alio, & est vnita, & regitur vnum cum alio, & vnum meliorat aliud. Et philosophi nominauerunt vnum Masculinum, & aliud Fœmininum.

Et nota, o tu rex, quod quando philosophi nominauerunt Argentum viuum, & magnesiā, dicentes, Congelat argentum viuū in corpore magnesiæ: quod ipsi non intellexerunt de argento viuo vulgari quod videtur: sed intellexerunt, quod argentum viuū est humiditas dicti lapidis: quia magnesiā non est illa quæ videtur vulgariter: sed magnesiā vocauerunt totum compositū, in quo est tota dicta humiditas, quæ est argentū viuū. quæ quidē humiditas nō est sicut aliarū humiditates, q̄ quidē humiditas currit in igne, & in eodē igne totū compositū dissoluit,

congelat: denigrat, dealbat, & finaliter rube-
facit & perficit. Et nota ô tu rex, quòd in o-
pere non ponuntur plura: sed vna res dunta-
xat, nec oportet aliqua fieri trituration ma-
nuum, nec aliquid apponi debet cum dicto
lapide. Et nota ô tu rex, quòd terra alba vo-
catur lapis albus perfectus, & terra rubea vo-
catur lapis rubeus perfectus: quæ quidem ter-
ra alba per regimen dicti operis, absque ad-
iutorio alterius rei conuertitur in rubedinē.
Aqua verò siue argentum viuum, vocatur hu-
miditas, quæ est in dicto lapide. Et nota quòd
aqua siue humiditas dum exit de composi-
tione siue lapide, versa fuit tota compositio
nigra in fundo vasis: & sic continuando ignē
ipsa nigredo in qua est humiditas, vertitur in
diuersos colores: & finaliter in albedinem:
quæ quidem humiditas vocatur etiam aer:
qui aer seu humiditas miscetur cū terra sua,
& cum alijs elementis in ipso lapide existen-
tibus: donec fiat vnum quid album. Et nota
ô tu rex, quòd dicta humiditas aerea, quæ est
argentum viuum, est vna res cum terra sua su-
pradicta. & alijs elementis in ipso lapide per-
sistentibus. Quæ quidem humiditas, licet sit
pauca, est sufficiens ad nutriendum, & ad per-
ficiendum totum lapidem, à quo est ipsa hu-
miditas. Et est sciendum, quòd in dicta com-
positiōe, seu lapide, sunt sol & luna in vir-
tute,

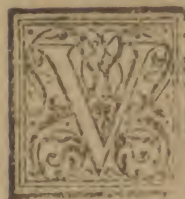
rute & potentia, ac elementis, in natura: quia si hæc non essent in ipso composito, non fierent: non fierent inde, neq; sol neq; luna: & tamen non est ipse sol, sicut sol communis, nec ipsa luna, sicut luna communis: quia ipsum sol & luna existentes in ipsa compositione, sunt meliores quàm ipsa natura vulgaris: eò quòd sol & luna dicti compositi sunt viui, & alij vulgares sunt mortui: habito tamen respectu ad ipsum solem & lunam in dicto lapide existentes, vt dictum est. licet philosophi nominauerunt ipsum lapidem Solem & Lunam, ad finem illum: quia in ipso lapide sunt potentialiter, non autem visibiliter. Et est sciendum, quòd ipse lapis siue compositum, vna est res duntaxat, & vnius naturæ, & in ipso est totum illud quod est ei necessarium: & in ipso est id quod eum meliorat, & illud quod ipsum complet: & non est istud compositum quod est vnum: videl. opus aliquorum animantium seu animalium, seu vegetabilum: sed est natura munda & clara de suis proprijs mineris, quæ transmutantur per regimen ignis, & putrescit & nigrescit, & albescit, & rubescit: & ad plures alios colores deuenit. Et nota, o tu rex, quòd humiditas prædicta quæ est argentum viuum, est corruptio ipsius lapidis: quoniam ipsum lapidem nigrescere facit, & finaliter ipsum la-

pidem dealbar. Et nota ô tu rex, & scias, quòd philosophi dixerunt: Fundatis corpus, & affetis eum donec cōuertatur in aquam: quod intelligitur de dicto composito, quod fundatur, & congelatur: & tunc vocatur terra. Et nota quòd philosophi vocant Aquam dum dictus lapis est liquefactus cum sua aqua, quæ in ipso lapide est fixa: quæ aqua tunc est currēs & alba sicut aqua. Et nota, ô tu rex, quòd conuertatur aqua in aerem: quod est intelligendum, quòd dicta aqua congeletur & conuertatur in corpus quòd antea fuerat: quod corpus est tamdiu in regimine ignis, donec conuertatur ipsum corpus subtile, & in albedinem perfectam redactum: & tunc nominatur per aliquos Aer. Sed quādo dicitur quòd conuertatur aer in ignem, intelligitur, quòd dictum compositum, quod vocatur Aer, stet in igne forti tam diu, donec rubescat, & tunc erit completum ad rubeum: quod vocatur Ignis, siue Sol. Et nota, ô tu rex, quòd de vno solo composito, & duntaxat de ipso fit opus, & non de alio: quod compositum recipe purum absq; in munditijs quæ sunt in eo, videl. quòd sit mundum, vt oportet: quod compositum rege ipsum in igne cum suis naturis: & istud facias in principio regiminis ignis: quia in hoc est totus defectus siue periculum. Et dum istud est factum, vltius non potest esse
aliquis

aliquis defectus: & tunc ignis debet esse inter
fortem & lentum, quousq; spiritus fuerit se-
paratus à corpore, & ascēderit super terram,
& remanebit in fundo vasis corpus mortuū,
sine spiritu in ipso existente. Et signum est,
quòd si ponatur super ignem, & non fundit,
neq; fumat, iam est completum quantum ad
istum passum: & dum est ita, reducatur ipso
spiritus supra ipsum corpus à quo exiuit: quī
spiritus est similis nubis nigris, quæ portant
aquam. Iste namq; spiritus vocatur Aqua vi-
tæ, per quam sustinetur hoc corpus, & cum
qua moritur, & post mortem vivificatur. Et
nota, quòd cum dicto composito est illud,
quod mortificat ipsum compositum, & cum
ipso eodem dealbatur, & rubescit idem com-
positum sine adiutorio alicuius rei extraneæ.
Item nota quòd ignis debet esse in principio
operis lentus: secundò mediocris, tertio for-
tis, videlicet paulatiuè augmentando i-
psum ignem, donec dictus lapis albus
fiat, & ultimò rubeus.

F I N I S.

FRATRIS ROGERII
BACHONIS ANGLI-
ci, de Mirabili potestate artis & na-
tura, Libellus.

ESTRÆ petitioni respondeo:
Nā licet natura potens sit & mira-
bilis: tamen ars vtens natura pro
instrumento, potētior est virtute
naturalī, sicut videmus in multis
Quicquid autem est prāter operationem na-
turæ vel artis, aut non est humanum, aut est
fictum, & fraudibus occupatum. Nam sunt
qui motu veloci, membrorum apparentia,
aut vocum diuersitate, aut instrumentorum
subtilitate, aut tenebris, aut consensu, multa
mortalibus proponunt miranda, quæ non
habent existentiaē veritatem: his mundus
plenus est, sicut manifestum est. nam iocula-
tores multa manuum velocitate mentiun-
tur, & phytonissæ vocum varietate in ventre
& gutture figmentis & ore formant voces hu-
manas, à longè vel propè, prout volunt, ac
si spiritus tunc humanè loqueretur, etiam
sonos brutorum confingunt. Causæ verò
gramini subditæ, & lateribus terræ conditæ,
ostendunt quòd vis humana est, & non spi-
ritus, quæ magno fingunt mendacio. Cum
verò

verò in tenebris crepusculi vel nocturnis res inanimatæ mouentur velociter, non est veritas, sed fraus & dolus: consensus verò omnia fingit quæ volunt homines, prout adinuicé disponuntur. In his omnibus, nec physica ratio considerat, nec ars, nec potestas naturę tenet: propter hoc nequior est occupatio, quando homo contemnit leges Philosophiæ, & cōtra omnem rationem spiritus inuocat nepharios, vt per eos suam compleat voluntatem. Et in hoc est error. quòd sibi subijci credunt spiritus, & quòd spiritus cogantur humana voluntate. hoc enim impossibile est: quia vis humana longè inferior est quàm spirituum. Aut quia in hoc magis aberrāt, quòd per aliquas res naturales quibus vtuntur, credunt vel aduocari, vel figurari spiritus malignos. & adhuc errant, quando per inuocationes, deprecationes, & sacrificia nituntur eos homines placare, & adducere pro vtilitate hominum: facilius enim sine comparisone à Deo impetrandū foret, vel à bonis spiritibus, quicquid homo debet vtile reputare. Sed nec in his inutilibus fauorabiles assistūt spiritus maligni, nisi in quantum propter hominum peccata à Deo permittitur, qui humanum genus regit & gubernat. & ideo istæ viæ sunt præter sapientiæ documenta, imò melius in contrarium operantur, nec vnquam philo-

sophantes de his sex modis curarunt.

Quid verò de carminibus, & characteribus, & huiusmodi sit tenendū, considero per hunc modū. Nam proculdubio omnia huiusmodi nunc temporis sunt falsa & dubia: nam quædam sunt irrationabilium, quæ Philosophi meminerunt in operibus naturæ & artis, vt secreta occultarent ab indignis, sicut si omnino esset ignotum, quòd magnes trahe-
ret ferrum: & aliquis volens hoc opus perficere coram populo, faceret characteres, & carmina proferret, vt perficeretur attractionis vis: hoc totum opus esset error. Sic igitur quamplurima in libris Philosophorum occultantur multis modis, in quibus sapiens debet hanc habere prudentiam, vt carmina & characteres negligat, & opus naturæ & artis prober. Et sic animatas & inanimatas videbit ad naturam concurrere, propter naturæ conformitatem, non propter virtutem carminis vel characteris. Et sic multa secreta naturæ & artis existimantur ab indoctis magica, & magi confidunt stultè carminibus & characteribus quòd eis præbeant virtutem, & pro assecutione eorum relinquunt opus naturæ vel artis, propter errorem carminum & characterum. Et sic vtrunque genus hominum istorum priuatur vtilitate sapientiæ, sua stultitia cogente. Sunt autem
quæ-

quædam deprecationes antiquitus institu-
tæ ab hominibus veritatis, aut magis à Deo
& angelis ordinatæ, & huiusmodi virtutem
suam primam possunt retinere. Sicut in
multis regionibus adhuc quædam oratio-
nes fiunt super ferrum candens, & super a-
quam fluminis, & similiter alia, in quibus
innocentes probantur, & rei damnantur, &
authoritate creduntur fieri prælatorum.
Nam & ipsi sacerdotes exorcismos faciunt,
sicut in Aqua benedicta, sicut in lege veteri
de Aqua purgatorij legitur, qua probantur
adulteria, vel fides suo viro. & multa sunt
huiusmodi. Sed quæ in libris Magicorum
continentur, omnia sunt arcenda, quamvis
aliquid veri contineant: quia tot falsis abu-
tuntur quòd non potest discerni inter ve-
rum & falsum. Vnde quicumque dicunt,
quòd Solomon composuit, & alij Sapien-
tes, negandum est: quia non recipiuntur hu-
iusmodi libri auctoritate Ecclesiæ, nec à sa-
pientibus, sed à seductoribus, qui nudam
accipiunt literam, & ipsi novos libros com-
ponunt, & novas adinventiones multipli-
cant, sicut scimus per experiètiàm: & ut
tunc vehementius homines alliciantur, ti-
tulos præponunt famosos suis operibus,
& eos Authoribus ascribunt impruden-
ter: ac ut nihil opinentur, & contingentia

tibus stilum grandisonum faciunt, & sub forma textus mendacia sua confingunt. Characteres verò aut sunt verba signis literarum inuolutis compositi, continentes sensum orationis adinuentæ, vel sunt facti ad cultus stellarum in temporibus electis. De characteribus igitur primo modo sic iudicandum, sicut de orationibus dictum est: de sigillis autem & characteribus secundo modo, nisi fiant temporibus suis, nullam efficaciam penitus habere noscuntur. Et ideo qui facit ea sicut in libris formantur, non respiciens nisi solam figuram quam fabricant ad exemplar, nihil facere ab omni sapiente iudicatur. Qui autem in constellationibus debitis opera faciunt ad vultus cœlorum, illi non solum characteres, sed omnia opera sua possunt disponere tam artis quam naturæ secundum cœli virtutem. Sed quia difficile est certitudinem cœlestium percipere: ideo in his multus est error apud multos: & pauci sunt qui aliquid vtiliter & veraciter scirent ordinare. Et propter hoc vulgus Mathematicorum iudicantium & operantium per stellas magicas non multum excellunt: quanuis peritissimi, & artem sufficienter habentes possent multas utilitates facere, & per opera tanquam per iudicia in temporibus electis. Considerandum tamen: quia peritus medicus, & alter quicumque ha-

bet

bet aliud exercitari, carmina & characteres (licet fictos) vtiliter (secundum Constantinum medicum) potest adhibere. non quia ipsi characteres & carmina aliquid operentur, sed vt deuotius & auidius recipiatur medicina, & animus patientis excitetur, & confidat vltcrius, & gaudeat. & anima excitata potest in corpore proprio multa renouare, ita vt de infirmitate in sanitatem conualescat ex gaudio & confidentia. Si ergo medicus ad magnificandum opus suum, vt patiens excitetur ad spem & confidentiam sanitatis aliquid huiusmodi faciat, non propter fraudem, nec propter hoc vt confidant, vt de se valens (si credimus medico Constantino) non est abominandum. Nam ipse in Epistola de his quæ suspenduntur ad collum, sic concedit ad collum carmina & characteres, & eos in hoc casu defendit. Nam anima multum potest super corpus suum per suas effectiones fortes, vt docet Auicenna in lib. de Anima, & 8. de Animalibus, & omnes sapientes concordant: & ideo fiunt coram infirmis ludi, & res delectabiles afferuntur. imò aliquando appetitui multa conceduntur contraria: quia vincit affectus, & desiderium animæ spes supra morbum. Quoniam verò in nullo lædenda est veritas, oportet diligenter consyderare, quòd omne agens facit

544 DE MIRAB. POTES.

quod virtutē, & speciem affert in naturā extrinsecā, nō solūm substantiæ, sed accidentia de terita specie qualitatis: & fiunt virtutes à rebus aliquæ sensibiles. Et ideo hoc potest facere virtutem, & speciem extra se, maximè cum sit nobilior alijs rebus corporalibus, & præcipuè propter dignitatem animæ rationalis. & homines non solūm exercent calore, sed spiritus ab eo sicut ab alijs animalibus excitantur. & nos videmus quòd aliqua animalia immutantur, & alterant res sibi obediētes, sicut Basiliscus interficit solo visu, lupus reddit rautum, si prius videat hominem, & hyæna intra vimbram suam canem non permittit latrare, sicut Solinus de Mirabilibus mundi narrat: & alij authores. & Aristot. in libro de Vegetabilibus dicit: Palmarum fœminarum fructus maturescere per odorem masculorum, & equæ imprægnantur in aliquibus regnis per odorem equorum, ut Solinus narrat: & multa talia contingunt, per species & virtutes animalium & plantarum, multaque mirabilia, sicut Aristotel. dicit in libro Secretorum. Cum ergo plantæ & animalia non possint attingere dignitatem naturæ humanæ: nullo modo poterunt facere virtutes & species, et colores emittere ad alterationem corporum extra se. propter quod dicit Aristot. in l. de Somno & Vigilia;

gilia: quòd mulier menstruosa si aspexerit speculum, inficit ipsum, et apparet in eo nubes sanguinis. Et Solinus narrat: In Scythia sunt mulieres habentes geminas pupillas in oculo (vnde Ouidius: Nos quoq; pupilla duplex) quæ cum irascuntur, interficiunt homines solo visu. Et nos scimus, quòd homo malæ complexionis, et habens infirmitatem contagiosam, vt lepram, vel morbum caducum, vel febrem acutam, vel oculos multum infirmos, vel huiusmodi, quòd inficit alios præsentes, et contaminat. et è contrario, homines bene complexionati et sani, et maxime iuuenes, confortant alios, et homines gaudent ex eorum præsentia: et hoc est propter spiritus suaues, et vapores salubres et delectabiles, et naturalem calorem bonum, et propter spiritus et virtutes quæ fiunt ab eis, sicut Galenus docet in Techni. et hæc accidunt in malum, si anima sit peccatis magnis et multis corrupta, habens corpus infirmum et malæ complexionis, et similiter cogitatio fortis, et desiderium vehemens ad nocendum et malignandum. nam cum natura complexionis et firmitatis cogitationibus animæ et desiderijs fortius agit. Vnde leprosus, qui ex desiderio forti, et cogitatione, et solitudine vehementi, intenderet alium præsentem inficere: et citius et fortius ipsum in-

564 DE MIRAB. POTES.

ficeret, quàm si non ad hoc cogitaret, nec desideraret, nec intenderet. Natura enim (vt Auicenna docet locis prædictis) obedit cogitationibus, & vehementibus desiderijs animæ: imò nulla operatio hominis fit, nisi per hoc, quòd naturalis virtus in membris obedit cogitationibus & desiderijs animæ. Nam (sicut Auicenna docet tertio Metaphys.) primum mouens est cogitatio: deinde desiderium conformatum cogitationi: postea virtus animæ, in membris quæ obediunt desiderio & cogitationi; & hoc in malo (vt dictum) & in bono similiter. vnde cum in homine inueniuntur hæc, bona complexio, & sanitas corporis, & iuuentus, & pulchritudo, & elegantia membrorum, & anima munda à peccatis, & cogitatio fortis, & desiderium vehemens ad aliquod opus: tunc quicquid fieri potest per speciem & virtutem hominis, & spiritus, & calorem naturalem, necesse est quòd fortius & vehementius fiat per huiusmodi spiritus, & vapores, & influentias, quàm si aliquod istorum deficeret: & præcipue si desiderium forte, & intentio valida non desit. Et ideo per verba & opera hominis possunt aliqua magna fieri: quando omnes dictæ causæ concurrunt. Verba enim sunt ab interius per cogitationes animæ, & desiderium per motum spirituū, & calorem, & vocalē arteriam:

arteriam : & eorum generatio habet vias aper-
 tas, per quas est magnus exitus spirituum, &
 caloris, & euaporationis, & virtutis, & specie-
 rum quæ possunt fieri ab anima & corde. Et
 ideo alterationes (cæteris paribus) in spiritua-
 libus fiunt per verba secundum quòd eis de-
 betur ex potestate naturæ. Videmus enim
 quòd per huiusmodi arterias à corde in inte-
 rioribus, anhelitus & oscitatio, & multæ reso-
 lutiones spirituum, & caloris fiunt: quæ ali-
 quando nocent, cum ab infirmo & malæ com-
 plexionis corpore proueniunt: & prosunt &
 confortant, cum à corpore mundo, sano, &
 bonæ complexionis producuntur. Et ideo si-
 militer aliquæ operationes naturales possunt
 fieri in verborum generatione & prolatione,
 cum intentione & desiderio operandi. Vnde
 non immeritò dicitur, quòd vox viua magnā
 habet virtutem; non quia illam habeat virtu-
 tem quam magici fingunt, necnon similiter
 ad faciendum & alterandum (vt existimant)
 sed secundū quòd natura ordinauit. Et ideo
 valde cautē in his intendendum est. nam de
 facili homo potest errare, & multi errant ad
 vtramque partem: quoniam aliqui omnem
 operationem negant, & alij superfluunt, & ad
 magicam declinant. Multi igitur libri mundi
 sunt per carmina, & characteres, & orationes,
 & coniurationes, & sacrificia, & huiusmodi,

448 DE MIRAB. POTES.

qui purè magici sunt. Vt liber de Officijs spirituum, liber de Morte animæ, liber de Arte notoria: & huiusmodi infiniti, qui nec artis nec naturæ continent potestatem, sed figmenta magicorum. Considerandum tamen: quia multi libri reputantur inter magicos, qui non sunt tales, qui continent sapientiæ dignitatē. Qui igitur sunt suspecti, & qui non, experientia cuiuslibet docebit. Nam si quis in aliquo illorum opus naturæ vel artis inueniat, illum accipiat: si non, relinquat velut suspectum, & indignum sapienti. magici est pertractare sic superfluum nec necessarium: nam vt sensit Isaac in lib. de Febribus, Anima rationalis non impeditur in suis operationibus, nisi detineatur ignorantia. & Aristot. vult in libro Secretorum, quod in talibus sanus & bonus potest omnia, quæ homini necessaria sunt, cum influentia tamen diuinæ virtutis. Et 3. Meteor. dicit, quod non est virtus nisi per deū. & in fine Ethicorū dicit, quod nulla est virtus nec moralis, nec naturalis de cælesti virtute sine influentia cælesti & diuina. Vnde cum loquimur de potestate agentium particularium, non excludimus regimē agentis vniuersalis, & primæ causæ, nam omnis causa prima plus influit in causatum, quàm secunda: vt prima propositio de causis proponit.

Narrabo igitur nunc per opera artis & naturæ

turæ miranda, vt postea causas & modos rerum assignem, in quibus nihil magicum est, vt dicatur quòd omnis potestas magica sit inferior his operibus & indigna. Et primò per figurationem ipsius artis: nam instrumenta nauigandi possunt fieri sine hominibus nauigantibus, vt naues maximæ & marinæ ferantur vnico homine regente, maiori velocitate quàm si essent plenæ hominibus nauigantibus. vnde currus possent fieri, vt sine animali moueantur cum impetu inæstimabili, vt existimâtur currus falcati fuisse, quibus antiquitus pugnabatur. Possunt fieri instrumenta volandi, vt homo sedens in medio instrumenti reuoluens aliquod ingeniũ, per quod alæ artificialiter cõpositæ aerem verberent, ad modum auis volantis. Item, instrumentum paruum in quantitate, ad eleuandũ & deprimentum pòdera multa, quo nihil vtilius est in casu. Nam per instrumentũ altitudinis trium digitorum, & latitudinis eorum, & minoris quantitatis posset seipsum & socios ab omni periculo carceris eripere, & eleuare, & descendere. Potest etiam de facili fieri instrumentũ, quo vnus homo trahet ad se mille homines per violentiam, nulla eorum voluntate, & de rebus alijs attrahendis. Possunt etiam fieri instrumenta ambulandi in mari & flumine ad fundum sine periculo corporali. nam Alexander magnus his vsus est, vt secreta ma-

ris viderent, secundum quod Ethicus narrat Astronomus. antiquitus & nostris temporibus facta sunt, & certum est, quòd sit instrumentum volandi, quod non vidi, nec hominem qui vidisset cognoui, sed sapientem qui hoc artificiũ excogitauit explicitè cognosco, & infinita talia possunt fieri: vt pontes vltra flumina sine columna & aliquo obstaculo, & machinæ, & ingenia inaudita. Sed magis physicæfigurationes inueniuntur: nam sic possunt figurari perspicua & specula, vt vnum appareat multa, vt vnus homo exercitus, & plures, & quot volumus soles & lunæ appareant. Nam sic aliquando figuratur vapores, vt duo soles, & tres, & duæ lunæ appareant simul in aere, vt Plinius in 2. natural. histor. Quia quæ ratione plures & infinitæ potest vna res apparere: quia posteaquam excedit suam virtutē, nullus est numerus determinatus. Sic enim arguit Aristot. cap. de vacuo) & sic omni ciuitati & exercitui possunt fieri terrores infiniti, vt vel propter multitudinē apparitionum stellarum, vel hominum super ipsos congregatorum dispereant, præcipuè si sequatur instrumentum cum quo primò habeantur. possunt enim sic figurari perspicua, vt longissimè posita appareant propinquissima, & contrariò. Ita quòd incredibili distantia legeremus literas minutissimas, & videremus res quantum-

quantumcunq; paruas, & stellas faceremus apparere quo vellemus. Sic enim existimant, quod Iulius Cæsar per littus maris in Gallijs deprehendisset per ingentia specula dispositionem & situm castrorum & ciuitatum Britanniae minoris. Possunt & sic figurari corpora, vt maxima appareant minima, & è contrario: & alta appareant ima & infima, & è contrario: & occulta appareant manifesta. Nam Socrates sic draconem corrumpentem ciuitatem & regionem suo anhelitu & influenza pestilenti, deprehendit intra montium latibula residere: sic omnia quæ essent in ciuitatibus & exercitibus contrarijs possunt ab inimicis deprehendi. Possent etiam sic figurari corpora, vt species & influentiae venenosæ & infectuæ ducerentur quò vellet homo: nam sic Aristot. fertur docuisse Alexandrum. Quo documento venenū basilisci erecti super murum ciuitatis contra exercitum deduxit in ipsam ciuitatem. Possunt etiā sic figurari perspicua, vt omnis homo ingrediēs domum, videret veraciter aurum & argentum, & lapides preciosos, & quicquid homo vellet: & quicumque festinaret ad locum, nihil inueniret. Sed de sublimioribus potestatibus figurandi est, quod ducantur & congregentur radij per varias fractiones & reflexiones, in omni distantia qua volumus, quatenus cōburatur quic-

352 DE MIRAB. POTES.

quid sit obiectum. nam hoc testantur perspicua comburentia antè & retrò, sicut autores certi docent in his libris. Et maius omnium figurationum & rerum figuratarum est, ut cœlestia describerentur secundum suas longitudes & latitudines in figura corporali, qua mouentur corporaliter motu diurno, & hæc valerent regnum vnum homini sapienti. Hęc igitur sufficiant pro exemplis figurationum, quamuis multa alia miranda proponi possent in medium.

His verò sunt quædam annexa sine figurationibus: nam in omni distàtia qua volumus, possumus artificialiter componere ignem comburentem ex sale petræ & alijs. Item ex oleo petroleo rubeo & alijs. Item ex ambra & naphtha, & petroleo albo, & similibus: secundum quod Plinius dicit in libr. 2. In ciuitate quadam se defendisse contra exercitum Romanum: nam per multa proiecta combussit militem armatum. his vicinus est ignis Græcus & multa comburentia. Præterea possunt fieri lumina perpetua, & balnea ardentia sine fine. Nam multa cognouimus, quæ non comburuntur, sed purificantur. Præter verò hæc sunt alia stupenda naturæ. Nam soni velut tonitruui possunt fieri in aere, imò maiori horrore, quàm illa quæ fiunt per naturam. nam modica materia adaptata ad quantitatem vnius pollicis

pollicis, sonum facit horribilem, & corruscationem ostendit vehementem: & hoc fit multis modis, quibus omnis ciuitas & exercitus destruat ad modum artificis Gedeonis, qui lagunculis fractis & lampadibus, igne saliente cum fragore ineffabili, Madianitarum destruxit exercitum cum trecentis hominibus. Mira sunt hæc, si quis sciret vti ad plenum in debita quantitate & materia. De alio verò genere multa miranda propono, quæ licet multam vtilitatem non habeant, tamen spectaculum ineffabile sapientiæ, & possunt applicari ad probationem omnium occultorum, quibus vulgus inexpertum contradicit, & sunt similia attractioni ferri per adamantem. nam quis crederet huiusmodi attractionem nisi videret? & multa miracula naturæ sunt in hac ferri attractione, quæ non sciuntur à vulgo, sicut experientia docet sollicitum. Etiam plura sunt hæc & maiora. Nam similiter est per lapidem auri & argenti, attractio omnium metallorum. Item lapis currit ad acetum: & plantæ ad inuicem, & partes animalium diuisæ localiter motu naturali concurrunt: & posteaquam huiusmodi perspexi, nihil mihi difficile est ad credendum, quando bene considero sic nec in diuinis nec in humanis. Sed maiora his sunt: nam tota potestas mathematicæ non ponit nisi instrumentum superfi-

ciei, iuxta artificium Ptolomæi in 8. Almage-
sti, in quo omnia quæ sunt in cœlo suis longi-
tudinibus & latitudinibus essent descripta ve-
raciter, Quòd autem mouerentur naturali-
ter motu diurno, nō est in mathematici pote-
stase. Experimentator tamē fidelis & magni-
ficus anhelat, vt ex tali materia fieret & tali ar-
tificio. Quòd naturaliter cœli motu diurno
mouerentur, quod videtur sibi possibile, quo-
niam multa motu cœlestium deferuntur, vt
cometæ, & mare in fluxu, & alia in toto, vel
in partibus suis. nam tunc omnia instrumen-
ta Astrologiæ cessarent, tam sapientialia, quàm
vulgata, nec thesaurus vnius regis posset vix
comparari. Et licet non quantum admiracu-
lum: tamen quantum ad vtilitatem publ. &
priuatam, maiora possunt fieri: scilicet vt au-
ri copia & argenti deducatur in medium quā-
tum placet homini, & non tamen secundum
naturæ possibilitatem, sed secundum artis
complementum, cum sint decem & septem
modi auri, octo scilicet à mixtione argenti
cum auro. Et primus modus fit ex partibus
auri cum aliquibus partibus argēti, vsque ad
vigesimalium secundum gradum auri pertinga-
tur, cum vno argenti semper vnum gradum
auri augmentando, & totidem sunt ex admix-
tione æris cum auro. Ita vt vltimus modus fit
ex viginti quatuor gradibus auri puri sine ad-
mixtio-

inixtione alterius metalli: & non potest natura ulterius procedere, sicut experientia docet. Sed ars potest augmentare aurum in partibus puritatis usque in multum, similiter aurum complere sine fraude. Sed præcedentibus maius est, quod anima rationalis cogi non potest, tamen efficaciter disponi, & induci, & excitari potest, ut gratis velit suos mores mutare, & affectiones, & voluntates secundum arbitrium alterius, non solum singularis persona, sed totus exercitus ciuitatis, & totus populus regionis. & huiusmodi experientiam Arist. docet in lib. Secret. tam de regione, quam de exercitu & persona singulari. Et in his fere est finis naturæ & artis. Sed ultimus gradus in quem potest artis complementum cum omni naturæ potestate, est prolongatio vitæ usque in magnum tempus. quod autem hoc sit possibile multa experimenta docuerunt. Nam Plinius recitat, militem strenuum corpore & animo, ultra ætatem hominis consuetam durasse in sua probitate, cui cum Octavianus Augustus diceret, quid fecisset, ut diu sic viueret: respondit in ænigmate, quod oleum posuit exterius, & mulsum interius. Sed postea multa contigerunt. Nam rusticus fodiens in campis, cum aratro vas aureum cum nobili liquore adinuenit, existimans rotem cæli, lauit faciem, & bibit, & spiritu, &

M m m

corpore, & bonitate sapientiæ renouatus est, de bubulco factus est baiulus regis Siciliae, quod accidit tempore regis Oſti. & probatū est testimonio literarum papalium, quod Almanicus captiuatus inter Saracenos recepit medicinam, qua vsque ad quingentos annos vitam suam prolongauit. Nam rex qui ipsum habuerat captiuum, recepit regis Magi nuncios cum hac medicina. Sed quia eam suspectam habuerat, voluit probare in captiuo, quod fuerat ei delatum. Ac domina de Tormery in Britannia maiori, quærens ceruam albam, vnguentum comperit quo cultos nemoris se perunxerat in toto corpore, præterquam in plantis: vixit trecentis annis sine corruptione, exceptis pedum doloribus & passionibus. Et plures experti sumus nostris temporibus, quod homines rurales sine consilio medicorum vixerunt centum sexaginta annis, vel circiter. Hæc etiam confirmantur per opera animalium, vt cerui, & aquilæ, & serpentis, & multorum, quæ per virtutem herbarum & lapidum suam renouant iuuentutem. & ideo sapientes dederunt se ad huiusmodi secretum, excitati exemplis brutorum, existimantes quod possibile est homini, quod brutis animantibus est concessum. Propter quod Artephius in sua sapientia secretorum, vires animalium, & lapidum, & cæterorum
scr u-

scrutans ob secreta naturæ scienda, & maxi-
 mè propter vitæ longitudinem gloriatur se
 vixisse mille & 25. annis. Et possibilitas pro-
 longationis vitæ confirmatur per hoc, quòd
 anima est naturaliter immortalis, & potens
 non mori: ac etiam post peccatum potuit vi-
 uere circiter mille annos, & deinceps paula-
 tim abbreviata est vitæ longitudo. Ergo o-
 portet quòd huiusmodi abbreviatio sit acci-
 dentalis, quare poterit in toto vel in parte pro-
 longari. Sed si velimus causam accidentalem
 huiusmodi corruptionis inuestigare, inue-
 niemus quòd non est à cælo, neque ab alio,
 quàm defectu regiminis sanitatis. Nam in
 hoc nostro tempore patres corrupti sunt, &
 ex hoc generant filios corruptæ complexio-
 nis & compositionis, & filij eorum eadem de
 causa se corrumpunt, & descendit corruptio
 à patribus in filios, donec inualescat continuè
 abbreviatio vitæ, sicut est dies ista: non tamen
 propter hoc sequitur, quòd abbreviabitur
 semper, quia tempus in humanis positum est, ut
 in pluribus viuant homines 70. annis, & am-
 plius est eorum labor & dolor. Remediū verò
 esset cōtra corruptionē propriā cuiuslibet, si
 quilibet exerceret regimē cōpletum sanitatis
 à iuuetute, quod cōsistit in his quæ sunt cibis
 & potus, somnus & vigilia, motus & quies, e-
 uacuatio, cōstrictio, aer, passio animi. nā si qs

556 DE MIRAB. POTES.

hoc regimen obseruaret à natiuitate, viueret quantum natura assumpta à parentibus permetteret, & duceretur ad vltimum terminum istius naturę lapsę ab originali iustitia: quem tamen præterire nō posset: quia hoc regimen non habet remedium contra corruptionē antiquam parentum. Sed impossibile est, quod homo sic regatur in omnibus mediocritate istorum, sicut exigit regimen sanitatis. & ideo oportet, quod abbreviatio vitę contingat ex hac causā, non solū ex corruptione parentum. Ars verò medicinę determinat hoc regimen sufficienter. Sed nec diues, nec pauper, nec sapiens, nec insipiens, nec ipsi medici quātumcunque perfecti, possunt hoc regimē in se, nec in alijs perficere vtraque cui libet. Sed natura non deficit in necessarijs, nec ars cōpleta, imo valet irrumpere cōtra accidentales pāsiones, vt in parte vel in toto deleantur. Et in principio quando inceperat ætas hominum declinare, facile fuisset remedium: sed à sex millibus annis & plus, difficile est remediū appōnere. Sapientes tamen moti considerationibus prædictis, nisi sunt vias excogitare, nō solum contra defectum proprium regiminis cuiuslibet, sed contra corruptionem parentum, non quod reducatur homo ad vitam Adę, vel Artephirj, popter corruptionem inualescentem: sed vt centenarium annorum, vel plures in vitā

In vita prolongentur, vltra communem ætatem hominum nunc viuentiū, quatenus passionibus senectutis retardarentur, & cum non possunt prohiberi mitigarentur, vt vltra æstimationem humanam vita prolongetur vtiliter: semper tamen citra vltimum terminum. Nam vnus terminus naturę est, qui in primis hominibus positus est post peccatum: & alius est terminus cuiuslibet ex propria parentum corruptione. Vltra istos ambos non cōtingit transire, sed benè terminum proprię corruptionis, nec tamen vsque ad terminum primum. Credo quòd quantumcunque sapiens his temporibus possit attingere, licet possibilis sit & aptitudo naturę humanę, secundum quod fuit in primis hominibus, nec mirum. cum aptitudo ista se extendit ad immortalitatem, sicut ante peccatum fuit, & erit post resurrectionem. Sed si tu dicas quòd nec Aristoteles, nec Plato, nec Hippocrates, nec Galenus, ad huiusmodi prolongationem peruenerūt: Respondeo tibi, quòd nec ad multas virtutes mediocres, quę postea scitę sunt per alios studiosos: & ideo hæc maxima potuerunt ignorare, quanquam ad hoc laborauerunt. Sed nimis in alijs se occupauerunt, & citius perducti sunt ad senectutem, consumētes vitam in peioribus & vulgatis, quamuis secreta multa perceperint. Scimus enim, quòd Aristot. di-

Mmm 3

558 DE MIRAB. POTES.

cic in Prædicamētis, Quòd quadratura circuli
scibilis est, nondum tamen scita. Et sic fatetur
se & omnes vsq; ad tempus suum ignorasse.
Sed nos scimus his diebus, quòd scitur veri-
tas, & ideo longe magis poterat Arist. vltorio-
ra naturæ secreta ignorare. Multa etiam mo-
do ignorant sapientes, quæ vulgus studentium
sciet in temporibus futuris. vnde hæc obie-
ctio vana est per omnem modum.

Enumeratis quibusdam circa naturæ & ar-
tis potestatē, vt ex paucis multa colligamus,
ex partibus tota, ex particularibus vniuersa-
lia, quatenus videamus quòd non est necesse
nobis aspirare ad magicam, cum natura & ars
sufficiant. Volo modo singularia per ordinem
prosequi, & causas, & modum dare in particu-
lari. Sed considero, quòd in pellibus capra-
rum & ouium non traduntur secreta naturæ,
vt à quolibet intelligantur, sicut vult Socra-
tes & Aristoteles. Ipsemet enim dicit in lib. Se-
cretorum, quòd esset fractor sigilli cœlestis,
qui communicaret secreta naturæ & artis, ad-
iungens quòd multa mala sequuntur eum,
qui reuelat secreta. Cæterum in lib. Noctium
Athenarum de collatione sapientum, quòd stul-
tum est, a sino præbere lactucas, cum ei suffi-
ciant cardui: atque in lib. Lapidum scribitur,
quòd rerum minuit maiestatem, qui diuul-
gat mystica. nec manent secreta, quorum tur-
ba sit

ba sit cōscia. Ex diuisione enim probabili vulgi dicendi oppositum contra sapientes. nam quod videtur omnibus, est verum, & quod sapientibus similiter, & maximè notis. Ergo quod pluribus, hoc est vulgo in quantum huiusmodi videtur, oportet quòd sit falsum. de vulgo loquor, quod contra sapientes distinguitur in hac dictione. Nam in cōmunibus conceptionibus animi concordat cum sapientibus, sed in proprijs principijs & conclusionibus artium & scientiarū discordat, laborantes circa apparētias in sophisimatibus, subtilitatibus, & de quibus sapientes nō curant. In proprijs igitur vel secretis vulgus errat, & sic diuiditur contra sapientes, sed in communibus sub lege omnium continetur, & cum sapientibus concordat. Communia verò pauci sunt valoris, nec propriè sequenda, sed propter particularia & propria. Sed causa huius latentiae fuit apud omnes sapientes, quia vulgus deridet & negligit secreta sapientiæ, & nescit vti rebus dignissimis: atq; si aliquod magnificum in eius noticiam cadat, à fortuna illud per accidens suscipit, & eo abutitur in damnum multipliciter personarum atque communitatis, & ideo insanus est qui aliquod secretum scribit, nisi à vulgo celetur, & vix à studiosis & sapientibus possit intelligi. Sic currit vita sapientum à principio, & mul-

tis modis occultauerunt à vulgo sapientiæ secreta. Nam alij characteres & carmina occultauerunt: multi verò alij per ænigmata & figuratiua, vt Aristoteles dicit in lib. Secretorum: O Alexander, volo tibi ostendere secretorum maximum, & diuina prouidentia iuuat te ad celandum arcanum, & perficiendum propositum artis illius lapidis, qui non est lapis, & est in quolibet homine, & in quolibet loco, & in quolibet tempore, & vocatur omnium philosophorum terminus, & inueniuntur in multis libris & scientijs, innumerabilia talibus sermonibus obscurata, vt nemo intelligat sine doctore aliquo. Tertiò occultauerunt per modos scribendi, scilicet per cōsonantes tantum, vt nemo sciat legere nisi sciat significata dictionum, sicut Hebræi, & Chaldæi, & Syrii, & Arabes scribunt: sed & Græci, & ideo est magna occultatio apud eos, & maxime apud Hebræos. quoniam Aristot. dicit in lib. memorato, quòd Deus dederit eis omnem sapientiam antequam fuerint philosophi: & ab Hebræis omnes nationes habuerūt philosophiæ principium: Et Albumasar in libro Introductorij maioris, & alij philosophi & Iosephus 8. antiquitatum libro hoc manifestè docet. Quartò accidit occultatio per mixturem literarum diuersis generibus. Nam sic Ethicus, Astronomus suam sapientiam occultat

occultat, ex eo quòd literis Hebræis, Græcis & Latinis eam conscripfit in eadem serie scripturæ. Quintò occultauerunt per alias literas quæ fiunt apud gentem suam, videl. apud alias nationes, sed fingunt eas pro sua voluntate, & hoc est maximum impedimentũ. quo vsus est Artephius in lib. suo de sacretis naturæ. Sextò fiunt non figuræ literarum, sed alię figuræ geomanticæ, quæ secundum diuersitatem punctorum & notarum, habent literarũ potestatem, & istis similiter vsus est Artephius in sua scientia. Septimò est maius artificium occultandi, quod datur in arte notoria, quæ est ars notandi & scribendi ea breuitate qua volumus, velocitate qua desyderamus: & sic multa secreta scripta sunt in libris Latinorũ. Necessarium verò existimaui has occultationes tangere: quia forsan propter secretorum magnitudinem aliquibus his vtar modis, vt sic saltem te iuuem vt possum.

Dico igitur tibi, quòd volo ordinatè quæ superius narraui exponere, & ideo volo ouũ philosophorum dissoluere, & partes philosophici hominis inuestigare: nam hoc est initium ad alia. Sal igitur diligenter aquis attere, & alijs aquis attritis purifica, & varijs contritionibus cum salibus confrica, & pluribus assationibus concrema, vt fiat terra pura liberata ab alijs elementis, quam tibi pro meæ

M m m 5

longitudinis statura dignā duco. intellige si
 potes: quia proculdubio erit compositum ex
 elementis: & ideo erit pars lapidis, qui nō est
 lapis, & est in quolibet homine, & in quo li-
 bet tēpore annireperies hoc in suo loco: dein-
 de oleum ad modū ceroti & casei viscosi acci-
 pias primo iētu infecabile, cui tota virtus i-
 gnea diuidatur, & separetur per dissolutio-
 nem (dissoluitur autem in aqua acuta tempo-
 ratæ acuitatis, cum igne leui) & decoquatur,
 quatenus separetur sua pinguedo, sicut pin-
 guedo in carnibus, per distillationem, vt non
 egrediatur aliquid de vinctuositate, & virtus
 nigra, in qua vrina distillatur, & post in ace-
 ro decoquatur, donec in prunam (quod est
 de causā adustionis) desiccetur, & virtus ni-
 gra habeatur. Sed si non curetur de illa, ite-
 rum fiat: euigila, & attende. Nam sermo di-
 ficilis est: oleum verò dissoluit, & in aquis a-
 cutis, & in oleo communi quod expressius
 operatur, vel in oleo acuto amygdalorum su-
 per ignem: ita vt oleum separetur, & rema-
 neat spiritus occultatus, & in partibus ani-
 malium, & sulphure, & arsenico. Nam la-
 pides (in quibus oleum humiditatis super-
 fluæ) terminum habent humorum suorum:
 partim quòd non est vehemens vnio, cūm
 posset vnum ab alio dissolui propter naturā
 aquæ, quæ subest liquefactioni in spiritu,
 quæ

quæ media inter partes suas & oleum. facta igitur dissolutione remanebit nobis humiditas in spiritu pura, ut vehementer permixta partibus siccis quæ mouentur in ea: tamen resolveret eam ignis, qui vocatur à philosophis Sulphur fusile. Aliquando oleum, aliquando humor aereus, aliquando substantia coniunctiua, quam ignis non separat, aliquando camphora, & dilue: istud est Ouum philosophorum, vel magis terminus & finis oui. Et hoc quod peruenit ad nos de oleis istis, sed inter sinapica reputatur, qui ab aqua vel oleo, in quo purgetur, separetur. Præterea corrumpitur oleum ut scis, terendo ipsum cum rebus desiccantibus, sicut sunt sal, atramentum, & assando. Tamen passio fit à contrario, & postea sublimatur, donec ab oleogineitate sua priuetur, & aqua est sicut sulphur vel Arsenicum, in mineralibus præparatis potest, sicut & ipsa. Melius est tamen ut decoquatur in aquis temperatis in acuitate, donec purgetur vel dealbetur. Alia vero salutaris concoctio fit in igne sicco vel humido, & iteretur distillatio, ut dextrum boni te recipiat sufficienter, donec rectificetur: rectificationis cuius, nouissima signa sunt candor & crystallina serenitas: & cum cætera nigrescant ab igne, hoc albescit, munda-

564 DE MIRAB. POTES.

tur, serenitate nitescit, & splendore mirabili. Ex aqua & terra sua argentum viuum generatur: quia est sicut argentum viuum in mineralibus. & quando incanduit hoc modo materia, congelatur. lapis verò aeris (qui non est lapis) ponitur in pyramide loco calido, vel (si vis) in ventre equi, vel bouis, in febrem acutam mutatur. Nam de hac in 10. & de hoc in 21. quando procedit, vt feces oleorum dissoluantur in aqua sua, antequam separetur, & multotiens iteretur dissolutio & distillatio, donec rectificetur. Et hic est finis huius intentionis. Scias verò, quòd cum consumaueris, oportet te incipere.

Aliud verò secretum volo tibi occultare. Nam argentum viuum præpara mortificando ipsum cum vapore stagni pro margaritis, & cum vapore plumbi pro Ibero lapide: deinde teratur cum rebus desiccantibus, & atramentis, & huiusmodi (vt dictum est) & assetur: deinde sublimetur, si ad vnionem 10. si ad rubedinem 21. donec in eo humiditas corrumpatur. Nec est possibile quòd humiditas eius separetur propter vaporē, sicut oleum ante dictum: quia vehementer est permixta partibus suis siccis, nec terminum constituit, sicut dictum est in metallis prius dictis. in hoc capitulo decipieris, nisi significata verborū intelligas.

Tēpus est tertium inuolui capitulū vt clauem o-

ARTIS ET NATVR. 565

uem operis, quod quæris, intelligas. Corpus verò calcinatum quandoque apponitur, & hoc vt humor in eo corrumpatur per salem, et sal armoniacum & acetum, & quandoque cibatur argento viuo, & sublimatur ab eis, donec remaneat puluis. Sunt igitur clauæ artis congelatio, resolutio, inceratio, proiectio, & hic est finis atque principium. Sed purificatio, destillatio, separatio, sublimatio, calcinatio, inquisitio cooperantur, & tunc potes requiescere.

Transactis annis Arabum sexcentis & duobus, rogasti me de quibusdam secretis. Accipe igitur lapidem & calcina assatione leui, & contritione forti: sine tamen rebus acutis. Sed in fine parum commisce de aqua dulci. & medicinam laxatiuam compone de septē rebus, si vis, vel de sex, vel de quinque, vel quot vis: sed quiescit animus meus in duabus, quarum melior erit in sex quàm altera proportionē, vel circiter, sicut potest te docere experientia: resolue tamen aurum ad ignem, & melius cola. Sed si mihi credis, accipias re vnam, hoc est secretum secretorum naturæ, potens mirabilia. mixto igitur ex duobus, aut ex pluribus, aut phœnice (quod est animal singulare) ad ignem, & incorpora per fortem motum: cui si liquor calidus quater vel quinquies abhibeatur, habebis vltimū pro-

566 DE MIRAB. POTES.

positum. Sed postea cœlestis natura debilitatur, si aquam infundas calidam ter vel quater. diuide igitur debile à forti in vasis diuersis, si mihi credis: euacuato igitur quod bonū est. Item adhibe puluerem, & aquam quæ remansit diligēter exprime: nam pro certo partes pulueris deducet non corporatas, & idē illam aquam per se collige: quia puluis exiccatus ab ea, habet vim medicinę in corpore laxatiuo. fac igitur vt prius, donec forte à debili distinguas, & ter vel quater, vel quinques, vel plus puluerem adhibeas, & semper vno modo facias. Et si cum aqua calida operari non poteris, facies violentiam. Si autē propter acuitatem & mollitiem medicinæ frangatur, puluere appposito, appone cautē plus de auro & molli. Si verò propter abundantiam pulueris, appone plus de medicina. Si verò propter fortitudinem aquæ, rigua cum pistello, & congrega materiam vt potes, & aquam separa paulatim, & redibit ad statum, quā aquam exiccabis. nam continet puluerē & aquam medicinæ, quæ sunt incorporanda sicut puluis. Non dormias hīc: quia valde utile, & magnū continetur secretum. Si verò partes virgulti combusti, aut salicis, & multarū rerum scires aptē ordinare, vnionē naturaliter seruabunt, & hoc non tradas obliuioni: quia valet ad multa. Trinitatem verò cū vnio-

neli.

ARTIS ET NATVR. 567

ne liquefacta miscebis, & exurgent (vt credo) simile lapidi Ibero, & proculdubio mortificatum est per vaporem plumbi, inuenies plumbum si exprimas à mortuo, & mortuum sepe lies in clibano per furcula. Tene hoc secretum Nam nullius est vtilitatis, & idem facias cum vapore Margaritæ, vel lapide Tagi, & sepe lies mortuum tamen vt dixi.

Annis Arabum videlicet transactis petitioni tuę respōdeo in hunc modum, Oportet te habere medicinam quæ dissoluit in liquefacto, & inungatur in eo, & penetret in termino 2. eius, & permisceatur cum eo, & non sit seruus fugitiuus, & transmutet ipsum, radice verò spiritus permisceatur, & per calcem metalli figatur. Æstimatur autem quòd fixio præparat, quando corpus & spiritus in loco suo ponuntur & sublimantur: & rotiens fiat, vt corpus fiat spiritus, & spiritus fiat corpus. Accipiat is igitur de ossibus Adæ, & de calce sub eodem pondere, & sunt sex ad lapidem petralem, & quinq; ad lapidem vnionis, & teratur simul cum aqua vitæ, cuius proprium est dissoluere omnes res alias, & quòd in ea dissoluatur & assetur, & signum incerationis est, quòd medicina liquecat super ferrum valde ignitum. deinde ponatur in eadem aqua loco humido, aut suspendatur in vapore aquarum valde calidarū, & liquidarum, deinde cōgele-

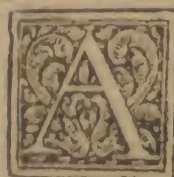
468 DE MIRAB. POTES.

tur ad solem: demùm accipies salem petrae, & argentum viuum conuerter in plumbum, & iterum plumbum eo lauabis & mundificabis, vt sit proxima argento: & tunc operare vt prius. Item potabis totum sic. Sed tamen salis petrae LVRV VO PO VIR CAN Vtriet sulphuris, & sic facies tonitruum et coruscationem: sic facies artificium: videas tamen vtrum loquor in ænigmate, vel secundum veritatem. Et aliqui existimauerunt aliter: nam dictum est mihi, quòd debeas omnia resoluer ad materiam, de qua habebis ab Aristotele in locis vulgatis et famosis, propter quod taceo. Et cum illa habueris tunc habebis plura simpliciã et æqualia, et hoc facies per res contrarias, et vârias operationes, quas prius vocaui, Claues artis: et Aristot. dicit, quòd æqualitas potentiarum concludit actionem et passionem corporum. Et hæc dicit Auerrois, reprobando Galenum. et hæc existimatur simplicior medicina quæ reperiri potest, et purior, & quæ valet contra febres & passiones animi & corporum, viliior quacunq;. Hæc qui rescribit, habebit clauem quæ aperit, & nemo claudit: & cum clauserit, nemo aperit.

*Finis libelli fratris Rogerij Bachonis, ordinis
minorum Anglici, de Mirabili Potestate
artis et naturæ.*

FINIS

INDEX IN SECVN.
DV M TOMVM OPV.
sculorum Alchimix.

BLuere	121.382
Ablutio	307.502
Acetum cuiusq; generis	376
Actio naturalis in tempore	385
Adarnech	180
Adfar Alexādrinus philosophus 7. eius præcepta 8	
Adherere quid	237
Adrop	245
Aenigma Hermetis de tinctura	412
Aer quid dixerunt	34.96.457
Aer aqua tincta	197
aer subterraneus	174
Aer cur melior aqua	197
Aer & non aer	160
Aer ablutus	747.459
Aer vt reducatur ad Elixir	486
Aeris & ignis distillatio	447
Aerem ignem nutrire	205
in ignem conuerti quid	536
Aes omne sulphur	145
Aes nostrum	498
Aes philosophorum	236.403
Affrop	55
Albationum duo ordines	164
Albedo	413

Nnn

INDEX

Albedinis perfectæ signum	277
Alberti magni testimonium	212
albira	304
alchimia quid	306
alchimie ars donum spiritus S.	218
alchimie artifex qualis	244
in alchimia quid celetur	235
alchimistæ moderni 437.	insipientes 203
à Calid rege interfecti	13
alchimistarum res optima	424
alchimistarum tria genera	225
alchimistarum error	514. 515. & denuò
alembicus ut esse debet	470
Alexandri magni secretum	551
Almagra	49. 55
alteratio mineralium	332
allzebric	33
anima metallorum	525
anima, fermentum	517
anima fugitiua	201
animæ potentia super corpus	543
animæ vinculum	166
animam seminare	367
animam & spiritum latere	101
animalia longæ vitæ	556
anni Arabum	565. 567
aqua quid	197. 333. 336
aqua vnica	139
aqua benedicta nostra	229
	aqua

INDEX.

aqua cur aqua & aer dicatur	198
aqua nostra unde sumatur	144.158.162. diui-
denda	ibid.
aqua philosophorum	266
aqua septies distillata	458
aqua menstruosa	262
aqua vegetabilium nutrimentum	61
aqua draconis	239
Mercurij	123
aquæ vitæ 537.	miræ efficacæ
aqua simplex & diaphana	314
aqua alkali	102.103
aquæ duæ in opere 147.	138
aquæ distillatio	268
aquæ operatio	447
aqua nostræ operationes	198
aquam quid dixerunt	230
aquam permanentem quis faciat	92
aquam super terram reducere	510
arcantum secretissimum philosophorum	464
arcantum maximum	249
ad arcantum quis peruenit	127
argentum sophisticum	335.434.435
argent. viuum pater mirabilium	359
argentum vt faciendum	238
argentum viuum vt aqua clara	220
argentum vulgare non adhærere	217
argentum vulgi	237
argentum viuum quid	286

22.301.531

N n n 2

INDEX.

argentum viuum philosophis quid sit	168
argentum viuum sperma metallorum	514
argent. viuum ex quo compositum	422. 423
argenti viui substantia	427
argentum viuum 410. tinctura albedinis	431
argenti viui preparatio	554
argenti viui quantitas	251
argenti indigestæ qualitates	356
argenteitatem in aurum non mutari	438
Arnaldus de villa noua summus alchimista	228
Arnaldi perfectum magisterium	513
Arnaldi dicti absurditas	109. 110
arsenicum & sulphur	249
Arsicanus philosophus	27
ars quid 320. valde ardua	123
ars cur abdita 95. Dei donum	24
quid in natura corrigat	140
ubi valeat	331
aurum iungit Mercurio	88
vt imitetur naturam in auri generatione	76
artis nomina cur philosophi multiplicarunt	24. 25
artis fundamentum 249. radix 238. iteratio	46
intentio 279. secretum celatum in alchimia	235
artem naturam transcendere	353
artem verissimam esse	222
artem ab ingenio iuuari	254
artem cur philosophi celarunt	25
artem corrumpere formam & alteram inducere	
440	Arte-

INDEX.

<i>Artephij etas</i>	1025. annorum	555.557
<i>assos quid dicatur</i>		32
<i>astrologorum error</i>		82
<i>aurum quid</i>	62.70.71.250.251	
<i>aurum vt fiat</i>		72
<i>aurum arte nobilius fieri quàm natura</i>	73.74	
<i>aurum philosophorum</i>	164.236	
<i>aurum cur Mercurio magis adhæreat</i>	46	
<i>sulphuris multum continens</i>	365	
<i>aurum nostrum</i>	164.286.332	
<i>aurum philosophorum non esse aurum vulgi & i-</i> <i>dem de argento</i>	489	
<i>aurum omne, æs</i>	145.403	
<i>aurum actu & potentia</i>	278	
<i>aurum tinctura rubedinis</i>	431	
<i>aurum argenti viui capistrum</i>	337	
<i>aurum destruere</i>	250	
<i>aurum seminare in terram</i>	337	
<i>auri digestio vt fiat</i>	72	
<i>auro quid magis insit</i>	93	
<i>in auro quid sit</i>	86	
<i>aureitas quid sit</i>	92	
<i>Azoc quid</i>	14.98.99.527	
<i>unde extrahatur</i>	99	
<i>azoch & ignis</i>	43	
<i>azoth</i>	245	

B

B <i>Arbæ assimilatio</i>	63
<i>Basiliscum visu interficere</i>	544

Nnn 3

INDEX

Berbel animal
bitumen

500
51

C

Calid rex Aagptius sapiens 10. diligens in-
quisitor

12

Calidis regis petitio

21

calcinatio

135. 300. 507

calor qualis esse debet

127. 128

lapidis necessarius

242

calorum quatuor gradus

153

caliditas & ficcitas

276

caput artis coruus 275.

caput corui 213

characteres & carmina

540. 542. 543. 547

ceratio perfecta

405

ceratio lapidis

116

cibatio

263

cinis

260. 300

cinis fusibilis

510

impalpabilis

509

cineres clauellati

238

citrimus color

506

citrimatio quid

431

citrinum

158

clavis prima

410

clavis metallorum

307

clauicula

241

clavis operis

565

coagulatio nostra

367. 461

coagulationem non fieri sine solutione

273

coitus

INDEX

coitus	40.529
color citrinus	506
color rubeus vnde creetur	361
color extrinsecus	72
colores tres	369
colores completi & diminuti	29
colores ultimi	67
commixtio qualitatum	147
compositio sapientum	305
compositio lapidis	126
compositio magisterij	213
compositionis duplex modus	150
compositionis modi	384
compositio ex elementis	194
conceptio	40.530
conceptio vbi fiat	277
confectio magisterij	273
confirmatio spirituum	492
congelatio	157
congelatio spiritus	212
congelatio perfecta	405
coniungere	121
coniungendi modi tres	148
coniunctio quid	264
coniunctio nostra	147
coniunctio duorum corporum	254
coniunctio Sabrici & Beyæ	149
coniunctio spirituum	492
coniunctio corporum vt fiat	491

Nnn 4

INDEX.

coniunctio treptartica	149
coniugium Cabrici et Beyæ	499
consideratio iuuans	376
constantia necessaria	431
Constantinus Medicus	543
contritio	300
contritio nostra vt fiat	168
corpus omne elementum aut elementatum	194
corpus letari	313
corpus anima carens	57
corpus perfectum	248
corpus ad centrum reduci	137
corpus cum spiritibus commisceri	187
corpus calcinatum	463
corpus solutum quid	410
corpus immundum	300
corporis solutio	212
corpora substantialia	169
corpora philosophorum quot	333
corpora & spiritus alterare	261
corpora corrosiua	65
corporum prima materia	241
corporum coniunctio	254
corporum perfectio	426
corruptio	66
corruptio quid	154
corruptio duplex	67
corruptio lapidis	115
corruptionis causa	426
corui	

INDEX

corui caput	213.275
creatio	364
cribratio	300
croceum	258
croci exemplum ad projectionem	161
currus veloces sine animalibus trahentibus	549
currus falcati	549
cuprum	357

D

D ecalcatio prima lapidis	303.304
Decoctio primi gradus	502
decoctio secundi gradus	505
decoctio tertij gradus	507
Dei sapientia & fortitudo	41
Dei donum	415
Dei donum preciosissimum	179
Deum timere	244
deprecationes antiquae verae	541
desponsatio ubi fiat	277
differentia specificans metalla	85
digestio	71
digestio maturior ubi	73
digestio nostra	141
digestio mercurialis	78
dimensio tertia	165
dispositio	43.44
dispositio prima	50
dispositionis partes	40
dissolutio philosophica	501

Nnn 5

I N D E X.

<i>dissolutio lapidis, operis principium</i>	439
<i>dissolutio vt fiat</i>	171
<i>dissolutiones metallorum multifariae</i>	68
<i>distillatio frequens</i>	196
<i>distillatio aquae</i>	447
<i>distillatio aeris & ignis</i>	447
<i>domus partes</i>	41
<i>draco</i>	400
<i>draconis aqua</i>	239
<i>duenech</i>	236. 245

E

E lementi & elementati differentia	268
E lementa quatuor	27
<i>elementa quatuor in auro</i>	72
<i>elementa contraria</i>	173
<i>elementa grauiā</i>	199
<i>elementa leuiā</i>	199
<i>elementa vt combinentur</i>	446
<i>elementa actiua & passiua</i>	78
<i>elementa vbi vniantur</i>	158
<i>elementa inuisibiliter moueri</i>	81
<i>elementa conuersiua</i>	446
<i>elementa vt conuertantur</i>	446
<i>elementa non diuidi in lapide</i>	169
<i>elementa intrinseca principia</i>	94
<i>elementa materiam habere communem</i>	210
<i>elementa corrigenda</i>	477
<i>elementa tantum duo in mercurio</i>	72
<i>elementa duo vt radices</i>	27
<i>elemen-</i>	

INDEX.

elementa duo quasi composita	17
elementa in statu rectitudinis	169
elementorum dominia diuersa	28
elementorum diuifio cur fiat	116
elementorum feparatio	115
elementorum qualitates	210
elementorum operatio	195
elementorum operationes	196
elementorum effectus	196
elementorum conuerfio	173. 174
ablutio	196
in elementis quid diuidi poffit	200
elementales formæ vt deftruantur	269
elixir	99
elixir fermentum eft	333
elixir ex rebis componi	100
elixir perfectus	342
elixir totus	400
elixir vt effe debeat	437
elixir 316. quot modis fiat	ibid.
elixir quod remanet	52
elixir ad album quot elementis indigeat	473
elixir album quibus indigeat 317. rubeum ibidem	
elixiris fundamentum	124
elixiris inceratio	379
elixiris rubei virtus ad fanandum	416
elixiris virtutes	186
elixiris multiplicatio duplex 379. Gumma	104
epilogus	531

INDEX.

error vnde oriatur	60
Eudica 47. quid	55
exaltatio	172
exempla de natura & generatione lapidis	29
exorcismi	541
dispositio magisterij	39
experimentum fallax	59
E	
Fatui alchimistæ	342
Fatuitas	443
fex vitri	47.55
feces	457
feces colligere	461
feces in sanguine pauciores	85
fermentum quid	255.264.474.524
fermentum præparare	169
fermentum philosophorum quid significet	126
fermentum fermenti	172.286
fermentum auri	45
fermentum solis	338
fermentum ad rubeum	334
fermentum ad album	334
fermenti quantitas	170
fermenta Elixiris	172
ferrum ex argento	424
festinantia	312
festinatio cauenda	47
festinatio diabolica	166
figere	121.381
figendi	

INDEX.

figendi gradus ultimus	507
figurationes physicae	550
finus equinus	248
fixio	364
fixum sublimari	390
de fixatione Elixiris	484
foemina	256
foeminam masculo roborari	265
formae elementales ut destruantur	209
frater	302
fratres vterini	245
fraudolentum quid	538
fumus citrinus	49.55
albus 49.53.55.	rubeus 49.55
aquosus	118
fumi subtilissimi	243
fundamentum artis	249
fusio	364
facilis	477

G

G abricus	362.263
Geberis attestatio	393
generatio vera	250
generatio naturae	248
generatio unde fiat	296
generatio ex quibus	274
generatio mixtorum altera	76
generationes ut fiant	243
germen	236

INDEX.

gradus primus	435
gradus vndecimus	178
grauitas quid	93

H

H ermetis diuina mens	7
H ermetis dictum de terra	27
Hermetis vas	267
Hienæ umbra latratum canis aufert	544
homo ornamentum elementorum 39. agitatio	
545. desiderium. 545 verba	546
hominis intentio	48
hominem alterum inficere	545
humiditas	157. 534
humiditatis naturalis dispositio	234
ignis quid sit 144. vt esse debet	45
qualis 537. elemental	136
naturalis 136. non omnino simplex	80. 81
ignis & non ignis	160
ignis gradus	503
ignis artificialis	552
ignis philosophici materia	51
ignis philosophicus 51. ignis solis	317
ignis equi	318
ignis fimi	242
ignis furni fusionis	318
flammalis 318. furni	318
ignis fortissimus 391. ignis operatio	198
ignis blandus	47
vt moderandus	176
	ignis

INDEX.

ignis aqua	160
ignis regimen	287
ignis iuniperorum	319
ignem lapidem non multiplicare	90
ignem solui	121
ignem cum aere distillari	458
ignem & aerem difficile separari	196
ignem & aerem conuenire in qualitate	196
igne vno quot fiant operationes	122
imbibere spiritum	300
immunditia mortis	49
immundum nigrum	57
impragnatio	304
inceratio elixiris	379
indiuia transmutari non species	438
infans noster	364
ingenium ab arte iuuari	254
ingressiois modum	147
inhumatio quando iuuat	448
instrumentum volandi	550
instrumenta varia 549.550. mirabilia 549	
pro urinatoribus	549
parua ad pondera eleuanda maxima	549
Iouis opus	20.119
iur carnium maximè nutrire	61
K	
Kibric	225
Lamina christallina	425
lapis quid	92.2535

INDEX.

<i>lapis omnis res</i>	169
<i>lapis Rebis dictus</i>	188
<i>lapis est clavis</i>	265
<i>lapis ex quibus constet</i>	135
<i>lapis ubi inueniatur</i>	255
<i>lapis qui inuenitur in vertice montium</i>	499
<i>lapidis vnde viuat</i>	174
<i>lapis confectio hominis creationi similatur</i>	273
<i>lapis est quatuor elementa</i>	526.527
<i>lapis vnde eliciendus</i>	436.253
<i>lapis vt cognoscatur</i>	189
<i>lapis in duas partes diuiditur</i>	145
<i>lapis in quæ diuidendus</i>	155
<i>lapis in quod resoluatur</i>	445
<i>lapis non lapis</i>	315
<i>lapis sanctus</i>	248
<i>lapis noster quid</i>	436.225.237.173.159.411.269
<i>lapis noster mercurius non natus</i>	270.273
<i>medius</i>	16
<i>famosus</i>	449
<i>lapis noster ubi creatus</i>	346
<i>lapis in homine</i>	186
<i>lapis cum corpore vt coniungatur</i>	474
<i>lapis vnus et medicina vna</i>	431.432
<i>lapis diuino nutu confici</i>	38
<i>lapis noster apud philosophos</i>	270
<i>lapis philosophorum magister</i>	389
<i>lapis ornatus triplici veste</i>	308
<i>inuisibilitatis</i>	248.
<i>charitatis</i>	308
<i>lapis</i>	

INDEX.

lapis vt rubificandus 206. & deinceps	
lapis ab omnibus lapidibus diuersus	155
lapis phisicus ex quibus extrahatur	434.
lapis Anaxagoræ quid sit	187
lapidæ diuersa nomina	29.30.31.129
lapidis natura	376
lapidis materia imperfecta	185
lapidis materia	254
lapidis elementa	195
lapidis & hominis creatio similis	42
lapidis tres minerae	189
lapidis proprietates septem	232.233.234
lapidis forma 97. compositio	126
lapidis philosophici partes duæ homogeneæ	113
lapidis nostri opus	213
lapidis præparatio 144. gustus	189
lapidis pondus	35.188
lapidis colores	32.33.187
lapidis odor	35.36
lapidis tactus, gustus & odor	188
lapidis tactus mollis	35
lapidis philosophorum centrum	136
lapidis mundificatio	500
corruptio 115. oratio 116. solutio	140
operatio multiplex 127. regimina præci- pua	110
lapidis subtiliati signa	500
proiectio 214. virtus	289
lapidis nostri virtutes sanandi	416.417

000

INDEX.

lapidis rubri proiectio	215
lapidi nomina iuxta colores imponi	31
lapidi qualitates duplices adesse	92
lapidem ex vna re fieri	222. 223
lapidem non perfici ex sola metallorum substan- tia	436
lapidem quatuor habere elementa	288
lapidem in quatuor operationes diuidi	199
lapidem quid multiplicet	90
lapidem per artem compleri	441
lapidem non esse principium minerale	186. 187
lapidem philosophicum nihil extraneum admit- tere	88
lapidem ex omni re fieri vt intelligatur	90. 91
lapidem mundo assimilari	289
lapidem corporeum & spirituale esse	520
lapidem primæ esse compositionis	89
in lapide quid sit	188
in lapide quatuor contineri elementa	30
lapides tres	259. 266
lapides non miscendi	442
Lato quid	527
Laton 33. quando idem cum Azoc	34
Latonem quæ abluant	357
leo viridis	49. 55. 400
leprosus vt alterum inficiat	546
leuitas quid	93
libri Magici	547. 548
libri magica suspecti	548
	lique-

INDEX.

liquefactio compositi	69
liquefactio ad fluxum	69
liquabilia an ex argento viuo	422
liquefactibilium natura	365
locus generationis p incipium generationis	192
ludus puerorum tri plex	184
luna vt vocetur	260
luna lucerna noctis	408
luna vt accipiat	530
luna lapis	369
luna operis ad album principium	389
lunæ opus 20.119. lunariæ succus	227
lutum	51

M

M Agnesia	133.139
Magnesia philosophis quid sit	188
magisterium	448
magisterium totum quid	405
magisterium nostrum	530
magisterium ex vna solare	37
magisterium quid intret	327
magisterium in quot tempora diuidatur	206
ad magisterium totum quæ sufficiant	249
magisterij vnum nomen	31
magisterij perfectio	46
magisterij compositio	213.214
dispositio 43.44. efficacia vbi sit 49. directio	
58. recapitulatio 494. epilogus	182.183.184
magicorum libri execrandi	541

INDEX.

Martis opus	20.119
masculus	256
matrimonificare gumi	264
materia metallorum 519.	prima 306
in qua operandum	442.443
materia auri	278
materia lapidis	254
media operi propinquiora	440
medicina quibus nominibus nominetur	324
medicina nostra cuius substantie	435
medicina nostra	217 384
ut vna sit	203.391
medicina duplex	301
medicina & elixir idem	478
medicina perfecta	242
medicina, elixir vnde colligatur	433
medicina ut fiat infinita	131
medicina nostra ex quibus fiat	136
medicina ad tingendū ex quib. cōponatur	97.98
medicina supra omnes perquirenda	503
medicinæ multiplicatio	490.178.179
medicinæ in infinitum multiplicationis causa	178
medicinæ virtus	217.218
medicinam assari	448
metaphora de sole	412
mercurij sublimationes	108
mercurium superare	448
mercurij proprietates	357
mercurij quatuor	247
	mercurij

INDEX.

mercurij principales tres	390
methodus rerum cognoscendarum	313
metallum resolui in argentum viuum	519
ad primam materiam reduci	519
metalla maiora non posse fieri metalla	340
metalla multiplicari posse	519
metallorum materia 518. prima	306
metallorum anima	525. 526
metallorum dissolutiones multifarie	68
perfectio 427. sal 223. homogeneitas	439
metallorum preciosius	347
militem supra etatem vixisse	555
mineralia maiora & minora in quo differant	107
mineralia minora cum metallis coniungi posse	342
mineralium alteratio	332
distinctio 338. tabula	112
mixtionis gradus	75. 76
mixtorum & vegetabilium generatio	75. 76
modus compositionis elixiris	488
modi regiminis quot	381
modi conficiendi aurum xvij.	554
Morienus Romanus de seipso	8
Eremita 15. regem docet magisterium Hermetis 22. 23. magisterium compleuit	11
Morieni historia 15. 16. 18. 19. 20. colloquium cum Rege	18. 19. 20
Morieni & Calidis dialogus 26. & deinceps	
mortificatio	307
multiplicatio elixiris	379

INDEX.

multiplicatio in quantitate	178
in metallis ab auro duplex sulphur	83
Moschacumia	55

N

Natura una tantum	105
Natura benedicta	263. 283
natura ut cognoscatur	245
intentio 115.	opus primum
terminus	557
natura secreta ab indoctis magica existimata	540
naturam natura gaudere	87. 88
in necessarijs non deesse	556
natura mutantes	36
naturalissimum quid	383
natus ut nascatur	133
naues mirae velocitatis	459
necessaria tria	385
nigredo ut efficiatur	431
nigredo perfectionis	410
nomina & rerum similitudines cur varia	34
numerus perfectus	182
nutrimentum	40. 530
nutrimentum maximum	61

O

Oculi duorum pupillarum	545
Oleum quid	197
oleum lapidis 160.	auri
philosophorum 246.	tingens
incombustibile	247
	oleum

INDEX

oleum ut à rebus extrahatur	458
omnicorporum	115
Opinio de planetis & metallis	30
opus naturæ anaticum	92
opus lapidis quando incipiendum	128
opus nostrum	142.193
opus mulierum	184
opus hyemis	166
æstatis	ibidem
opus album quibus elementis completur	268
opus quot diebus compleatur	395
opus quatuor compleri	240
operis principium	275
verum	439
operis caput	145
clavis	145
processus	148
operis totius epilogus 211.	& deinceps
in opere apparentia	264
operatio una variabilis	129
operationis nostræ principium	137
operationis modi	404
ortus	40.530
ouum philosophorum dissoluere	561
oui similitudo	174
paganorum philosophorum error	96
palmarum fructus ut maturescant	544
pater mirabilium	238
patientia nostra	312

INDEX.

patientia necessaria	247
philosophia nostra ubi iaceat	118
philosophiæ primus intuentor	7
philosophiæ partes tres	250
philosopho quid spectandum	540
philosophum naturam imitari debere	423
philosophi cur de arte innumera dederint præcepta	7
philosophorum magister	389
primum opus 437. præceptum	379. 487
intentio de lapide	386. 331
intentio 331. 251. corpora quot 333. vas 192	
philosophantium munus	60
perfectionis signa	144. 422
ex perfecto nihil fieri	185
pondera obseruanda	480
praxis Arnaldi	520. 521
præceptum philosophorum	379
prægnatio	40. 530
præparatio nostra	313
præparatio perfecta	115
præparatio imperfectorum	377
proiectio 181. varia	181
proiectionis modus	493
principiorum correctio	149
puluis simplex	160
à cinere extractus	370
putrefactio quid	201
necessaria 151. 200. philosophica	276
putre-	

INDEX.

putrefactio philosophorum nunquam visa 246
ut fiat 202

Q

Quinta essentia quid sit 268

R

R Adij solis & stellarum 81

Radix maior huius operis 57

reactio materiae & formae 222

rebus 329

receptaculum tincturae 407

re fermentatio quid i. 68. duplex 168

reducere 381

regimen sanitatis 555. 557

regimen cum Mercurio satis 287

regimen tertium lapidis 463

quartum 471. septimum 411

regiminis initium 409

regiminis modi 381

regulae generales 325

reiteratio diuersa quid faciat 383

res vna eligenda liuidi coloris 314

res vna in actione 222

res inutilis in magisterio 37

ex re perfecta nihil fieri posse 252

retinencia 150

reuiuificatio 307

rex de coelo descendens 312

Rosarij praeceptum 222

testimonium 222

INDEX.

Rosarij promissio	221
rubeum	258
rubedo quod signum	158

S

S Al metallorum	261. 223. 242
Sal armoniacum vt fiat	259
sal alkali vnde fiat	260
sal lunariæ	261
sal animalium	242
sal fusibile	242
sales radices operis	261
sales tres	259
salsatura sulphuris	115
sanguis	55
biscottus	162
sapo sapientum	238 241. 242
Saturni herba	416
Saturni opus	20. 119
Saturni grauitas & eius causa	94
scale gradus secundus	139
tertius 143.	quartus 147.
quintus 151	
sextus	157
soda nostra	138
sol quid sit	72. 223
vt capiatur	301. 530
sol planetarum dominus	348
sol animalis	259
sol stellatus	159
sol non præcipua causa auri	79. 80
sol	

INDEX.

sol & luna alijs elementis dominantur	347
sol & luna lapidis	188
sol & mercurius eiusdem valoris	288
sol operis ad rubeum principium	389
sol ex cinere	389
solis opus	119.20
solem esse causam generationis auri	84
soles duo	550
soluere	20.381
soluere & congelare quid sit	126.127
soluens à soluendo quid differat	62
soluentium error	56
solutio lapidis quid	140
solutio & coagulatio	273
solutio cruda	141
naturalis 69.	philosophica 69
solutio corporum duplex	232
solutio omnis vt fiat	239
solutio vt intelligatur	491
solutionis metallorum via paucis nota	62
solutionis modus duplex	363
modi plures	141
solutionis perfectio	361
solutionis perfectæ signum	449
solutum volatile	391
solubilia quæ	363
sophistæ deceptores	108
sophisma philosophorum	284
soror	302

INDEX

Species extrinseca corrupta ostendit intrinsecum

107

<i>Species tres</i>	55
<i>Species transmutari non posse</i>	438
<i>Specierum expositio</i>	55
<i>Sperma</i>	300
<i>Sperma nostrum</i>	529
<i>Sperma metallorum</i>	514. 518
<i>Spiritus est fermentum</i>	171
<i>Spiritus vnus 300.</i>	<i>Spiritus secundus</i> 171
<i>Spiritus vitalis</i>	101
<i>Spiritus digestus vt extrahatur</i>	97
<i>Spiritus conuertens</i>	268
<i>Spiritus quæ corpora ingrediatur</i>	304
<i>Spiritus mincralis</i>	100
<i>Spiritus nomen quid</i>	462
<i>Spiritus vinculum</i>	166
<i>Spiritus cur congelentur</i>	216
<i>Spiritus quatuor</i>	344
<i>Spirituum proprietas</i>	362
<i>Spirituum confirmatio vt fiat</i>	492
<i>Spirituum inuocatio nepharia</i>	539
<i>Sponsalitiū</i>	475
<i>Stannum ex argento viuo</i>	424
<i>Sublimare nostrum</i>	518
<i>Sublimandi modus</i>	466
<i>Sublimatio quid sit</i>	492
<i>duplex 314.</i>	<i>quid</i> 315
<i>Sublimatio</i>	349. 366
	<i>subli-</i>

INDEX.

Sublimatio cur fiat	371. 459
sublimatio primi gradus	386
sublimatio vulgaris	313
sublimatio post solis occasum	51
sublimationis modus	167
sublimationis perfectio	383
substantia quinta diuidenda	117
Sulphur duplex	340
sulphur secundum	84
sulphur & arsenicum	249
sulphur vulgare	249
sulphur nostrum	246
sulphur nostrum omni igne fortior	314.
sulphur linternum	432
sulphur philosophorum quid	327
sulphur mercurium congelare	423
sulphur perfectionis corruptium	428
sulphur cur corrumpat	426
sulphur coniungere corporibus, arcanum	105
sulphur vt præparetur	425
sulphur fixum	465
combustibile	84
non vrens res optima	424
extraneum 425. rubrum	329
album Alchymistis necessarium vnde habeatur	122. 123. 329. 467. 468
sulphur secretum	131
sulphuris definitio 86. proprietas	249
sulphura duo vbi	150

INDEX.

fulphura tingere & fingere	31
fulphurum differentia	425
fulphureitas adustibilis vt tollatur	2
fulphureitas multa corrupitonis causa	426
superfluitates non esse de rei proportionem	87

T

T Antarisare	51
Tempore quanto lapis fiat	284
terminus nature	557
terra mater elementorum	27. 154
terra aqua spissior	274
terra prima 147	secunda 148
terra foetida	48
terra, calx	371
terra nostra vnde sumatur	144
terra ad elixir sublimata	371
terra alba quid dicatur	534
nigra 447.	limpida & aqua 369. 370
terram quid ocarint philosophi	96
terram sublimare	455
elixir	469
terra due	147
Thome Aquinatis verba	280
tingere quid	344
tinctura quid	99. 515. 516. 164
tinctura Hermetis	412
tinctura ex quibus	429
tinctura ex quibus 118.	viua 249
	tinctu-

INDEX.

tinctura corporea	335
tinctura metallorum	102
tinctura definitio	344
tinctura receptaculum	407
tinctura metallorum	450
tincturarum aquae & olei differentia	366
tingens & tingendum vna tinctura	179
tonitrua artificialia	552
totum ex quibus componitur	137
toxicum	343
tyriacus benedictus	165
tyriacus maior	416
tyriaca perfecta	178

V

Vapor vnctuosus	241
vapor qui & lapis	241
vapor sulphuris vt coagulandus	365
vas philosophorum	193
vas Hermetis	167
vas lapidis vt locandum	46
vas magisterij nostri	191
vasis intentio	257
dispositio 257.	coopertorium
vasse vno quae fiunt	122
vegetabilia sensitiua	76
vegetabilium nutrimentum	61
vegetabilium & mixtorum generatio	59
veneris opus	20.119
venenum philosophorum	215

I N D E X

uenenum maximum 309.	tingens	407
uenenum per figuras infundi		551
veritas vna in scientia		222
verbum primum, reductio		522
verbum secundum, terram fieri		523
verbum tertium, mundificatio		523
verbum quartum		311. 523
verba philosophorum		522
a exir		45
vix longa		247
via procedendi duplex		224
virtus maxima in homine		286
virtus lapidis		289
viscositas argenti viui		427
vite longissimæ exempla		355. 556
vitriolum Romanum		261
vocem viuam energiam habere		547
vulphi		361

F I N I S.

